

Izdevums
latviešu valodā

Informācija un paziņojumi

60. gadagājums
2017. gada 12. oktobris

Saturs

I Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi

ATZINUMI

Reģionu komiteja

124. plenārā sesija 2017. gada 12.—13. jūlijā

2017/C 342/01	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” vietējā un reģionālā dimensija un jaunā pētniecības un inovācijas pamatprogramma”	1
2017/C 342/02	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “KLP pēc 2020. gada”	10
2017/C 342/03	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei. Eiropas rīcība ilgtspējības jomā”	20
2017/C 342/04	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Migrācijas Vidusjūras centrālās daļas maršrutā”	27
2017/C 342/05	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Starptautiskā okeānu pārvaldība – okeānu nākotnes veidošanas darbākārtība”	32
2017/C 342/06	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projekti pārrobežu sadarbības programmās”	38
2017/C 342/07	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Atbalsts jaunuzņēmumiem un augošajiem uzņēmumiem Eiropā: vietējā un reģionālā perspektīva”	43
2017/C 342/08	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Lietpratīgs regulējums mazajiem un vidējiem uzņēmumiem”	51
2017/C 342/09	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas mazemisiņu mobilitātes stratēģija”	57

III *Sagatavošanā esoši tiesību akti*

REĢIONU KOMITEJA

124. plenārā sesija 2017. gada 12.—13. jūlijā

2017/C 342/10	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšana”	65
2017/C 342/11	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Teritoriālā klasifikācija un tipoloģijas”	74
2017/C 342/12	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Atjaunojamo energoresursu enerģija un elektroenerģijas iekšējais tirgus”	79
2017/C 342/13	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Enerģētikas savienības pārvaldība un tīra enerģija”	111
2017/C 342/14	Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ēku energoefektivitāte”	119

I

(Rezolūcijas, ieteikumi un atzinumi)

ATZINUMI

REĢIONU KOMITEJA

124. PLENĀRĀ SESIJA 2017. GADA 12.—13. JŪLIJĀ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” vietējā un reģionālā dimensija un jaunā pētniecības un inovācijas pamatprogramma”

(2017/C 342/01)

Ziņotājs: *Christophe Clergeau* (FR/PSE), Luāras reģionālās padomes loceklis

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

A) ES PĒTNIECĪBA UN INOVĀCIJA – VĒRIENĪGS MĒRĶIS, KAS JĀSTIPRINA GAN PAMATPROGRAMMĀ, GAN ĀRPUS TĀS**Atkārtoti apstiprināt pamatprogrammas nozīmi Eiropas Pētniecības telpas izveidē un stratēģijas “Eiropa 2020” mērķu īstenošanā**

1. atzinīgi vērtē lielos panākumus, kādus ir sasniegusi Eiropas pētniecības politika, kas līdz pamatprogrammai “Apvārsnis 2020” tika īstenota, izmantojot secīgas pamatprogrammas. Tā ir vissvarīgākā integrētā pētniecības programma pasaulē, kuras pamatā ir zinātnes izcilība un inovācijas paātrināšana;
2. atgādina, ka pamatprogramma “Apvārsnis 2020” ir galvenais instruments, kas atbalsta pētniecības un inovācijas attīstību Eiropā visaptverošas stratēģijas “Eiropa 2020” ietvaros un sekmē Eiropas Pētniecības telpas (EPT) īstenošanu;
3. **no jauna apliecina, cik aktuāla ir stratēģija “Eiropa 2020”**, kas piedāvā konsolidētu pieeju zināšanu trīsstūrim (pētniecība – apmācība – inovācija), jo jauna pieeja mācībām un visiem cilvēkiem paredzētās apmācības līmeņa paaugstināšana joprojām ir būtiska, un ka ir jāstimulē augstskolu un uzņēmumu sadarbība; iesaka arī panākt lielāku saistīti un komplementaritāti ar programmām *Erasmus+* un *Interreg*, tostarp *Interreg Europe*, kas virzīta uz reģionu sadarbību; uzsver, ka EPT īstenošana jāturpina, sasniedzot daudzus mērķus, kuru vidū zinātnes izcilība ir izšķiroši svarīgs un neatņemams, bet ne vienīgais aspekts;
4. uzsver, ka EPT mērķi joprojām ir aktuāli un ka jāturpina tos īstenot, jo īpaši saistībā ar starptautiskās sadarbības attīstīšanu, zināšanu mobilitāti, pētnieku un novatoru vienotu darba tirgu, sieviešu un vīriešu līdztiesību un informācijas un zinātnes pieejamību;
5. lai nostiprinātu zināšanu Eiropas veidošanas projektu, ierosina apzināt Eiropā talantus un pārraudzīt pētnieku karjeru, radīt pētnieku karjeras virzības iespējas, kas viņiem ļautu pārejas posmos izmantot pētnieka karjeras atbalsta programmas, kā arī veicināt pētnieku integrāciju uzņēmējdarbības vidē;

6. noraida iespēju budžeta apspriešanā ietvert tikai pamatprogrammu: pētniecības un inovācijas finansējums no kohēzijas politikas līdzekļiem atkarībā no vērtēšanas metodēm svārstās no 43 līdz 110 miljardiem euro, neskaitot nozīmīgo finansējumu no citām nozaru politikām un J-C. Juncker plāna;

Atjaunot inovāciju un pētniecību kā budžeta un politisko prioritāti

7. aicina atjaunot inovāciju un pētniecību kā vienu no galvenajām prioritātēm debatēs par Eiropas nākotni un Romas deklarācijā noteiktajās prioritātēs⁽¹⁾, pastiprināt pētniecības, inovācijas un apmācības jautājumu transversālu pārvaldību ES, kā arī palielināt kopējo budžetu, ko Eiropas Savienība ir paredzējusi pētniecībai un inovācijai visās politikas jomās pašreizējā un nākamajā daudzgadu finanšu shēmā; šādā vispārējā kontekstā un saskaņā ar Eiropas Parlamenta ziņojuma projektu⁽²⁾ un Augsta līmeņa neatkarīgas ekspertu grupas ziņojumu par pētniecības un inovācijas programmu ietekmes palielināšanu (Lamī ziņojums⁽³⁾) pamatprogrammas budžets ir ievērojami jāpalielina, lai vismaz saglabātu pašreizējās pamatprogrammas izaugsmes dinamiku⁽⁴⁾. Jebkurā gadījumā nepieciešamais impulss pētniecībai un inovācijai nedrīkst mazināt kohēzijas politikas nozīmi, kas joprojām ir ES galvenais finansēšanas instruments, lai panāktu ekonomisko un sociālo kohēziju un konvergenci starp pilsētām un reģioniem. Kohēzijas politikas un pētniecības un inovācijas politikas instrumentu potenciāls ir jāapvieno un jāvirza uz reģionālās attīstības veicināšanu;

8. aicina kopīgi apņemties īstenot jaunu vērienīgu mērķi, kas nebūtu saistīts tikai ar zinātnisko izcilību ES, bet gan ar visas Eiropas zinātnisko izcilību un inovatīvajām spējām, un šajā nolūkā mobilizēt visu pilsētu un reģionu potenciālu, sekmēt to spēju stiprināšanu, kā arī veicināt atklātu un uz sadarbību vērstu inovāciju;

9. šāda apņemšanās ir vēl jo vairāk nepieciešama globalizācijas kontekstā, kuras sekas vēl nav izdevies ierobežot, īpaši vietējā un reģionālajā līmenī, turklāt globalizācijas apstākļos izturētspēju nosaka pētniecība un inovācija, augsta pievienotā vērtība un ilgtspējīga konkurētspēja;

10. vēlas veicināt holistisku pieeju ES, valsts un reģionālajam finansējumam. Bez šādas pieejas minētajam vērienīgajam mērķim un debatēm par ES budžetu nav nozīmes. Komiteja atgādina, ka stratēģijā "Eiropa 2020" dalībvalstīm nospraustais mērķis 3 % (kas kopš 2015. gada saglabājas 2,03 % līmenī) no IKP paredzēt publiskai un privātai pētniecībai un inovācijai ir ļoti svarīgs un ka to cita starpā negatīvi ietekmēja finansējuma samazināšanās daudzās dalībvalstīs; uzskata, ka tālab ir ļoti svarīgi turpināt stiprināt pētniecības un inovācijas sistēmas, ņemot vērā situāciju katrā valstī un reģionā, izmantojot labāku politikas koordināciju Eiropas līmenī un stimulējot nepieciešamās reformas valsts un reģionālajā līmenī, tostarp ar Eiropas pusgada un pārdomātas specializācijas stratēģiju palīdzību;

Viest skaidrību debatēs par sinerģiju ar citām ES politikas jomām

11. uzskata, ka ir jāvieš skaidrība debatēs par sinerģiju, un ierosina šādus piecus darbības principus, kurus varētu kopīgi īstenot ES, dalībvalstīs, reģioni un pilsētas:

- saskaņotības princips – īstenot kopīgu pārvaldību, galveno mērķu izvēli, stratēģijas un galvenos projektus,
- atbilstības princips – nodrošināt resursu vienkāršu un efektīvu kombinēšanu un racionalizēšanu, konkrēti risinot jautājumu par valsts atbalstu,
- komplementaritātes princips – gādāt par uzdevumu skaidru sadali un darbības atbilstīgu nepārtrauktību projektu dažādo mērķvirzienu finansēšanā, kā arī atbalstu gan sākotnējā (spēju nostiprināšana utt.), gan turpmākajā (pētniecības rezultātu izmantošana, laišana tirgū utt.) posmā,

⁽¹⁾ 27 dalībvalstu un Eiropadomes, Eiropas Parlamenta un Eiropas Komisijas līderu deklarācija (2017. gada 25. marts) http://www.consilium.europa.eu/press-releases-pdf/2017/3/47244656633_lv.pdf

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta ziņojuma projekts par programmas "Apvārsnis 2020" īstenošanas novērtējumu, ņemot vērā tās starpposma novērtējumu un priekšlikumu 9. pamatprogrammai (2016/2147(INI)).

⁽³⁾ Augsta līmeņa ekspertu grupas ziņojums par pētniecības un inovācijas programmu ietekmes palielināšanu "Investing in the European future we want" https://ec.europa.eu/research/evaluations/pdf/archive/other_reports_studies_and_documents/hlg_2017_report.pdf#view=fit&pagemode=none

⁽⁴⁾ "Budžetā būtu vismaz jāsauglabā programmā "Apvārsnis 2020" paredzētais ikgadējā pieauguma vidējais rādītājs, kā sākumpunktu pieņemot programmas pēdējam gadam paredzēto budžetu. Tas veidotu septiņu gadu budžetu vismaz 120 miljardu EUR apmērā faktiskajās cenās." Augsta līmeņa neatkarīgas ekspertu grupas ziņojums par ES pētniecības un inovācijas programmu ietekmes palielināšanu.

- līdzveidošanas princips – ieviest saskaņotu pieeju, atbilstoši kurai “kopīgi finansēt nozīmē kopīgi izstrādāt un kopīgi vadīt”;
- ekosistēmu princips – atzīt vietējo kolektīvo iniciatīvu nozīmi.

B) ATJAUNOT PAMATPROGRAMMAS PAMATU, VIENLAIKUS SAGLABĀJOT TĀS STRUKTŪRU

Atvērta, uz sadarbību vērsta pamatprogramma, no kuras ieguvēji ir visi

12. norāda, ka pamatprogrammas Eiropas pievienotās vērtības pamats pirmām kārtām ir kolektīvā un sadarbības dimensija, kā arī tās ieguldījums ar mērķi izveidot pētnieku un inovācijas ekosistēmu tīklu. Šai dimensijai joprojām vajadzētu prevalēt pār atbalstu individuālajiem projektiem;

13. pauž bažas par to, ka uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus vidējais panākumu līmenis samazinās un ir zemāks nekā iepriekšējās pamatprogrammas laikā, tādējādi nopietni kavējot šīs pamatprogrammas izplatīšanu reģionos; izcilības jomā vajadzīgā konkurence nedrīkst radīt atstumtību un pārmērīgu koncentrāciju;

14. apstiprina, ka pamatprogrammai arī turpmāk jābūt atvērtai, lai garantētu tās izplatīšanu visā Eiropā, tās reģionos un iedzīvotāju vidū; mudina izvērst inovāciju saistībā ar pamatprogrammas rīkiem, lai apvienotu izcilību, iekļaušanu un līdzdalību;

15. atgādina, ka svarīgi ir saglabāt līdzsvaru starp fundamentālajiem pētījumiem un pētījumiem, kas saistīti ar laišanu tirgū, kā arī starp brīvajiem pētījumiem un pētījumiem, kas meklē atbildes uz sabiedrības un ekonomikas dalībnieku jautājumiem, lai uzmanības centrā būtu gan pakāpeniska inovācija, gan revolucionāra inovācija, jo abas var radīt jaunas uzņēmējdarbības iespējas un darbvietas;

16. norāda, ka pašlaik priekšroka tiek dota projektiem ar augstu tehnoloģiskās gatavības līmeni (TGL), par prioritāti izvirzot pieauguma inovāciju, kas mudina pētniekus koncentrēties uz labi pārdomātām idejām, kuras iespējams ātri laist tirgū. Tajā pašā laikā norāda, ka atbalsts projektiem ar zemāku tehnoloģiskās gatavības līmeni ir tikpat svarīgs, lai ieviestu tirgū vairāk inovācijas; uzsver, ka liela nozīme ir revolucionārām inovācijām, kuru pamatā ir zemāks TGL un kuras ļauj ātri laist tirgū jaunas preces un pakalpojumus. Visos gadījumos inovācijas politikā par galveno prioritāti jāizvirza atbalsts MVU piekļuvei tirgum un ilgtspējīgu darbvieta radīšanai. Tas būtu Eiropas Inovācijas padomes uzdevums;

17. prasa labāk ņemt vērā visa veida izcilību un inovāciju un atgādina, ka ar tehnoloģijām nesaistīta inovācija un sociālā inovācija rada vajadzību pēc jaunām zināšanām, kas spēj strukturēt jaunas izcilības jomas;

18. uzskata, ka ir pilnībā jāatzīst sociālā inovācija, kas atbilst inovatīvām idejām (preces, pakalpojumi un modeļi) un ļauj apmierināt sabiedrības vajadzības plašā nozīmē;

19. uzsver, ka pētniecība un inovācija ir vērsta ne tikai uz uzņēmumiem, bet skar arī sabiedrisko politiku, veselības aizsardzību, kultūru un sabiedrības dzīvi, kā arī sociālo ekonomiku un jaunus ekonomikas modeļus, kas palīdz radīt jaunas partnerības, veikt jaunas darbības un dibināt jaunas sociālās attiecības. Tāpēc inovācijas rezultātu izmantošanā būtu jāorientējas ne tikai uz koncepciju “produkts ar ekonomisko vērtību tirgū”, bet arī uz iedzīvotājiem, proti, sabiedriski vērtīgu pakalpojumu;

Jauna pieeja izcilībai

20. uzsver, ka termins “**izcilība**” tiek izmantots, lai apzīmētu ļoti atšķirīgas realitātes; ierosina nošķirt šādus problēmjautājumus, uz kuriem pamatprogrammai ir jāpalīdz rast atbildes:

- zinātnes izcilība, kurai pirmām kārtām jābalstās uz sadarbības principa, kuram seko konkurences princips,
- zinātnisko un inovatīvo projektu izcilība, ko raksturo arī to ietekme un to devums zināšanu pārnēsē,
- inovācijas ekosistēmu un dažādu dalībnieku sadarbības izcilība,
- visas Eiropas un tās vispārējo inovatīvo spēju izcilība;

Jauna pieeja projektu ietekmei

21. ierosina projektu **ietekmes** novērtējumā gan *ex-ante* posmā priekšlikumu gadījumā, gan *ex-post* posmā apstiprināto projektu gadījumā, ņemt vērā šādus aspektus:

- zinātniskā ietekme, ko prioritāri mēra ar citātiem,
- ietekme, ko gūst no projektu rezultātu izplatīšanas un pielāgošanas izmantošanai,
- ietekme, ko rada atklāta un uz sadarbību vērsta inovācija un jaunu produktu un pakalpojumu izstrāde (jo īpaši MVU sektorā),
- ietekme uz teritoriālajām inovācijas ekosistēmām un trim to pilāriem, t. i., pētniecību – apmācību – inovāciju, kā arī reģioniem un to iedzīvotājiem, konkrēti uz nodarbinātību un labklājību;

Jauna pieeja reģionu lomai pamatprogrammā

22. lai palīdzētu veicināt izcilību visās tās izpausmēs, **ierosina nākamajā pamatprogrammā palielināt to reģionu un pilsētu lomu, kuri ir:**

- pētniecības un inovācijas politikas Eiropā un pamatprogrammas globālās pārvaldības partneri,
- Eiropas izcilības centru tīklu un inovācijas ekosistēmu pamatā,
- dalībnieki, kas viegli iesaistās projektos,
- programmas “Apvārsnis 2020” rezultātu inovācijas, izmantošanas un izplatīšanas galvenie dalībnieki,
- pastāvīga dialoga starp zinātni un sabiedrību koordinētāji;

Pielāgot sabiedrības problēmjaudājumus, lai stiprinātu to nozīmīgumu un ietekmi

23. rosina paredzēt divus jaunus sabiedrības problēmjaudājumus, lai attīstītu zinātnes izcilības veidošanos saistībā ar Eiropas sabiedrību nākotnei nozīmīgākajiem izaicinājumiem:

- apzināt ES prasmju programmas problēmjaudājumus: mūžizglītība, kas ir sociālā modeļa un Eiropas veikspējas pamatā,
- vērtības veidošanas, inovācijas un nodarbinātības, sociālās saiknes un ilgtspējīgas attīstības teritoriālā dinamika, tostarp saistībā ar demogrāfiskajām problēmām, ar kurām saskaras Eiropas Savienības reģioni;

24. aicina sabiedrības problēmjaudājumu kontekstā palielināt starpdisciplīnu un humanitāro un sociālo zinātņu lomu, kā arī riska uzņemšanās spēju ar nolūku veicināt jaunu ideju un risinājumu rašanos, jo īpaši ieviešot nedefinētus projektu konkursus;

25. mudina pieņemt jaunu papildpieeju, kuras pamatā būtu uzdevumi ar mērķi nodrošināt pētījumu un lielo projektu veiksmīgu norisi un transversāli skatījumi pēc viedo pilsētu, vides jautājumu vai jūrlietu jautājumu parauga; šajā saistībā Komiteja vēlreiz aicina nākamajā pamatprogrammā noteikt mērķi panākt, ka 10 % projektu būtu ievērojama ietekme uz jūras un jūrlietu pētniecību ⁽⁵⁾;

Atbalstīt dalības veidus, kas veicina projektu lielāku dažādību

26. pauz izbrīnu par to, ka daudzas iespējas, ko piedāvā pašreizējie noteikumi, netiek pietiekami izmantotas, un ierosina vairākus uzlabojumu virzienus:

- plašāki un atvērtāki uzaicinājumi iesniegt priekšlikumus, kas ļautu parādīties jaunajām pieejām,
- formulējot uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, vairāk izmantot starpdisciplīnu pieeju, lai tiku izmantotas visas zināšanas (tehnoloģiskās vai citas),
- humanitāro un sociālo zinātņu labāka integrācija, kas patlaban ir nepietiekama,
- labāks atbalsts tīkliem un no pamata uz virsotni vērstām iniciatīvām,
- augstāks pārredzamības un pārskatatbildības līmenis visos projektu atlases un finansējuma piešķiršanas posmos, kā arī saistībā ar atsauksmēm, kas ļauj pielāgot projektus, lai veiksmīgi iesniegtu jaunu pieteikumu,

⁽⁵⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Jauns posms Eiropas zilās izaugsmes politikā” (CDR 6622/2016).

- stimulēt jaunpieņācēju, īpaši pirmreizējo dalībnieku, plašāku iesaistīšanos uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus,
- plašāk un saskaņotāk izmantot kaskādes veida finansējumu, jo šāda veida intervence var piesaistīt auditoriju, kura nav pietiekami informēta par pamatprogrammu,
- vienkāršot procedūras, lai galalietotājus atbrīvotu no liekas birokrātijas;

27. aicina Komisiju iepazīstināt ar vērtēšanas elementiem, kas ļautu pamatot lielo uzņēmumu augsto finansējumu programmas "Apvārsnis 2020" ietvaros, ņemot vērā to, ka minēto uzņēmumu izdevumi pētniecībai un izstrādei ir cēlušies tikai nedaudz; tādēļ ierosina veikt izmaiņas nākamajā pamatprogrammā;

28. uzstāj, ka pētniecība ir jāfinansē ar subsīdijām; ir sarūgtināta par tendenci subsīdijas aizvietot ar aizdevumiem, taču atzīst, ka augsta tehnoloģiskās gatavības līmeņa projektiem, kas ir tuvi komerciālai darbībai, aizdevumiem jābūt pieejamiem līdztekus citiem instrumentiem;

29. uzskata, ka pamatprogrammas mērķu sasniegšanai paredzēto finanšu rīku pilnveidošana ir pamatota tikai tad, ja tie sadarbībā ar finanšu iestādēm nodrošina garantiju pret augstu risku, ko nevar nodrošināt tirgus, izmantojot, piemēram, *InnovFin* modeli; pauž nožēlu, ka Junkera plāns patlaban netiek izmantots pietiekami, lai paplašinātu nodrošinājumu pret šāda veida risku;

30. Vērš uzmanību uz nepieciešamību uzlabot inovācijas projektu finansēšanu MVU, īpaši uzmanību pievēršot Rūpniecība 4.0 programmām, lai tādējādi varētu labāk veidot ES rūpniecības struktūru, vienlaikus radot iekšzemes pieprasījumu pēc tehnoloģijas, kas sekmē attīstību Eiropā;

C) PAMATPROGRAMMA, KAS ATBALSTA VISOS REĢIONOS BALSTĪTU PĒTNIECĪBU UN INOVĀCIJU

Veicināt pieeju izcilībai, kas ir balstīta uz reģioniem

31. **konstatē, ka zinātniskā izcilība ir saistīta ar inovāciju centriem un ekosistēmām.** Lielākā daļa programmas "Apvārsnis 2020" finansējuma saņēmēju (universitātes, pētniecības struktūras, MVU, pilsoniskās sabiedrības organizācijas) ir stabili iekļāvušies reģionos, un reģionu kvalitāte sekmē zinātnes kvalitāti. Šis fakts ir pilnībā jāatzīst pamatprogrammā;

32. atgādina, ka teritoriālā dimensija ir sistemātiski jāņem vērā visu politiku izstrādē, jo pārdomātas specializācijas stratēģijas (*RIS3*) nodrošina zinātnes pārstāvjiem un uzņēmumiem resursus un rada vērtību reģioniem un iedzīvotājiem;

33. norāda, ka reģioni ir pieņēmuši un izstrādājuši *RIS3* ar mērķi strukturēt ieguldījumus pētniecībā un inovācijā, kas sekmētu ekonomikas attīstību sadarbībā ar citiem reģioniem, un ka reģionu ieguldījumu saskaņošana ar ES ieguldījumiem strukturālos projektos pārdomātas specializācijas jomā palielina pamatprogrammas ietekmi, izvairoties no tādu projektu finansēšanas, kuros nav ņemti vērā vietējie apstākļi;

34. apstiprina, ka pamatprogrammai būtu jāveicina pētniecības un inovācijas spēju stiprināšana reģionos, lai atbalstītu to virzību uz izcilību, jo īpaši pārdomātas specializācijas jomā, un palielinātu visu reģionu spēju ar kvalitatīviem projektiem piedalīties programmā "Apvārsnis 2020";

35. uzsver, ka pilsētas ir nozīmīgi inovāciju mezgli, kuriem ir galvenā loma izcilības veidošanā; uzsver arī, ka pārāk augsta zinātnes koncentrācija inovāciju mezglos ir šķērslis tādas plašākas ietekmes meklējumiem, kas varētu izplatīties visā ekonomikas un sociālajā struktūrā, un ka ir jāmobilizē izcilības punkti, kas ir attālināti no galvenajiem centriem; norāda uz reģionālās politikas svarīgo nozīmi šajā jomā;

Par Eiropas pētniecības politikas un reģionu jaunu aliansi

36. ierosina jaunu partnerību pētniecības un inovācijas izcilībai Eiropā starp ES, dalībvalstīm, pilsētām un reģioniem, balstoties uz pastiprinātu daudzlīmeņu pārvaldību, subsidiaritātes principa ievērošanu, kopēju atvērtas inovācijas kultūru un vietējo iniciatīvu izmantošanu atbilstoši pieejai, kas sākas no pamata vērsta uz virsotni;

37. prasa palielināt pamatprogrammas ieguldījumu reģionālo inovāciju centru un ekosistēmu stiprināšanā, vairāk atbalstīt tehnoloģijas nodošanas tīklus, kā arī izveidot jaunu darbību “teritoriālie savienojumi”, lai ar pamatprogrammas starpniecību atzītu un finansētu reģionālos izcilības tīklus, par paraugu izmantojot iniciatīvu *Vanguard*;

38. aicina vadošos reģionus veidot Eiropas konsorcijus, lai viscaur Eiropā radītu revolucionārus jauninājumus. Apzināt sadarbības iespējas, iezīmēt vērtību ķēdes posmus un ar pārdomātas specializācijas palīdzību identificēt galvenās ierītes personas un spējas – tas ir svarīgs solis ceļā uz ES pievienotās vērtības nodrošināšanu;

Pārvarēt inovācijas plaisu starp reģioniem un starp dalībvalstīm

39. **ir sarūgutināta, ka pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” vidusposmā negatīvi ietekmē ES 13 valstu zemā līdzdalība⁽⁶⁾; uzsver līdzdalības atšķirības reģionālajā un vietējā līmenī.** atgādina, ka ir jāpanāk, lai ne tikai kohēzijas politika, bet arī pamatprogramma darbotos visos ES reģionos, lai atbalstītu sekmīgākos izcilības pionierus un nodrošinātu tiem iespēju pievienoties ES līmeņa sadarbībai;

40. vēlas, lai pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” programma “Izcilības izplatīšana un dalības paplašināšana” šajā nolūkā tiktu turpināta un paplašināta; prasa īpašu pieeju attiecībā uz reģioniem, kuros pētniecības un inovācijas attīstība stipri atpaliek un kuri atrodas valstīs, kas nevar saņemt programmas atbalstu, kā tas ir attiecībā uz lielāko daļu no tālākajiem reģioniem, bet neatsakoties no izcilības pamatkritērija; uzsver, ka pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” šai programmai paredzēts pavisam neliels līdzekļu apjoms (1 %) un konstatē, ka nav nekādu būtisku izmaiņu attiecībā uz piekļuvi pamatprogrammai, un ir pārsteigta, ka valstis, kuras saņem visvairāk līdzekļu no pamatprogrammas, saņem arī visvairāk līdzekļu no programmas “Izcilības izplatīšana un dalības paplašināšana”; uzskata, ka šāda situācija apdraud pamatprogrammas leģitimitāti un tāpēc ir nepieciešamas jaunas iniciatīvas;

41. ierosina ieviest integrētu pieeju virzībai uz izcilību, kas tiktu īstenota, pamatojoties uz katrai valstij un reģionam konkrētu koordinācijas plānu, lai īstenotu nepieciešamās reformas, vispārēji pieejamu izcilības centru veidošanu, intelektuālā darbaspēka emigrācijas apkarošanu un pilnīgu līdzdalību Eiropas pētniecības tīklos, jo minēto plānu paredzēts līdzfinansēt ar reģionālajiem, valsts un ES līdzekļiem, to skaitā “Apvārsnis 2020” un Eiropas strukturālo un investīciju fondu līdzekļiem;

42. šajā sakarā ierosina paplašināt piekļuvi sadarbībai ES līmenī:

- palielinot atbalstu pētniecības un tehnoloģiju attīstības infrastruktūrām un dažādojot Eiropas Pētniecības telpas (EPT) katedras, lai tām piesaistītu daudzus sološus pētniekus un vadošos zinātniekus,
- ar papildu stimuliem rosinot jaunu dalībnieku uzņemšanu iesniegtajos projektos un atverot atlasītus projektus citiem jauniem dalībniekiem,
- palielinot atbalstu MVU ar mērķi izveidot pētniecības, attīstības un inovācijas nodaļas un tajās pieņemt darbā tehnoloģiju speciālistus un pētniekus,
- palielinot atbalstu MVU tādu iekšējo struktūru izveidei, kas tiem ļauj piedalīties pētniecības un/vai inovācijas tīklos;

D) VEICINĀT KOLEKTĪVOS UN KOPĪGOS INSTRUMENTUS, KAS SEKMĒTU ZINĀTNISKO UN INOVATĪVO IZCILĪBU

Eiropas dalībnieku tīkli – izcilības un inovācijas avots

43. atkārtoti apliecinā tīklos īstenotas sadarbības pārākumu pār konkurenci, kā saskaņā ar ES vērtībām noteikts pamatprogrammā, kā arī to, ka šie tīkli, būdami projektu un izcilības avots, ir svarīgi;

44. šajā saistībā uzsver, ka 7. pamatprogrammā iekļautā programma “Zināšanu reģioni” ir noderīga, jo tā nodrošināja mijiedarbību ar reģionālo politiku, dodot iespēju veidot zināšanu trijstūra dalībnieku ilgtspējīgu sadarbību reģionos, iesaistīt pamatprogrammas projektos privāto sektoru (tostarp MVU), atbalstīt inovatīvu ekosistēmu starptautisko sadarbību un iesaistīt Eiropas Pētniecības telpā vietējā un reģionālā līmeņa dalībniekus;

⁽⁶⁾ Dalībvalstis, kas ir galvenās ieguvējas no programmas “Izcilības izplatīšana un dalības paplašināšana”. Šādi tiek apzīmētas šādas valstis: Bulgārija, Horvātijā, Kiprā, Čehijas Republika, Igaunija, Ungārija, Latvija, Lietuva, Luksemburga, Malta, Polija, Portugāle, Rumānija, Slovākija un Slovēnija (vairāk informācijas par programmu šeit).

45. aicina izstrādāt mērķtiecīgu politiku šādu sadarbības tīklu attīstībai:

- starp pētniekiem, grupām vai laboratorijām, un starp pētniecības infrastruktūrām, lai izstrādātu zinātniskus jautājumus, ierosinātu projektu iesniegšanas konkursus un projektus,
- starp kopām, izmēģinājuma un demonstrējuma projektiem,
- starp dažādiem dalībniekiem, tostarp reģioniem un pilsētām, reģionālajām inovāciju kopām un ekosistēmām saistībā ar RIS3;

46. atgādina, ka pamatprogrammā “Apvārsnis 2020” šo iniciatīvu atbalstam ir paredzētas daudzas iespējas; pauž šaubas par mazo finansējumu un vājo mobilizāciju, kā arī prasa intensīvāk izmantot koordinācijas un atbalsta darbības; mudina labāk atzīt inovatīvas iniciatīvas, kuras pamatprogrammas ietvaros īsteno reģioni; programmas “Apvārsnis 2020” un kohēzijas politikas ietvaros prasa arī pastiprināt atbalstu starpreģionālajai sadarbībai saistībā ar RIS3;

Paplašināt pētniecības un inovācijas programmu līdzveidošanu ar reģioniem

47. norāda, ka kopš pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” ieviešanas teritoriju iesaistīšanās tās īstenošanā ir palielinājusies, un ir arvien vairāk reģionu, kas ir tādu kopīgās plānošanas instrumentu partneri kā *ERA-NET*, Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktās darbības *COFUND* un publiskā un privātā sektora partnerības pētniecības un inovācijas jomā, piemēram, iniciatīva *Clean Sky*;

48. vēlas lai šīs līdzveidotās darbības tiktu izvērstas, prasa vienkāršot un saskaņot īstenošanas noteikumus un, piemēram, ar dalībvalstu piekrišanu atvieglot reģionu līdzdalību kopīgas plānošanas ierosmēs (185. pants);

49. prasa turpināt atbalsta procedūru administratīvo vienkāršošanu, turpināt un izvērst subsīdiju un atbalsta centralizēšanu, piekļuvei informācijai piedāvājot tikai vienu portālu; lai dalībniekiem atvieglotu piekļuvi, informācijai par programmām un visām to procedūrām, kā arī dalībnieku portāla atbalsta pārvaldības platformai jābūt visās oficiālajās ES valodās;

50. mudina pamatprogrammā izmantot Kopienas “*top-up*” piešķiršanas mehānismus, lai atbalstītu reģionālās izcilības iniciatīvas, kuras piesaista apjomīgu un daudzveidīgu finansējumu;

51. uzskata, ka pārdomātas specializācijas stratēģiju un to īstenošanas pieredze ir devusi iespēju saņemt atsauksmes, kas ir ļoti noderīgas programmas “Apvārsnis 2020” un nākamās pamatprogrammas vadībai, kā arī sagatavot darba programmas, kurās noteikti subjekti, kuriem ir tiesības saņemt finansējumu; aicina šajā plānošanā iesaistītās iestādes plašāk iekļaut šajā procesā reģionus, lai tādējādi palielinātu saskaņotību ar vietējā līmenī izvirzītajiem mērķiem;

52. uzskata: ir svarīgi, lai, nosakot programmas “Apvārsnis 2020” dažādos uzdevumus, sākot ar tās izstrādi, plānošanu un tās finansējuma jomu noteikšanu, būtu ņemta vērā sociālekonomiskā ietekme reģionos, lai to izvēle efektīvi palīdzētu uzlabot dzīves kvalitāti visos Eiropas reģionos;

53. aicina pārskatīt visus pamatprogrammas noteikumus, ņemot vērā subsidiaritātes un komplementaritātes principu, lai stiprinātu saikni starp dažādiem dalībniekiem ne tikai kopīga finansējuma aspektā, bet ņemot vērā arī jaunu lomu sadalījumu un koncentrējot pamatprogrammas darbību uz jautājumiem, kuriem ir Eiropas pievienotā vērtība;

54. “izcilības zīmi”, ko piešķir labākajiem nesekmīgajiem pieteikumiem, ierosina pārveidot par MVU instrumentu, lai tā kļūtu par patiesu partnerības mehānismu, ko kopīgi vadītu ES un reģioni ar mērķi pēc iespējas labāk koordinēt darbības gan pirms, gan pēc pieteikumu iesniegšanas; šie principi attiecas arī uz citiem ar izcilības zīmi saistītiem pasākumiem, piemēram, Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktajām darbībām un Eiropas Pētniecības padomes stipendijām, kā arī uz visiem citiem projektiem, kas sekmē sinerģijas;

Partnerībā ar reģioniem paplašināt ietekmi, inovācijas un zināšanu izplatīšanu

55. uzsver, ka reģioni ir izmēģinājumu laboratorijas un *early adopters* publiskā iepirkuma jomā; aicina palielināt šo darbību reglamentējošo noteikumu elastīgumu un vienkāršot inovatīva publiskā iepirkuma atbalsta mehānismu, kurš šobrīd tiek maz izmantots un kura noteikumus nepietiekami pārzina līgumslēdzējas iestādes;

56. vēlreiz apstiprina, ka svarīga nozīme ir visaptverošai pieejai tehnoloģiju un ar tehnoloģijām nesaistītai, pakāpeniskai un revolucionārai inovācijai, uz dizainu un lietojumiem balstītai inovācijai, sociālajai inovācijai, atvērtai un sadarbīgai inovācijai; atgādina, ka reģionālie mezgli un ekosistēmas ir inovācijas, pārneses un rezultātu izplatīšanas darbību galvenie dalībnieki; prasa, lai Komisija, izveidojot Eiropas Inovācijas padomi (EIP), ņemtu vērā reģionu lomu šo jautājumu risināšanā vietējā līmenī, un iesaistītu tos turpmākajās EIP darbībās;

57. ierosina nākamajā pamatprogrammā ieviest jaunu struktūru MVU instrumentam, kura plānošanas un īstenošanas noteikumos būtu paredzēta reģionu iesaiste pirms un pēc, lai tādējādi tas būtu ciešāk saistīts ar pārdomātu specializāciju un finansējumu vietējā līmenī un mazinātu atturīgo attieksmi, kas saistīta ar ļoti nelieliem panākumiem šā instrumenta piemērošanā;

58. iebilst pret jebkādu ideju novirzīt daļu kohēzijas politikas līdzekļu pamatprogrammas darbībām, lai automātiski finansētu lielāku skaitu projektu vai atbalstītu šos "izcilos noraidītos pretendētus"; apņemas aizstāvēt reģionālo politiku autonomiju un veicināt ierosināto pieeju, ar kuru paredzēts kopīgi veidot un stiprināt komplementaritāti un sadarbību;

59. uzstāj, ka jau projektu veidošanas posmā ir jāņem vērā rezultātu paplašināšanas, izplatīšanas un ieviešanas problēmjautājumi; konstatē, ka šajās jomās projektu pašreizējā ietekme ir ierobežota; tādēļ atbalsta tādu ES un vietējo programmu izstrādi, kas ir konkrēti paredzētas šīm darbībām; aicina projektu rezultātu izmantošanā un izplatīšanā pamatprogrammas ietvaros vairāk iesaistīt pilsētas un reģionus;

60. atbalsta arī tādu instrumentu izstrādi, kas vērsti uz pāreju no koncepcijas pierādīšanas uz tirgu (piemēram, pilotprojekts "Ātrais ceļš uz inovāciju") vai uz jaunu rūpniecības nozaru strukturēšanu, izmantojot iniciatīvu INNOSUP un tās sadaļu "Ar kopu palīdzību īstenoti projekti jaunām rūpnieciskās vērtības ķēdēm" ("*cluster-facilitated projects for new industrial value chain*"), un aicina paplašināt šos instrumentus;

61. lai varētu īstenot starpnozaru pieeju un veidot ES sadarbības partnerības, būtu jāizstrādā dažādi kopu atbalsta instrumenti, kas paredzēti uzņēmumu grupām, nevis atsevišķiem uzņēmumiem. Turklāt ES politikā būtu jāatspoguļo funkcijas, ko kopas var pildīt kā saiknes, kas vieno dalībniekus reģionos un ārpus tiem, un kā MVU uzņēmējdarbības atbalsta kanāli;

62. aicina Komisiju izvērtēt 2013. gadā uzsāktu reformu ietekmi, lai veicinātu sinerģiju starp programmu "Apvārsnis 2020" un ESI fondiem;

63. ir sarūgtināta, ka otrajā pilārā jaunajām rūpniecības nozarēm nav pievērsta pietiekama uzmanība; ir nemierā par pārāk vājo atbalstu inovācijas centru un ekosistēmu izcilības tīkliem, kas orientēti uz nākotnes rūpniecību (piemēram, iniciatīva *Vanguard*); ir nobažījusies par nenovērtētajām grūtībām saistībā ar plaša mēroga rūpniecības izmēģinājuma projektu un demonstrējuma projektu finansēšanu; prasa Komisijai jau tagad palielināt finansējumu un paredzēt jaunas darbības šajās jomās;

64. ierosina izstrādāt demonstrējumu infrastruktūras atbalsta programmu, lai pēc pētniecības infrastruktūras tīklu izveides parauga veicinātu izmēģinājuma vietu, demonstrējuma un pilotprojektu tīkla izveidi;

Izvērst attiecības starp zinātni un sabiedrību reģionos

65. norāda, ka laikā, kad progresa ideja tiek apstrīdēta un apspriesta, saiknei starp zinātni un sabiedrību ir jābūt galvenajam jautājumam, apspriežot Eiropas pētniecības un inovācijas politikas nākotni, neatkarīgi no tā, vai runa ir par pētniecības ievirzēm, projektu īstenošanas apstākļiem vai par jaunu zinātnes sociālo un tehnisko izmantošanas veidu attīstību;

66. tādēļ ierosina vienlaikus veicināt gan uzticēšanos zinātnei un progresam, gan veidot ilgtspējīgas attīstības pieeju; šajā sakarā ir gatava aizstāvēt piesardzības principu, kas nozīmē apdomīgu pieeju un rīcību pilnībā apzinoties risku;

67. uzsver atvērtās zinātnes (*open science*) svarīgo nozīmi mūsdienās, nodrošinot brīvu piekļuvi pētījumu rezultātiem un publikācijām, uzticamas un daudzveidīgas informācijas pieejamību plašai sabiedrībai, kā arī debates ar iedzīvotājiem un ieinteresētajām personām;

68. uzskata, ka starp brīvu zinātni un pabeigtu zinātni ir jāizveido dialoga telpa, kurā iesaistīti zinātnes, ekonomikas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvji, lai kopīgi apspriestu un veidotu jaunus būtiskus zinātniskus jautājumus, ievērojot katras struktūras neatkarību;

69. uzsver, ka jauniešu un viņu ģimeņu vidū steidzami jāpopularizē zinātne, tehnoloģijas un ar tām saistītās profesijas, tostarp rūpniecības jomā, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai sievietes mudinātu pievērsties zinātniskām un tehniskām profesijām;

70. ir sarūgtināta par zemo finansējuma līmeni programmai “Zinātne kopā ar sabiedrību un sabiedrībai”, kā arī par tās sadrumstalotību un līdz ar to – vājo ietekmi; aicina par prioritāti noteikt darbības ar Eiropas pievienoto vērtību un darbības faktiskas sadarbības ietvaros ar ieinteresētajām personām, dalībvalstīm, reģioniem un pilsētām.

Pamatprogrammas starptautiskā dimensija

71. atbalsta atvērtās zinātnes principu, taču centīsies saglabāt pamatprogrammas specifiku, tostarp saistībā ar Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES; vēlas, lai līdz ar šo izstāšanos nesamazinātos pamatprogrammas resursi un lai šis jautājums tiktu risināts vispārējās sarunās ar Apvienoto Karalisti;

72. aicina pamatprogrammas ietvaros veidot ciešāku starptautisko sadarbību ar asociētajiem partneriem un jaunietekmes valstīm, kā arī kaimiņattiecību politikas ietvaros vai jūras baseinu, piemēram, Vidusjūras, valstīs.

Briselē, 2017. gada 12. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “KLP pēc 2020. gada”

(2017/C 342/02)

Ziņotājs: Guillaume CROS (FR/PSE), Oksitānijas reģionālās padomes priekšsēdētāja vietnieks

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas pieeju, iesaistot Eiropas Reģionu komiteju uz nākotni vērstā izpētes procesā saistībā ar KLP pēc 2020. gada; konstatē, ka lauksaimniecību, pārtikas nodrošinājumu un lauku teritorijas skar būtiskas problēmas, kuru dēļ ir jāreformē KLP;
2. uzsver, ka kopējai lauksaimniecības politikai bija un joprojām ir svarīga nozīme Eiropas veidošanā; Līguma par Eiropas Savienības darbību 39. pantā noteiktie mērķi joprojām bez atkāpēm ir spēkā arī pašreizējā pārskatīšanas procesā;
3. norāda, ka lauksaimniecība Eiropas Savienībā ir otra lielākā ražojošā nodarbinātības joma, kurā strādā 22 miljoni lauksaimnieku, turklāt 44 miljoni ir nodarbināti pārējos lauksaimniecības un pārtikas ķēdes posmos; lauksaimniecība apgādā 500 miljonus eiropiešu ar augstākās kvalitātes pārtiku par pieejamām cenām; lauksaimniecības ietekme uz nodarbinātību ir vēl lielāka tad, ja ņem vērā lauksaimniecības mašīnu ražošanu, remontu un tirdzniecību, kā arī lauksaimniecības izejvielu ražošanu un tirdzniecību;
4. aicina rūpēties, lai KLP kļūtu par *taisnīgu, ilgtspējīgu, solidāru un kvalitatīvu lauksaimniecības politiku*, kas kalpotu lauksaimniekiem, reģioniem, patērētājiem un pilsoņiem; uzskata, ka tikai spēcīga un kopēja Eiropas lauksaimniecības un pārtikas politika var garantēt pārtikas nodrošinājumu Eiropas līmenī un lauku teritoriju dinamiku;
5. norāda, ka lauksaimnieki un lopkopji ir galvenie KLP dalībnieki un labuma guvēji. Bez viņu palīdzības nav iespējams īstenot pasākumus, ar kuriem iecerēts sasniegt vēlamus mērķus. KLP ir jāņem vērā viņu nozīme un iesaiste, kā arī nepieciešamība nodrošināt lauksaimniecības un lopkopības saimniecību ekonomisko ilgtspēju, lai tādējādi veidotu pienācīgus dzīves apstākļus un saglabātu aktīvu lauku vidi ar atbilstoša līmeņa nodarbinātību;
6. uzskata, ka turpmākās KLP izstrādē būs jāņem vērā Eiropas patērētāji. Eiropas patērētājiem būtu jāatbalsta tādi uzdevumi kā, piemēram, informēt sabiedrību par labumu, ko gūst no KLP, nodrošināt pārtikas nekaitīgumu un vides aizsardzību;
7. lai palielinātu lauksaimnieka profesijas pievilcību un garantētu drošu un kvalitatīvu Eiropas lauksaimniecību, ir jāpārlicināta: ar regulēta tirgus palīdzību, izmantojot publiskā un privātā sektora vadības instrumentus un pasākumus, kas stabilizētu cenas un nepieļautu negodīgu tirdzniecības praksi, būtu iespējams nodrošināt lielākus ienākumus lauksaimniekiem; ir jānostiprina lauksaimnieku pozīcija salīdzinājumā ar pārējiem ķēdes dalībniekiem;
8. atzīst, ka KLP dzīvotspēja ir atkarīga no tās ekonomiskās, sociālās, vides, teritoriālās un starptautiskās leģitimitātes; Eiropas lauksaimniecībai piemīt būtiskas pozitīvas iezīmes, kas ir pamats tās konkurētspējai, t.i., inovācijas spēja, stabila loģistika un infrastruktūra, liela daudzveidība, lauksaimniecības teritorijas ar nozīmīgiem dabas, kultūras un vēstures resursiem, daudz ģimenes saimniecību un ļoti attīstīts uzņēmējdarbības gars, kā arī produkcija, kas ražota saskaņā ar stingriem vides un veselības aizsardzības noteikumiem. Visas minētās pozitīvās iezīmes veido potenciālu, kas mērķtiecīgā kopējā lauksaimniecības politikā būtu jāizmanto plašāk, lai vēl vairāk nostiprinātu lauksaimniecību un lauku vidi;
9. ir jāpārlicināta, ka steidzami jāreformē KLP, lai uzlabotu tās atbilstību pilsoņu vēlmēm un leģitimizētu tās budžetu apstākļos, kuros, budžeta resursiem saglabājoties nemainīgiem, pēc tā ir liels pieprasījums;
10. ir jāpārlicināta, ka veiksmīgas KLP pamatā ir vienotība un ka nākotnē nedrīkstētu no tās atteikties un pāriet uz renacionalizāciju, bet vienlaikus cer, ka reģioni tiks stiprināti saskaņā ar subsidiaritātes principu; KLP arī turpmāk ir jābūt kopējai politikai, un tai jābūt elastīgai, lai būtu iespējams ievērot dažādus reālos apstākļus lauksaimniecības jomā, īpaši tos, kuri pastāv Vidusjūras reģionos un tālākajos reģionos;

11. vērs Eiropas Komisijas uzmanību uz to, ka pieaug patērētāju vēlme iegādāties uz vietas ražotu, kvalitatīvu un cenu ziņā taisnīgu, dzīvnieku aizsardzības standartiem atbilstošu pārtiku, kurai ir ne tikai liela ekoloģiskā, bet arī sociālā vērtība un kura rada darbvietas un pievienoto vērtību; par šo vēlmi liecina arī pieprasījuma pieaugums;
12. uzskata, ka pārtikas produktu ražošanas veidu izsekojamība, kas ir patērētāju un ražotāju drošības ķīla, ir jāstiprina un jāatbalsta;
13. konstatē lauksaimnieka profesijas ekonomiskā pievilcīguma trūkumu daudzās ražošanas nozarēs un apakšnozarēs, ko pastiprina izteikti negatīva vecuma piramīda, kas ir ļoti nelabvēlīga saimniecību atjaunošanai⁽¹⁾; ja trūkst jauniešu, kas izvēlas lauksaimniecības profesijas, ir apdraudēta Eiropas ģimenes lauku saimniecību saglabāšanās un lauku teritoriju dzīvotspēja; uzskata, ka ir svarīgi ieviest pasākumus, kas būtu vērsti uz atbalstu jauno lauksaimnieku ienākšanai nozarē;
14. konstatē, ka, neraugoties uz ievērojamo budžetu, KLP līdz nes spēcīgu nodarbinātības līmeņa pazemināšanos lauksaimniecības jomā (no 2007. līdz 2013. gadam Eiropas lauku saimniecību skaits ir samazinājies par 20 %); konstatē, ka beidzamo trīsdesmit gadu laikā KLP budžeta procentuālais apmērs ir samazinājies no 75 % līdz 40 % no ES budžeta;
15. atgādina, ka KLP ir jāveicina lauksaimnieciskā ražošana atbilstoši Līgumā paredzētajam, dodot iespēju lauksaimniekiem ienākumus gūt galvenokārt ar tirgus palīdzību, ar saprātīgām izmaksām, kas būtu pamatotas Eiropas pilsoņu un patērētāju skatījumā; uzsver, ka daudzi pētījumi apliecinājuši, ka KLP ir veicinājusi lauksaimnieciskās ražošanas koncentrāciju atsevišķos reģionos uz citu reģionu rēķina, kas ir pretrunā Eiropas teritoriālās kohēzijas mērķiem;
16. uzskata, ka KLP ir jāatspoguļo Eiropas agroklīmatisko apstākļu daudzveidība, un jo īpaši tas attiecas uz tādām nelabvēlīgām teritorijām kā, piemēram, pakalnu pļavu lauksaimniecība, kalnu, Vidusjūras reģiona, ziemeļu un tālāko reģionu lauksaimniecība; KLP ir jāņem vērā tādas funkcijas kā to teritorijas un augsnes aizsardzība, atbalsts lauku kopienu un to tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanai, kā arī to loma aktīvas sociālās sistēmas uzturēšanā šajos reģionos;
17. atgādina, ka, neraugoties uz Eiropas Revīzijas palātas izteiktajiem brīdinājumiem, publiskais atbalsts joprojām netiek vienlīdzīgi sadalīts starp lauku saimniecībām un daļibvalstīm; konstatē, ka tiešie maksājumi, kas tiek piešķirti, pamatojoties uz platību, ir būtiski palielinājuši lauksaimniecības zemju un attiecīgi – tiešo maksājumu – koncentrāciju; tiešajos maksājumos būtu vairāk jāņem vērā lauksaimniecības modeļu daudzveidība, ienākumu līmenis, saražotā pievienotā vērtība, darbvietas un jārūpējas, lai saglabātu lauksaimniecību visos reģionos;
18. konstatē, ka daudzu lauksaimnieku ienākumi ir pavisam nelieli un zem nabadzības sliekšņa. Tas neatbilst Romas līguma mērķim “panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem” (39. pants) un ka ir jāpalielina ienākumu drošība lauksaimniekiem (cenas, tiešais atbalsts);
19. uzskata, ka KLP atbalsts būtu jāpiešķir tikai ražotājiem, kuri patiešām nodarbojas ar lauksaimniecisko darbību, nevis neaktīvām saimniecībām, kurās atbalsta saņēmēju ienākumi no lauksaimniecības ir nebūtiski;
20. konstatē, ka lauksaimnieki pārāk bieži ir spiesti pārdot savus produktus par cenu, kas ir zemāka par ražošanas izmaksām, un sekot lejupejošai izmaksu samazināšanās – cenu krituma trajektorijai;
21. atbalsta Eiropas Komisijas Lauksaimniecības tirgu jautājumu darba grupas 2016. gada novembra secinājumus un aicina Eiropas Komisiju nākt klajā ar priekšlikumu tiesību aktam par negodīgas tirdzniecības prakses izskaušanu;
22. norāda, ka Eiropas ģenētisko resursu, jo īpaši dzīvnieku šķirņu, eksports veicina svarīgu vietējo šķirņu ģenētisko eroziju, it sevišķi trešajās valstīs, un ir pretrunā ANO ilgtspējīgas attīstības 15. mērķim, proti, saglabāt bioloģisko daudzveidību, un tas jo īpaši attiecas uz ģenētiskajiem resursiem, kas ietekmē pārtikas nodrošinājumu;
23. uzskata, ka tirgus regulēšana, kā tas apliecināts RK pētījumā par piena nozares tirgu pārskatatbildības programmu, daudzās nozarēs ir efektīvāka un lētāka nekā krīzes pasākumu veikšana *a posteriori* un dotu iespēju uzlabot KLP līdzekļu izmantošanu;

⁽¹⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Atbalsts jaunajiem Eiropas lauksaimniekiem” (OV C 207 30.6.2017., 57. lpp.).

24. uzskata, ka ienākumu apdrošināšanas shēmas varētu būt izdevīgākas apdrošinātājiem, nevis lauksaimniekiem, un spēcīga cenu krituma gadījumā izmaksāt dārgi nodokļu maksātājiem, nenovēršot cenu nestabilitāti; vēlas, lai tiktu izpētīta un novērtēta ASV ieviestā apdrošināšanas shēma; būtu jāskata tālāko reģionu specifiskais gadījums – tajā ir īpaši tirgus nosacījumi;
25. ir nepieciešams skaidrs un stabils tiesiskais regulējums, kas nodrošinātu lauksaimniekiem un lopkopjiem juridisko noteiktību, kas vajadzīga, lai pieņemtu ar uzņēmējdarbību saistītus vidēja termiņa un ilgtermiņa lēmumus;
26. uzsver, ka ES, kļūdama par pirmo pārtikas importētāju un eksportētāju pasaulē, ir pastiprinājusi savu atkarību no trešām valstīm un veidojusi tādu tirdzniecības politiku, kas ir pretrunā siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanas mērķiem;
27. norāda, ka arvien lielāka daļa lauksaimniecības produkcijas, ko agrāk ražoja Eiropā, tiek importēta no valstīm, kurās ir zemas darbspēka izmaksas, un tas ļoti nelabvēlīgi ietekmē ES ražotās produkcijas cenu konkurētspēju;
28. norāda arī uz to, ka ES eksports pozitīvi ietekmē ekonomiku tajos gadījumos, kad runa ir par lauksaimniecības un pārtikas produktiem ar augstu pievienoto vērtību, jo tie rada ienākumus un nodarbinātību Eiropas lauksaimniecības un lauksaimniecības pārtikas ražošanas nozarē;
29. norāda, ka lauksaimniecības un pārtikas nozarē būtiska loma var būt kooperatīviem, ražotāju organizācijām un noteiktiem ražotāju integrācijas veidiem, kas lauksaimniekiem paver iespēju koncentrēt piedāvājumu, samazināt izmaksas, nodrošināt virkni pakalpojumu un nostiprināt savu pozīciju pārtikas ķēdē;
30. konstatē, ka Eiropas produktu pārpalikuma (piena pulvera, vistu, tomātu koncentrāta u. c.) eksports par cenām, kas ir zemākas par ražošanas izmaksām Eiropā un par ražošanas cenām Āfrikā, mazina Āfrikas valstu ražošanas jaudu un veicina lauku iedzīvotāju emigrāciju, bet tas ir pretrunā ES saistībām ņemt vērā ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), ko Apvienoto Nāciju Organizācija 2015. gadā pieņēma attiecībā uz “politikas saskaņotību attīstībai”; norāda arī, ka Eiropas Savienība ir lielākā pārtikas importētāja no jaunattīstības valstīm un šajās valstīs rada darbvietas lauksaimniecības pārtikas nozarē; konstatē tomēr, ka ES imports (augļi, dārzeņi, jēra gaļa u. c.) par cenām, kas ir zemākas nekā ražošanas izmaksas Eiropā, mazina ES ražošanas jaudu un var ietvert risku no pārtikas nekaitīguma viedokļa;
31. atzīmē, ka lauksaimniecības produktu cenas Eiropā arvien vairāk ir saistītas ar zemākās cenas piedāvājumu pasaules tirgū un ka Eiropas lauksaimnieki tādējādi ir pakļauti sīvai konkurencei, taču viņiem ir jāievēro stingrākas vides un sanitārās normas;
32. uzsver, ka lauksaimnieciskās ražošanas pievienotā vērtība lielā mērā ir nonākusi sākotnējo un tālāko posmu dalībnieku rīcībā, jo lauksaimniecības produktu ražotāju pozīcija daudzos gadījumos ir pārāk vāja salīdzinājumā ar agrorūpniecības un pārdevēju pozīciju; ja nozares ietvaros tiktu uzlabota saskaņošana starp lauksaimniecības nozari, lauksaimniecības pārtikas jomu un tirdzniecības nozari, uzlabotos peļņas sadalījums;
33. konstatē, ka lauku teritorijas salīdzinājumā ar pilsētu teritorijām zaudē dinamiku un ka šī plaša šķiet jo satraucošāka tāpēc, ka turpina palielināties, īpaši lielo pilsētu un galvaspilsētu straujās attīstības ietekmē⁽²⁾;
34. pauž nožēlu, ka paātrinātā lauksaimniecības un savvaļas bioloģiskās daudzveidības izzušana apdraud mūsu lauksaimniecības sistēmu un dabas teritoriju noturību;
35. raizējas, ka augsnes erozija un degradācija, kuras cēlonis ir pārāk neilgtspējīgi lauksaimniecības paņēmieni, apdraud tās auglību un ka lauksaimniecības zemes mākslīga pārveidošana izraisa to šķirņu izzušanu, kas ir nepieciešamas Eiropas pārtikas drošībai;
36. konstatē lauksaimniecības radīto piesārņojumu dažos gruntsūdeņos un upēs, kā arī to pārmērīgu izmantošanu apūdeņošanas vajadzībām;
37. uzsver, ka globālā sasilšana jau būtiski ietekmē lauksaimniecību, un šī ietekme pastiprina nepieciešamību steidzami pārorientēt ražošanas metodes;

⁽²⁾ “Ieguldījumi darbvietās un izaugsme. Attīstības un labas pārvaldības veicināšana ES reģionos un pilsētās. Sestais ziņojums par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju”, 2014. gada 23. jūlijs.

38. uzsver, ka jāveic ieguldījumi digitālajā inovācijā, kas var pozitīvi ietekmēt ilgtspēju, pārtikas nekaitīgumu, resursu efektīvu izmantošanu un atkritumu samazināšanu, īsās aprites ķēdes u. c. Vienlaikus RK uzsver, ka ir rūpīgi jāizpēta šādas attīstības ekonomiskā un sociālā ietekme uz ģimenes saimniecībām un pauž bažas, ka lielos datus (*big data*) varēs izmantot privātie uzņēmumi, un līdz ar to lauku saimniecības var nonākt finansiālā un tehniskā uzraudzībā;

39. norāda, ka Apvienotās Karalistes lēmums izstāties no Eiropas Savienības varētu izraisīt KLP līdzekļu sarukumu, kā arī ES tirgu zaudēšanu Apvienotajā Karalistē; aicina Apvienoto Karalisti un ES lauksaimniecības un pārtikas jomā saglabāt ciešu tirdzniecisko sadarbību;

40. atgādina, ka lauksaimniecībai paredzētie ES līdzekļi – kaut arī 2014. gadā tie ir paredzēti tikai 0,7 % apmērā no Eiropas IKP – spēj vienīgi nodrošināt atbalstu īstai Eiropas kopējai politikai, kam no pārtikas nodrošinājuma viedokļa ir stratēģiska nozīme, taču lauku attīstībai un otrajam pīlāram paredzēto līdzekļu apjoms dažās jomās nav pietiekams un nākamajā budžetā ir jāņem vērā jaunie KLP mērķi;

41. noraida KLP pirmā pīlāra līdzfinansēšanas ideju, jo tādējādi tiktu apšaubīta KLP kā vienīgā integrētā ES politikas joma, KLP faktiski tiktu renacionalizēta un ciestu to nabadzīgāko ES valstu lauksaimniecība, kuras ir lielākā mērā atkarīgas no Eiropas finansējuma;

42. konstatē, ka izmaksas, ko sabiedrības veselībai rada daži ēšanas paradumi, kas veicina aptaukošanos, diabētu u. c., kā arī daži lauksaimniecības paņēmieni (pārmērīga antibiotiku lietošana dažās lopkopības saimniecībās, pesticīdu kokteiļi u. c.), ir daudz lielākas nekā KLP budžets; aicina ciešāk koordinēt lauksaimniecības un pārtikas politiku;

43. iesaka informēt un veicināt tādu pārtikas produktu patēriņu, kas ir daļa no veselīga uztura, piemēram, Vidusjūras diētu, un šajā nolūkā izmantot īpašas vīna, augļu un dārzeņu, biškopības atbalsta programmas, lai tādējādi paaugstinātu produkcijas kvalitāti un palielinātu pievienoto vērtību;

44. atgādina par tālāko reģionu specifiku, un, tā kā Eiropas lauksaimniecības modeli nav iespējams izvērst tālākajos reģionos, Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. pantā Padomei ir dota skaidra atļauja attiecībā uz piemērošanu tālākajos reģionos pieņemt īpašus noteikumus ES tiesību aktu pielāgošanai, un tas attiecas arī uz KLP. Šādā kontekstā kopējā lauksaimniecības politikā laikposmam pēc 2020. gada tālākajiem reģioniem ir jāsauglabā atšķirīga pieeja, kas izpaustos kā nepieciešamie ELFLA, POSEI, valsts atbalsta un citu ieviesto instrumentu pielāgojumi;

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

45. iesaka Eiropas lauksaimniecības politiku laikposmam pēc 2020. gada koncentrēt uz sekojošiem, plašu atbalstu guvušiem mērķiem:

- a) arī turpmāk to uzskatīt par vienu no izšķiroši svarīgākajām Eiropas projekta jomām;
- b) turpināt tiekties uz LESD noteiktajiem mērķiem un nodrošināt pietiekamu finansējuma apmēru;
- c) veidot ilgtspējīgu un dinamisku lauksaimniecību, kas būtu balstīta uz lauku teritoriju daudzveidību;
- d) garantēt pārtikas nodrošinājumu Eiropas iedzīvotājiem par taisnīgām cenām;
- e) nodrošināt veselīgu, pilnvērtīgu, daudzveidīgu, kvalitatīvu pārtiku, veicinot vietējo ķēžu attīstību un nostiprināšanos un īpašu uzmanību pievēršot pārtikas izšķērdēšanas apkarotājiem, kā arī sociālajai solidaritātei;
- f) piemērot aprites ekonomikas un bioekonomikas principus, lai varētu veikt ekonomiski rentablas darbības lauku apgabalos;
- g) stabilizēt tirgus un nostiprināt lauksaimnieku stāvokli tirgū;
- h) nodrošināt lauksaimniekiem pienācīgu dzīves līmeni, it īpaši, garantējot lauksaimniekiem taisnīgus un pietiekami stabilus ienākumus;
- i) nodrošināt, atbalstot jo īpaši jaunus lauksaimniekus, lai tiktu atjaunots pēc iespējas lielāks skaits lauku saimniecību, jo tas ir priekšnoteikums dinamiskām lauku teritorijām;
- j) nodrošināt finansējuma pieejamību, zināšanu apmaiņu, profesionālo apmācību, kā arī administratīvo šķēršļu novēršanu;

- k) neizjaukt trešo valstu lauksaimniecības ekonomiku līdzsvaru;
- l) panākt, lai visi lauksaimnieciskās ražošanas papēmieni būtu balstīti uz tādas prakses, kas ļautu rūpēties gan par lauksaimnieku, gan patērētāju veselību, kā arī aizsargāt lauksaimniecības ģenētiskos resursus, vidi, tostarp ūdensvidi, tāpat arī veicināt savvaļas un lauksaimniecības bioloģisko daudzveidību atbilstoši dzīvnieku labturības prasībām un mazināt globālo sasilšanu;
- m) uzturēt laikā un saglabāt kvantitatīvā ziņā lauksaimniecības augsni, apņēmīgi cīnoties pret pārmērīgi intensīvu augsnes izmantošanu, kā arī palielināt augsnes kvalitāti, auglīgumu un bioloģisko daudzveidību, izplatot atbilstīgu lauksaimniecības praksi;
- n) veicināt produktus ar izcelsmes norādi (ACVN, AĢIN) vai citas kvalitātes sistēmas, kas rada pievienoto vērtību attiecīgajai ķēdei un teritorijai un ļauj saglabāt vietējās ražošanas sistēmas, kā arī sekmē lauku identitātes un kultūras un gastronomijas mantojuma izplatīšanu;
- o) taisnīgāk sadalīt KLPP (kopējās lauksaimniecības un pārtikas politikas) līdzekļus starp lauku saimniecībām un dalībvalstīm, ievērojot objektīvus, nediskriminējošus kritērijus, kas balstīti uz to spējas sniegt ieguldījumu ES ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanā (tostarp paātrinot tiešo maksājumu konvergenci starp dalībvalstīm);
- p) lauksaimniekiem paredzētajā pārbauzu sistēmā piemērot proporcionalitātes principu;
- q) stiprināt otro KLP pīlāru, kura mērķis ir uzlabot dzīves apstākļus lauku teritorijās un uzlabot to konkurētspēju kopumā;
- r) veicināt lauku teritoriju ekonomisko, sociālo un vides attīstību;
- s) novērst problēmu, kas saistīta ar iedzīvotāju skaita samazināšanos un novecošanu plašās lauku teritorijās tādēļ, ka tajās, jo īpaši jauniešiem un sievietēm, trūkst dzīves perspektīvu un nodarbinātības iespēju;
46. norāda, ka KLP ir sarežģīta un ka individuālajiem uzņēmējiem un lauksaimniekiem ir grūti vai pat riskanti prasīt subsīdijas. Ir vajadzīgi vienkāršojumi, lai nodrošinātu turpmāko KLP pieņemamību un saglabātos interese par to. Ir vēlams vienkāršot un paātrināt procesu, īpaši attiecībā uz zemas vērtības darījumiem, racionalizējot arī administratīvās izmaksas;
47. vēlas, lai KLP budžets tiktu saglabāts pietiekami liels un atbilstu Eiropas līgumos noteiktajiem principiem, vienīgās Eiropas Savienības integrētās politikas jomas statusam, ES lauksaimniecības vajadzībām, lauku teritoriju un kopienu vajadzībām, kā arī apmierinātu sabiedrības pieprasījumu;
48. norāda, ka lauksaimniecība var palīdzēt pārvarēt daudzas iepriekš minētās problēmas, kas saistītas ar klimatu, enerģiju, pārtikas ražošanu un bioloģisko daudzveidību. Lai to panāktu, ir finansiāli jāatbalsta tehniskas iniciatīvas un inovatīvi pasākumi ar uzņēmējdarbības vai kooperatīvu raksturu, un tā mērķis ir paātrināt pārejas procesu;
49. norāda, ka tiešajiem maksājumiem un platībmaksājumiem paredzētie līdzekļi jākoncentrē galvenokārt uz mazajām un ģimenes saimniecībām, vienlaikus prioritāri paredzot finanšu risinājumus lielām saimniecībām, kurām ir ierobežots atbalsta maksimālais apjoms;
50. aicina Eiropas Komisiju precīzāk novērtēt pašreizējās KLP rezultātus pēc tā, kā tiek piemēroti mērķi, kas tai ir noteikti Eiropas līgumos saistībā ar ienākumiem lauksaimniecības jomā un tirgu stabilizēšanu;
51. iesaka cīnīties pret lauksaimniecības produktu cenu svārstīgumu, ar tirgus palīdzību nodrošināt lauksaimniekiem ienākumu perspektīvas, un uzlabot taisnīgumu pārtikas nozarēs⁽³⁾;
52. aicina saglabāt Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. pantā paredzētos īpašos pasākumus tālāko reģionu lauksaimniecībai, izmantojot POSEI programmu, kā tas norādīts Eiropas Komisijas 2016. gada 15. decembra ziņojumā Eiropas Parlamentam un Padomei, COM(2016) 797;

⁽³⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Lauksaimniecības produktu cenu svārstīguma regulēšana" (OV C 185 9.6.2017., 36. lpp.).

53. prasa palielināt atbalstu vīnkopībai, olīvu audzēšanai un lopkopībai stāvās nogāzēs vai kalnos un mazāk labvēlīgos apvidos ar vāju ienesīgumu, kā arī tālākajos reģionos, un aicina arī palielināt atbalstu tādiem lauku saimniecību pārvaldības modeļiem, kas veicina bioloģiskās daudzveidības palielināšanu kalnu plāvās un ganībās;

54. aicina ES kā galveno pārtikas produktu importētāju un eksportētāju pasaulē izmantot visu savu ietekmi, lai mainītu ieviestos (1994., PTO) starptautiskās lauksaimniecības produktu tirdzniecības noteikumus un veidotu taisnīgākas un solidārākas tirdzniecības attiecības; norāda, ka cenu svārstīgums apgrūtina Eiropas lauksaimniecību, un pastāvīgi mudina Eiropas Komisiju apsvērt pasākumus, kas būtu vērsti uz tā riska mazināšanu, ko rada aizvien pieaugošā neaizsargātība pasaules tirgū;

55. uzskata, ka, piemērojot lauku saimniecību ienākumiem tādu pieeju, kas lielākā mērā balstīta uz tirgu, nevis subsīdijām, būs iespējams stiprināt lauksaimnieka profesijas ekonomisko atzīšanu un līdz ar to arī tās pievilcīgumu; šajā nolūkā iesaka ES regulēt savus lauksaimniecības tirgus, lai novērstu produkcijas trūkumu vai pārpalikumu un stabilizētu lauksaimniecības cenas pieņemamā līmenī;

56. ierosina izveidot gada piesardzības uzkrājumus, kas tiktu pārcelti no gada uz gadu, ja netiktu pilnībā iztērēti ⁽⁴⁾;

57. aicina Eiropas Savienību garantēt vienlīdzīgu konkurences apstākļus divpusējos tirdzniecības nolīgumos un partnerībās ar trešām valstīm; šajā saistībā uzskata, ka pienākums vairs neeksportēt lauksaimniecības un pārtikas produktus par cenām, kas pateicoties piešķirtajam publiskajam atbalstam ir zemākas par ražošanas cenām Eiropā, ir saistīts ar tiesībām aizsargāt Eiropas produkciju pret importu par pārāk zemām cenām, kas grauj tās ražotspēju vai neatbilst ES ražošanas standartiem;

58. atbalsta īsu vietējo un reģionālo piegādes ķēžu nozīmi gan tāpēc, ka tās ir ilgtspējīgākas no vides viedokļa, jo transportlīdzekļu radītais piesārņojums ir mazāks, gan tāpēc, ka tās veicina tādu lauksaimniecību, kas izceļ tipisku kvalitāti, tradīciju un ekonomikas un kultūras mantojumu;

59. aicina Eiropas Savienību pārskatīt lauksaimniecības sadaļas divpusējos "brīvās" tirdzniecības vai ekonomisko "partnerattiecību" nolīgumos ar trešām valstīm. Šiem nolīgumiem būtu jānodrošina atbilstoši līdzekļi un priekšroka būtu dodama nodarbinātības ziņā intensīvām ģimenes lauku saimniecībām, kas būtu galvenokārt orientētas uz vietējo un reģionālo tirgu, kā arī uz īsām piegādes ķēdēm; aicina Eiropas Savienību tirdzniecības nolīgumos pienācīgi ņemt vērā ES lauksaimniecības nozares intereses, lai samazinātu risku Eiropas ražošanai, izveidojot tādu sensitīvu produktu sarakstu, kuri var neizturēt pārmērīgu spiedienu; prasa šādiem produktiem, kas var būt jutīgi pret liberalizāciju, tirdzniecības nolīgumos nodrošināt īpašu un diferencētu attieksmi;

60. iesaka pārskatīt Eiropas konkurences tiesības tā, lai visi kādas nozares dalībnieki, tostarp patērētāji un publiskās pārvaldes iestādes, varētu lemt par pievienotās vērtības un peļņas taisnīgu sadalījumu visā vērtības ķēdē un lai ļautu lauksaimniekiem panākt taisnīgāku pozīciju pārtikas ķēdē un nostiprināt savu stāvokli tirgū;

61. aicina pārskatīt Eiropas tiesības par publiskā iepirkuma līgumu piešķiršanu sabiedriskās ēdināšanas jomā, kas ietver klauzulu par to, ka pārtikas produkti jāpiegādā no tuvākās apkārtnes un aicina vietējās un reģionālās pašvaldības aktīvāk apmainīties ar labas prakses piemēriem ar mērķi priekšroku dot vietējai pārtikai un vietējam tirgum, kas veicina bioloģisko lauksaimniecību un nerūpniecisku pārstrādi, kura rada darbvietas laukos;

62. aicina no Eiropas un EIB budžeta finansēto pētniecību lauksaimniecības un lauku jautājumu jomā īpaši vērst uz:

a) ražošanas procesu un lauku saimniecību ilgstošu efektivitāti;

b) kvalitatīvas ražošanas veidiem, kas ir saudzīgi pret vidi; agroekoloģiju;

c) degradētas augsnes auglīguma un bioloģiskās daudzveidības atjaunošanu;

d) lauku teritoriju sociālo inovāciju: no vietējiem sabiedriskajiem pakalpojumiem līdz lauksaimnieciskās ražošanas veidiem, nerūpnieciskai pārstrādei un lauksaimniecības produktu vietējai izplatīšanai;

e) tehnoloģisko inovāciju, kas stiprina lauku saimniecību autonomiju un noturību;

⁽⁴⁾ RK atzinums (OV C 185 9.6.2017., 36. lpp.).

- f) mežu ilgtspējīgu apsaimniekošanu;
- g) tādiem lauksaimniecības paņēmieniem, kas vērsti pret globālo sasilšanu;
- h) dzīvnieku labturību un ilgtspējīgiem risinājumiem attiecībā uz augu un dzīvnieku slimībām;
- i) tehnoloģiju pielietojumu attiecībā uz pārbaudēm uz vietas, lai vienkāršotu metodoloģiju un palielinātu tās efektivitāti;

63. iesaka no tiešajiem maksājumiem par hektāru pāriet uz tiešajiem maksājumiem par hektāru ar maksimālo robežvērtību un modulāciju aktīvajiem lauksaimniekiem, ar ko apzīmē lauksaimniekus, kuri aktīvi nodarbojas ar lauksaimniecību, ar mērķi:

- a) saglabāt un attīstīt lauksaimniecību nelabvēlīgās agroklimatiskās teritorijās, īpaši kalnu teritorijās, kurās ražošanas izmaksas ir augstākas, vai nelabvēlīgā ģeogrāfiskā stāvoklī esošās teritorijās, piemēram, tālākajos reģionos;
- b) atbalstīt mazās ģimenes saimniecības, kuru produkcijas līmenis ir pārāk zems, lai gūtu pietiekamus ienākumus no lauksaimniecības, bet kuras ir svarīgas no lauku teritoriju dinamikas atjaunošanas viedokļa, uzsverot, ka lielāks atbalsts par pirmajiem hektāriem ir ārkārtīgi svarīgs mazajām saimniecībām, jo īpaši kalnu apvidos;
- c) atbalstīt jaunu lauksaimnieku ienākšanu;
- d) visos reģionos atbalstīt pakāpenisku pāreju uz tādiem ražošanas veidiem, kas būtu noturīgāki, autonomāki, izejvielu ziņā taupīgāki, bez ķīmiskiem pesticīdiem, veselībai nekaitīgi, globālo sasilšanu mazinoši, bioloģisko daudzveidību veicinoši, ūdens kvalitāti uzlabojoši un atbilstoši dzīvnieku labturības prasībām;
- e) stiprināt bioloģiskās lauksaimniecības attīstību;
- f) stiprināt lauksaimniecību teritorijās ar augstu vides vērtību;
- g) atbalstīt vietējo šķirņu un sugu izmantojumu, lai atbalstītu specifiskus amatniecības pārtikas produktus ar augstu pievienoto vērtību;
- h) atbalstīt reģioniem specifiskās nozares ar augstu pievienoto vērtību;

64. saistībā ar zaļināšanu iesaka pakāpeniski stiprināt videi un klimatam labvēlīgu praksi, un šajā nolūkā:

- a) paredzēt obligātu augseku, kas attiektos arī uz pākšaugiem. Tā mērķis ir mazināt Eiropas lopkopības atkarību no augu valsts proteīnu importa un ierobežot ar slāpekli bagātināta mēslojuma izmantošanu, jo tā ražošana ir izteikti energoietilpīga un rada daudz siltumnīcefekta gāzu emisiju;
- b) saglabāt ilggadīgo zālāju uzaršanas aizliegumu, lai veicinātu oglekļa dioksīda piesaisti augsnē un bioloģisko daudzveidību;
- c) saglabāt ekoloģiski nozīmīgas zonas bez sējumiem un fitosanitāro produktu izmantošanas ar mērķi novērst bioloģiskās daudzveidības mazināšanos, taču atļaujot ierobežotas ekstensīvas ganības, kuras veicina augsnes bagātināšanos un dod labumu lopkopjiem;
- d) nodrošināt konkrētu, ar klimata pārmaiņām saistīta riska novēršanas instrumentu;
- e) ieviest kompensējošu atbalstu, kas būtu viegli pieejams un veicinātu papildu saistību uzņemšanos *Natura 2000* teritorijās, ja minētās saistības attiecas uz bioloģisko daudzveidību, kā arī teritorijās ar augstu dabas vērtību un teritorijās, uz kurām attiecas lielo plēsēju aizsardzība;
- f) kā arī citu zaļināšanas pasākumu pieejamību reģionālajā līmenī;

65. lai nodrošinātu lauksaimniecībā nodarbināto personu tiesības, iesaka turpmāk samazināt tiešos maksājumus lauku saimniecībai, kura nav ievērojusi attiecīgajā dalībvalstī spēkā esošās sociālās normas;

66. aicina nostiprināt KLP otro pīlāru un palielināt lauku attīstībai paredzēto budžetu; aicina arī nodrošināt lielāku subsidiaritāti, lai dalībvalstis varētu pārvietot līdzekļus no pirmā pīlāra uz otro;

67. Norāda uz būtisko ieguldījumu KLP mērķu īstenošanā vietējā un reģionālajā līmenī ar tā dēvēto “sabiedrības virzītas vietējās attīstības” (CLLD) pieeju un pieeju *Leader*, un tādēļ iesaka valstu un reģionālajās KLP īstenošanas programmās piešķirt šim mērķim līdz pat 20 % no otrā pīlāra īstenošanai paredzētajiem līdzekļiem;

68. atkārtoti norāda, ka jāpiešķir dalībvalstīm un reģioniem lielākas pilnvaras reglamentēt lauksaimniecības zemes izmantošanu un šajā jomā noteikt ierobežojumus, īpaši tāpēc, lai novērstu Eiropas zemes piesavināšanos un īpašumtiesību koncentrāciju, kas ierobežo jauno lauksaimnieku iespējas nodibināt saimniecības ⁽⁵⁾;

69. lai lauku teritorijās nodrošinātu saskaņotu un integrētu attīstību, tostarp vietējās infrastruktūras izveidi, neatlaidīgi aicina pietiekamus līdzekļus to attīstībai paredzēt, stiprinot Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai (ELFLA), kā arī atbalstot MVU, ciematu atjaunošanu un plašāku ekonomikas dažādošanu;

70. iesaka Savienībai īpašu uzmanību vērst uz tālākajiem reģioniem, kuru lauksaimniecības nozare ir izšķiroši svarīga darbvieta un labklājības veidošanai. Ne mazāk nozīmīga tā ir arī lauksaimniecības pārtikas ražošanas nozares, pētniecības un inovācijas attīstībai, kvalitatīvu labiekārtotu teritoriju saglabāšanai un atbalstam, kā arī klimata pārmaiņu apkarošanai;

71. ierosina otrā pīlāra līdzekļus prioritāri vērst uz:

- a) lauksaimnieku un patērētāju tuvināšanu, izmantojot īsās piegādes ķēdes;
- b) atbalstu lauksaimniekiem, kuru ražošanas paņēmieni atbilst par vides standartiem augstākiem kritērijiem, nodrošinot lauksaimniecību ar augstu ekoloģisko vērtību;
- c) atbalstu tādas vidi saudzējošas prakses attīstīšanai, kas ļauj saglabāt ekosistēmas ar augstu ekoloģisko vērtību un veicina zemes apmežošanu nolūkā veidot CO₂ piesaistītājsistēmas;
- d) atbalstu inovācijas un pētniecības veicināšanai ar mērķi izstrādāt ilgtspējīgākas ražošanas un pārstrādes metodes;
- e) lauksaimnieku pielāgošanos tirgiem (piem., informācijas pakalpojumi, konsultācijas, saimniecību vadības pakalpojumi, apmācība utt.);
- f) atbalstu to lauksaimniecības produktu pārstrādes nozarēm, kuru attīstība ir sasaistīta ar ražošanas nozarēm un kurās tiek ievēroti vides aizsardzības, patērētāju veselības un pievienotās vērtības taisnīgas sadales principi;
- g) iniciatīvas, ar kurām veicināt lauksaimnieku kooperatīvu vai ražotāju organizāciju izveidi;
- h) konsultācijas par risku pārvaldību ar mērķi novērst neparedzētus klimatiskos un sanitāros apstākļus;
- i) ilgtspējīgas investīcijas, lai ģimenes saimniecību piedāvājumu pielāgotu patērētāju pieprasījumam;
- j) atbalstu nozares attīstībai ar oficiālu kvalitātes zīmi;
- k) nerūpniecisku vietējo lauksaimniecības produktu pārstrādi;
- l) sabiedrisko ēdināšanu, kurā tiek izmantoti bioloģiskie un vietējie produkti;

72. ierosina pāriet no “kontaktpunkta” pieejas uz “līguma” pieeju ar konkrētiem uzņēmumu veidiem, ķēdēm un apgabaliem. Balstoties uz dažiem mērķiem (kvalitāte, produktivitāte, ilgtspēja), ierosina atbalstīt tādas inovācijas projektus, kas veidoti ar šādu ideju un kuriem ir potenciāls pozitīvi ietekmēt nodarbinātību;

ES fondu sinerģija lauku attīstības veicināšanai

73. ierosina pastiprināt ES finansiālo atbalstu lauku attīstībai – tas ir būtiski samazināts salīdzinājumā ar iepriekšējo plānošanas periodu –, saglabājot pietiekamu pirmajam pīlāram pieejamo līdzekļu apmēru;

⁽⁵⁾ Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Atbalsts jaunajiem Eiropas lauksaimniekiem” (OV C 207 30.6.2017., 57. lpp.).

74. ierosina nodrošināt būtisku un spēcīgu atbalstu ilgtspējīgiem ieguldījumiem ģimenes lauku saimniecību saglabāšanā, jo īpaši tādās jomās kā ražošana, izplatīšana un daudzveidības palielināšana;

75. iesaka pieņemt laukiem paredzētu stratēģiju, kuras mērķis būtu panākt, lai visas Eiropas politikas jomas vairāk veicinātu inovāciju un sadarbību lauku teritoriju attīstībā atbilstoši teritoriālās kohēzijas mērķiem ⁽⁶⁾;

76. ierosina vienkāršot dažādu ar lauksaimniecību nesaistītas lauku attīstības finansēšanai paredzētu fondu integrāciju ar mērķi atbalstīt:

- a) vietēja līmeņa iniciatīvas nodarbinātības attīstīšanai laukos;
- b) profesionālo sagatavošanu darbam lauku teritorijās;
- c) tehnisko un sociālo inovāciju pēcgoglekļa, digitālas, aprites un draudzīgas ekonomikas labā;
- d) meža teritoriju izmantošanu ekonomiskā, ekoloģiskā un izklaides nolūkā;
- e) lauksaimniecības nozares un aizsargājamo teritoriju apsaimniekotāju partnerattiecību un alianšu veicināšanu;
- f) plaissas novēršanu, kas izolē laukus digitālā pieslēguma ziņā;
- g) vietējo publisko pakalpojumu uzturēšanu un attīstīšanu;
- h) pievilcīgu ainavu un ciematu uzturēšanu un attīstīšanu;
- i) lauku tūrismu;
- j) maza mēroga atjaunojamās enerģijas vietējo avotu attīstīšanu;
- k) mazapjoma vietējiem publiskajiem ieguldījumiem, kuru mērķis ir uzlabot lauku iedzīvotāju dzīves kvalitāti un uzņēmumu dzīvotspēju vismaz reģionos, kuri ievērojami atpaliek no dalībvalstu vidējā rādītāja;

77. aicina arī plašāk izmantot lauksaimniecības un meža teritorijas, tostarp piepilsētu teritoriju potenciālu saimnieciskiem, ekoloģiskiem, klimata, enerģētikas un atpūtas mērķiem, piemēram, vietējai pārtikas un enerģijas ražošanai un lauku tūrismam. Tāpēc KLP nevajadzētu būt orientētai tikai uz lauksaimniekiem. LEADER iniciatīvas šobrīd paver lauku un piepilsētas dalībnieku sadarbības iespējas, un tās šīm iniciatīvām jānodrošina arī turpmāk;

78. aicina rūpīgi novērtēt struktūrfondus ar mērķi atbalstīt lauku teritoriju attīstību un veicināt uz to stiprināšanu vērstas visaptverošas stratēģijas, šajā nolūkā uzlabojot savienojamību transporta un digitālās platjoslas ziņā, un vienlaikus aizsargāt vidi, īstenojot "lauku testu" (*rural proofing*) mehānismu, kas ieteikts Korkas 2.0 deklarācijā ⁽⁷⁾;

79. uzsver, ka līdzsvarotas teritoriālās attīstības koncepcijā ir jāparedz atbilstošs atbalsts lauku teritorijām, piepilsētas teritorijām iekšzemē un mazāk labvēlīgiem apgabaliem (piemēram, kalnu reģioniem, pierobežas teritorijām vai citiem apgabaliem ar nelabvēlīgiem dabas vai demogrāfiskiem apstākļiem), lai nodrošinātu nepieciešamos ieguldījumus izaugsmes, nodarbinātības, sociālās iekļaušanas un vides ilgtspējas jomā;

80. aicina uzlabot pilsētu un lauku teritoriju attiecības, kurās būtu pilnībā iesaistītas mazākās pilsētas un lauku pašvaldības tā, lai ES politikas pasākumi neveicinātu konkurences attiecības starp pilsētu, piekrastes un lauku dimensiju;

81. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu "viedo ciematu" atbalstam un Eiropas Parlamenta ieguldījumu procesa veiksmīgā īstenošanā un ierosina šo jēdzienu paplašināt, ietverot tajā jēdzienu "viedās lauku teritorijas"; aicina pēc iespējas plašāk iesaistīt Komiteju diskusijā par vietējā un reģionālā rīcības satvara izveidošanu saistībā ar šo iniciatīvu;

⁽⁶⁾ Reģionu komitejas atzinums par tematu "Inovācija un lauku ekonomikas modernizācija" (OV C 120, 05.04.2016., 10. lpp.).

⁽⁷⁾ Korkas deklarācija 2.0 "Labāka dzīve lauku teritorijās", Eiropas Komisija, 2016. gada septembris.

82. uzstāj uz nepieciešamību turpināt struktūrfondu noteikumu saskaņošanu, izmantojot vienotu stratēģisko satvaru, ar mērķi vienkāršot lauku attīstības plānošanu un pārvaldību un veicināt integrētas un vietējiem apstākļiem pielāgotas pieejas⁽⁸⁾;
83. lai vienkāršotu to projektu pārvaldību, kurus finansē no vairākiem fondiem, ierosina aizvien plašāk izmantot pieeju, kas paredz izraudzīties galveno fondu;
84. ierosina uzsākt debates par tādu dažādu fondu tuvināšanu, kuriem ir saistība ar nelauksaimniecisku reģionālo attīstību.

Briselē, 2017. gada 12. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽⁸⁾ OV C 120, 5.4.2016., 10. lpp.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei. Eiropas rīcība ilgtspējības jomā”

(2017/C 342/03)

Ziņotājs: Franco Iacop (PSE/IT), Friuli-Venēcijas Džūlijas autonomā reģiona reģionālās padomes priekšsēdētājs

Atsauces dokuments: Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Turpmākie pasākumi ilgtspējīgai Eiropas nākotnei. Eiropas rīcība ilgtspējības jomā”

COM(2016) 739 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Ievads

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas apņemšanos sniegt aktīvu un konstruktīvu ieguldījumu 2030. gada programmas stratēģisko mērķu īstenošanā, liekot pamatus virknes fundamentālu un integrētu pasaules mēroga izaicinājumu pārvarēšanai;
2. konstatē, ka Eiropas Komisijas 2016. gada 22. novembrī paziņojuma veidā pieņemtajā programmatiskajā dokumentā piedāvāta ļoti vērienīga un plaša apjoma stratēģija, kas vērsta uz ilgtspējīgu attīstību;
3. atzinīgi vērtē Komisijas centienus sasaistīt minēto programmu ar stratēģiju “Eiropa 2020” un līdz ar to arī ar Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem; ņemot vērā dažādo atsauces satvaru sarežģītību un lielo skaitu, uzsver, ka vajadzīga politikas saskaņotība, integrēta pieeja un saskaņota pārvaldības sistēma;
4. uzsver: lai sasniegtu rezultātus, lēmumu pieņemšanas procesos ir jāiesaista visi pārvaldības līmeņi, it īpaši vietējās un reģionālās pašvaldības;

Vispārīgas piezīmes

5. konstatē, ka atbilstoši subsidiaritātes principam, kas jāievēro visās Eiropas Savienības (ES) politikās, ilgtspējas mērķi tieši ietekmē vietējo pašvaldību atbildības jomas, pilnvaras un funkcijas;
6. uzsver, ka teritoriālās pārvaldes iestādes – reģioni, provinces, grāfistes, apriņķi, metropoles, mazpilsētas, komūnas – ir patiesie un īstie politikas veidotāji, kuru uzdevums ir noteikt vispiemērotākos pārvaldības līmeņus un metodes, lai ES un Apvienoto Nāciju mērķus saistītu ar vietējo kopienu mērķiem;
7. atgādina, ka starp 17 ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM) ir divi mērķi, kuru īstenošanā pašvaldības pilda pamatfunkcijas, proti, 10. un 11. mērķis. Pirmais no tiem ir vērsts uz nevienlīdzības mazināšanu starp teritorijām, savukārt otrs saistīts ar pamatfunkciju pildīšanu pilsētplānošanas, transporta, sociālās labklājības, kā arī ilgtspējas modelim atbilstīga dzīvesveida jomā;
8. šajā saistībā norāda, ka paziņojumā nav aplūkota nepieciešamība mērīt progresu IAM sasniegšanā ne ANO, Eiropas un valstu līmenī, ne arī vietējā un reģionālajā līmenī; tādēļ aicina Eiropas Komisiju ņemt to vērā, sīkāk izstrādājot progresu mērīšanas rādītājus, un iesaistīt vietējos ekspertus un esošos tīklus;
9. norāda uz papildu prioritātēm, kas izriet no to funkciju integrētas īstenošanas, kuras transversāli ietekmē citus stratēģiskos mērķus, tādus kā pilsētprogramma, sociālā iekļaušana, ES klimata un enerģētikas politika, emisiju samazināšana, katastrofu riska samazināšana, vides politika, aprītes ekonomika, mobilitāte, pārdomāta specializācija un viedas pilsētas (*smart land*), ko apsprieda Bratislavas samitā, un Pilsētas mēru pakts klimata un enerģētikas jomā;

10. ierosina izmantot daudzgadu finanšu shēmas (DFS) starpposma pārskatīšanu, lai 2030. gada programmas stratēģiju integrētu stratēģijā “Eiropa 2020” un pārskatītu pamatnostādnes ar nolūku tās nekavējoties pārorientēt uz jaunajiem ilgtspējīgas attīstības mērķiem;

11. atzinīgi vērtē paziņojumam pievienoto darba dokumentu *Key European action supporting the 2030 Agenda and the Sustainable Development Goals* (SWD (2016) 390 final), kurā ierosināts stratēģiju “Eiropa 2020” pieskaņot 2030. gada programmas mērķiem, lietderīgi izmantojot saiknes starp trim pilāriem, septiņām pamatiniciatīvām un pieciem mērķiem, kas saistīti ar stratēģijas “Eiropa 2020” prioritātēm un ar prioritātēm, kas saistītas ar 11 tematiskajiem kohēzijas fondu mērķiem;

12. uzsver, ka jebkurā gadījumā, lai sasniegtu visus mērķus, kas ierosināti Komisijas paziņojumā par ilgtspējīgu Eiropas nākotni, tie visi būs jāīsteno vietējā līmenī. Šajā saistībā Komiteja iesaka 2030. gada programmas mērķus īstenot vietējā līmenī, jo tas ir vienīgais veids, kā radīt konkrētu un ilgtspējīgu ietekmi uz cilvēku ikdienu;

13. piekrīt, ka dažādu pārvaldības līmeņu sarežģītības dēļ nepieciešami vadības un kontroles pasākumi, kas lēmumu pieņemšanas procesu papildinātu ar politiku izvērtējumu un jauninājumiem institucionālajās struktūrās (ietekmes mērīšana);

14. uzskata, ka dažas no saiknēm starp *Jean-Claude Juncker* vadītās Komisijas prioritātēm un IAM ir saistītas ar jomām, kas vietējo un reģionālo pašvaldību iestāžu sistēmai ir ļoti svarīgas. Tas pirmām kārtām attiecas uz nodarbinātības prioritāti, ciktāl tā skar tās pašas kompetences, kas norādītas 4. IAM (apmācība un izglītība), kurā vietējām un reģionālajām struktūrām ir nozīmīgas pilnvaras, it īpaši saistībā ar izmaksām pārejai uz ilgtspējīgu Eiropu;

15. pauž vēlmi, lai Eiropas Komisijas investīciju plānā tiktu ietvertas arī materiālās un nemateriālās infrastruktūras, kas ir vietējo un reģionālo pašvaldību kompetencē (sociālā aizsardzība, informācijas tīkli, mobilitātes tīkli, enerģijas un telekomunikāciju tīkli, atkritumu apsaimniekošana, integrēta ūdens resursu apsaimniekošana u. c.) un kas bieži pārkļūst ar vairākiem citiem IAM (tostarp 8., 9., 12. un 13. IAM);

16. atgādina, ka arī Komisijas 3. prioritāte “Noturīga enerģētikas savienība, kurā īsteno uz nākotni vērstu klimata pārmaiņu politiku” ir saistīta ar vairākiem IAM vietējo un reģionālo pašvaldību sistēmas interešu jomās. Tas attiecas uz 5., 7. un 13. IAM, kuros vietējās un reģionālās pašvaldības ir gan mērķauditorija, gan dalībnieki politikā, kas vērsta uz cīņu pret klimata pārmaiņām, ilgtspējīgu un visiem pieejamu energoapgādi, kā arī sociālo tiesību aizsardzību, kuru nodrošināšanā liela nozīme ir vietējā līmenī sniegtiem pakalpojumiem;

17. norāda, ka 7. prioritāte, kuras mērķis ir izveidot uz savstarpēju uzticēšanos balstītu tiesiskuma un pamattiesību aizsardzības telpu, ietver dzimumu līdztiesības politikas īstenošanu, kurā vietējām un reģionālajām pašvaldībām var būt nozīmīga loma pilnīgā saskaņā ar 5. IAM un atbilstīgi nepieciešamībai atjaunot iedzīvotāju uzticēšanos ES iestādēm;

18. atkārtoti uzsver, ka noturība pret katastrofām ir viens no galvenajiem ilgtspējīgas attīstības aspektiem, un aicina Eiropas Savienības iestādes gādāt par to, lai šis princips kļūtu par vienu no svarīgākajiem pilāriem turpmākajos ilgtspējīgas attīstības pasākumos Eiropā⁽¹⁾;

19. uzsver, ka 8. prioritātes mērķis ir reaģēt uz pašreizējo vēsturiskas un globālas nozīmes migrācijas fenomenu un ka tā pilnībā atbilst 1. un 10. IAM, transversāli aptverot kompetences, ko pilda vietējās un reģionālās pašvaldības, kas bieži ir pakļautas spēcīgam spiedienam, jo tām jāpārvalda ārkārtīgi lielas migrācijas plūsmas;

Īpašas piezīmes

20. norāda, ka, atšķirībā no kohēzijas politikas, IAM sasniegšanai veiktos pasākumus ne vienmēr ir iespējams iekļaut integrētu politiku satvarā; tāpēc ir ļoti svarīgi noteikt prioritātes, ņemot vērā vissteidzamākās vajadzības un īstenojot dinamisku pieeju, kuras mērķis ilgtermiņā ir sasniegt visus IAM. Tādēļ ir svarīgi ņemt vērā RK priekšlikumu pieņemt “rīcības kodeksu” vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanai;

⁽¹⁾ COR 5035/2016; COM(2016) 739 final.

21. uzsver, ka minēto mērķu īstenošanas nolūkā jālīdzsvaro pašreizējās un nākotnes paaudžu vajadzības, kā arī dažādu pārvaldes līmeņu vajadzības, kas ir būtiski, lai samazinātu pārejas izmaksas, kas rada slogu vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Ja izmaksas nav ilgtspējīgas, tas var apdraudēt attiecīgo pasākumu akceptēšanu sabiedrībā un efektīvu īstenošanu, it īpaši apdraudot vairāk marginalizētu (ieکشēju) apgabalu spēju dot savu ieguldījumu globālajā ilgtspējā un IAM īstenošanā kopumā;

22. konstatē, ka starp Eiropas (2020) pasākumiem, uz ko paziņojumā sniegtas atsauces, un 2030. gada programmu vērojama laika asimetrija, un uzskata, ka līdztekus mērķu pārdefinēšanai visā atsauces grafikā, lai tie būtu savietojami ar 2030. gada programmas mērķiem, būtu vēlams paredzēt gan ekonomiska, gan finansiāla rakstura papildu atbalsta instrumentus;

23. pauž nožēlu, ka paziņojumā nav ietverta analīze par iespējamiem riskiem 17 ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanas posmā, kura varētu būt ļoti noderīga, lai vietējām un reģionālajām pašvaldībām nodrošinātu piemērotus instrumentus, ar kuriem risināt problēmas ar mērķiem saistītu pasākumu īstenošanā. Viens no noteikti vajadzīgiem instrumentiem ir visus rādītājus vērst uz vietējo līmeni, lai būtu iespējams pastāvīgi uzraudzīt nevienlīdzības tendences, arī izmantojot IKP alternatīvus rādītājus, piemēram, kvalitatīvus rādītājus, ar kuriem iespējams mērīt gan teritoriju attīstības līdzsvarotību, gan sociālo progresu;

24. uzsver, ka tai mērķu kopuma daļai, kuras sasniegšana uzticēta vietējo un reģionālo pašvaldību sistēmai, jāpiešķir atbilstoši resursi. Šos resursus var nodrošināt ar specifiskiem valsts līmeņa pārskaitījumiem, kā arī piešķirot vietējām struktūrām lielākas budžeta pilnvaras;

25. uzskata, ka ir jāpopularizē platformas un iniciatīvas, kas vietējām un reģionālajām pašvaldībām ļautu apmainīties ar paraugpraksi, kā arī jāizmanto jau esošās starptautisko organizāciju piedāvātās platformas, piemēram, *UNDP Live – Sustainable Development Knowledge Platform* (Ilgtspējīgas attīstības zināšanu platforma), un jāizvairās 2030. gada programmu izmantot kā ieganstu, lai atkal centralizētu politikas. Šajā saistībā ar interesi tiek gaidīta arī Komisijas pieteiktās daudzpusējās ieinteresēto personu platformas izveide, kuras mērķis ir atvieglot 2030. gada programmā iekļauto universālo elementu pielāgošanu teritoriālam līmenim, bet pirmām kārtām veicināt labas prakses apmaiņu un dalīties ar informāciju par visdinamiskāko Eiropas reģionu panākumiem; sagaida, ka RK, kas ir vietējās un reģionālās pašvaldības pārstāvoša asambleja, atbilstīgi tās institucionālajai funkcijai tiks iesaistīta minētajā platformā;

26. atzīst, ka dzīves apstākļu uzlabojums Eiropas Savienībā ir atkarīgs ne tikai no spējas stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, bet arī no labklājības un drošības ES kaimiņvalstīs. Šajā saistībā, atbilstīgi paziņojumā par jauno Konsensu attīstības jomā minētajām pamatnostādņēm, Komiteja mudina izvērst decentralizētas sadarbības un trešo valstu attīstības pasākumus, veicinot attīstībai veltītas informācijas un diskusiju platformu izmantošanu, kas pieejamas vietējām un reģionālajām pašvaldībām: Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu reģionālo un vietējo pašvaldību asambleja (*ARLEM*), ES un Austrumu partnerības valstu Reģionālo un vietējo pašvaldību konference (*CORLEAP*), divgadu konference par decentralizētu sadarbību un Decentralizētas sadarbības atlants, kas ļauj partnervalstīm tikties, apspriesties un apmainīties ar paraugpraksi;

27. piekrīt Komisijas nostājai attiecībā uz 2016. gadā ar Amsterdamas paktu pieņemto ES pilsētvides programmu, kas tiks īstenota kopā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, pievēršoties visiem ilgtspējīgas attīstības aspektiem un vienlaikus dodot ieguldījumu pasaules "jaunās pilsētvides programmas" īstenošanā;

28. uzskata, ka stratēģijās, kas veltītas pilsētu ilgtspējīgai attīstībai, kā arī horizontālai un vertikālai sadarbībai līdzdalības pārvaldības sistēmā, jāņem vērā pilsētu daudzveidība, kā arī sociālās inovācijas un uz nākotni orientētas plānošanas nozīme, piemērojot integrētu un koordinētu pieeju, it īpaši saskaroties ar lielajiem izaicinājumiem, ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti pilsētās;

29. iesaka, lai 2030. gada programmas un tajā ietvertu mērķu analīze būtu saskaņota arī ar Eiropas attīstības modeli, kura pamatā ir vietējās ražošanas sistēmas (klasteri) un ko lielākoties veido mazie un vidējie uzņēmumi. Šajā saistībā Komiteja pauž cerību, ka attīstības modeļos īpaša uzmanība tiks pievērsta arī mazākiem pilsētu centriem, jo vietējās un reģionālās attīstības pārmērīga koncentrācija var kļūt par cēloni nepietiekamai attīstībai, kas savukārt var izraisīt tālākus atstumtības un demogrāfiskās lejupslīdes procesus;

30. atzinīgi vērtē to, ka ilgtspējīgas attīstības dimensijas (sociālā, vides un ekonomiskā) paziņojumā ir nosauktas par pilāriem, uz kuriem jābalstās Komisijas politiskajām pamatnostādņēm, lai piedāvātu risinājumu saistībā ar ilgtspējīgas attīstības mērķiem un ar 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmu apstiprinātajām 13 nozaru politikām. Komiteja tomēr uzskata, ka, saskaroties ar jaunajām pasaules mēroga problēmām, ir jāstiprina vietējā attīstība, pievienojot teritoriālo dimensiju;

31. norāda uz nepieciešamību atzīt vietējās un reģionālās pašvaldības par nozīmīgiem politiku dalībniekiem, ņemot vērā to tuvumu iedzīvotājiem un spēju palīdzēt atjaunot konsensu attiecībā uz ES iestādēm un integrācijas projektu. Daudzlīmeņu pārvaldība ir optimāls risinājums politikām, kuru mērķis ir veidot ilgtspējīgu nākotni un savstarpēji integrēt Komisijas 10 prioritātes, kohēzijas fondu 11 tematiskos mērķus un 2030. gada programmas 17 IAM;

Uzlabot politiku ietekmi uz sociālo pilāru

32. atkārtoti uzsver, ka centralizēti pārvaldīti un lejpēji organizēti politikas pasākumi un programmas nav labākā metode, kā atrisināt ar ilgtspējīgu attīstību un nabadzības apkarošanu saistītās sarežģītās problēmas, un ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jāpiešķir nepieciešamās pilnvaras un autonomija, lai tās varētu pienācīgi reaģēt uz lielajiem sociālajiem izaicinājumiem;

33. uzsver nepieciešamību ar ilgtspējīgas sociālās politikas plānošanu, kurā būtu iesaistīti visi pārvaldības līmeņi, stiprināt politikas jomas, kas noteiktas ES Pamattiesību hartā. Tas ir vienīgais veids, kā visiem nodrošināt piekļuvi pamatpakalpojumiem un rast risinājumus jaunajām, ar demogrāfiskajām pārmaiņām saistītajām prasībām, izmantojot vietējo politiku, kuras mērķis ir veicināt aktīvas un veselīgas vecumdienas;

34. uzsver, ka Komisijai būtu jāpievēršas politikām, kuru mērķis ir veicināt iedzīvotāju veselību kā sociālās iekļaušanas prioritāti, uzlabojot dzīves apstākļus pilsētās un piepilsētu teritorijās, kā arī nodrošināt piekļuvi sabiedriskajiem pakalpojumiem, atpūtas un sporta pasākumiem, arī cilvēkiem ar invaliditāti, un veicināt profilaktisko veselības aprūpi visiem iedzīvotājiem, tostarp gados vecākiem cilvēkiem, migrantiem un citām iedzīvotāju grupām, kas pakļautas nabadzības un sociālās atstumtības riskam; mudina dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības rīkoties tāpat;

35. uzskata, ka sociālās ekonomikas potenciāls rodams darbvietu radīšanā un cīņā pret jauniešu un sieviešu bezdarbu, tāpēc ir svarīgi 2030. gada programmā vērst uzmanību uz korporatīvo sociālo atbildību (KSA) un nepieciešamību veicināt jauniešu un uzņēmumu savstarpējo interesi. Turklāt jaunajā stratēģijā, izmantojot transversālu pieeju, jāietver ilgtspējas dažādās dimensijas, kā arī jaunās perspektīvas, ko piedāvā radošums;

36. uzskata, ka 2030. gada programmā jāiekļauj kultūra un skaidri jānorāda uz tās lomu ilgtspējīgā attīstībā un jaunu darbvietu radīšanā, sekmējot kopēju Eiropas ideālu veidošanu, lai pasaulē izplatītu demokrātijas, sociālā taisnīguma un solidaritātes centienus un principus. Kultūra sniedz efektīvu ieguldījumu iekļaujošas attīstības stratēģijās, dziļi iesaistoties uz IAM, uzlabojot izglītības sistēmas, cīnoties pret sociālo atstumtību un nabadzību, novēršot nevienlīdzības cēloņus, veicinot vienlīdzīgas iespējas un likvidējot paaudžu un demogrāfiskās atšķirības;

Uzlabot politiku ietekmi uz vides pilāru

37. norāda, ka pat šķietami globāli jautājumi, piemēram, klimata pārmaiņas, CO₂ emisiju samazināšana, energotaupība, enerģijas ražošana no atjaunojamiem enerģijas avotiem, bioloģiskās daudzveidības aizsardzība, resursu izmantošanas samazināšana, integrēts transports un aprites ekonomika, patiesībā ir atkarīgi no vietējā līmeņa īstenotas politikas un rīcības. Tāpēc Komiteja iesaka īpašu uzmanību pievērst vidi saudzējošai ražošanai;

38. uzskata, ka, ņemot vērā iesaistīto nozaru lielo skaitu, daudzlīmeņu pārvaldības un vides jomā ieinteresēto personu starpā ir jāizmanto integrēta un uz sadarbību vēsta pieeja. Šajā saistībā kohēzijas koncepcija ļauj veidot saikni starp ekonomisko efektivitāti, sociālo kohēziju un vides līdzsvaru, politiku izstrādes centrā izvirzot ilgtspējīgu attīstību;

39. piekrīt atziņai, ka cilvēka darbība un klimata pārmaiņas rada aizvien lielāku dažādu veidu spiedienu uz jūras ekosistēmām. Šajā saistībā uzmanība jāvērs uz Komisijas darbu, ko tā veic, lai panāktu drošus, tīrus un ilgtspējīgi apsaimniekotus okeānus, un jāturpina atbalstīt jūras nozaru izaugsmes programmas īstenošanu, kuras mērķis ir apgūt okeānu un Eiropas jūru potenciālu radīt darbvietas, ekonomisko vērtību un ilgtspēju. Turklāt atgādina, ka inovācija jūras nozaru ekonomikā var palīdzēt nodrošināt vērtīgo jūras resursu efektīvu un noturīgu izmantošanu ⁽²⁾;

40. iesaka, lai visas iestādes apņemas līdz minimumam samazināt pārtikas izšķērdēšanu un reģenerēt atkritumus, tādējādi stimulējot ieguldījumus un nodarbinātību plašākā zaļās ekonomikas kontekstā. Eiropas Savienībai ir jāapņemas izlēmīgi atbalstīt vēlmi atteikties no lineārās ekonomikas modeļa, lai stiprinātu aprites ekonomikas modeli, kā Reģionu komiteja jau norādījusi atzinumos “Ceļā uz aprites ekonomiku: ES tiesību aktu pārskatīšana atkritumu apsaimniekošanas jomā”, “Priekšlikumi tiesību aktiem, ar ko groza direktīvas par atkritumu apsaimniekošanu” un “ES rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku”;

Uzlabot politiku ietekmi uz ekonomisko pilāru

41. uzskata, ka attīstības modeļi, kurus nosaka jaunie konkurētspējas faktori, piemēram, no tīkli, kuri bezgalīgu datu apjomu ļauj savstarpēji savienot ar neierobežotu lietotāju skaitu, iezīmē izteiktu plaisu starp uzņēmumu vajadzību saīsināt laiku līdz produkta laišanaī tirgū (*time to market*) un laiku, kas nepieciešams konsensa veidošanai un birokrātiskajām formalitātēm. Vietējās un reģionālās pašvaldībās ir piemērots līmenis, lai paātrinātu politikas lēmumu pieņemšanu atbilstoši tirgus diktētajam tempam;

42. aicina piešķirt faktisku atbalstu attīstības modeļiem un it īpaši nemateriālajiem tīkliem, kas, atvieglojot piekļuvi neierobežotam datu daudzumam, ietekmē jaunus vietējos konkurētspējas faktoros un pāreju uz jaunām ražošanas paradigmām;

43. uzskata, ka beidzot ir jāizstrādā stratēģijas, kas aktivizē struktūrpolitiku, lai attīstības pilāros iekļautu ražošanas paradigmas radikālu maiņu, un ir jāveicina, tostarp ar stimulu, ilgtspējīga ražošana līdz brīdim, kad inovācijas nodrošinās ekonomiski izdevīgu pāreju uz aprites ekonomiku. Ir acīmredzams, ka šāda politika ne vien palīdzētu pārvarēt jaunus, sarežģītus izaicinājumus, kurus nosaka globalizācijas procesi, bet sniegtu arī skaidru atbildi uz kompromisa meklējumiem starp sociālajām prasībām, kuras pretstata vidi nodarbinātībai;

44. atzīst, ka globalizācija, ko pirmām kārtām stimulē lielāka personu, produktu un datu mobilitāte, saasina starptautisko konkurenci ne tikai starp uzņēmumiem, bet arī starp teritorijām. Tādēļ ir izlēmīgi jāiedarbojas uz faktoriem, kas ir teritoriālās konkurētspējas pamatā, tādiem kā sociālais un institucionālais kapitāls, infrastruktūras un inovācija, lai dotu jaunu impulsu Eiropas ekonomikai;

45. atgādina, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme attiecībās starp valsts un privātā sektora partnerībām, jo tās spēj atzīt attīstības veidu dažādību, kas var sekmēt ieguldījumus, kuri ļauj gūt vislielāko labumu no katras teritorijas endogēnajiem resursiem;

Uzlabot politiku ietekmi uz teritoriālās dimensijas pilāru

46. pauž nožēlu, ka Komisijas paziņojumā vispār nav minēts “teritoriālā kapitāla” jēdziens, kuru 2001. gadā definēja ESAO un 2005. gadā pārņēma Komisija. Šajā saistībā jāatgādina, ka šis jēdziens ietver vietējas izcelsmes aktīvu kopumu: dabas, cilvēku, mākslīgi izveidoto, organizatorisko, attiecību un kognitīvo, kas veido attiecīgās teritorijas konkurētspējas potenciālu;

47. konstatē, ka krīze un globalizācijas sekas ir spēcīgi ietekmējušas attiecības, kas nodrošināja kohēziju teritoriju iekšienē, un izraisījušas šķelšanos (pilsēta–lauki, centrs–perifērija), kā arī mainījušas sociālās struktūras dinamiku. Ņemot to vērā, ir jāuzņemas pienākums vecos teritoriālās politikas modeļus, kuriem raksturīga funkcionāla pieeja, proti, uzskatīt teritoriju tikai par vienkāršu telpu, nomainīt ar neoinstitucionālisma matricām, kas, gluži pretēji, liek teritorijai uzņemties kolektīva dalībnieka funkciju;

48. atzīst, ka Amsterdamas paktā aizvien lielākas intereses centrā izvirzīta tādas pilsētpolitikas loma, kuras mērķis ir īstenot pasākumus, kuri veicina sociālo kohēziju un ekonomikas attīstību, pārliecībā, ka pilsētas var dot pozitīvu ieguldījumu inovācijas procesos;

⁽²⁾ COR 2203/2012.

IETEIKUMI REĢIONĀLAJĀM UN VIETĒJĀM PAŠVALDĪBĀM

49. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska loma pilsētvides, lauku teritoriju un kopējā mantojuma aizsardzībā un attīstībā un tās var dot savu ieguldījumu tajā, kas 2030. gada programmā definēts kā “pārveidota pasaule” (*transformed world*) ar proaktīvu rīcību un apņemšanos:

- a) uzlabot savas stratēģiskās pārvaldības spējas;
- b) veicināt prasīgas un apzinīgas pilsoniskās sabiedrības veidošanos;
- c) attīstīt integrētu pilsētplānošanu un teritoriālo plānošanu;
- d) veicināt ekonomiskās iespējas vietējā līmenī, lai radītu pienācīgas kvalitātes darbvietas un sociālo kohēziju;
- e) veicināt reģionāla līmeņa ilgtspējīgas attīstības “plānus/stratēģijas”, ilgtspējīgas attīstības mērķus sasaistot ar politiskajiem mērķiem, kā arī pārskatot un mainot programmas, lai reaģētu uz ilgtspējīgas attīstības izvirzītajiem uzdevumiem un šādi dotu ieguldījumu valstu reformu programmu izstrādē;
- f) virzīt pāreju uz ekonomiku ar zemu oglekļa dioksīda emisiju līmeni un uz izturētspējīgām pilsētām un reģioniem;
- g) veicināt ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānu izstrādi;
- h) atzīt un veicināt kultūras lomu ilgtspējīgā attīstībā un vairojot vietējā mantojuma, radošuma un daudzveidības vērtību;
- i) veicināt ekonomikas, sociālās un kultūras jomas dalībnieku, universitāšu un zinātniskās pētniecības centru, kā arī individuālu iedzīvotāju iesaisti tādu plānu un iniciatīvu izstrādē, kas vērsti uz IAM sasniegšanu, sadarbojoties arī ar Kopīgo pētniecības centru (JRC) iniciatīvas “Zinātne satiek reģionus” ietvaros;
- j) popularizēt ilgtspējīgai attīstībai vēltas izglītības programmas skolās, kā arī kultūras pasākumus, kas vairo informētību par ilgtspējas problēmu;
- k) veicināt “taisnīgas un ilgtspējīgas labklājības rādītāju” iekļaušanu reģionālo tiesību aktu un budžeta dokumentu sagatavošanas ciklā;
- l) veidot partnerības saistībā ar decentralizētu sadarbību attīstības jautājumos;

50. atkārtoti norāda, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir iestādes, kas spēj attīstīt līdzdalības demokrātijas veidus, iesaistot it īpaši sievietes, jauniešus, gados vecākus cilvēkus un minoritātes, un tas ir pamats integrētu vietējā līmeņa ekonomiskās attīstības stratēģiju plānošanai un īstenošanai;

VALSTU LĪMENIM ADRESĒTI IETEIKUMI

51. iesaka izmantot augšupēju pieeju un izstrādāt atbilstīgu juridisko satvaru, šim nolūkam piešķirot pietiekamus resursus. Šādu jaunu sistēmu var sekmīgi izveidot tikai tad, ja tiek īstenota arvien plašāka decentralizācija dažādās ES valstīs. Valstu valdībām būtu:

- a) jāveicina dalīta pārvaldība un faktiskā decentralizācija, kas ļauj piedalīties visiem iesaistītajiem dalībniekiem ne tikai sākotnējā, bet arī vēlākā posmā;
- b) jāveido saskaņotas un integrētas teritoriālās politikas, apspriežoties ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, it īpaši valstu reformu programmu izstrādes jomā;
- c) jāpārveido vietējā un reģionālā līmeņa finanšu sistēmas, lai finansējumu pielāgotu ilgtspējas prasībām;
- d) jāiesaista reģionālais un vietējais līmenis IAM īstenošanas uzraudzībā, pamatojoties uz precīziem teritoriāliem datiem;

52. uzsver, ka valsts pārvaldes līmeņiem, ieteicams, ar augšupēju pieeju, ir jāiesaista vietējās un reģionālās pašvaldības IAM sasniegšanai paredzēto teritoriālo rīcības plānu sagatavošanā, ņemot vērā stiprās un vājās puses, pamatojoties uz principu “neviens netiek aizmirsts” un uz izdevumu efektivitāti;

ES UN STARPTAUTISKAJAM LĪMENIM ADRESĒTI IETEIKUMI

53. ir pārliecināta: lai globālajās politikās un nolīgumos varētu pilnvērtīgi izmantot vietējā līmeņa saistības un pieredzi, vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir jābūt strukturālā dialoga un pārvaldības neatņemamai sastāvdaļai, nevis vienkārši ieinteresētajām personām. Vietējo un reģionālo pašvaldību centieni organizēt un radīt informatīvu ieguldījumu ir jāatzīst par lēmumu pieņemšanas procesa daļu, veicot arī tādas darbības kā:

- a) iekļaut vietējo un reģionālo pašvaldību organizētos tīklus starptautisko attīstības iestāžu pārvaldības struktūrās;
- b) stiprināt finansēšanas instrumentus un pārskatīt ilgtspējīgas vietējās attīstības politikas;
- c) atbalstīt decentralizētu sadarbību, cita starpā ar valstīm ārpus ES, un dalīties ar gūtajām atziņām un zināšanām, lai sekmētu inovāciju;

54. aicina ES un dalībvalstu līmenī atvēlēt resursus, lai veiktu ar ilgtspējīgu attīstību saistīto politiku *ex ante* un *ex post* ietekmes novērtējumu. Tas ietver centienus labāk koordinēt visas politikas, ko īsteno gan ES, gan tās dalībvalstis un vietējās un reģionālās pašvaldības;

55. aicina Komisiju vēl stratēģiskākā un funkcionālākā veidā izmantot valsts reformu programmas, kas formāli jau ir iekļautas kohēzijas fondu plānošanā, un lietderīgi izmantot instrumentus, kas jau ir pieņemti ilgtspējīgas attīstības atbalstam. Tādējādi tiktu dota iespēja Eiropas pusgada kontekstā norādīt ne tikai uz valstu līmenī plānotiem un virzītiem reformu pasākumiem IAM sasniegšanai, bet arī uz pasākumiem, kas saistīti ar vietējo un reģionālo dimensiju;

56. iesaka Eiropas un starptautiskajiem pārvaldības līmeņiem uzņemties vadību pār visu globālo attiecību komplekso sistēmu, kontrolējot reģionālos saspīlējuma perēkļus, sekmējot no pagājušā gadsimta mantoto institucionālo un ražošanas struktūru pārveidi un pārstrukturēšanu, piešķirot vietējā līmeņa dalībniekiem attiecīgas pilnvaras, lai ģeogrāfiskā un ekonomiskā līdzsvara vājās vietas pārvērstu par attīstības iespējām, kas atjaunotu vietējo ražošanas sistēmu konkurētspēju pasaules tirgū.

Briselē, 2017. gada 12. jūlijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Migrācijas Vidusjūras centrālās daļas maršrutā”

(2017/C 342/04)

Ziņotājs: *Hans Janssen (NL/PPE)*, Ousterveikas mērs**Atsauces dokuments:** Kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei

“Migrācija Vidusjūras centrālās daļas maršrutā – Migrācijas plūsmu pārvaldība, dzīvību glābšana”

JOIN(2017) 4 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Ievads un konteksts

1. secina, ka izskatāmais ES paziņojums ir svarīgs elements visaptverošajā ES politikas reformā. Tā pievienotā vērtība ir ierosinātie konkrētie pasākumi, kas papildina Padomes 2014. gada stratēģiskās pamatnostādnes, kurās atspoguļota Eiropas Savienības valstu vadītāju vienošanās par virzienu, kādā nākamajos gados veidojama turpmākā politika tieslietu un iekšlietu, tostarp imigrācijas un patvēruma, jomā;
2. uzskata, ka šādā jutīgā un stratēģiski nozīmīgā jomā ES dalībvalstīm un Eiropas Savienības iestādēm reģiona attiecību ar Eiropas Savienību ietvaros būtu jāturpina veidot šim reģionam paredzētu stratēģiju un attiecīgi izstrādāt īstu migrācijas politiku, un jāuzņemas politiskā atbildība par tās īstenošanu Eiropas tautu interesēs, vienlaikus ievērojot dalībvalstu un izcelsmes valstu raksturīgās īpatnības un migrantu tiesības saskaņā ar starptautiskajām un Eiropas konvencijām;
3. atzīmē, ka migrācijas politika ir cieši saistīta ar attīstības politiku. Lai patiešām tiktu īstenota kopīga Eiropas migrācijas politika un Eiropas programma migrācijas jomā, būtiska nozīme ir sadarbībai starptautiskā, valstu, reģionālā un vietējā līmenī;
4. uzskata, ka migrācijas pārvaldības jomā būtu jāīsteno holistiska pieeja, kas ļauj decentralizētāk un efektīvāk pārvaldīt migrācijas plūsmas. Decentralizēta pārvaldība garantēs vienlīdzīgu attieksmi un tiesības;
5. uzsver, ka ir ārkārtīgi svarīgi samazināt bojāejas gadījumu skaitu jūrā, kad to tiek mēģināts šķērsot, lai nokļūtu Eiropā, un ka nepieciešams vēl aktīvāk turpināt pūliņus glābt nelaimē nonākušus cilvēkus; pauž dziļas sāpīgas par simtiem jau zaudēto dzīvību un uzteic visas valstis un organizācijas, kas cenšas novērst šo cilvēces traģēdiju⁽¹⁾; atkārtoti norāda, ka, veidojot visaptverošu un humānu migrācijas politiku, ir jāatīstā drošas un pieejamas likumīgas papildu iespējas migrantu nokļūšanai ES, piemēram, humanitārās vīzas, pārmitināšana un paplašināta ģimenes atkalpvienošana;
6. atzinīgi vērtē to, ka izskatāmajā kopīgajā paziņojumā ir ierosināti papildu pasākumi, lai stiprinātu iniciatīvas Vidusjūras reģiona centrālās daļas migrācijas maršrutā, tostarp Libijā un tās kaimiņvalstīs. Tā kā jūrā un Vidusjūras reģiona centrālās daļas maršrutā bojā iet daudzi cilvēki, migrācijas plūsmu pārvaldība un dzīvību glābšana joprojām ir prioritārs jautājums;
7. uzskata, ka daudzlīmeņu pārvaldība ir priekšnoteikums vislabāko rezultātu sasniegšanai. Šajā saistībā ir svarīgi, ka ES, valstu un valsts līmenim pakārtoto līmeņu iestādes cieši sadarbojas ar tranzīta valstu vietējām un reģionālajām pašvaldībām un uzņēmējvalstu pilsonisko sabiedrību, migrantu apvienībām un vietējām kopienām un uzklausa to paustos viedokļus;

⁽¹⁾ CdR 5728/2014, atzinums “Centieni veicināt patiesu solidaritāti, veidojot reālu Eiropas migrācijas politiku”, ziņotājs: *Francois Decoster* (FR/ALDE).

8. uzsver: lai šie pasākumi būtu sekmīgi, vajadzīga cieša sadarbība ar attiecīgajiem partneriem Vidusjūras reģiona centrālās daļas maršruta valstīs un saskaņoti ES iestāžu un dalībvalstu centieni, kā arī sadarbība ar tādām starptautiskām organizācijām kā Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos birojs (UNHCR) un Starptautiskā Migrācijas organizācija (IOM). Komiteja brīdina, ka dažus ierosinātos pasākumus var sekmīgi īstenot tikai tad, ja stāvoklis uz vietas to pieļauj. Būtu jāuzskata, ka šie pasākumi papildina daudzās iniciatīvas, ko ES un tās dalībvalstis jau īsteno, it īpaši saskaņā ar Eiropas programmu migrācijas jomā un satvaru partnerībai migrācijas jomā⁽²⁾;

9. atzinīgi vērtē pūles, ko ieguldījušas Itālija, Malta, Grieķija, Kipra, Francija, Spānija un Portugāle, kas šajās valstīs izveidotos Eiropas Robežu uzraudzības sistēmas (EUROSUR) koordinācijas centrus jau ir pieslēgušas Vidusjūras tīklam "Seahorse";

10. atzīmē, ka Vidusjūras reģiona centrālās daļas maršruts ir kļuvis par galveno maršrutu migrantiem un bēgļiem, kas mēģina sasniegt Eiropu. Vidusjūras centrālās daļas maršrutu 2016. gadā izmantoja vairāk nekā 180 000 cilvēku, un lielākā daļa no viņiem Eiropas kontinentu sasniedza Itālijā. Gandrīz 90 % no tiem, kas izmanto šo maršrutu, ceļā dodas no Lībijas, kur nestabilais politiskais un ekonomiskais stāvoklis paver kontrabandistiem iespēju izvērst savu darbību; uzsver, ka ir steidzami jāsamazina šķērsošanas gadījumu skaits, nepieļaujot, ka laivas nelegāli atstāj krastu nolūkā sasniegt ES. Uzsver, ka preventīvi pasākumi ir jāveic visos pārvaldības līmeņos;

11. atzīmē, ka cilvēku kontrabandisti un tirgotāji ar savu darbību un cilvēktiesību pārkāpumiem vairo nestabilitāti Lībijā un palielina migrantu neaizsargātību. Ilgtspējīga Lībijas pārvaldības un drošības problēmu risinājuma atrašana joprojām ir Eiropas Savienības, tās dalībvalstu un starptautisko partneru prioritāte, jo šo problēmu atrisināšana ir pašreizējā stāvokļa ilgtspējīgas pārvaldības priekšnosacījums;

12. secina, ka lielākā daļa Lībijā esošo migrantu ir trešo valstu valstspiederīgie un vairums no viņiem ir ieradušies no Subsahāras Āfrikas valstīm. Tādēļ, lai pieeja būtu efektīva, tai jāietver arī pasākumi Lībijas dienvidu kaimiņvalstīs;

13. norāda uz paziņojumā minēto pasākumu pievienoto vērtību: paplašinātas apmācības programmas Lībijas krasta apsardzei, nodrošināti ilgtspējīgi finansējuma avoti turpmākajām apmācības vajadzībām, paredzēta stingra rīcība, lai pastiprinātu cīņu pret cilvēku kontrabandistiem un tirgotājiem, un stimuli Tunisijai, Alžīrijai un Ēģiptei piedalīties Vidusjūras tīklā "Seahorse", lai nodrošinātu par reģioniem zemāko līmeņu līdzdalību; uzsver, ka migrantu un vietējo iedzīvotāju interesēs visās minētajās darbībās par vienu no galvenajām prioritātēm jāizvirza cieņas atjaunošana pret cilvēka pamattiesībām un tiesiskumu;

Uzmanības pievēršana Lībijai: vajadzīga, bet saistīta ar risku

14. vēlreiz norāda, ka aktīvi jāsadarbojas ar Lībijas iestādēm, lai nodrošinātu apstākļu uzlabošanu migrantu uzņemšanas centros, īpašu uzmanību pievēršot mazāk aizsargātām personām un nepilngadīgajiem, nodrošinot ciešu sadarbību ar Starptautisko Migrācijas organizāciju un Apvienoto Nāciju Organizācijas Augsto komisāru bēgļu jautājumos un efektīvi uzraugot to standartu piemērošanu;

15. atzinīgi vērtē ieceri pastiprināt darbu un sadarbību ar Lībijas pašvaldībām, lai popularizētu alternatīvus iztikas līdzekļu gūšanas veidus un atbalstītu migrantus uzņemošo vietējo kopienu izturētspēju, un atzinīgi vērtē arī tehniskās sadarbības pastiprināšanu ar mērķi panākt, lai Lībijas pašvaldības varētu definēt savu teritoriju attīstības stratēģijas un uzlabot savu iedzīvotāju atbalsta pakalpojumus;

16. uzsver, ka ir nepieciešama vidēja termiņa un ilgtermiņa sadarbības stratēģija, kuras mērķis būtu atbalstīt Lībijas vietējo un reģionālo pašvaldību spēju veidošanu teritorijas pārvaldības jomā;

17. rosina veicināt sadarbību robežuzraudzības jomā, dialogu un informācijas apmaiņu starp Lībiju un tās dienvidu kaimiņvalstīm, tostarp pilnībā izmantojot Āfrikas un *Frontex* informācijas dienesta potenciālu;

18. atzīmē, ka, veicot kopīgus pasākumus sadarbībā ar Lībiju, iespējami jāmazina risks, ka kaimiņvalstīs varētu veidoties citi maršruti; tāpēc atzinīgi vērtē visaptverošu reģionālu pieeju, proti, plašāku sadarbību ar Ēģipti, Tunisiju un Alžīriju, dialoga padziļināšanu un migrācijas jomā paredzēto operatīvo sadarbību ar šīm valstīm. Būtu nepieciešams sniegt šim

⁽²⁾ COR-2016-04555-00-00-AC-TRA, atzinums "Satvars partnerībai ar trešām valstīm migrācijas jomā", ziņotājs: Peter Bossman (SL/PSE).

valstīm turpmāku palīdzību pašām savu funkcionējošu patvēruma sistēmu izveidei un tādu personu atbalstam, kurām nepieciešama starptautiska aizsardzība;

19. norāda: lai iepriekšminēto mērķu īstenošanas ietvaros dažādie ES projekti un programmas, kas paredzēti šim reģionam un vērsti uz savstarpēji saistītu jautājumu risināšanu, būtu efektīvi, ļoti svarīgi ir koordinēt šīs iniciatīvas;

20. atzīmē, ka līdz šim ES neatbilstīgu migrāciju centusies novērst ar valstu līmenī īstenotām drošības stratēģijām, kas galvenokārt vērstas uz cilvēku kontrabandas apkarošanu sadarbībā ar attiecīgās valsts iestādēm;

21. rosina lielāku vērību pievērst dažādiem vietējās politikās ekonomikas dalībniekiem, kas iesaistīti neatbilstīgā migrācijā. Šie dalībnieki ir transporta uzņēmumi, kas atvieglo migrantu neatbilstīgu pārvietošanos, vietējie iedzīvotāji, kuri, lai nopelnītu iztiku, nodrošina pārtiku un pajumti, vietējo drošības dienestu darbinieki, kas palielina savus ienākumus ar kukuļņemšanu un ceļa nodokļiem, politikās elites pārstāvji, kuri ar neatbilstīgas migrācijas atvieglošanu nopelnītos finanšu līdzekļus izmanto, lai iegūtu politiskas priekšrocības un ietekmi, bruņotas grupas, kas iedzīvojas no cilvēku kontrabandas un ekspluatācijas, lai nostiprinātu savu stāvokli, utt. Lai migrāciju efektīvi pārvaldītu, ir jāizprot šie dažādie dalībnieki un to attiecības ar vietējo pārvaldi, kā arī stabilitātes/konfliktu dinamika, un obligāts priekšnoteikums ir nodrošināt viņu dalību to stratēģiju apsīrēšanā, kas paredzētas viņu valsts stiprināšanai un tās nākotnes veidošanai;

22. tādēļ atzinīgi vērtē ierosinājumu, ka varētu palielināt sociālekonomisko atbalstu migrācijas maršrutā esošajām pašvaldībām, iesaistot tās tādu stratēģiju īstenošanā, kas vietējiem iedzīvotājiem nodrošinātu labākus dzīves apstākļus un tādējādi arī labākas nākotnes izredzes viņu teritorijā;

23. uzsver, ka atbilstoši izstrādāti migrācijas politikas pasākumi varētu sekmēt citu iztikas avotu un kvalitatīvāku iestāžu veidošanos ilgākā termiņā, tādā veidā pašu spēkiem likvidējot dažus no migrācijas pamatcēloņiem. Lai nodrošinātu šādas efektīvas politikas veidošanu, pašlaik īstēnotie migrācijas politikas pasākumi ir jāpielāgo, atzīstot, ka Sahāras reģionā vērojams neatbilstīgās migrācijas pamatcēlonis ir pārvaldības un stabilitātes problēmas;

24. vēlreiz norāda, ka neatbilstīgās migrācijas maršruti šķērso daudzas reģiona valstis, kurās valsts iestādes ir vājas vai to nemaz nav. Lībija šajā ziņā ir uzskatāms piemērs. Vairāki ziņojumi liecina, ka ienākumi no nelegālās cilvēku kontrabandas un tirdzniecības stiprina nelegālās bruņotās vienības, kas darbojas kā faktiskā vietējā pārvalde, un paver tām iespēju kavēt plašākus konfliktu neregulēšanas procesus. Pat tur, kur oficiālās valsts iestādes vēl eksistē, sadarbība ar šādiem dalībniekiem neatbilstīgas migrācijas apkarošanā neizbēgami ir politisks pasākums, kas var beigties ar to, ka tiek stiprinātas valsts iestādēm pielīdzināto kontrabandistu un nelegālo bruņoto vienību intereses. Sadrumstalotas valsts varas gadījumā nav neitrālu sarunu partneru;

25. uzsver, ka klimata pārmaiņas un dabas katastrofas var būt faktori, kas izraisa migrāciju un cilvēku pārvietošanu. Komiteja turklāt aicina veikt ieguldījumus, lai veidotu noturību pret katastrofu risku, jo tas ir preventīvs pasākums, kas dod iespēju novērst migrācijas pamatcēloņus;

Migrācijas pārvaldības uzlabošana Lībijā

26. rosina turpināt centienus sistemātiski sadarboties ar Lībijas iestādēm, īpašu uzmanību veltot robežu pārvaldībai, neatbilstīgas migrācijas apkarošanai un cilvēktiesībām un migrantu vajadzību apmierināšanai Lībijā, tostarp sadarbībā ar pilsonisko sabiedrību attīstīt alternatīvas migrantu aizturēšanai, kas būtu jāizmanto tikai kā pēdējais līdzeklis un tikai saskaņā ar apstākļiem, kas atbilst starptautiskajiem humanitārajiem un cilvēktiesību standartiem. ES atbalstītajās spēju veidošanas programmās nozīmīgai sastāvdaļai jābūt tādiem jautājumiem kā apmācība un loģistikas atbalsts šajos jautājumos;

27. ierosina kopā ar UNHCR izskatīt iespējas veikt praktiskus pasākumus, lai migrantus, kuriem nepieciešama starptautiska aizsardzība, pārmitinātu no Lībijas uz ES dalībvalstīm un citām valstīm, kas ir starptautiskās partneres;

28. rosina pastiprināt izmēģinājuma iniciatīvu, kuras mērķis ir stabilizēt kopienas apgabalos, ko skar migrantu iekšējā pārvietošana un tranzīts, – šajā nolūkā uz sadarbības pamata būtu jāizstrādā viņu teritorijām paredzētas stratēģijas, kuru mērķis būtu celt šīs valsts kā iedzīvotāju dzīves telpas vērtību, un tostarp vajadzētu radīt darba iespējas personām, kurām

nepieciešama aizsardzība; šāda rīcība dotu arī papildu labumu, proti, atvieglotu šo personu iekļaušanos uzņēmējkopienās un cita starpā uzlabotu publiskā atbalsta pakalpojumus un mehānismus iedzīvotāju atbalstam;

29. piekrīt, ka būtu jāizvērs pašlaik veiktā atbalstītā brīvprātīgā atgriešanās no Lībijas uz izcelsmes valstīm, ja stāvoklis uz vietas ir piemērots un ja atgriešanās tiek koordinēta ar starptautiskajiem partneriem, it īpaši ar IOM;

Vietējās pašvaldības: nozīmīgs risinājuma elements

30. atzinīgi vērtē to, ka vietējās un reģionālās pašvaldības ir tikušas atzītas par nozīmīgiem dalībniekiem migrācijas problēmu risināšanā un to pārvaldībā, dzīvību glābšanā un noziedzības apkarošanā;

31. vēlreiz norāda, ka pilsētām ir vadošā loma globālās migrācijas jomā, turklāt migrācijas negatīvās sekas tās skar vistiešāk. Vietējās pašvaldības ir tieši atbildīgas par imigrantu dzīves apstākļiem, panākumiem un problēmām. Vietējās pašvaldības var gūt panākumus jomās, kur daudzu valstu valdības saskaras ar problēmām vai pat cieš neveiksmi⁽³⁾;

32. norāda uz izcelsmes, tranzīta un galamērķa valstu vietējo pašvaldību nozīmi migrācijas politikā, it īpaši saistībā ar integrāciju un sociālo kohēziju. Nav noliedzams, ka vietējās pašvaldības ir vistiešāk iesaistītas migrācijas problēmu risināšanā, ņemot vērā tām piešķirtās pilnvaras, to klātbūtni "uz vietas" un pieredzi saskarsmē ar dienišķo realitāti arvien daudzveidīgākā sabiedrībā. Migrācija tomēr ir dalītās kompetences jautājums, kas tiek risināts visos līmeņos – Eiropas, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī. Taču vienlaikus ir svarīgi, ka tiek ņemti vērā vietējie un reģionālie priekšnosacījumi iespējami labai un ilgstošai migrantu uzņemšanai un tādējādi arī sekmīgai integrācijai;

33. uzskata, ka ES būtu jāizmanto reģionu, kuri veido tās dienvidu daļas jūras robežu – gan Vidusjūrā, gan Atlantijas okeānā – potenciāls un pieredze, jo tie ir īpaši atbalsta punkti abpusēji izdevīgu attiecību veidošanai ar trešām valstīm;

34. uzsver, ka jāstiprina it īpaši Lībijas vietējās kopienas, kā tas norādīts Eiropadomes locekļu Maltas deklarācijā par migrācijas ārējiem aspektiem⁽⁴⁾, un tāpēc atbalsta tādus projektus kā Nikosijas iniciatīva; aicina Eiropas Ārējās darbības dienestu un Eiropas Komisiju sadarbībā ar RK un vietējo un reģionālo pašvaldību asociācijām izpētīt iespējas īstenot līdzīgus projektus citās valstīs;

35. atzīst Nikosijas iniciatīvas pievienoto vērtību, proti, tas ir spēju veidošanas projekts Lībijas pašvaldību atbalstam, un ar Eiropas Komisijas finansiālu palīdzību tas tiek īstenots partnerībā ar Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām. Komiteja uzskata, ka šī iniciatīva ir jāstiprina, lai tās pasākumi kļūtu efektīvāki un sniegtu labākus rezultātus, un vienlaikus jāatceras, ka nedrīkst aizmirst sarežģīto situāciju attiecībā uz leģitimitātes jautājumu Lībijā un jāturpina piesardzīgi vērtēt iespējamās politiskās sekas;

36. atzīst, ka Vidusjūras reģiona centrālās daļas maršrutā esošo vietējo pašvaldību spējas nav labi attīstītas. Problēma kļūst sarežģītāka, mēģinot apmierināt dažādās vajadzības, it īpaši ekonomiskās nestabilitātes apstākļos. Vietējo pašvaldību rīcībā jābūt instrumentiem, kas ļauj novērtēt dažādu migrantu grupu, it īpaši nepavadītu bērnu un pusaudžu, kā arī sieviešu visneatliekamākās vajadzības;

37. uzsver, ka vairāk uzmanības jāvelta bērnu aizsardzībai. Pēdējos trīs mēnešos Vidusjūras reģiona centrālajā daļā bojā gājis rekordliels skaits bēgļu un migrantu, tostarp aptuveni 190 bērni. Komiteja atbalsta ANO Bērnu fonda (UNICEF) aicinājumu Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm bērņus, kas ir bēgļi vai migranti, it īpaši nepavadītus bērņus, apņēmīgi aizsargāt pret bērnu ekspluatāciju, vardarbību un kontrabandu un stiprināt bērnu aizsardzības programmas Lībijā;

38. precizē, ka ES atbalsts vietējo pašvaldību spēju veidošanai nozīmē, ka ne tikai jāuzlabo vietējo pašvaldību tehniskās spējas, bet arī jānodrošina efektīva pamatvajadzību apmierināšana un pamatpakalpojumu sniegšana. Empīriski pierādījumi liecina, ka sociālo pakalpojumu un sabiedrisko labumu decentralizēta pārvaldība palīdz plānot un īstenot attīstību, nodrošinot ieguldīto līdzekļu optimālu atdevi;

39. rosina atbalstīt decentralizācijas un vietējās pārvaldības programmas, ko īsteno saskaņā ar valsts nabadzības mazināšanas stratēģijām;

⁽³⁾ CdR 9/2012 fin, atzinums "Vispārējā pieeja migrācijai un mobilitātei", ziņotājs Nichi Vendola (IT/PSE).

⁽⁴⁾ <http://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2017/01/03-malta-declaration/>

40. uzsver, ka arī turpmāk uzmanība ir jāvelta tādiem aspektiem kā saskaņotība un mijiedarbība starp valsts īstenotās migrācijas politikas pasākumiem un vietējām iniciatīvām, kuru mērķis ir nodrošināt pakalpojumus un aizsardzību migrantiem, uz kuriem attiecas starptautiskās aizsardzības tiesības, un veicināt viņu sociālo integrāciju. Vietējām pašvaldībām vajadzīgas vismaz tiesības un līdzekļi, lai tās varētu atbilstoši reaģēt uz to pakļautībā esošajās kopienās ieceļojošo migrantu vajadzībām. Būtu ideāli, ja pašvaldības būtu spējīgas darboties vispārējā politiskajā vidē, kas atbalsta iekļaujošu pieeju, ja ir izpildīti priekšnosacījumi;

41. atzīmē, ka Lībijā pēdējos sešos gados vērojama politiska un sociāla nestabilitāte, kas radās pēc Arābu pavasara un tā notikumu dēļ. Vispārējā krīze, kas Lībijā sākās 2014. gadā, valstī ir izraisījusi pilnīgu haosu un strauju dzīves apstākļu pasliktināšanos. Tā kā valsts vara gandrīz nav jūtama un pašvaldību rīcībā esošie līdzekļi ir ļoti ierobežoti, institucionālais vājums ir būtisks šķērslis stabilitātei un attīstībai. Tajā pašā laikā valsts ir izvēlējusies īstenot reformas, lai izveidotu decentralizētu pārvaldības sistēmu. Lībija 2012. gadā pieņēma 59. likumu (par vietējo pārvaldi), un, neraugoties uz nestabilitāti valstī, tas joprojām ir atsauces punkts visu Lībijas partiju sanāksmēs, lai kāda būtu to politiskā piederība;

42. uzsver, ka daudzi Lībijas pilsētās dzīvojoši jaunieši iesaistījušies “migrācijas biznesā”, jo tas ir ļoti ienesīgs ienākumu avots. Jauniešus, kuri piedalījušies bruņotos konfliktos un kaujinieku darbībās, ir īpaši grūti integrēt. Tradicionālās sociālās struktūras (ciltis, ģimenes, skolas un iestādes) attiecībā ar jauniešiem saskaras ar grūtībām. Plaši izplatīta ir narkomānija un noziedzība. Īpašu jaunatnes politikas pasākumu trūkums ir pasliktinājis jauniešu stāvokli;

43. uzsver, ka ne tikai Lībijas, bet arī citu Vidusjūras reģiona maršrutā esošo valstu pašvaldībām var būt svarīga funkcija. Tā kā pašvaldības ir institucionālas un leģitīmas dalībnieces, kas atbildīgas par vietējo jautājumu risināšanu, tām ir jādod būtisks ieguldījums stabilizācijas sekmēšanā. Šīs pašvaldību funkcijas pilāri ir vietējās ekonomikas attīstība, koordinācija ar drošības jomas dalībniekiem un efektīvi jaunatnes un migrācijas politikas pasākumi. Taču vietējām pašvaldībām ir vajadzīgs spēcīgs atbalsts, lai tās spētu pildīt šos pienākumus;

44. rosina īstenot programmas, kas sekmē Lībijas un citu Vidusjūras reģiona centrālās daļas maršrutā esošo valstu vietējās pārvaldes stiprināšanu, kā arī to iespēju un efektivitātes palielināšanu, īpašu vērību veltot trim vietējās pārvaldes dimensijām: pārvaldībai, pakalpojumu sniegšanai un līdzdalībai. Būtu jācenšas arī uzlabot iekšzemes lauku rajonu un pilsētu vietējās ekonomikas attīstības perspektīvas, sociālo dzīvi un ļoti izglītotu jauniešu iesaistīšanu politikā, lai mazinātu faktorus, kas izraisa radikalizāciju un migrāciju;

45. uzsver, ka, neraugoties uz vietējo pašvaldību pašreizējo faktisko jaudas trūkumu, ir iespējams vietējā līmenī radīt stimulus pārvaldības uzlabošanai, un ir jāpārliecina, ka ārkārtīgi svarīgi ir atbalstīt vietējās pārvaldības iestādes, lai tādējādi neizbēgami veicinātu stabilizāciju un radītu apstākļus turpmākajai atjaunošanai, kas Lībijā ir migrācijas efektīvas un ilgtspējīgas pārvaldības priekšnosacījums;

46. norāda uz sieviešu līdzdalības un jauniešu iesaistīšanas nozīmību, it īpaši iesaistot aktīvas pilsoniskās sabiedrības organizācijas un neatkarīgus politiķus, un tam jābūt būtiskam aspektam dažādos atbalsta pasākumos;

47. uzsver, ka pievienoto vērtību rada konkrēti mērķi attiecībā uz dažādu migrācijas, pārvietošanas un nemieru veidu negatīvās ietekmes mazināšanu, vairojot lauku rajonu ekonomisko pievilcību un vairāk cenšoties atbalstīt pašvaldību pūliņus veikt jaunus uzdevumus, kuri tām uzticēti ar decentralizācijas pasākumiem;

48. atzīst, ka traģēdija sākas izcelsmes valstīs, nevis jūrā. Tādēļ Komiteja rosina Eiropas Savienību sekmēt vietējās ekonomikas attīstību Vidusjūras reģiona centrālās daļas maršrutā esošajās valstīs, atbalstot pašvaldību pūliņus vietējās attīstības veicināšanā un nodrošinot iespējas jauniešu un sieviešu iesaistīšanai vietējo jautājumu risināšanā un sociālekonomiskā darbībā;

49. pauž gatavību ES migrācijas politikas izstrādi un īstenošanu atbalstīt arī ar Eiropas un Vidusjūras reģiona valstu reģionālo un vietējo pašvaldību asamblejas (ARLEM) zināšanām un zinātību.

Briselē, 2017. gada 12. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Starptautiskā okeānu pārvaldība – okeānu nākotnes veidošanas darbākārtība”

(2017/C 342/05)

Ziņotājs: Anthony Gerard Buchanan (UK/EA), Īstrenfrūšīras (East Renfrewshire) municipālā apgabala (Skotija) padomes loceklis

Atsauces dokuments: Kopīgs paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Eiropas Reģionu komitejai “**Starptautiskā okeānu pārvaldība – okeānu nākotnes veidošanas darbākārtība**”

JOIN(2016) 49 final

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. atzinīgi vērtē Kopīgo paziņojumu par okeānu pārvaldību, kuru 2016. gada 10. novembrī pieņēma Eiropas Komisija un Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos;
2. atbalsta ierosinātās darbības, kas paredzētas, lai nodrošinātu, ka okeāni ir nekaitīgi, droši, tīri un ilgtspējīgi pārvaldīti;
3. piekrīt mērķim, kas paredz nodrošināt, ka ES ir spēcīga pasaules mēroga dalībniece, kura spēj sagatavot darbākārtību labākai okeānu pārvaldībai, ievērojot transversālu, noteikumos pamatotu starptautisku pieeju; šādas ES iniciatīvas galējais mērķis būtu panākt starptautisku sociālu, tautsaimniecisku un vides nosacījumu standartu saistībā ar jūru un radīt vienlīdzīgus konkurences nosacījumus, kas var garantēt okeānu atbilstīgu ilgtspēju un stiprināt iesaistīto Eiropas dalībnieku konkurētspēju;
4. pilnībā atbalsta nesenos Padomes secinājumus⁽¹⁾, kuros aicināts rast saskaņotāku pieeju iekšējiem un ārējiem okeānu pārvaldības aspektiem, tostarp veidot sinerģiju starp ES, dalībvalstīm un reģionālajām stratēģijām;
5. cita starpā atgādina savus iepriekšējos atzinumus par Komisijas paziņojumu “Ceļā uz integrētu jūrniecības politiku”⁽²⁾, par jūras telpisko plānošanu un integrēto piekrastes pārvaldību⁽³⁾, par okeāna enerģijas potenciāla apgūšanu⁽⁴⁾ un par jūras vides efektīvāku aizsardzību⁽⁵⁾;
6. uzsver Eiropas Savienības vadošās pozīcijas jūrlietu pārvaldībā, kuras mērķis ir nodrošināt Eiropas krastiem un jūrām tādu pasaulē visdaudzpusīgāko politiku un regulatīvo sistēmu, kurā atzīta vietējo un reģionālo pašvaldību, piekrastes kopienu un ekonomikas un sociālo dalībnieku nozīme, lai nodrošinātu, ka ekonomika, vide, klimats un sociālie faktori ir pienācīgi ņemti vērā visaptverošā un daudzlīmeņu pārvaldībā;
7. tomēr uzskata, ka okeānu pārvaldību parasti ietekmē faktors, kas pazīstams kā “kopīpašuma traģēdija”. Ir daudz vispārēju gan pasaules, gan jūras nolīgumu – piemēram, Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konvencija (UNCLOS) un specializētie nolīgumi, īpaši tie, kurus noslēgusi Starptautiskā Jūrniecības organizācija (SJO) –, taču pastāv diezgan liela sadrumstalotība. Šajā kontekstā ES uzdevums ir gan sniegt piemēru, gan piedāvāt stimulus, lai ārpus Savienības partneri ieviestu augstus standartus, kas ir spēkā saskaņā ar ES jūrlietu politiku. Šādus stimulus, tostarp spēju veidošanu, būtu iespējams iekļaut starptautiskos tirdzniecības nolīgumos un attīstības programmās, par kurām ES ved sarunas ar trešām valstīm;

⁽¹⁾ Padomes 2017. gada 3. aprīļa secinājumi.

⁽²⁾ Ziņotājs: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Ziņotājs: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Ziņotājs: Rhodri Glyn Thomas, CdR 01693/2015.

⁽⁵⁾ Ziņotājs: Hermann Kuhn, CdR 07256/2014.

8. atzīmē, ka ES un dalībvalstīm ir paralēlas pilnvaras starptautiskajās attiecībās ar jūrlietām saistītos jautājumos. Tālab starp visiem pārvaldības līmeņiem vajadzīga stingra koordinācija un ir jāgādā, ka ES un valstu nostājas šādos starptautiskos forumos tiek izvērtētas teritoriālās ietekmes ziņā, lai tajās būtu ietvertas visas kompetento vietējo un reģionālo pašvaldību intereses;

9. uzsver, ka saistībā ar resursu ieguvu, piekrastes teritoriju, zvejniecības kopienu un ostu ekonomiskajiem ieguvumiem vai ietekmi uz vidi Eiropas piekrastēs un jūrās daudzie ar okeānu pārvaldību saistītie jautājumi neizbēgami ir risināmi vietējā līmenī. Politiski un ekonomiski lēmumi, kas attiecas uz okeāniem un ir pieņemti citviet pasaulē, ietekmē vietējās un reģionālās pašvaldības Eiropas Savienībā. Tāpēc ir nepieciešami būtiski ieguldījumi jūras telpiskajā plānošanā un atbalsts pārvaldībai vietējā/reģionālā līmenī;

10. uzsver, ka jūrlietu politika ir tieši saistīta ar piekrastes saimniecisko, vides un telpiskās plānošanas politiku. Tas, kā vietējās un reģionālās pašvaldības pārvaldīs piekrastes politiku, tieši ietekmēs atkrastes lietas. Tādos jautājumos kā, piemēram, vējparki, atkrastē veiktā darbību bieži uzskata par ērtu risinājumu, kad nav vēlmes veikt darbību piekrastē;

11. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir pilnvaras un pozitīva pieredze dažādu jomu pārvaldībā, kas pozitīvi vai negatīvi ietekmē citas teritorijas ārpus ES, piemēram, zveja, gliemju un vēžveidīgo ieguve un akvakultūra; subsīdiju piešķiršana (t. sk. neefektīvas flotes subsidēšana), ekonomikas un vides politika (piem., jūras piesārņojums) un pārbaužu organizēšana (piem., transportlīdzekļu pārbaudes). Pašvaldības bieži ir iesaistītas arī ostu pārvaldē;

12. atgādina RK⁽⁶⁾ un ESAO⁽⁷⁾ nesenu veikto izpēti par okeānu un jūras nozaru ekonomiku; saskaņā ar labāka regulējuma programmu uzstāj, ka pirms jauna tiesiskā regulējuma ieviešanas, jaunu ieguves tehnoloģiju atļaušanas vai jaunu aizsargāto jūras teritoriju noteikšanas ir jāveic iepriekšēji ietekmes novērtējumi, tostarp par teritoriālo ietekmi, lai apzinātu iespējamās draudus no visām nozarēm, iespējamās ietekmes mazināšanas pasākumus un paredzamās sociālekonomiskās sekas;

13. atgādina jaunus ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus, kurus parakstījušas visas ES un ANO dalībvalstis. Okeānu pārvaldība ir saistīta ar 14. ilgtspējīgas attīstības mērķi par zemūdens pasauli un 13. mērķi par rīcību klimata jomā, kā arī 11. mērķi par ilgtspējīgām pilsētām un kopienām. Komiteja atzinīgi vērtē Komisijas plānu ietvert šos mērķus dažādos ES politikas virzienos⁽⁸⁾, jo tas varētu būt labs pamats, lai ilgtspējīgas okeānu pārvaldības jomā veidotu vispārēju starptautisku izpratni, kas būtu plašāka par nozaru pieeju;

14. uzskata, ka, tieši pretēji, okeāna izcelsmes precēm un precēm no trešām valstīm var atļaut nonākt ES vienotajā tirgū tikai tad, ja šīs valstis pakāpeniski tuvojas augstākiem ES standartiem, piemēram, aizliegumam radīt izmetumus jūrā;

15. uzskata, ka kopīgajā paziņojumā norādītās 3 prioritārās jomas, kas sadalītas 14 darbībās, veido piemērotu pamatu, lai okeānu pārvaldības jomā veiktā turpmāku darbību ES un starptautiskā līmenī. Lai gan paziņojums galvenokārt attiecas uz jūrlietu politikas starptautisko aspektu, pastāv vietējais un reģionālais aspekts gan saistībā ar kompetenci un tiešo teritoriālo ietekmi, gan specializācijas pakāpi un atkarību no okeāna;

1. prioritārā joma – starptautiskās okeānu pārvaldības satvara uzlabošana

16. norāda, ka attiecībā uz **1. darbību** – novērst starptautiskās okeānu pārvaldības satvara nepilnības, lai uzlabotu tiesisko regulējumu un nodrošinātu vienlīdzīgus konkurences apstākļus, – starptautiskā līmenī jau pastāv plašs tiesiskais regulējums, kas aptver jūras ierobežojumus, kuģošanu, arhipelāgu statusu un tranzīta režīmus, ekskluzīvās ekonomikas

⁽⁶⁾ Alexander Charalambous et al, *Developing Blue economy through better methodology for assessment on local and regional level*, Reģionu komiteja, 2016. gads. http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/order%206203_Blue%20Economy_form_WEB.pdf

⁽⁷⁾ ESAO, "The Ocean Economy in 2030", 2016. gads. <http://www.oecd.org/futures/oceanconomy.htm>

⁽⁸⁾ COM(2016) 740 final.

zonas, kontinentālo šelfu jurisdikciju, dziļjūras izrakteņu ieguvu, izmantošanas režīmu, jūras vides aizsardzību, zinātnisko pētniecību un strīdu izšķiršanu; šajā saistībā atgādina, ka okeānu pārvaldības politikas veidošanā būtu jāņem vērā Eiropas vietējo un reģionālo kopienu pašreizējās administratīvās robežas, kā arī kultūras un tradīciju īpatnības;

17. uzskata, ka ES politika jautājumos par zvejas regulējumu, jūras telpisko plānošanu un makroreģionālajām stratēģijām jau ir stingra. Dažās dalībvalstīs teritoriju izmantošanas plāni ir svarīgs politikas instruments, ko vietējā līmenī izmanto zemes un ūdens telpiskajai plānošanai. Vietējās pašvaldības jau pašlaik ir atbildīgas par piekrastes teritoriju un teritoriālo ūdeņu plānošanu. Eiropas Komisijas ierosinātās administratīvās procedūras un tiesiskais satvars nedrīkst ietekmēt tādu instrumentus kā teritoriju izmantošanas plāni. Galvenā problēma gan ES, gan pasaules līmenī ir kontroles un stingras īstenošanas trūkums. Tādējādi ES, rādot piemēru, var ieviest savstarpības prasības un piedāvāt stimulus, kad ar trešām personām un organizācijām tiek apspriesti jauni starptautiski noteikumi. Šī globālā iniciatīva šo noteikumu ieviešanai ir nepieciešama, lai nodrošinātu vienlīdzīgu konkurences apstākļus visām valstīm, reģioniem un ekonomikas dalībniekiem;

18. attiecībā uz **2. darbību** Komiteja piekrīt, ka tad, ja reģionālās pārvaldības uzlabošanas labad tiks veicināta reģionālā zvejniecības pārvaldība un sadarbība galvenajos okeāna apgabalos, tiks uzlabots ES zvejniecības stāvoklis un palīdzēts citiem sasniegt tos augstos standartus, kas ir spēkā ES;

19. pauž bažas par to, ka Komisijas norādījumi par dziļjūras izrakteņu ieguvu var likt novērsties no ES resursu efektivitātes plāniem, vēl jo vairāk tāpēc, ka šī dabas resursu izmantošanas tehnoloģija nav pārbaudīta un var izpostīt dabisko vidi. Aicina šo jautājumu koordinēt ar dalībvalstu sarunām Starptautiskajā Jūras dziļu pārvaldē;

20. šajā saistībā iesaka īstenot ES kampaņas un nodrošināt stimulus citām valstīm un organizācijām ieviest Eiropas dzelteno un sarkano karšu sistēmu kā paraugu nelegālas, neregulētas un neregistrētas zvejas novēršanai pasaules mērogā, tostarp iekļaušanu "melnajā" sarakstā un eksporta aizliegumus, kas izriet no neatbilstības. Komiteja aicina paātrināt pašreizējo plānu īstenošanu attiecībā uz elektronisku rīku, ar ko apstrādāt nozvejas sertifikātus. Ar šādiem pasākumiem varētu atbalstīt nozari tajos reģionos, kas strikti piemēro noteikumus;

21. Komiteja arī uzskata, ka **3. darbība** – uzlabot starptautisko organizāciju darba koordināciju un sadarbību un aizsākt okeāna partnerības okeānu pārvaldības jautājumos – dos iespēju reģionāliem jūrlietu centriem iekļauties starptautiskajā apritē;

22. uzskata, ka būtiska loma var būt vietējiem un reģionāliem konkurētspējas un izcilības centriem, it īpaši apvidos, kur ir spēcīga jūras dimensija, tostarp tālākajos reģionos, un šie centri ir finansiāli jāatbalsta, veidojot starptautiskas pētniecības grupas un tehnoloģiju pārneses platformas un tādējādi papildinot darbu, ko ES veic okeānu pārvaldībā;

23. iebilst pret ideju pilnībā no jauna veidot jaunus starptautiskus noteikumus un organizācijas. Komiteja piekrīt Komisijai, ka lietderīgāk ir uzlabot pašreizējo pārvaldi un īstenošanas sistēmu, koncentrējoties uz efektivitāti un uzlabojot starptautisko koordinēšanu. Šajā saistībā ir svarīgi nodrošināt, lai pirms jaunu pasākumu sākšanas noteiktā satvarā (piemēram, naftas meklēšanas) tiktu pienācīgi izprasts to domino efekts uz citām politikas jomām un sektoriem (piemēram, zvejniecību);

24. attiecībā uz bioloģiskās daudzveidības pārvaldību jomās, kas neietilpst valsts jurisdikcijā, iesaka ES uzlabot koordinēšanu ar EMSA⁽⁹⁾ un Eiropas Zivsaimniecības kontroles aģentūru (EFCA), kā arī cieši iesaistīt Eiropas reģionus koordinācijas pasākumos un konsultācijās ar blakus esošajiem Eiropas reģioniem;

25. Komiteja arī uzskata, ka okeānu pārvaldība ir ES daudzlīmeņu pārvaldības daļa un tādēļ tai jāpiesaista valsts un ES resursi spēju veidošanai, pārbaudei, īstenošanai un visu to personu atturēšanai vai sodīšanai, kas pārkāpj spēkā esošo

⁽⁹⁾ EMSA – Eiropas Jūras drošības aģentūra (<http://www.emsa.europa.eu/>).

tiesisko regulējumu. Tam ir nepieciešama kompetento vietējo un reģionālo pašvaldību iesaiste **4. darbībā** – spēju veidošanā –, jo tas dos tiešu labumu piekrastes un jūras reģioniem daudzu tehnisku un administratīvu aspektu ziņā;

26. uzsver, ka **5. darbība** – nodrošināt jūru un okeānu drošumu un drošību – ir būtiska jūras pārvadātājiem, uzņēmumiem un ostas uzņēmumiem, turklāt ir viens no galvenajiem elementiem piespiedu darba un cilvēku tirdzniecības apkarošanā. ES būtu jāturpina būt par vadošo jurisdikciju šajā nozarē ar visaptverošāko tiesisko regulējumu jūras un ostu drošuma un drošības jomā un jāturpina izmantot savu ievērojamo starptautisko ietekmi, lai veicinātu atbilstošu nolīgumu noslēgšanu citās pasaules daļās;

27. uzskata, ka sadarbībā starp valstu iestādēm un *Frontex*, *EMSA* un *EFCA* ir jārodas kopīgām jūras uzraudzības spējām un ka Eiropas Savienībai vajadzības gadījumā ir jānodrošina vismūsdienīgākie kuģi un tehnoloģijas, ar kurām efektīvi īstenot uzraudzību;

2. prioritārā joma – okeānu un jūru noslodzes samazināšana un ilgtspējīgai jūras nozaru ekonomikai labvēlīgu apstākļu radīšana

28. attiecībā uz **6. darbību** uzskata, ka obligāti jāīsteno ANO Parīzes klimata nolīgums (*COP21*), lai mazinātu klimata pārmaiņu kaitīgo ietekmi uz okeāniem, krastiem un ekosistēmām, un risinātu problēmas, kas saistītas ar globālās sasilšanas un okeānu līmeņa celšanās turpmākajām izmaksām. Pasaules klimata mērķu izpildei nepieciešami vietēji pielāgošanās pasākumi, jo vairums klimata ietekmju izpaužas vietējā mērogā. Tādēļ, kā nesen norādījusi RK⁽¹⁰⁾, vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska nozīme, kad tiek izstrādāti īstenojami valsts, ES un starptautiskie pielāgošanās satvari, kas attiecas uz klimata pārmaiņu seku novēršanu pasaules okeānos. Šajā saistībā īpašs kapacitātes un finansiāls atbalsts jāsaņem visiem reģioniem, tostarp tālākajiem, ņemot vērā to stratēģisko atrašanās vietu Atlantijas un Indijas okeānā, kā arī Karību jūrā. Turklāt, lai pildītu Parīzes nolīguma prasības, ir būtiski ne tikai jūrlietu pārvaldībā iekļaut pasākumus ar mērķi pielāgoties klimata pārmaiņām, bet arī būtisku daļu esošā fosilā kurināmā atstāt zem zemes. Tāpēc Komiteja uzskata, ka konsekvences dēļ **6. darbība** ir jāpastiprina, tajā iekļaujot pasākumus ar mērķi novērst jaunu naftas ieguvu jutīgos Eiropas jūru apgalbos.

29. uzsver, ka **7. darbība** – apkārt nelegālu zveju un stiprināt okeānu pārtikas resursu ilgtspējīgu pārvaldību pasaules mērogā – sniedz tiešu ieguldījumu ES zvejniecības nozarē. Tas nozīmē, ka jānostiprina pašreizējās reģionālās zvejniecības pārvaldības organizācijas (*RZPO*), nodrošinot, ka tās ir pilnīgi spējīgas darboties, un Eiropas Komisijai nepieciešamas plašākas pilnvaras attiecībā uz sarunām ar *RZPO* un to atbalstīšanu;

30. piekrīt saskaņā ar **8. darbību**, ka būtu pakāpeniski jāpārtrauc tādas zvejniecības subsīdijas, kas kaitē videi gan ES, gan trešās valstīs. Jānosaka atbilstoši stimuli un pagaidu pasākumi, lai nodrošinātu to kopienu dzīvotspēju, kas ES un citur lielā mērā ir atkarīgas no zvejniecības;

31. uzskata, ka **9. darbība** – cīņa pret jūras piedrazojumu un “plastmasu jūru” – ir viena no šā priekšlikuma svarīgākajām iniciatīvām. Tā tiešā veidā sniedz ieguldījumu tūrisma un zvejniecībā. Ja cilvēki piesārņos vidi ar plastmasu tādā pašā ātrumā kā pašlaik, 2050. gadā jūrās būs vairāk plastmasas nekā zivju. Vietējo un reģionālo pašvaldību pilnvarām attiecībā uz atkritumu apsaimniekošanu un to rašanās novēršanu var būt būtiska ietekme. Vietējām pašvaldībām ir svarīgas funkcijas, jo tās, sadedzinot savāktu plastmasu, nodrošina atkritumu pārvēršanu enerģijā. Eiropas Savienībā pašlaik gandrīz 28 % atkritumu vēl joprojām tiek apglabāti poligonos. Spēcīgs ES vides satvars attiecībā uz novēršanu, arī iespējama ES aizliegums lietot mikroplastikātu, ir pienācīgi jāīsteno vietējā un reģionālajā līmenī, nepārtraukti ieguldot tīrākās tehnoloģijās un izstrādājot īpaši pielāgotu vietējo un reģionālo politiku jūras piedrazojuma novēršanai. Šai ziņā jāturpina virzība uz kopēju režīmu ne tikai ostas iekārtām, bet arī attiecībā uz maksu par kuģu radītajiem atkritumiem un kravu atliekām, lai novērstu to, ka kuģi no tiem atbrīvojas pirms pietāšanās ostā. Lai gan Eiropas reģionālās un vietējās pašvaldības ir vienas no lielākajām jūras piedrazojuma un plastmasas atkritumu radītājām, tās ietekmē arī atkritumi, kas rodas ārpus ES, tādēļ liela nozīme ir starptautiskai sadarbībai;

32. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas iniciatīvu novērst okeāna piesārņojumu un īpaši jūras piedrazojumu, taču norāda, ka tas ir pirmais solis ceļā uz tīrākiem okeāniem un ka ES un dalībvalstis var rādīt piemēru, ieviešot kopīgu plānu, lai censtos panākt, ka no jūras ūdeņiem tiek aizvāktas kaitīgās vielas, piemēram, munīcija, ķīmikālijas un kodolmateriāli. Komiteja tādēļ

⁽¹⁰⁾ Ziņotāja: *Sirpa Hertell*, CdR 2430/2016.

šajā saistībā uzsver, ka ir svarīgi īstenot eksperimentālos projektus, kas var attīstīt un apliecināt Eiropas spējas, tehnoloģiju un apņemšanos veicināt mieru. Šādi projekti var būt gan tehnoloģijas eksporta, gan arī tehnoloģiskās kompetences avots, ko var izmantot sadarbībā ar trešām valstīm un organizācijām kā iniciatīvu līdzīgas politikas ieviešanai citās vietās;

33. uzskata, ka šāds kopīgs plāns okeāna piesārņojuma novēršanai var nodrošināt arī reālus ieguvumus jūras reģioniem un kopienām ne tikai tiešā veidā – kā tehnoloģisko kompetenci, zinātību un uzlabotas civilās aizsardzības, pētniecības, glābšanas un atjaunošanas spējas –, bet arī daudz plašāk: palielināt no tūrisma un zvejniecības gūtos ienākumus, nodrošināt plašāku ekonomisko attīstību, tūrāku vidi un veselības uzlabojumus ne tikai Eiropas piekrastes teritorijās, bet arī blakus esošajos reģionos un visā okeānu ekosistēmā;

34. atgādina, ka **10. darbība** – popularizēt jūras telpisko plānošanu (JTP) pasaules līmenī, tostarp arī iespējamās IOC-UNESCO starptautiskās pamatnostādnes par JTP, – atbilst iepriekšējiem RK atzinumiem, kuros uzsvērta ES tālejošā JTP politika un vietējo un reģionālo pašvaldību ieguldījums. Tas arī paver iespējas ES uzņēmumiem piegādāt saistītos pakalpojumus un produktus visā pasaulē;

35. piekrīt **11. darbībai**, kuras mērķis ir sasniegt globālo mērķi, proti, nodrošināt 10 % jūras un piekrastes teritoriju aizsardzību un panākt reālu aizsargājamo jūras teritoriju (AJT) statusa īstenošanu un pārvaldību, lai izveidotu “okeānu parkus”. Pašreizējie pētījumi par līdzīgiem projektiem Austrālijā liecina, ka tiek panākti uzlabojumi tūrisma un zvejniecības jomā arī kaimiņreģionos, un to var panākt arī citās vietās, tostarp Eiropas piekrastu daļās. Šajā saistībā uzsver, cik svarīgi ir iesaistīt un pilnvarot vietējās ieinteresētās personas aizsargājamo jūras teritoriju noteikšanā un pārvaldīšanā. AJT resursu trūkums, tostarp zinātnisko datu nepietiekamība, patiešām var būt liels šķērslis ilgtspējīgai ekonomikas attīstībai, piemēram, jūras enerģijai un ostām;

3. prioritārā joma – starptautiskās okeānu pētniecības un datu nostiprināšana

36. attiecībā uz **12. darbību** uzskata, ka saskanīga ES stratēģija okeāna novērojumu, valstu zivsaimniecības datu un jūras uzskaites jomā uzlabos datu pakalpojumus un novērojumus. Šajā saistībā ir jāintegrē un jāpadara sadarbspējīgas pašreizējās ES un starptautiskās platformas okeānu un jūras dziļi dabas resursu kartēšanai, piemēram, Eiropas Jūras novērojumu un datu tīkls (EMODNET) un okeānu novērošanas programma Copernicus. Būtu jāveicina tādas iniciatīvas kā IPBES (vispasaules platforma un starpvaldību struktūra, kas pieejama visām ANO dalībvalstīm un kuras mērķis ir stiprināt saikni starp zinātni, politiku un vietējām zināšanām lēmumu pieņemšanā saistībā ar bioloģisko daudzveidību un ekosistēmu pakalpojumiem), tostarp jaunu rīku izstrāde, piemēram, *Nordic IPBES*, *EU MAES* (ekosistēmu un to pakalpojumu kartēšana un novērtēšana) un *ESMERALDA* (ekosistēmu pakalpojumu kartēšanas uzlabošana politikas un lēmumu pieņemšanas vajadzībām);

37. uzskata, ka dažādu pašreizējo un turpmāko datubāzu apvienošana nodrošinās starpdisciplīnu datu kopumu, kas saistīts ar zināšanām par jūru un aptver daudzējādas jomas, piemēram, vides aizsardzību, zvejniecību un akvakultūru, katastrofu seku likvidēšanu, pirmo palīdzību un glābšanas pakalpojumus, robežkontroli un migrācijas uzraudzību, un transportu; Komiteja uzskata, ka nav vajadzīgs veidot citas datu bāzes, bet ir jāpārliecina, ka jau pastāvošas datu bāzes varētu koordinēt, lai tās būtu noderīgas dalībvalstīm;

38. uzsver: lai nodrošinātu savietojamas, bagātīgas un līdzīgas datubāzes, zināšanu kopumu par jūru, kā arī okeāna kartējumu, nepieciešama lielāka sinerģija ne tikai starp dažādām ES un kompetentajām valsts iestādēm, bet arī ar citām dalībvalstīm un starptautiskajām organizācijām, jo kopējiem datiem jākalpo par sākuma punktu kopīgu transokeānu reaģēšanas pasākumu izstrādei;

39. zināšanas par jūru nedrīkst būt iegūtas tikai publiskā sektora centieni rezultātā; privātajam sektoram, zvejas un jūras kravu pārvaldījumu uzņēmumiem, jūras inženierijas, telekomunikāciju, biotehnoloģiju un jūras naftas un gāzes meklēšanas uzņēmumiem var būt svarīga nozīme tādu vides datu vākšanā un izplatīšanā, kurus tie apkopo, veicot savas darbības jūrā. ES un citām starptautiskām struktūrām jānodrošina stimuli un jāveicina šāda sadarbība tā, lai netiktu radīts nevajadzīgs slogs;

40. atkārtoti aicina Eiropas Komisiju popularizēt paraugpraksi attiecībā uz publiskā un privātā sektora partnerību izmantošanu zilajā ekonomikā⁽¹¹⁾. To darot, būtu jāņem vērā mazo un vidējo uzņēmumu iespējas un dažu attiecīgo valsts iestāžu ierobežotā administratīvā jauda;

41. uzsver, ka daudzās problēmas, ar kurām saskaras mūsu okeāni, rada nevienmērīgu teritoriālo ietekmi, un tas nozīmē, ka jānodrošina, lai jūras dati būtu pieejami vietējām un reģionālajām pašvaldībām viegli piekļūstamā un izmantojamā veidā neatkarīgi no politikas jomas;

42. atbilstoši iepriekšējiem RK atzinumiem par jūras nozaru izaugsmi⁽¹²⁾ Komiteja aicina palielināt investīcijas jūras zinātnē un inovācijā (**13. darbība**) un šajā saistībā uzsver, ka svarīga ir jūrasbraucēju profesionālā izglītība un prasmes, kas attīstītas ciešā sadarbībā ar visām jūras nozarēm;

43. atbalsta starptautisku okeānu pētniecības, inovācijas un zinātnes partnerību veidošanu to reģionu atbalstam, kuri iegulda jūras pētniecībā un inovācijā (**14. darbība**). Šajā sakarā var veiksmīgi izmantot Eiropas politiku un programmas, piemēram, "Apvārsnis 2020", kā arī EJZF, LIFE, EISI un ERAF, lai attīstītu okeānu pētniecības un inovācijas partnerības, tostarp ar trešām valstīm;

44. atzīst svarīgo lomu, kāda var būt zilās izaugsmes stratēģijai šajā jomā, un aicina sekmēt stratēģiskas iniciatīvas vietējā un reģionālā līmenī, izplatīt labu praksi un darīt zināmus sekmīgus projektus un tos īstenot citos reģionos, īpašu uzmanību pievēršot pētniecībai un inovācijai, kas piemērojama jūras un piekrastes darbībā;

Nobeiguma ieteikumi

45. uzskata, ka okeānu pārvaldība ļoti atšķirīgi ietekmē vietējās un reģionālās pašvaldības, radot problēmas, kuru risināšanai tās bieži vien nav gatavas. Turklāt izmaiņām normatīvajā regulējumā, zvejas vai dabas resursu izmantošanā citās pasaules daļās var būt tieša ekonomiskā vai sociālā ietekme uz Eiropas piekrastes kopienām un tām teritorijām, kuras ir būtiski atkarīgas no darbībām, kas saistītas ar okeānu;

46. tomēr uzskata, ka Eiropas vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir proaktīvi jādarbojas ilgtspējīgas politikas ieviešanā, lai novērstu pārmērīgu nozveju un jūras piesārņojumu, jāsniedz ieguldījums ES daudzlīmeņu pārvaldībā un kampaņu veidošanā ES un dalībvalstīs, kuru jurisdikcijā ir vairāk nekā 10 % pasaules okeānu, lai rādītu piemēru starptautiskās sarunās saistībā ar okeāniem;

47. saskaņā ar spēkā esošo Iestāžu nolīgumu un ar tiesību aktu kopumu par labāku likumdošanas procesu pieprasa Komisijai, Padomei, Parlamentam un RK regulāri kopīgi organizēt strukturēto dialogu par okeānu pārvaldību, lai kopīgi izstrādātu jaunas ar jūru saistītas politikas iniciatīvas, kurās pastiprināti tiktu ņemts vērā viedoklis, ko pauž attiecīgo ES piekrastes un jūras reģionu un kopienu, jo īpaši salu un attālāko reģionu, pārstāvji vai to tieši pilnvarotie pārstāvji, un šajā dialogā, iespējams, ietvert dažādo jūras ES makroreģionālo stratēģiju ieinteresēto personu forumus un pieaicināt RZPO pārstāvjus.

Brisele, 2017. gada 12. jūlijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

⁽¹¹⁾ Ziņotājs: Adam Banaszak, CdR 4835/2014.

⁽¹²⁾ Ziņotāji: Adam Banaszak, CdR 2203/2012, CdR 4835/2014, CdR 6622/2016 un Christophe Clergeau CdR 6622/2016

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projekti pārrobežu sadarbības programmās”

(2017/C 342/06)

Ziņotājs: Pavel Branda (CZ/ECR), Rádlo pašvaldības mēra vietnieks

I. VISPĀRĪGAS PIEZĪMES

1. Vairāk nekā viena trešā daļa ES iedzīvotāju dzīvo un strādā Eiropas pierobežas reģionos. Šīm robežām ir tieša un netieša ietekme uz viņu dzīvi. Ir izrādījies, ka pārrobežu sadarbība ir visefektīvākais veids, kā pārvarēt barjeras efektu un robežu sadalošo ietekmi, integrēt pierobežas reģionus un uzlabot pierobežas reģionu iedzīvotāju dzīves kvalitāti.
2. Eiropas teritoriālajai sadarbībai ir liela nozīme pierobežas šķēršļu novēršanā un pārrobežu sadarbības veicināšanā. Laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam reģionu savstarpējā sadarbībā tiks ieguldīti vairāk nekā 10 miljardi euro, un no tiem aptuveni 6,6 miljardi nonāks pārrobežu reģionos.
3. Pateicoties *Interreg A* projektiem, ir sasniegti daudzi konkrēti rezultāti, kas devuši labumu daudziem Eiropas iedzīvotājiem ļoti dažādās teritorijās visā ES. Pārrobežu sadarbības programmās ⁽¹⁾ svarīgs un veiksmīgs instruments ir iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projekti, kuru mērķis ir veicināt pierobežas reģionu konvergenci un uzsākt vietēja līmeņa kontaktus starp cilvēkiem.
4. Iedzīvotāju savstarpējās sadarbības (P2P) un maza mēroga projektus var definēt atkarībā no to lieluma, darbības ilguma un satura. Maza mēroga projekti parasti ir mazāki nekā standarta lieli projekti (piemēram, maksimāli 100 000 EUR apmērā ⁽²⁾). Tiem var būt arī ierobežots ilgums, un to galvenais mērķis ir finansēt iniciatīvas daudzās dažādās pārrobežu sadarbības jomās, kas ietekmē vietējo līmeni, un līdz ar to atbalstīt ES programmu galvenos tematiskos mērķus (tostarp uzticēšanās veidošanu, labvēlīgu pamatnosacījumu un augšupējas pieejas izveidi, kā arī jaunu partnerību uzsākšanu). Iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projekti ir maza mēroga projekti, kas galvenokārt orientēti uz to, lai veicinātu kontaktus un mijiedarbību starp cilvēkiem dažādās robežas pusēs. Tiem parasti ir mazāks budžets un arī ierobežots darbības ilgums. Projektu darbības notiek mazākās ģeogrāfiskās teritorijās (parasti eiroreģionu līmenī), un tajos izmantotās pieejas parasti ir pielāgotas konkrētām vietām.
5. Iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektus īsteno daudzās un dažādās jomās, tādās kā kultūra (piemēram, kaimiņu reģiona valodas mācīšanās), sports, tūrisms, izglītība un profesionālā apmācība, ekonomika, zinātne, vides aizsardzība un ekoloģija, veselības aprūpe, transports un maza mēroga infrastruktūra (pārrobežu savienojumu trūkums), administratīvā sadarbība, reklāmas pasākumi utt.
6. Iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projekti ir pieejami daudziem un dažādiem labumguvējiem: piemēram, pašvaldībām, NVO (dažādu veidu apvienībām, platformām, tīkliem, fondiem, baznīcām u.c.), izglītības iestādēm (skolām, profesionālās apmācības centriem un augstskolām), pētniecības un uzņēmējdarbības atbalsta struktūrām.
7. Šos projektus ir atbalstījušas vairākas pārrobežu sadarbības programmu paaudzes. Pašreizējā periodā iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektus 19 pārrobežu sadarbības programmās (aptuveni vienā trešdaļā no tām) galvenokārt atbalsta, izmantojot kādu no mazo projektu fondiem (SPF) vai līdzīgu instrumentu (ko dažkārt dēvē par mikroprojektu, mērķfondu vai pamatprojektu mazo projektu/iniciatīvu atbalstam). Šie mazo projektu fondi parasti tiek veidoti kā “jumta” projekti, kuru ietvaros tiek īstenoti vairāki mazāki apakšprojekti.
8. Finansējuma līmenis kopumā ir bijis diezgan zems – no 1,5 % līdz 20 % no programmu piešķiruma (zemāks “vecajās” ES dalībvalstīs, savukārt jaunajās dalībvalstīs un pie “vecajām” ārējām robežām pieprasījums ir bijis daudz lielāks).

⁽¹⁾ Jāatzīmē, ka līdzīgas pārrobežu iniciatīvas pastāv arī ārpus pārrobežu sadarbības programmām (piemēram, pie Francijas robežām starp *Pyrénées-Orientales département/Generalitat de Catalunya* u.c.), un arī tās var sniegt vērtīgu ieguldījumu.

⁽²⁾ To projektu apjoms, attiecībā uz kuriem *Omnibus* regulā ierosinātas vienkāršotas izmaksu procedūras.

9. Neatkarīgi pētījumi par pārrobežu sadarbību un visu *Interreg* pasākumu līdzšinējais novērtējums⁽³⁾ liecina, ka *Interreg A* programmās labākie kvalitatīvie rezultāti tiek sasniegti, nevis galvenokārt izmantojot paraugprojektus, bet gan dažādus uz pārrobežu sadarbību patiesi orientētus projektus, kuros ņemtas vērā reģionu vajadzības, vienlaikus tieši iesaistot iedzīvotājus, vietējās pašvaldības un pilsoniskās sabiedrības organizācijas. Šo *Interreg A* programmu (apakšprogrammu) pārvaldība diezgan bieži ir decentralizēta. Jau no paša *Interreg* programmu sākuma (1990) vislabākos novērtējuma rezultātus bieži ir uzrādījušas decentralizēti pārvaldītās programmas, un daudzas no tām atbalsta iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektus.

10. Neraugoties uz šo projektu pozitīvo ietekmi, tie saskaras ar dažām nozīmīgām grūtībām. Tie nav nostiprināti regulās, un pārvaldības iestādes bieži vien dod priekšroku lielākiem projektiem, jo izmaksu ziņā tie ir efektīvāki (iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projektiem ir augstākas administratīvās izmaksas) un rada izmērāmu ietekmi. Turklāt ir sarežģīti šādu projektu “maigo” ietekmi savienot ar rādītājiem, kas saistīti ar stratēģiju “Eiropa 2020”, kura vērsta uz nodarbinātību un izaugsmi (trūkst metodoloģijas un piemērotu novērtēšanas rādītāju).

11. Šā atzinuma galvenais mērķis ir izstrādāt uz faktiem balstītu sarakstu, kādus ieguvumus un pievienoto vērtību sniedz šādi projekti un to decentralizēta īstenošana, kas uzticēta eiroreģioniem un līdzīgām struktūrām, piemēram, ETSG; sniegt ieteikumus par šo projektu tālāku vienkāršošanu un, visbeidzot, nākt klajā ar priekšlikumiem turpmākajām pārrobežu sadarbības programmām, tādējādi sniedzot ieguldījumu debatēs par turpmāko kohēzijas politiku laikposmam pēc 2020. gada.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektu pievienotā vērtība un sniegtie ieguvumi

12. uzskata, ka iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektiem kopumā ir liela Eiropas pievienotā vērtība un tie ievērojami veicina pārrobežu sadarbības programmu galvenā mērķa sasniegšanu, pārvarot robežu šķēršļus un integrējot pierobežas teritorijas un to iedzīvotājus. Konkrēti būtu jāuzsver šādi minēto projektu sniegtie ieguvumi. Tie:

- palīdz attīstīt lielākus projektus un ievērojami atbalsta efektīvu sadarbību visā pārrobežu sadarbības programmā,
 - pilnveidojot labumguvēju vajadzīgās profesionālās un starpkultūru prasmes un veidojot spējas vietējā un reģionālajā līmenī,
 - aptverot sadarbību juridiskajā un administratīvajā jomā,
 - sniedzot plašas eksperimentēšanas iespējas – maza mēroga projekti ir ļoti piemērots instruments, kas dod iespēju pārrobežu sadarbībā izmēģināt novatoriskas idejas un instrumentus,
 - darbojoties kā “inkubatoram attiecībā uz lielākiem projektiem” – ja idejas vispirms izmēģina mazos projektos, tas uzlabo kvalitāti lielos projektos,
- dod iespēju iepazīties ar kaimiņos esošo teritoriju kultūru. Veicina starpkultūru prasmes pierobežas reģionu iedzīvotāju vidū,
- veicina cilvēku spēju mācīties, strādāt un veikt uzņēmējdarbību otrpus robežas,
- atvieglo saziņu starp cilvēkiem. Šie projekti bieži palīdz pārvarēt valodu barjeru, veicinot valodu apguvi,
- dod iespēju attīstīt personiskus kontaktus un veidot partnerības. Tiek uzsāktas daudzas pārrobežu partnerības (kurās iesaistās arī mazākas organizācijas), un pēc tam, izmantojot iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektus, tās tiek izvērstas par ilgtermiņa sadarbību,
- sekmē plašākas pilsoniskās sabiedrības iesaisti un pat veicina pārrobežu pilsoniskās sabiedrības veidošanos, kas sniedz svarīgu ieguldījumu teritoriālajā kohēzijā,
- veicina pieredzes apmaiņu. Šie projekti rada lielisku platformu pieredzes un labākās prakses apmaiņai starp visiem pārrobežu sadarbības dalībniekiem, sākot no pilsoniskās sabiedrības līdz vietējām un reģionālajām pašvaldībām,

⁽³⁾ Piemēram: Iekšpolitikas ĢD: Teritoriālā pārvaldība un kohēzijas politika, Eiropas Parlaments, Brisele, 2015; *Panteia and partners*, ex post novērtējums par *Interreg III* programmu 2000.–2006. gadā, Eiropas Komisija, 2010.

- paver iespēju risināt vietējās problēmas un rast vietējos risinājumus. Iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projekti palīdz īstenot kopīgu redzējumu. Daudzas problēmas var atrisināt, vienīgi sadarbojoties vietējā līmenī,
- risina ikdienas nozīmes jautājumus (piemēram, labāku publisko pakalpojumu nodrošināšana) un nodrošina politiski neitrālu pieeju cilvēku tagadnes un nākotnes veidošanā,
- veido uzticēšanos. Patlaban Eiropā trūkst uzticēšanās. Šie praktiskie iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projekti ir lielisks instruments, kas paver iespēju atjaunot uzticēšanos pāri robežām un Eiropā. Tie ir ieguldījums nākotnē,
- likvidē stereotipus un aizspriedumus, ko rada pierobežas apgabalu dažkārt sarežģītā vēsture vai pat pašreizējās norises. Pārrobežu sadarbība un jo īpaši iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projekti palīdz "dziedēt robežu cirstās rētas". Tie popularizē iecietības un cieņas principu. Tiem var būt ievērojama loma samierināšanā pie problemātiskajām robežām Rietumbalkānos un Austrumu partnerības valstīs,
- popularizē Eiropas ideju. Eiropas integrācijas priekšrocības var sajst iedzīvotāju mijiedarbībā pāri robežām un sadarbībā ar kaimiņiem. Šie projekti, ko atbalsta ES, var palīdzēt atjaunot interesi par Eiropu;

Priekšrocības, ko sniedz decentralizēta pārvaldība

13. tomēr uzskata, ka plašākas partnerības, ja atbilstīgā teritorija ir lielāka, sniedz priekšrocības, taču apzinās arī iespējamo negatīvo ietekmi: programmās ir grūtāk atspoguļot lielas teritorijas dažādo apgabalu konkrētās vajadzības. Pastāv tendence atbalstīt lielākus projektus, un šis atbalsts kļūst grūtāk pieejams vietējiem/reģionālajiem dalībniekiem;

14. norāda, ka šādu programmu decentralizēta pārvaldība, piemēram, veicinot apakšprogrammas un nodrošinot finansējumu arī maza mēroga un iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projektiem, ir vislabākais pret šo tendenci vērstais risinājums, kas ļauj nodrošināt programmu tuvumu iedzīvotājiem;

15. norāda uz priekšrocībām, kas paveras, ja decentralizēti pārvalda mazo projektu fondus (vai līdzīgus instrumentus, ko izmanto iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektu finansēšanai):

- projektu izstrāde, nevis tikai projektu pārvaldība. Decentralizēta pārvaldība veicina darbu ar potenciālajiem pieteikumu iesniedzējiem uz vietas un palīdz veiksmīgi īstenot projektus; savieno partnerus pāri robežām; paver iespēju attīstīt projektu idejas; palīdz pārvērst šīs idejas reālos projektu pieteikumus; sekmē projektu uzraudzību; dod iespēju koncentrēties uz profilaksi un kļūdu labošanu utt.,
- tuvums pieteikumu iesniedzējiem. Tas jo īpaši svarīgi ir mazākām pašvaldībām, pilsoniskajai sabiedrībai, bezpeļņas organizācijām u. c.,
- finansējuma pieejamība. Šādiem mazākiem projektiem ir vieglāk nodrošināt līdzfinansējumu un priekšfinansējumu. Pieteikuma procedūras bieži ir vienkāršākas nekā attiecībā uz lieliem projektiem,
- elastība. Šis instruments ir piemērots, lai risinātu konkrētas vietējās problēmas, kas varētu mainīties;

16. apzinās, ka šāda pieeja var radīt salīdzinoši augstākas administratīvās izmaksas. Būtu jāuzsver, ka papildus parastajām projektu administrēšanas darbībām tiek īstenotas daudzas citas darbības (piemēram, informētības uzlabošana, ieteikumu sniegšana attiecībā uz sagatavošanu, īstenošanu un pārskatiem). Bez šādas decentralizētas rūpēšanās un augšupējas pieejas šādus projektus realizēt ir grūti;

Eiropas reģionu un līdzīgu pārrobežu struktūru loma

17. norāda, ka ieguvumus, ko sniedz iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektu decentralizēta īstenošana, vislabāk var nodrošināt, iesaistot eiropas reģionus un līdzīgas pārrobežu struktūras⁽⁴⁾. Tām varētu būt arī ETSG juridiskā forma, kas ir ļoti piemērota šādam uzdevumam;

⁽⁴⁾ Eiropas reģionu nozīme pārrobežu sadarbības attīstīšanā tika uzsvērtā Eiropas Parlamenta rezolūcijā par eiropas reģionu lomu reģionālās politikas attīstībā (2004/2257(INI)).

18. iesaka: lai nodrošinātu sekmīgu īstenošanu, šīm struktūrām vajadzētu būt lielai pieredzei vietējā un reģionālā līmeņa pārrobežu sadarbībā. Tām vajadzētu:

- būt pastāvīgām,
- pārrobežu ⁽⁵⁾,
- publiskām ⁽⁶⁾: veido galvenokārt vietējās un reģionālās pašvaldības,
- galvenokārt pievērsties pārrobežu sadarbībai kā galvenajam mērķim un
- pieredzējušām ES programmu un projektu jomā;

Vienkāršošana kā priekšnoteikums mazu projektu veiksmīgai īstenošanai

19. uzsver: lai saglabātu iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektu pievienoto vērtību un decentralizētu pārvaldību, šie projektiem un procedūrām ir jābūt ļoti vienkāršiem;

20. norāda, ka RK ir paudusi savu nostāju atzinumā “ESI fondu vienkāršošana no vietējo un reģionālo pašvaldību perspektīvas” ⁽⁷⁾. Ieteikumi attiecībā uz pārrobežu sadarbību – piemēram, Eiropas teritoriālās sadarbības (ETS) izslēgšana no valsts atbalsta noteikumu darbības jomas vai elastīgāka pieeja stratēģijas “Eiropa 2020” tematisko mērķu piemērošanā – ir vēl jo būtiskāki attiecībā uz iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektiem;

21. norāda, ka vienkāršākas procedūras ir jānosaka proporcionāli iesaistītajām summām – tas attiecināms gan uz šo projektu pārvaldību (administrēšanu, finanšu pārvaldību, kontroles mehānismiem u. c.), gan uz mērķa grupām (administratīvā sloga samazināšanu, iepriekšēju informāciju par konkrētiem mērķiem, principa “tikai vienreiz” piemērošanu ⁽⁸⁾). Šīs vienkāršākas procedūras ir jāpiemēro visos projekta cikla posmos;

22. iesaka kontroles, uzraudzības un revīzijas laikā vairāk pievērsties saturam un rezultātiem, nevis tikai procesiem;

23. aicina visos dalītas pārvaldības līmeņos nodrošināt un izmantot piemērotas vienkāršotas izmaksu iespējas, kas iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektos būtu galvenā pieeja. Neraugoties uz nepieciešamo publiskā finansējuma kontroli, RK aicina šo projektu pārskatos izmantot “tikai vienreiz” principu, vienreizējus maksājumus, vienotas likmes principu un vienkāršotus izmaksu pārskatus (piemēram, standarta vienības izmaksas) un popularizēt šo pieeju;

Rezultātu paziņošana – mazo projektu fondu novērtējums

24. uzskata: ņemot vērā pašreizējo situāciju ES (nacionālisma izplatību, Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES, migrācijas krīzi, ekonomikas un monetārās problēmas), kļūst skaidrs, ka aizvien vairāk ir nepieciešams popularizēt ES rīcības īpašās priekšrocības un pievienoto vērtību. Pārrobežu sadarbība un jo īpaši iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projekti ir viens no redzamākajiem piemēriem, kas atspoguļo šādus īpašus ieguvumus un pievienoto vērtību iedzīvotāju ikdienas dzīvē. Šādā veidā skaidri parādās ES fondu pozitīvā ietekme uz ES iedzīvotāju reālo dzīvi, izredzēm un uztveri;

25. uzskata, ka visām iesaistītajām pusēm būtu jācenšas popularizēt šādu projektu rezultātus un sniegtos ieguvumus – ne tik daudz pierobežas reģionos, kur tie ir acīmredzami, bet vairāk valstu (dalībvalstu) un Eiropas līmenī (ES iestādēs), kas pieņem lēmumus par kohēzijas politiku. Šā atzinuma un brošūras, kurā minēti konkrēti projektu piemēri, mērķis ir atbalstīt šos centienus. Šos rezultātus var palīdzēt popularizēt arī Eiropas Sadarbības diena;

26. atzīst nepieciešamību ieviest īpašu metodoloģiju, ar ko novērtēt mazo projektu fondus (un līdzīgus instrumentus), ar kuriem atbalsta iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektus. Ņemot vērā iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projektu “maigo” raksturu, ir skaidrs, ka standartizēti rezultātu rādītāji nav piemēroti šāda novērtējuma veikšanai (piemēram, uzticēšanās līmeņa vai aizspriedumu pārvarēšanas mērīšanai). Šajā saistībā tiek ierosināts uzskatīt, ka jau tikai tas vien, ka pierobežas reģionos notiek pārrobežu sadarbība starp iedzīvotājiem un iestādēm, ir pozitīvs rezultāts pats par

⁽⁵⁾ *De facto*, ne vienmēr *de jure*.

⁽⁶⁾ Saskaņā ar Publiskā iepirkuma direktīvu tās nav obligāti jāveido saskaņā ar publiskajām tiesībām.

⁽⁷⁾ COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

⁽⁸⁾ Papildu tiesību sistēmu izmantošana, ņemot vērā Eiropas, valstu un reģionālā līmeņa noteikumu vienlaicīgu piemērošanu, rada neskaidrības.

sevi (līdzīgi kā aizvien lielākais to studentu skaits, kas mācās ārzemēs, pateicoties *Erasmus* programmai). Iesaistīto iedzīvotāju un sadarbības partneru skaitam jābūt pietiekamam. Maza mēroga projekti palīdz sasniegt ar attiecīgo ieguldījumu prioritāti saistītos rādītājus, taču arī šajos projektos, kas nav tikai iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projekti, sadarbības partneru aspekts un pārrobežu sadarbībā aktīvi iesaistījušos personu skaits būtu jāņem vērā, jo tas veido partneru spēju turpināt attīstīt šo sadarbību nākotnē. Tas ļauj ES pasākumu darbības jomu paplašināt ar teritoriālo pieeju, kas vērsta uz iedzīvotājiem, kuri apņemas veidot "vairāk Eiropas" uz vietas. Profesionālās un starpkultūru prasmes, ko apgūst pārrobežu projektu grupas dalībnieki, ļoti bieži ir vērtīgākas nekā paši projekta rezultāti (neliela apjoma ieguldījumi);

Ieteikumi turpmākajām pārrobežu sadarbības programmām laikposmam pēc 2020. gada

27. iesaka iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektus kā pārrobežu sadarbības programmu leģitīmu instrumentu nostiprināt regulās par ES atbalstu pārrobežu sadarbībai un aicina Komisiju iekļaut nepieciešamos noteikumus priekšlikumā par regulu nākamo paaudzi;

28. iesaka Komisijai rosināt iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektus uzskatīt par pārrobežu sadarbības programmu daļu, jo īpaši gadījumos, kad vietējā un reģionālajā līmenī ir pieprasījums pēc šādiem projektiem. Lai apmierinātu šo augšupējo pieprasījumu, būtu jānodrošina pietiekams finansējums. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš robežu apgabaliem, kurus ietekmēs Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES⁽⁹⁾ un kur būtu jārod risinājumi, kas ļautu turpināt sadarbību ar Apvienotās Karalistes vietējām un reģionālajām pašvaldībām un citiem partneriem;

29. norāda, ka pilnīgus ieguvumus no šādiem projektiem var nodrošināt, piemērojot decentralizētas pārvaldības principu – izmantojot vai nu mazo projektu fondus vai citus līdzīgus instrumentus, vai koordinācijas komitejas tieši uz vietas. Ir svarīgi, lai katrs pierobežas reģions varētu brīvi izmantot savus esošos instrumentus un procedūras, kas daudzus gadus ir izrādījušies efektīvi, vienlaikus nodrošinot šāda finansējuma nepārtrauktību ar vispārējo mērķi saglabāt programmas tuvumu iedzīvotājiem;

30. iesaka veidot sistēmu, kurā ietilptu eiroreģioni vai līdzīgas struktūras un ETSG, lai garantētu iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektu decentralizētu īstenošanu, nodrošinot to nepārtrauktību un ņemot vērā šādu struktūru jau esošās funkcijas (piemēram, "jumta projektu" saņēmēji), kuras ir izrādījušās lietderīgas. Pierobežas zonās, kur šādu struktūru nav, būtu jāveicina to izveide vai jārod citi piemēroti risinājumi, pēc iespējas ievērojot iepriekš minētos principus;

31. uzsver: lai saglabātu iedzīvotāju savstarpējās sadarbības un maza mēroga projektu pievienoto vērtību un sniegtos ieguvumus, tiem un to pārvaldībai jābūt pēc iespējas vienkāršāki. Lielāks uzsvars būtu jāliek uz saturu, nevis uz procedūrām, un priekšroka būtu dodama vienkāršotām izmaksu iespējām;

32. norāda, ka iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projektos bieži iesaistās partneri no publiskiem vai daļēji publiskiem dienestiem, un tie mazina sekas, ko rada regulējuma un finansēšanas atšķirības starp organizācijām dažādās dalībvalstīs. Tomēr veiksmīgi iedzīvotāju savstarpējās sadarbības projekti būtu jāturpina finansēt arī pēc projekta finansēšanas termiņa beigām, izmantojot strukturālo finansējumu. Nākamajā plānošanas periodā būtu jāiegulda lielāks darbs, lai pierobežu reģionos gūto pieredzi darītu zināmu valstu likumdevējiem. Dalībvalstīm būtu jāvienojas par robežu paktu, lai mazinātu ietekmi, kādu pierobežas reģionos rada valstu regulējums un finansējums;

33. aicina dalībvalstis, Komisiju un Eiropas Parlamentu ņemt vērā šos konkrētos ieteikumus un, gatavojot tiesību aktu priekšlikumus par pārrobežu sadarbības programmu nākamo paaudzi un izstrādājot šīs programmas, ietvert visus nepieciešamos noteikumus to īstenošanai un šos ieteikumus ņemt vērā programmu sekmīgā īstenošanā. Tas nodrošinās, ka Eiropas pierobežas reģionu iedzīvotāji spēcīgi sajūtīs Eiropas integrācijas sniegtās priekšrocības.

Brisele, 2017. gada 12. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

⁽⁹⁾ Jo īpaši starp Īriju un Ziemeļīriju, bet arī starp Franciju un Angliju.

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Atbalsts jaunuzņēmumiem un augošajiem uzņēmumiem Eiropā: vietējā un reģionālā perspektīva”

(2017/C 342/07)

Ziņotājs:	Tadeusz Truskolaski (PL/EA), Bjalistokas pilsētas mērs
Atsauces dokumenti:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, otro iespēju un pārstrukturēšanas, maksātspējas un saistību dzēšanas procedūru efektivitātes palielināšanas pasākumiem un ar ko groza Direktīvu 2012/30/ES
	COM(2016) 723 final
	Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai “Eiropas topošie līderi... jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu atbalsta iniciatīva”
	COM(2016) 733 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

1. apsvērumi

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Šīs direktīvas mērķis ir novērst šķēršļus, kas liedz īstenot pamatbrīvības, piemēram, kapitāla brīvu apriti un brīvību veikt uzņēmējdarbību un kuru rašanās cēlonis ir valstu tiesību aktos un procedūrās par preventīvo pārstrukturēšanu, maksātspēju un otro iespēju pastāvošās atšķirības. Šīs direktīvas nolūks ir novērst šādus šķēršļus, nodrošinot, ka pastāvētspējīgiem uzņēmumiem, kas nonākuši finansiālās grūtībās, ir pieejams iedarbīgs valsts preventīvās pārstrukturēšanas regulējums, kurā ir paredzēta to iespēja turpināt darbību, ka godīgiem uzņēmējiem ar pārmērīgām parādsaistībām otrā iespēja tiek dota pēc pilnīgas parādsaistību dzēšanas pēc saprātīgi ilga laikposma un ka tiek uzlabots pārstrukturēšanas, maksātspējas un saistību dzēšanas procedūru iedarbīgums, it īpaši to ilguma saīsināšanas ziņā.</p>	<p>Šīs direktīvas mērķis ir novērst šķēršļus, kas liedz īstenot brīvības, kas saistītas ar iekšējo tirgu, kuru rašanās cēlonis ir valstu tiesību aktos un procedūrās par preventīvo pārstrukturēšanu, maksātspēju un otro iespēju pastāvošās atšķirības. Šīs direktīvas nolūks ir novērst šādus šķēršļus, nodrošinot, ka pastāvētspējīgiem uzņēmumiem, kas nonākuši finansiālās grūtībās, ir pieejams iedarbīgs preventīvās pārstrukturēšanas regulējums, kurā ir paredzēta to iespēja turpināt darbību, ka godīgiem uzņēmējiem ar pārmērīgām parādsaistībām otrā iespēja tiek dota pēc pilnīgas parādsaistību dzēšanas pēc saprātīgi ilga laikposma un ka tiek uzlabots pārstrukturēšanas, maksātspējas un saistību dzēšanas procedūru iedarbīgums, it īpaši ar mērķi ievērot prasības, kas saistītas ar darbinieku konsultēšanu (Pamattiesību hartas 27. pants), un saīsināt to ilgumu. Preventīvi risinājumi, kas dažkārt tiek apzīmēti ar nosaukumu “pre-pack”, ir saistīti ar mūsdienu maksātspējas tiesību jomā pieaugošu tendenci priekšroku dot koncepcijām, kuras atšķirībā no klasiskās pieejas, kas nozīmē krīzes skartā uzņēmuma likvidāciju, ir vērstas uz to, lai šo uzņēmumu atveseļotu vai vismaz izglābtu tā daļas, kuras vēl ir saglabājušas ekonomisko dzīvotspēju.</p>

Pamatojums

Pašsaprotams.

2. grozījums

1. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(a) preventīvās pārstrukturēšanas procedūrām, kas pieejamas finansiālās grūtībās nonākušiem parādniekiem apstākļos, kad pastāv maksātspējas iespējamība;	(a) preventīvās pārstrukturēšanas procedūrām, kas pieejamas finansiālās grūtībās nonākušiem parādniekiem apstākļos, kad pastāv maksātspējas iespējamība. To mērķis ir atrisināt konkrētas problēmas, samazināt saistības pret dažiem vai visiem kreditoriem vai pārņest visu dzīvotspējīgo darbību vai daļu no tās uz citu uzņēmumu, ar nosacījumu, ka kreditoriem tiek piešķirta dividende, kura ir vismaz tik liela kā tā, ko viņi būtu saņēmuši likvidācijas gadījumā;

Pamatojums

Pašsaprotams.

3. grozījums

3. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka parādniekiem un uzņēmējiem ir pieejami agrīnas brīdināšanas rīki, ar kuriem ir iespējams atklāt komercdarbības attīstības pasliktināšanos un signalizēt parādniekam vai uzņēmējam par nepieciešamību rīkoties steidzami.	Dalībvalstis nodrošina, ka parādniekiem un uzņēmējiem, kā arī darbiniekiem un viņu pārstāvjiem ir pieejami agrīnas brīdināšanas rīki, ar kuriem ir iespējams atklāt komercdarbības attīstības pasliktināšanos un signalizēt parādniekam vai uzņēmējam par nepieciešamību rīkoties steidzami.

Pamatojums

Pašsaprotams.

4. grozījums

3. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstis nodrošina, ka parādniekiem un uzņēmējiem ir pieejama attiecīga aktuāla, skaidra, kompakta un lietotājam saprotama informācija par agrīnas brīdināšanas rīku pieejamību un par līdzekļiem, kas tiem/viņiem pieejami, lai pārstrukturēšanu veiktu agrīnā stadijā vai panāktu personīgo parādsaistību dzēšanu.	Dalībvalstis nodrošina, ka parādniekiem un uzņēmējiem, kā arī darbiniekiem un viņu pārstāvjiem ir pieejama attiecīga aktuāla, skaidra, kompakta un lietotājam saprotama informācija par agrīnas brīdināšanas rīku pieejamību un par līdzekļiem, kas tiem/viņiem pieejami, lai pārstrukturēšanu veiktu agrīnā stadijā vai panāktu personīgo parādsaistību dzēšanu.

Pamatojums

Pašsaprotams.

5. grozījums

3. panta 3. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<i>Dalībvalstis var noteikt, ka 1. un 2. punktā paredzētā pieejamība attiecas vienīgi uz maziem un vidējiem uzņēmumiem vai uz uzņēmējiem.</i>	

Pamatojums

Nav skaidrs, pēc kādiem kritērijiem (darba ņēmēju skaits, apgrozījums u. c.) noteiktiem uzņēmumiem varētu liegt piekļuvi agrīnas brīdināšanas rīkiem.

6. grozījums

4. pants (aiz 4. panta 4. punkta pievienot jaunu punktu)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<i>Dalībvalstis ievieš īpašus noteikumus, kas dod darbiniekiem iespēju pirms pārstrukturēšanas apsvērt uzņēmuma atpirkšanu kooperatīva formā, ietverot pārrunu sākšanu ar kreditoriem, administratoriem, revizoriem, finanšu iestādēm, arodbiedrībām un valsts pārvaldes iestādēm ar mērķi maksimāli palielināt rentablas un ilgtspējīgas pārpirkšanas iespējas, kuras netiktu uzskatītas kā beidzamais no risinājumiem.</i>

Pamatojums

Resursu zaudējumi, kas rodas uzņēmuma nozīmīgas pārstrukturēšanas vai likvidācijas gadījumā, ir zaudējums visai ES ekonomikai. Tādēļ uzņēmuma saglabāšanas nolūkā vajadzētu būt izdevībai izmantot iespējami vairāk risinājumu, tostarp uzņēmuma pārveidi par darba ņēmēju kooperatīvu.

7. grozījums

8. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(f) plāna noteikumi, tostarp, bet ne tikai: i) tā ierosinātais ilgums; ii) priekšlikumi par parāda summas samaksas grafika maiņu vai atteikšanos no samaksas, vai parāda pārveidošanu citā saistību formā; iii) jauns finansējums, kas sagaidāms pārstrukturēšanas plāna ietvaros;	(f) plāna noteikumi, tostarp, bet ne tikai: i) tā ierosinātais ilgums; ii) priekšlikumi par parāda summas samaksas grafika maiņu vai atteikšanos no samaksas, vai parāda pārveidošanu citā saistību formā; iii) jauns finansējums, kas sagaidāms pārstrukturēšanas plāna ietvaros; iv) <i>pārstrukturēšanas plānu ietekme uz darbiniekiem un apakšuzņēmējiem;</i> v) <i>ietekme uz pensionēto darbinieku pensijām;</i>

Pamatojums

Pašsaprotams.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas paziņojumu "Eiropas topošie līderi... jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu atbalsta iniciatīva", ko var uzskatīt par izvērstu un paplašinātu Mazās uzņēmējdarbības aktu; vienlaikus aicina Komisiju atjaunināt Mazās uzņēmējdarbības aktu un saglabāt tā viendabīgumu;
2. piekrīt paziņojumā paustajām bažām par to, ka vēl aizvien pārmērīgi sadrumstalotais vienotais tirgus, tostarp digitālais vienotais tirgus, negatīvi ietekmē jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu izaugsmes iespējas;
3. atkārtoti pauž pilnīgu atbalstu pasākumiem, kuru mērķis ir attīstīt novatorisku uzņēmējdarbību un likvidēt šķēršļus, kas ierobežo tās attīstību;
4. vērš uzmanību uz faktu, ka jaunuzņēmumi un augošie uzņēmumi parasti izmanto mūsdienīgus un elastīgus nodarbinātības veidus, tostarp teledarbu, elastīgu darba laiku, darbinieku pieņemšanu darbā uz noteiktu laiku un ar pagaidu darba aģentūru starpniecību, līgumdarbu, darba/darbvietas dalīšanu. Ja šādus nodarbinātības veidus kā reālu iespēju piedāvā darbiniekam, tās var pozitīvi ietekmēt darba un privātās dzīves saskaņošanu un palīdzēt novērst ilgtermiņa bezdarbu;
5. uzsver, ka Eiropas, valsts, reģionālās un vietējās pārvaldes iestāžu sadarbībai ir ārkārtīgi liela nozīme saistībā ar labvēlīgu apstākļu radīšanu jaunuzņēmumu darbības izvēršanai;
6. aicina Komisiju strādāt pie tā, lai rosinātu dalībvalstis visos – gan ar ekonomiku saistītas, gan ar ekonomiku nesaistītas – izglītības līmeņos plašāk izskatīt jautājumus par radošumu, uzņēmējdarbību, ekonomiku un finansēm;
7. uzsver, ka reģionu un pilsētu sasniegumi ietekmē inovācijas vadīto attīstību globālajā ekonomikā, ņemot vērā to, ka tiem ir spējas elastīgi pielāgoties mainīgajiem apstākļiem tirgus, tehnoloģiju un kultūras jomā;
8. norāda, ka atbalsts inovatīviem tirgus dalībniekiem, kam ir raksturīga sevišķi dinamiska attīstība, ietekmē arī citus tirgus dalībniekus. Līdztekus pašreizējai darbības ievirzei, kas vērsta uz aprites ekonomikas, sociālās ekonomikas un sadarbīgās ekonomikas veicināšanu⁽¹⁾, sinerģija starp atbalsta pasākumiem un juridiskiem atvieglojumiem kopumā sekmēs sabiedrības attīstību;
9. uzsver, ka izšķiroša nozīme būs pasākumiem, kas ļaus vairāk sasaistīt dažādu nozaru stratēģijas un izveidot saikni starp pētniecības aprindām, uzņēmējiem un publiskām iestādēm visos līmeņos tā, lai izvirzītie mērķi balstītos uz vienu kopsaucēju;

Regulatīvo, informatīvo un juridisko šķēršļu likvidēšana

10. uzsver, ka viena no galvenajām problēmām, kas ierobežo Eiropas jaunuzņēmumu izplatību, ir ES dalībvalstu tiesību aktu daudzveidība un mainīgums⁽²⁾;
11. mudina Komisiju mēģināt izstrādāt skaidras jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu definīcijas, kā arī turpināt vienkāršot tiesiskos risinājumus attiecībā uz MVU;
12. piekrīt pašreizējai analītiskajai ievirzei, kas izstrādāta, pamatojoties uz programmu "Apvārsnis 2020" (attiecībā uz iespēju izmantot eksperta konsultācijas) un darbību, kuru īsteno Eiropas Kopu un rūpniecības pārmaiņu novērošanas centrs;
13. ierosina pēc trīs ciklu mērījumiem pārskatīt instrumentu kopumu un rādītājus tā, lai ne tikai vāktu ilustratīvus datus par jaunuzņēmumiem un augošajiem uzņēmumiem, bet arī pilnveidotu pētījumus par kvalitātes aspektiem, jo tas atvieglos radušos problēmu noteikšanu;

⁽¹⁾ "Dalīšanās ekonomikas vietējā un reģionālā dimensija", ziņotāja: *Benedetta Brighenti*, CdR 2015/2698; "Sadarbīgā ekonomika un tiešsaistes platformas: pilsētu un reģionu kopīgs viedoklis", ziņotāja: *Benedetta Brighenti*, CdR 2016/4163; "Sociālās ekonomikas nozīme ekonomikas izaugsmes veicināšanā un cīņā ar bezdarbu", ziņotājs: *Luís Gomes*, CdR 2015/1691.

⁽²⁾ "Lietpratīgs regulējums mazajiem un vidējiem uzņēmumiem", ziņotājs: *Christian Buchmann*, CDR 5387/2016.

14. atzinīgi vērtē to, ka COSME programmas pasākumi lielā mērā ir vērsti uz atbalstu jaunuzņēmumiem un augošajiem uzņēmumiem, kā to paredz Eiropas Komisijas politikas prioritātes, kas saistītas ar vienotā tirgus stratēģiju;

15. pauž bažas par to, cik lēni virzās pasākumi saistībā ar nodokļu, jo īpaši pievienotās vērtības nodokļa (PVN), sistēmu sadrumstalotības novēršanu 28 ES dalībvalstīs. Šāda sadrumstalotība apgrūtina MVU, jo īpaši jaunuzņēmumu, attīstību un pārrobežu tirdzniecību;

16. aicina Komisiju paredzēt papildu līdzekļus, kas palīdzētu jaunuzņēmumiem izstrādāt un īstenot intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības stratēģijas;

Saimnieciskās darbības turpināšana – otrā iespēja

17. norāda uz problēmu, ka ES dalībvalstīs ir neefektīvas un pārmērīgi ilgas procedūras uzņēmuma maksātnespējas gadījumā, un tādēļ daudziem godīgiem uzņēmējiem, kam ir pārmērīgas parādsaistības, tiek liegta otra iespēja;

18. atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu par preventīvās pārstrukturēšanas regulējumu, otro iespēju un pārstrukturēšanas, maksātnespējas un saistību dzēšanas procedūru efektivitātes palielināšanas pasākumiem un ar ko groza Direktīvu 2012/30/ES (2016. gada 22. novembra priekšlikumu COM(2016)723 final), ar ko paredzēts samazināt nopietnākos kapitāla brīvas aprites šķēršļus, kuri izriet no atšķirībām dalībvalstu pārstrukturēšanas un maksātnespējas noteikumos; tomēr raizējas par to, ka priekšlikums attiecas tikai uz finanšu aspektiem, un attiecīgo uzņēmumu darbinieki tajā tiek pielīdzināti kreditoriem tieši tāpat kā bankas vai ieguldītāji, savukārt uzņēmumu atveseļošana tiek uzskatīta tikai kā ieinteresēto pušu pārstrukturēšana finansiālajā aspektā;

19. atzīst, ka tas, kā Komisija pamato pievienoto vērtību, kas rodas, ierosinātos juridiskos priekšlikumos īstenojot ES līmenī, skan pārliecinoši, un tāpēc uzskata, ka direktīvas priekšlikums atbilst subsidiaritātes un proporcionalitātes principam;

20. pauž bažas par to, ka minētais tiesību akts nedos iespēju būtiski palielināt to jaunuzņēmumu skaitu, kas tirgū darbojas ilgāk nekā divus līdz trīs gadus, jo pašlaik nav iespējams saskaņot dalībvalstu tiesību sistēmas attiecībā uz maksātnespējas procedūru;

21. atgādina, ka Eiropas Parlaments un Padome 2015. gada 20. maijā pieņēma Regulu (ES) 2015/848 par maksātnespējas procedūrām dažādās dalībvalstīs, un atbalsta pieeju, saskaņā ar kuru maksātnespējas procedūras vairs nav jāskata vienīgi kā likvidācija, bet gan kā instruments, ar kuru jānodrošina uzņēmuma līdzekļu, tostarp tā darbinieku tiesību uz darbu, aizsardzība, un iespēju robežās jānodrošina uzņēmuma turpmāka pastāvēšana; atzinīgi vērtē arī faktu, ka līdz 2019. gada jūnijam tiks ieviesta savstarpēji savienota maksātnespējas reģistru sistēma, kas būs jāizveido katrā no dalībvalstīm un kas būs pieejama bez maksas tiešsaistē caur Eiropas e-tiesiskuma portālu. RK tomēr vērs uzmanību uz to, ka ir nepieciešams papildu atbalsts, lai palielinātu šādās procedūrās iesaistīto tiesnešu specializāciju un administratoru profesionalitāti;

22. atzinīgi vērtē Eiropas Parlamenta 2017. gada 5. aprīļa normatīvo rezolūciju par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par naudas tirgus fondiem (COM(2013) 615) un ierosinājumu izveidot jaunu naudas tirgus fondu kategoriju – zema svārstīguma neto aktīvu vērtības naudas tirgus fondu –, kas īpaši izstrādāts, lai to piemērotu mazajiem uzņēmumiem reālajā ekonomikā;

23. aicina publiskās pārvaldes iestādes valsts, reģionālajā un vietējā līmenī ierosināt šādus pasākumus vai arī aktīvi piedalīties tajos:

— sabiedrības informēšanas kampaņas, kas veicina izpratni par neveiksmju nozīmi ceļā uz uzņēmējdarbības panākumiem,

— kampaņas, kas veicina nostāju, ka uzņēmums jāglābj, nevis jāslēdz,

— kampaņas, kas popularizē agrīnas brīdināšanas mehānismus,

— darbības, kas būtu paredzētas uzņēmēju izglītošanai ekonomikas un finanšu jomā un būtu vērstas galvenokārt uz nākamajiem uzņēmējiem vai jaunuzņēmējiem, ar mērķi uzlabot viņu zināšanu līmeni un mainīt pieeju attiecībā uz dažādiem kapitāla avotiem,

— mērķorientētas spēju veidošanas programmas tiem, kas atsāk uzņēmējdarbību, un finanšu atbalsta pasākumi ar izdevīgiem nosacījumiem, lai glābtu grūtībās nonākušus uzņēmumus, kuri var būt dzīvotspējīgi nākotnē;

Jaunu iespēju radīšana

24. apsver nepieciešamību Eiropas vienotajā tirgū vienkāršot mazo un vidējo jaunuzņēmumu darbību, šajā nolūkā jo īpaši nosakot robežvērtības, kas piemērotas, lai šos uzņēmumus dalībvalstu līmenī atbrīvotu no prasībām, kas saistītas ar reorganizāciju un pārreģistrēšanu;

25. aicina Komisiju veikt pasākumus, kas radītu pamatu jaunuzņēmumu vīzas ieviešanai un ļautu izstrādāt nosacījumu sarakstu, uz kuru pamatojoties varētu droši un izdevīgi pieņemt kvalificētu intelektuālo un finanšu kapitālu no trešām valstīm, tādējādi sniedzot ieguldījumu Eiropas Savienības ekonomikas attīstībā;

26. atzinīgi vērtē Komisijas darbu, kas ieguldīts, uzlabojot jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu piekļuvi publiskajam iepirkumam, un uzsver nepieciešamību rūpīgi pārraudzīt Direktīvas 2014/24/ES par publisko iepirkumu transponēšanu un izpildi dalībvalstu līmenī, jo ir jāpanāk, lai dalībvalstis pastāvošos pasākumus izmantotu pilnībā un uzlabotu mazo un vidējo uzņēmumu iespējas piekļūt publiskajam iepirkumam;

27. atzinīgi vērtē ideju par inovācijas starpnieku iecelšanu; viņu uzdevums būtu gan veidot tādu pircēju tīklus, kas interesējas par inovatīviem publiskiem iepirkumiem, gan nodibināt šādu pircēju kontaktus ar novatoriskiem uzņēmumiem, gan arī palīdzēt šādiem uzņēmumiem iegūt piekļuvi riska kapitālam;

28. atzinīgi vērtē attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” ierosinātos grozījumus, kas vērsti uz atbalstu augšupējai starpnozarū pieejai un palīdzību radikāliem jauninājumiem, kuri izraisa asu pavērsienu sabiedrībā un kuriem raksturīgs augsts izaugsmes potenciāls;

29. atzinīgi vērtē to, ka arī turpmāk paredzēts uzlabot Eiropas Biznesa atbalsta tīkla (*EEN*) darbību, tā pakalpojumu klāstu papildinot ar speciālista konsultācijām par saimnieciskās darbības izvēšanu un ar informāciju par valsts un ES noteikumiem, finansējuma iespējām, partnerattiecību veidošanu un veidu, kā piedalīties pārrobežu publiskajos iepirkumos;

30. uzsver, ka *EEN* tīkla reģionālajiem birojiem ir būtiska nozīme centienos veidot ciešas sadarbības saiknes ar vietējiem uzņēmējdarbības inkubatoriem, atbalsta centriem, kā arī pētniecības un tehnoloģiju parkiem, jo šīs iestādes, kas ikdienā darbojas ar jaunuzņēmumiem, ir labi informētas par viņu reālajām problēmām un vajadzībām;

31. uzsver, ka Komisijas paustais nodoms intensīvāk veikt pasākumus, lai izveidotu saikni starp kopām un vietējām un reģionālajām uzņēmējdarbības ekosistēmām, jo īpaši saistībā ar investoru un lielo uzņēmumu kontaktu nodibināšanu, kā arī kontaktu veidošanu starp vietējiem lēmumu pieņēmējiem, būtu jāattiecinā arī uz jaunuzņēmumu kontaktu veidošanu ar zinātniskiem centriem kā potenciālajiem tehnisko un ar tehniku nesaistīto novatorisko risinājumu sniedzējiem;

32. aicina Komisiju ieviest atbalsta pasākumus, kuru mērķis būtu izveidot inovatīvus biznesa inkubatorus, lai palīdzētu uzņēmējiem un viņus atbalstītu uzņēmuma darbības sākumposmos, pilnveidojot viņu uzņēmējdarbības prasmes, radot alternatīva finansējuma iespējas, parakstot līgumus ar vadošiem uzņēmumiem (*elevator pitch*), atbalstot starptautisku izvēršanos u. c.;

33. vērš uzmanību uz to, ka palielinās tehnoloģiskā plaisa starp lielpilsētu reģioniem un mazāk attīstītajiem un nomaļajiem reģioniem; tāpēc ierosina Komisijai veikt pasākumus, kas veicinātu kontaktu veidošanu starp vadošajiem reģioniem un tādiem reģioniem, kuru ekonomika balstās uz lauksaimniecību;

34. lai gan darāmā vēl ir daudz, atzinīgi vērtē panākumus uzņēmējdarbības jomā mazāk attīstītos reģionos un ierosina Komisijai arī turpmāk atbalstīt spēkā esošās iniciatīvas, lai sekmētu uzņēmējdarbības garu šādos reģionos, un apsvērt iespēju īstenot citus pasākumus, piemēram, atsevišķu instrumentu tādu projektu sasaistei, kas atbalsta uzņēmējdarbību mazāk attīstītos reģionos;

35. uzsver, ka būtu ļoti vēlams īstenot papildu pasākumus, kuru mērķis būtu nostiprināt tradicionālajās ekonomikas nozarēs, tostarp amatniecības nozarē un kultūras un radošajās nozarēs, kā arī lauku un nomaļos reģionos un piepilsētu rajonos, darbojošos uzņēmumu lomu un veidot to savstarpējos kontaktus;

36. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri izveidot Eiropas platformu, kas dotu iespēju veidot kontaktus starp jaunuzņēmumiem un potenciālajiem partneriem (līdztekus pastāvošajām publiskā un privātā sektora platformām). Šāds instruments ļautu veicināt uzņēmējdarbības ekosistēmu un kopu tīkla paplašināšanu Eiropā;
37. atzinīgi vērtē šajā jomā paredzētos Komisijas pasākumus (kas atspoguļojas šādās iniciatīvās: “Digitālo prasmju un arodu koalīcija”, “Plāns nozaru sadarbībai prasmju jomā”, “Lielo datu rīks”);
38. atbalsta iniciatīvu, kuras mērķis ir paplašināt programmu “Erasmus jaunajiem uzņēmējiem” tā, lai tajā iekļautu starptautiskajos tirgos darbojošos inkubatorus un uzņēmējus;
39. pauž bažas par to, ka paziņojumā, kas skar ārkārtīgi plašu problēmu klāstu, pārāk virspusēji izklāstīti plānotie pasākumi un ir analizētas tikai atsevišķas turpmākās darbības (nav minēta, piemēram, informācija par digitālo inovāciju centru (*digital innovation hubs*) programmu, bet uz Eiropas Inovācijas padomes izveidi ir norādīts tikai netieši, nedefinējot tās darbības principus);
40. aicina Komisiju iesniegt sīkāku informāciju par to, kādas pilnvaras paredzēts piešķirt minētajai padomei un kāda būs tās lēģitimitāte;
41. konstatē, ka galvenais faktors, kas ietekmēs Eiropas Inovācijas padomes darba kvalitāti būs tas, vai tās sastāvā tiks nodrošināta pienācīga uzņēmējdarbības un ar to saistīto dalībnieku, akadēmisko aprindu un publiskā sektora iestāžu pārstāvība;
42. rosina Eiropas Komisiju izanalizēt to, kā var atbalstīt vietējo un reģionālo pašvaldību centienus veidot struktūras, kurās ietilptu pieredzējuši uzņēmējdarbības pārstāvji, kas veicinātu uzņēmējdarbības un jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu attīstību attiecīgo vietējo un reģionālo pašvaldību teritorijā;
43. uzsver, ka uzņēmējdarbības gara popularizēšanā, zinātnes un inovācijas kultūras radīšanā Eiropas reģionos, kā arī spēcīgu reģionālo uzņēmējdarbības ekosistēmu veidošanā liela nozīme ir un būs vietējām un reģionālajām pašvaldībām, akadēmiskajām aprindām un pašiem uzņēmējiem (proti, tā saucamajai “trīskāršai spirālei”);
44. aicina Komisiju iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības plānotajā salīdzinošās izvērtēšanas analizē, kurā tiks aplūkoti dalībvalstu noteikumi un prakse saistībā ar jaunuzņēmumiem un augošajiem uzņēmumiem. Vietējās un reģionālās pašvaldības atrodas vistuvāk vietējiem uzņēmējiem, un tāpēc ir noderīgi izmantot to ievērojamās zināšanas par vietējiem uzņēmējdarbības apstākļiem;
45. uzskata, ka līdz ar digitālā vienotā tirgus izveidi konkurence iegūs jaunu dimensiju un ka katram reģionam būs jāsaucenšas ar citiem Eiropas dalībniekiem, kas izmantos to pašu juridisko pamatu. Tādēļ tā ir izdevība jaunuzņēmumiem, kuriem līdz šim nav bijis lielu iespēju darboties starptautiskā līmenī un piekļūt jauniem pārrobežu tirgiem;

Piekļuve finansējumam

46. norāda, ka jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu tieksme pēc novatoriskiem un nestandarta risinājumiem nozīmē, ka šādu risinājumu īstenošanas sekas var paredzēt tikai ierobežotā mērā. Tas savukārt apgrūtina līdzekļu iegūšanu no pastāvīgajām programmām;
47. iesaka Komisijai mazināt finansēšanas sistēmas stingrību, lai tā būtu elastīgāka attiecībā uz novatoriskām idejām, un gādāt par to, ka struktūras, kas piešķir Eiropas finanšu līdzekļus, lielāku uzmanību pievērš ekspertu atlasei;
48. atzinīgi vērtē Komisijas ieceri izveidot Eiropas riska kapitāla līdzekļu fondu, kas varētu mazināt riska kapitāla tirgus sadrumstalotību Eiropas Savienībā;
49. ierosina uzsākt pētījumu par vietējā riska kapitāla piesaistišanu vietējās un reģionālajās pašvaldībās;
50. aicina Komisiju veicināt dažādu finansējuma avotu diferenciāciju, jo riska kapitāla fondi, privāta kapitāla instrumenti un komercenģeļi Eiropā joprojām nav pietiekami attīstīti;
51. atzinīgi vērtē priekšlikumu palielināt COSME budžetu un ar nosacījumu, ka līdzekļi netiek atņemti Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentam vai programmai “Apvārsnis 2020”, principā atbalsta arī priekšlikumu palielināt ESIF budžetu, lai nodrošinātu papildu finansējumu MVU to darbības sākšanas un izvēršanas posmā. Jo īpaši būtu lietderīgi

veicināt MVU un jaunuzņēmumu integrāciju un partnerības;

52. atzinīgi vērtē Komisijas pasākumu ievirzi, proti, radīt papildu stimulus riska kapitāla finansējumam, piemēram, dodot iespēju privātajiem fondiem vai arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām izmantot publisko garantiju savu parādsaistību finansēšanai, jo tādā veidā var veicināt to, ka palielinās investīcijas jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu kapitālā un parāda instrumentos;

53. aicina ES līmenī izstrādāt jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu nefinansiāla atbalsta programmu, kas atvieglos jaunu tirgu apgūšanu un veicinās darbvieta skaita palielināšanos un turpmāku inovācijas attīstību ES teritorijā;

54. uzskata, ka ir jāveido strukturēta Eiropas ieguldītāju ekosistēma, šajā nolūkā īstenojot fiskālus ekonomikas atbalsta pasākumus, kas piesaista un veicina privātos ieguldījumus inovatīvos uzņēmumos, lai tie var attīstīties un paplašināties labākajos ekonomiskajos un finansiālajos apstākļos un sasniegt augstu konkurētspējas līmeni. Tādēļ īpaši svarīgi ir uzlabot alternatīvus finansēšanas instrumentus (riskā kapitāls, līdzdalības aizdevumi, garantijas u. c.). Šajā sakarā nepieciešams patiešām vienkāršot no struktūrfondiem līdzfinansēto finanšu instrumentu izmantošanas mehānismus.

55. vērš uzmanību uz to, ka intensīvi attīstās kolektīvās finansēšanas (*crowdfunding*) platformas kā alternatīvi avoti jaunuzņēmumu radītu novatorisko risinājumu finansēšanai;

56. aicina Komisiju izanalizēt iespējas un draudus, ko rada kolektīvā finansēšana Eiropas iedzīvotājiem, jo īpaši tāda finansēšana, kas tieši skar ieguldītājus, kuriem salīdzinājumā ar profesionāliem ieguldītājiem varētu nebūt tāda pati piekļuve informācijai un kuri varētu būt sliktāk sagatavoti šāda veida darījumiem;

57. norāda, ka labi izstrādāts tiesiskais regulējums, kas reglamentē kolektīvās finansēšanas platformas visā ES, ļautu pilnībā izmantot šo finanšu avotu potenciālu. Šāda regulējuma neatņemamai daļa vajadzētu būt standartiem, kas nodrošina ieguldītāju interešu aizsardzību;

58. atbalsta to, ka tiek uzlabota iniciatīva *Startup Europe* un ka tās darbības joma tiek paplašināta, lai aptvertu ne tikai IKT nozari un jaunuzņēmumus, kas sniedz interneta pakalpojumus. Turklāt šajā sakarā RK iesaka turpināt vienkāršošanu ar mērķi arvien vieglāk un efektīvāk ievirzīt jaunuzņēmumus, kas vēlas piekļūt daudzajām iespējām, kuras piedāvā Eiropas programmas;

Jaunuzņēmumu darbība sabiedrībai īpaši nozīmīgās jomās

59. vēlas, lai Komisija, pamatojoties uz līdzšinējām vispārējas nozīmes jomām, kā senioru ekonomika, sociālā uzņēmējdarbība, trīskāršās spirāles modelis, pieņemtu stratēģiju par inovatīvām un uz sociāliem jautājumiem orientētām uzņēmējdarbības iniciatīvām, kas ietekmē dzīves kvalitāti, un tādējādi panāktu, ka stimuli sekmē augšupējus pasākumus un sabiedrības radošumu;

60. vērš uzmanību uz potenciālu, ko ietver jaunuzņēmumu un augošo uzņēmumu sadarbība ar lieliem uzņēmumiem. Būtu jāizmanto laba prakse no ES reģioniem, kur sadarbība rada sinerģiju starp dažāda lieluma uzņēmumiem no dažādām nozarēm;

61. pauž gandarījumu par Komisijas solījumu izveidot platformu, kas ļautu risināt problēmas sociālās inovācijas jomā;

62. vērš uzmanību uz to, ka pievienotā vērtība varētu rasties, šādu platformu savienojot ar publiskā iepirkuma sistēmu, un tas varētu ietekmēt sociālo uzņēmumu dinamisku izaugsmi. Tomēr šādai sistēmai vajadzētu būt elastīgākai, lai problēmas risinājums būtu radošs, t. i., labākajā gadījumā no tiešo atbalsta saņēmēju perspektīvas, nevis tāds, ko var paredzēt atbilstīgi strukturālajiem rādītājiem.

Briselē, 2017. gada 12. jūlijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Lietpratīgs regulējums mazajiem un vidējiem uzņēmumiem”

(2017/C 342/08)

Ziņotājs: *Christian Buchmann* (AT/PPE), Štīrijas reģionālā parlamenta deputāts

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Mazajiem un vidējiem uzņēmumiem labvēlīga normatīvā vide

1. uzsver, ka mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kas ir Eiropas galvenais dzinējspēks izaugsmes un darbvietu radīšanai, ir vajadzīga vienkārša, skaidra, saskaņota un juridiski stabila normatīvā vide, kā arī tāda ekonomikas vide, kas balstīta uz pietiekamām publisko un privāto ieguldījumu spējām;
2. norāda uz birokrātijas nesamērīgo slogu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kura dēļ relatīvās atbilstības izmaksas MVU tādās jomās kā nodokļi vai ziņošanas pienākumi ir daudz augstākas nekā lielākiem uzņēmumiem;
3. tāpēc stingri uzsver nepieciešamību padarīt normatīvo vidi labvēlīgāku mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, novēršot šķēršļus, kas kavē uzņēmumu izveidi un izaugsmi visos līmeņos;
4. atzīst progresu, kas sasniegts, izmantojot 2008. gada Eiropas Mazās uzņēmējdarbības aktu (SBA)⁽¹⁾, 2011. gada pārskatu par “Eiropas mazās uzņēmējdarbības aktu”⁽²⁾ un 2013. gada Rīcības plānu uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam⁽³⁾;
5. atkārtoti apliecina savu atbalstu Komisijas mērķim kā daļu no vienotā tirgus stratēģijas atvieglot PVN reģistrāciju un ziņošanas pienākumus, ko Komiteja paudusi savā atzinumā par Vienotā tirgus pilnīgošanu⁽⁴⁾; tomēr pauž nožēlu, ka nav notikusi oficiāla apspriešanās ar vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjiem, lai nodrošinātu, ka viņu bažas – piemēram, saistībā ar MVU vajadzībām pārrobežu reģionos – pilnībā tiek ņemtas vērā;
6. uzsver pastāvīgo vajadzību pēc saskaņotas, redzamas un atjauninātas Eiropas politikas attiecībā uz MVU, kas orientēta uz rezultātiem un īstenošanu, pamatojoties uz iepriekšējām iniciatīvām un stiprinot tās, kā arī visos pārvaldības līmeņos un politikas pasākumos integrējot principu “vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem”;
7. tāpēc atkārti savu aicinājumu par pārskatītu un pastiprinātu Mazās uzņēmējdarbības aktu un par nozīmīgāku lomu reģioniem un pilsētām MUA principu īstenošanā; atkārtoti uzsver savu apņemšanos veicināt MUA īstenošanu, izmantojot shēmu “Eiropas reģions, kas veicina uzņēmējdarbību” (EER);
8. norāda, ka MVU sūtņu tīkls darbojas kā galvenā saikne starp Eiropas Komisiju un valstu politikas veidotājiem; aicina Komisiju oficiāli un sistemātiski iekļaut šajā tīklā vietējo un reģionālo MVU sūtņus;
9. atzīst, ka Eiropas Savienībā principā ir uzņēmējdarbībai labvēlīga normatīvā vide; tomēr uzsver, ka joprojām pastāv atšķirības attiecībā uz laiku, izmaksām un procedūru skaitu, kas vajadzīgas uzņēmuma izveidei; aicina dalībvalstis, ievērojot subsidiaritātes principu un izanalizējot piemērotību, saskaņot savus attiecīgos noteikumus ar vislabākos rezultātus sasniegušajām; norāda, ka labas prakses piemēri, tostarp *Iniciatīva Lisboa*, kas ļauj uzsākt uzņēmuma darbību 36 minūtēs, šajā jomā var kalpot kā iedvesmas avots;

⁽¹⁾ Komisijas paziņojums “Vispirms domāt par mazākajiem” – Eiropas Mazās uzņēmējdarbības akts, 2008. gada 25. jūnijs, (COM/2008/394 final).

⁽²⁾ Komisijas paziņojums “Pārskats par “Eiropas mazās uzņēmējdarbības aktu””, 2011. gada 23. februāris (COM/2011/78 final).

⁽³⁾ Komisijas paziņojums “Rīcības plāns uzņēmējdarbības jomā 2020. gadam. Uzņēmējdarbības gara atdzīvināšana Eiropā”, 2013. gada 9. janvāris (COM/2012/795 final).

⁽⁴⁾ RK atzinums “Vienotā tirgus pilnīgošana” CdR 6628/2015, 12.

10. norāda, ka nozīmīga loma ir kopām, kas palīdz izvērsties mazajiem uzņēmumiem, izmantojot tirgus pārbaudi un analīzi, inovāciju radīšanu un kvalifikāciju, un iesaka mērķtiecīgi atbalstīt šīs darbības, izmantojot tādas programmas kā COSME;
11. uzsver Zegaubergā (*Seggauberg*), Štīrijā, notikušā *ECON* semināra par tematu "Lietpratīgs regulējums – vieda izaugsme" rezultātus un tam sekojošo pilsonisko dialogu, kas norāda uz nepieciešamību sasniegt konkrētus rezultātus, izmantojot jaunas un inovatīvas pieejas;

Principa "vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem" integrēšana

12. uzsver, cik svarīgi ir integrēt principu "vispirms domāt par mazajiem uzņēmumiem" visā ES politikā un visā lēmumu pieņemšanas procesā; aicina vairāk piemērot ietekmes novērtējuma kritēriju svērumu par labu MVU un sistemātiskāk izvērtēt noteikumu teritoriālo ietekmi;
13. uzsver, ka savstarpēji pārklājošies un pretrunīgi noteikumi dažādās ES politikas jomās – reģionālās politikas, valsts atbalsta, publiskā iepirkuma, vides aizsardzības jomā, spriedze starp atbalstu kopām un konkurences un atbilstības noteikumiem – nesamērīgi skar MVU;
14. pauž bažas par trūkumiem, ko rada nesaskaņotas prasības un pretrunīgas definīcijas dažādās ES nozaru politikās, piemēram, atsevišķi noteikumu kopumi saistībā ar publisko iepirkumu, reģionālo un konkurences politiku⁽⁵⁾, vai atšķirīgas inovācijas definīcijas reģionālajā politikā un konkurences politikā⁽⁶⁾;
15. pauž pārliecību, ka ziņošanas prasību slogu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem nevar novērst ar viena vienīga tiesību akta vienkāršošanu; tāpēc aicina Komisiju un dalībvalstis pieņemt visaptverošu pieeju, kas balstīta uz visaptverošu novērtējumu par visām ziņošanas prasībām, ar kurām saskaras MVU;
16. ierosina izpētīt iespējas, kā samazināt slogu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, piemēram, nosakot robežvērtību, zem kuras uzņēmumiem jāiesniedz mazāk informācijas, ierobežojot obligāto anketu skaitu un izvairoties no jaunu anketu radīšanas, iekļaujot esošajās, piemēram, statistikas informāciju;
17. pauž gandarījumu, ka jaunajos ES brīvās tirdzniecības nolīgumos paredzētas īpašas sadaļas attiecībā uz MVU, lai atvieglotu arī MVU piekļuvi citam tirgum, tostarp nodrošinot augstu juridiskās noteiktības līmeni, samazinot vai novēršot ar tarifiem nesaistītus šķēršļus, paplašinot līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu un stiprinot intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma tiesību aizsardzību; šajā sakarā norāda uz savu 2015. gada 12. februāra atzinumu par TTIP;

Labāka regulējuma programmas un *REFIT* lielāka koncentrēšana uz MVU vajadzībām

18. atzinīgi vērtē centienus labāka regulējuma programmas, *REFIT* programmas un Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu (*IIA*) ietvaros samazināt slogu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem;
19. atkārto bažas, kas jau paustas Komitejas atzinumā par *REFIT* programmu⁽⁷⁾, ka vēlētie vietējo un reģionālo pašvaldību pārstāvji, kā arī RK kā to institucionālās pārstāvības iestāde nav iekļauti *IIA*, neraugoties uz nozīmi un pilnvarām, kas tiem piešķirtas ar Lisabonas līgumu;
20. atzinīgi vērtē labāka regulējuma principu iekļaušanu visā politikas ciklā un ietekmes novērtējumu (IN) paplašināšanu, iesaistot arī Parlamentu un Padomi; pauž nožēlu, ka *IIA* nav iekļautas Padomes un Parlamenta saistības sistemātiski veikt ietekmes novērtējumus;
21. uzsver, ka grozījumu vai papildu noteikumu ieviešanai no dalībvalstu puses vēlākos likumdošanas procesa posmos vai ES direktīvu transponēšanas laikā būtu jāiet roku rokā ar apņemšanos veikt ietekmes novērtējumus, lai novērstu pārmērīgu reglamentēšanu, un jānodrošina, ka netiek vājināts attiecīgās normas *REFIT* elements;

⁽⁵⁾ Sk. *Europa Decentraal* (2016). *Bridge! – Better EU regulation for local and regional authorities*.

⁽⁶⁾ Sk. *House of the Dutch Provinces* (2015). *Dutch Provinces for Better Regulation*.

⁽⁷⁾ RK atzinums "*REFIT* programma: vietējā un reģionālā perspektīva", Cdr 983/2016, 5.

22. atzīst, ka tiesību aktu priekšlikumu sagatavošanā svarīga nozīme ir konsultācijām ar ieinteresētajām personām; tomēr norāda, ka pēc tam, kad konsultācijas ir notikušas, tajās iesaistītās personas var palikt neziņā par to, cik lielā mērā viņu apsvērumi ir ņemti vērā; ierosina asociēt IN padomēs vietējā un reģionālā līmeņa pārstāvjus, lai viņi varētu veikt Komisijas priekšlikumu papildu uzraudzību;

23. uzsver, ka Reģionu komitejas institucionālo lomu *REFIT* platformā nevajadzētu jaukt ar citām ieinteresētajām personām; tādēļ uzskata, ka RK komisiju pārstāvjiem vajadzētu būt iespējai sniegt atbalstu RK pārstāvim minētajā platformā, piedaloties platformas sanāsmēs par tematiem, kas ir saistīti ar viņu kompetences jomām;

24. apņemas iekļaut labāka regulējuma principus visā savu darbā, izmantojot attiecīgo tematisko komisiju īpašās zināšanas, kad tiek izstrādāti atzinumi par tematiem, kas skar MVU;

25. norāda, ka *REFIT* platformas darbs galvenokārt ir vērsts uz konkrētiem jautājumiem, kas attiecas uz ES tiesību aktiem, kurus var uzlabot, būtiski nemainot visu tiesību aktu; uzskata, ka šī šaurā uzmanības koncentrēšana būtu jāpapildina ar vērienīgāku pieeju, kas vērsta uz ES tiesiskā regulējuma strukturāliem uzlabojumiem vidējā termiņā;

26. uzskata, ka īpašas prioritātes attiecībā uz lietpratīgu regulējumu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem var identificēt saistībā ar MVU piekļuvi publiskajam iepirkumam, kā arī PVN un nodokļu noteikumiem; turklāt saskata skaidru nepieciešamību rīcībai saistībā ar MVU piekļuvi vienotajam tirgum, piekļuvi finansējumam, Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondu) atbalstu MVU un nepieciešamību panākt labāku līdzsvaru starp MVU vajadzībām un darba ņēmēju, patērētāju un vides aizsardzību;

MVU dalība publiskajā iepirkumā

27. atzinīgi vērtē Eiropas publiskā iepirkuma tiesību aktu vienkāršošanu, kas ieviesta ar jaunajām publiskā iepirkuma direktīvām un Eiropas vienoto iepirkuma procedūras dokumentu⁽⁸⁾; aicina dalībvalstis nodrošināt Eiropas publiskā iepirkuma tiesību vienkāršotās sistēmas pilnīgu ieviešanu un pareizu piemērošanu;

28. norāda uz reģionālo un vietējo pašvaldību nozīmīgo lomu MVU piekļuves publiskajam iepirkumam nodrošināšanā un uzskata, ka reģioniem un pilsētām īpaši svarīgi ir mazināt šķēršļus, kas kavē MVU piekļuvi publiskajam iepirkumam;

29. pauž bažas par to, ka spēkā esošie MVU labvēlīgie iepirkuma noteikumi bieži vien netiek pilnībā izmantoti; uzsver, ka šie noteikumi ir jāpapildina ar labu īstenošanu;

30. mudina publiskās iestādes visos līmeņos nodrošināt, ka to iepirkumi ir labvēlīgi MVU un jaunuzņēmumiem atbilstības prasību un norēķinu kārtības ziņā, pielāgojot prasītās garantijas MVU īpatnībām, saīsinot maksājumu kavējumus un nodrošinot maksājumu disciplīnu; aicina publiskās iestādes visos līmeņos apņemties nodrošināt kopīgus standartus MVU labvēlīga iepirkuma jomā;

31. uzsver, ka viens no labas prakses piemēriem publiskajām iestādēm visos līmeņos ir Parīzes pilsētas publiskā iepirkuma dienests, kurš ir ievērojami palielinājis MVU piekļuvi publiskajiem tirgiem un samazinājis maksājumu kavējumus;

32. aicina visas publiskās iestādes veicināt MVU dalību inovācijas iepirkuma jomā, izvairoties no pārmērīgas specifikācijas, dodot priekšroku uz rezultātu orientētai specifikācijai, padarot informāciju brīvi pieejamu un izmantojot tādas iespējas kā konkursa dialogs un konkursa procedūra ar sarunām pirms galīgo noteikumu pieņemšanas;

33. norāda uz ES programmās, jo īpaši COSME, paredzēto finanšu instrumentu vienkāršāku pieejamību mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Minētās programmas salīdzinājumā ar tradicionālākiem finansējuma avotiem ir ievērojami mazāk

⁽⁸⁾ Direktīvas 2014/23/ES, 2014/24/ES, 2014/25/ES, Īstenošanas regula (ES) 2016/7.

sarežģītas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Tādēļ RK uzsver, ka svarīga loma ir Eiropas Stratēģisko investīciju fonda MVU investīciju platformai, kuras ietvaros arī varētu sekmēt finansējuma iespējas par labu jaunuzņēmumiem un mikrouzņēmumiem, kuriem ir vajadzīga piekļuve kredītiem;

MVU labvēlīgi PVN un nodokļu noteikumi

34. aicina vēl vairāk vienkāršot un saskaņot nodokļu noteikumus, kurus lielākā daļa Eiropas MVU uzskata par visapgrūtinātāko politikas jomu;

35. atkārtoti pauž atbalstu, ko Komiteja jau izteica savā atzinumā par PVN rīcības plānu, priekšlikumam atcelt mazu no trešām valstīm importētu sūtījumu atbrīvošanu no PVN un priekšlikumu par kontroles veikšanu, izmantojot pārrobežu uzņēmumu vienotu revīziju, lai novērstu to, ka šā atbrīvojuma dēļ Eiropas MVU ir mazāk konkurētspējīgi nekā trešo valstu MVU⁽⁹⁾;

36. uzsver, ka PVN sistēmas sadrumstalotība un sarežģītība rada lielas atbilstības izmaksas MVU, kuri ir iesaistīti pārrobežu tirdzniecībā, un jo īpaši ietekmē pierobežas reģionus; tādēļ aicina vēl vairāk vienkāršot noteikumus un procedūras, kas saistītas ar atšķirīgu PVN režīmu pārrobežu tirdzniecībai, paplašināt mini vienas pieturas aģentūras principu, kas pašlaik aprobežojas ar telekomunikācijas, apraides un elektroniskajiem pakalpojumiem, un attiecināt to arī uz citām preču un pakalpojumu distances pārdošanas jomām, un noteikt vienotu ES pārrobežu robežvērtību, zem kuras PVN nebūtu piemērojams;

37. aicina samazināt administratīvo slogu, kas saistīts ar PVN, piemēram, ziņošanas prasības, termiņus un uzskaites glabāšanas periodus, un paātrināt administratīvo praksi PVN deklarāciju apstrādē;

MVU piekļuve vienotajam tirgum

38. norāda, ka pakalpojumu vienotais tirgus joprojām cieš no daudziem ierobežojumiem, kuri skar MVU, tostarp profesionālā licencēšana, uzņēmumu dibināšanas noteikumi, fiksētas vai minimālās cenas, juridiskās formas prasības un konkrētām nozarēm paredzēti noteikumi; aicina veikt vērienīgu vienkāršošanu un saskaņošanu pakalpojumu nozarē, lai veicinātu izaugsmes ieguvumus no apjomradītiem ietaupījumiem, sekmētu inovāciju, stiprinot importa konkurenci, un piesaistītu ārvalstu ieguldījumus, samazinot tirgus sadrumstalotību;

39. norāda, ka atšķirīgie valstu noteikumi attiecībā uz produktu tirgiem ir būtisks šķērslis MVU, jo rada nepieciešamību nodrošināt atšķirīgas produktu līnijas dažādās dalībvalstīs un kavē Eiropas mēroga piegādes ķēžu attīstību; aicina Komisiju un dalībvalstis sadarboties, lai panāktu lielāku saskaņotību šajā jomā;

MVU piekļuve finansējumam

40. norāda, cik svarīgas ir alternatīvas finansēšanas metodes jauniem uzņēmumiem; pauž bažas, ka jaunuzņēmumu piekļuve kolektīvajai finansēšanai netiek pilnībā izmantota valstu atšķirīgo režīmu dēļ, kas apgrūtina jaunuzņēmumu piekļuvi pārrobežu finansējuma piesaistei, un dēļ ierobežojumiem attiecībā uz kapitāla piedāvājumu potenciāli lielam ieguldītāju skaitam, pateicoties "lētiem" uzņēmumu režīmiem, ko parasti izvēlas jaunuzņēmumi;

41. aicina izveidot saskaņotu tiesisko regulējumu, radot Eiropas pasi kolektīvās finansēšanas platformām, kam vajadzīga tikai vienota atļauja no vienas kompetentās iestādes Eiropas Savienībā, lai piedāvātu pārrobežu pakalpojumus, tādējādi nodrošinot patiesu Eiropas kolektīvās finansēšanas tirgu;

ESI fondu atbalsts mazajiem un vidējiem uzņēmumiem

42. atkārtoti brīdina, ko Komiteja jau puda savā atzinumā par ESI fondu vienkāršošanu⁽¹⁰⁾, ka ESI fondu izmantošanas procedūras kļūst sarežģītākas un apgrūtinātākas; tādēļ aicina steidzami vienkāršot noteikumus, kas reglamentē finanšu instrumentu izveidi, ziņošanas prasības un revīziju ESI fondu ietvaros;

⁽⁹⁾ RK atzinums "Rīcības plāns PVN jomā – Ceļā uz vienotu ES PVN zonu", CdR 2419/2016, 34.

⁽¹⁰⁾ RK atzinums "ESI fondu vienkāršošana no vietējo un reģionālo pašvaldību perspektīvas", COR-2016-00008-00-00-AC-TRA.

43. norāda, ka MVU saskaras ar īpašām grūtībām ESI fondu resursu izmantošanā, kā ir parādījusi EER reģionu aptauja, kura veikta 2016. gadā un kurā tika identificēta MVU līdzdalība ESI fondu finansētos projektos kā vissvarīgākā prioritāte MVU stāvokļa atvieglošanai;

44. atgādina, cik svarīgi ir mazināt regulējuma sarežģītību, pārmērīgu revīzijas slogu un augstās izpildes izmaksas, kas kavē MVU piekļuvi ESIF atbalstam, un vienkāršot ne tikai konkrētas regulas, bet arī visu deleģēto un īstenošanas aktu kopumu, kā arī ieteikuma tiesības ("soft law"), piemēram, norādījumus, gan attiecībā uz publiskajām iestādēm, gan MVU;

45. uzsver: lai sasniegtu gan ESI fondu, gan ES MVU politikas mērķus, ESIF noteikumi būtu jāvērtē no proporcionalitātes viedokļa, radot partnerību vienkāršošanai, kurā ņemtas vērā visu iesaistīto pušu intereses; aicina veidot attiecības, kas balstītas uz uzticēšanos, nevis fundamentālu neuzticēšanos, kas bieži vien izpaužas ES iestāžu attieksmē pret valsti, reģionālajām un vietējām iestādēm;

MVU vajadzību līdzsvarošana ar darba ņēmēju, patērētāju un vides aizsardzību

46. uzsver, ka ir jānodrošina līdzsvars starp darba ņēmēju tiesībām, veselību, drošumu, patērētāju un vides aizsardzību, no vienas puses, un regulatīvo slogu MVU, no otras puses;

47. norāda, ka pirmā darbinieka pieņemšana darbā var būt īpaši problemātiska uzņēmuma izaugsmes un izvēršanās procesam un ka darba tiesību noteikumiem ir lielāka ietekme uz MVU nekā uz lieliem uzņēmumiem, tāpēc MVU rodas atturīga attieksme pret darbinieku pieņemšanu darbā; uzsver, ka jaunas pieejas šajā jomā var sniegt vērtīgu ieguldījumu, jo īpaši jauniešu bezdarba līmeņa pazemināšanā;

48. tādēļ ierosina izveidot Eiropas shēmu "Pieņemt vienu darbinieku", kura atbalstītu pirmā darbinieka pieņemšanu darbā individuālajā uzņēmumā vai mikrouzņēmumā, izmantojot finansiālus stimulus un elastīgus noteikumus; uzskata, ka šādu shēmu varētu finansēt, izmantojot programmu COSME;

49. mudina Komisiju veicināt tiesību aktu vienkāršošanu par labu amatniecības uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem, jo pašreizējās sistēmas pārmērīgā sarežģītība apdraud to dzīvotspēju un svarīgo lomu darbvietu radīšanā un reģionu un vietējo struktūru ekonomiskajā attīstībā, kā arī kultūras un vietējā mantojuma aizsardzībā;

50. uzskata, ka ārpus uzņēmuma telpām noslēgta līguma definīcijas piemērošanas joma Patērētāju tiesību direktīvā ir pārāk plaša un potenciāli kaitē amatniekiem, ko patērētājs izsaucis uz mājām; tādēļ aicina noteikt mērķtiecīgāku definīciju, ņemot vērā MVU un mikrouzņēmumu vajadzības;

Inovatīvas pieejas regulējumam

51. uzsver, ka lietpratīgs regulējums nebūt nenozīmē vājāku regulējumu, kas var radīt nenoteiktības un regulējuma sadrumstalotības risku, bet gan skaidrākus un vienkāršākus noteikumus, kas atvieglo dzīvi MVU, vienlaikus ļaujot sasniegt politikas mērķus attiecīgajā jomā;

52. uzsver, ka ir svarīgi nodrošināt inovācijām labvēlīgus noteikumus, kas vajadzības gadījumā rada elastības iespējas, tostarp, izveidojot ierobežotu noteikumu zonas attiecībā uz pilotprojektiem un ieviešot turpināmības klauzulas inovatīvās un strauji mainīgās jomās, kā liecina, cita starpā, Flandrijas piemērs;

53. uzsver, ka tādas pieejas kā brīvprātīga pašregulācija – kas sastāv no brīvprātīgas vienošanās, apņemšanās vai prakses kodeksiem – var veicināt uzņēmēju un valdības sadarbības kultūru; uzskata, ka Skotijas Regulējuma pārskatīšanas grupas darbs var kalpot par labu piemēru publiskajām iestādēm dažādos līmeņos;

54. uzsver Dānijas "Slogu mednieku" projektu kā labu praksi valsts līmenī, kas ļauj apzināt šķēršļus tiešā dialogā un kopīgos risinājumu meklējumos; aicina Komisiju pilnībā ņemt vērā šādus piemērus un, kad vien iespējams, sekmēt to izmantošanu un pārņemšanu;

55. uzsver nepieciešamību veicināt uzņēmējiem raksturīgu domāšanu visos pārvaldības līmeņos un ļaut izmantot inovatīvus augšupējus risinājumus, izveidojot “apstrīdēšanas tiesību” mehānismu, kas ļauj vietējām un reģionālajām pašvaldībām uz laiku apturēt spēkā esošo noteikumu piemērošanu, lai izmēģinātu alternatīvus risinājumus, ja ir pierādījumi par to, ka attiecīgos mērķus var labāk sasniegt, izmantojot inovatīvu pieeju.

Briselē, 2017. gada 13. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Eiropas mazemisju mobilitātes stratēģija”

(2017/C 342/09)

Ziņotājs: József Ribányi (HU/PPE), Tolnas meģes padomes priekšsēdētāja vietnieks

IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. atzinīgi vērtē to, ka pašreizējā stratēģija ir daudznozaru visaptveroša pieeja, kas ietver socioloģiskus un ekonomiskus aspektus, inovācijas enerģētikas, infrastruktūras un digitālajā jomā, rūpniecības konkurētspēju un prasmju pilnveidošanu;
2. atzinīgi vērtē stratēģijas mērķus, kas jau bija noteikti 2011. gada Baltajā grāmatā⁽¹⁾, proti, samazināt transporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas par vismaz 60 % salīdzinājumā ar 1990. gadu;
3. tomēr ierosina minētajā stratēģijā, saskaņā ar 2011. gada Balto grāmatu, ņemt vērā progresu, kas transporta sistēmas efektivitātes uzlabošanas ziņā panākts kopš 2011. gada, un pašreizējo ES 2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvaru, kā arī ES saistības, ko tā uzņēmusies ar 2015. gada Parīzes nolīgumu;

TRANSPORTA SISTĒMAS OPTIMIZĀCIJA UN TĀS EFEKTIVITĀTES UZLABOŠANA

Digitālie mobilitātes risinājumi

4. uzsver: izmantojot digitālo tehnoloģiju potenciālu, būs iespējams optimizēt transportu un izveidot multimodālu Eiropas transporta tīklu (TEN-T). Priekšnoteikumi ir intelektiskas transporta sistēmas (ITS) un infrastruktūra. Svarīgi ir ņemt vērā arī ekosistēmas, kas atspoguļo vietējos vides apstākļus, kā arī nodrošināt vietējo un reģionālo pašvaldību līdzdalību īstenošanas posmā;
5. uzsver, ka Eiropas pilsētas un reģioni, aktīvi iesaistoties viedas telekomunikāciju un transporta infrastruktūras izveidē, var nodrošināt, ka satīkloti un automatizēti transportlīdzekļi tiek efektīvi izmantoti dalībvalstu robežas un teritoriju šķērsojoša Eiropas transporta tīkla (TEN-T) koridoros pilsētu teritorijās, kurās tiek īstenoti ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes (SUMP) plāni un reģionu transporta ilgtermiņa ģenerālplāni;
6. atzīst, ka IT risinājumi veido uzņēmējdarbības modeļus transporta jomā. Vietējām un reģionālajām pašvaldībām būtu jāpiemēro ērti lietojami, iekļaujoši IT risinājumi, lai ieviestu ITS savos “viedo pilsētu” un “viedās mobilitātes vides” attīstības plānos;
7. vērš uzmanību uz nepieciešamību nodrošināt vienkāršotas datubāzes un starpsavienojumus starp tām, ierosinot izstrādāt Eiropas standartus, kas var atvieglot datu, pakalpojumu un tehnisko risinājumu savstarpēju izmantojamību visos līmeņos. Savukārt minētos datus vienotā datu saspiešanas sistēmā sniegs un nodrošinās attiecīgās reģionālās par transportu atbildīgās iestādes;

Taisnīgu un efektīvu transporta cenu noteikšana

8. uzskata, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām kā tiesību subjektiem ir ievērojamas juridiskās un finanšu pilnvaras (piemēram, izmantojot stāvvietas, sabiedriskā transporta joslas, iepirkuma priekšrocības, “zaļās” transportlīdzekļu reģistrācijas numurzīmes vai ceļa nodevu tarifu samazinājumus), kuras var ietekmēt patērētāju lēmumus un izvēli, mudinot izmantot alternatīvas degvielas transportlīdzekļus; turklāt vērš Eiropas Komisijas uzmanību uz to, ka šos

⁽¹⁾ Baltā grāmata “Ceļvedis uz Eiropas vienoto transporta telpu – virzība uz konkurētspējīgu un resursefektīvu transporta sistēmu”. Brisele, 2011. gada 28. marts, COM(2011) 144 final.

instrumentus ierobežo ESI fondu izmantošanas nosacījumi, kas neļauj piešķirt subsīdijas privāto transportlīdzekļu vai autoparku atjaunošanai, tādējādi kavējot šādu atjaunošanu un mazinot iespējas nodrošināt efektivitāti un konkurētspēju transporta nozarē, kā arī uzlabot gaisa kvalitāti pilsētās, uzlabojot enerģētikas un vides aspektus, piemēram, attiecībā uz taksometru pakalpojumu sniedzējiem vai "pēdējās jūdzes" piegādi;

9. uzsver, ka cenu noteikšanas nolūkos ir jāasakaņo informācija par transportu, kas pieejama dažādos ar mobilitāti saistītos avotos. Joprojām pastāv šķēršļi integrētas biļešu pārdošanas plašākai izmantošanai, jo dažādi sabiedriskā transporta veidi atšķiras rentabilitātes ziņā. Integrētas cenu noteikšanas ieviešanas izmaksas var samazināt konkrētā transporta veida kopējo finansiālo peļņu vai pārvērst to kopējos finansiālos zaudējumus;

10. norāda, ka, neraugoties uz nozīmīgajiem centieniem un daudzajiem resursiem, kas paredzēti sabiedriskā transporta un multimodālo pārvadājumu atbalstam, multimodālā transporta pasažieriem pieejamā informācija nebūt nav pietiekama. Stāvoklis biļešu pārdošanas pakalpojumu jomā ir vēl sliktāks. Šāda situācija nav radusies tāpēc, ka nebūtu tehnisku iespēju sniegt lietotājiem izsmeļošu un saprotamu informāciju saistībā ar multimodālo transportu vai ar biļešu tirdzniecību saistītus pakalpojumus un informāciju, bet gan tāpēc, ka sabiedriskā transporta operatoriem trūkst apņēmības sniegt šādu informāciju un pakalpojumus. Tāpēc ES vajadzētu pieņemt tiesību aktu, kurā noteikta obligāta prasība publicēt transporta kustības grafiku un citu ar ceļojumiem saistītu informāciju un padarīt to pilnībā pieejamu visiem ES iedzīvotājiem tādā formātā, lai ikviens to varētu pēc iespējas vienkārši un efektīvi izmantot. Šajā saistībā Eiropas Reģionu komiteja atsauca uz atzinumu "Informācijas, plānošanas un biļešu iegādes pakalpojumi multimodāliem ceļojumiem", CdR 4895/2014;

11. visiem transporta veidiem būtu jāpiedalās sevis radīto ārējo izmaksu segšanā saskaņā ar "piesārņotājs maksā" principu un proporcionāli to radītajam piesārņojumam;

12. norāda, ka būs jāmodernizē elektrotīkli, elektroenerģijas uzglabāšana, tirdzniecība un sabiedriskās infrastruktūras pārvaldība, kā arī transporta noteikumi un transportlīdzekļu aplikšana ar nodokļiem, lai pienācīgi sagatavotos jaunu un novatorisku, tostarp ar baterijām vai ar ūdeņraža kurināmo elementu darbināmu, transporta veidu ieviešanai. Šajā sakarā ir ieteicami arī sadarbībspējīgi un ērti maksājumu risinājumi attiecībā uz elektrisko uzlādi šāda veida elektrotansportlīdzekļiem;

13. vērš uzmanību uz to, ka nodokļu atbrīvojuma sistēma, ko piemēro aviācijas degvielai un starptautisko lidojumu biļetēm, rada acīmredzamu tirgus izkropļojumu transporta nozarē. Aicina ES dalībvalstis pašreizējo starptautisko degvielas nodokļu sistēmu apspriest ar Starptautisko Civilās aviācijas organizāciju, lai nodrošinātu saskaņotību ar starptautiskajām saistībām klimata pārmaiņu jomā, neietekmējot tālāko reģionu īpašā stāvokļa atzīšanu;

Multimodalitātes veicināšana

14. *SUMP* kontekstā atbalsta multimodalitāti un pilsētu un reģionālā mazemisiju vai bezemisiju transporta un loģistikas, kā arī dzelzceļa, jūras un upju transporta saskaņotu izmantošanu. It īpaši pāreja no autotransporta uz citiem transporta veidiem, kas rada mazāk emisiju, radītu būtisku potenciālu emisijas līmeņu samazināšanas ziņā. Jebkurā gadījumā modālās pārejas risinājumiem, kas saistīti ar mazemisiju mobilitāti, būtu jāpiešķir augsta prioritāte, piemēram, pārskatot pašreizējās slēptās vai atklātās subsīdijas autotransportam;

15. aicina īstenot jaunu pieeju tuvsatiksmes kuģošanai, izstrādājot ekoloģisko prēmiju shēmas un apsverot iespēju noteikt jūras maģistrāles kā infrastruktūru, kurai jāpiemēro pielāgota pieeja valsts atbalsta kontroles jomā. Šāda pieeja ir sevišķi svarīga teritorijās, kas atrodas nomaļus no Eiropas transporta koridoriem;

16. šajā sakarā īpaša uzmanība jāpievērš pilsētu mezgliem un loģistikas platformām, kas definēti saistībā ar *TEN-T* (pamattīklu un visaptverošo tīklu) un 2013. gada regulā par EISI, ņemot vērā to strukturējošo nozīmi ilgtspējīgas un intermodālas mobilitātes jomā dalībvalstīs, reģionos un visā ES. Tādēļ tiek ierosināts šo problēmjautājumu apspriest dažādos ES forumos par multimodālo pārvadājumu koridoriem, kuros konkrēti tiek skatīta mezglu tematika;

17. atbalsta ES aktīvo lomu Starptautiskajā Civilās aviācijas organizācijā un Starptautiskajā Jūrniecības organizācijā ar mērķi samazināt emisijas jūrniecības un aviācijas nozarēs. Būtu jāveicina jaunu, mazākas emisijas radošu tehnoloģiju izstrāde un ieviešana;

MAZEMISIJU ALTERNATĪVĀS ENERĢIJAS IZMANTOŠANAS PAPLAŠINĀŠANA TRANSPORTA NOZARĒ

Efektīvs satvars mazemisiju alternatīvās enerģijas jomā

18. rosina alternatīvu enerģijas avotu ieviešanu transporta jomā, atbalstot enerģētikas nozares attīstību, kas paver ceļu bezemisiju transportam;

19. uzsver, ka dalībvalstis, reģioni un pašvaldības tiek rosinātas ieguldīt alternatīvajā enerģijā transporta jomā, izmantojot neatmaksājamas dotācijas kohēzijas politikas ietvaros atbilstoši tehnoloģiskās neitralitātes principam, kas noteikts direktīvā 2014/94/ES par alternatīvo degvielu infrastruktūru;

20. lai dekarbonizētu transporta nozari, atbalsta tādu progresīvu atjaunojamo biodegvielu plašāku ieviešanu, kas ražotas vidi saudzējošā veidā un nodrošina zemāku oglekļa dioksīda emisiju nekā tradicionāli izmantotais fosilais kurināmais. Šajā sakarā būtu jāpiešķir prioritāte nepārtikas (sintētiskajām) vai no dzīvnieku barības ražotām biodegvielām. Paredzamā pozitīvā ietekme ir nodarbinātības iespējas un darbvieta radīšana lauku apvidos un mazāk attīstītos reģionos, kā arī papildu ekonomiskā pievienotā vērtība. Tā kā bez attiecīga atbalsta progresīvās biodegvielas patlaban nav uzskatāmas par konkurētspējīgu enerģijas avotu, to ražošanai vajadzētu būt subsidētai, lai konkurētu ar fosilajām degvielām vai no pārtikas kultūraugiem ražotām biodegvielām;

21. norāda, ka Direktīvā par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu ⁽²⁾ jau ir izklāstītas obligātās prasības attiecībā uz elektroenerģijas, dabasgāzes un ūdeņraža degvielas izmantošanu transportlīdzekļos;

22. uzsver, ka pašlaik pieejamie alternatīvie enerģijas veidi, biometāns un biodegvielas daļēji aizstās tradicionālos ar dīzeļdzinēju vai benzīna dzinēju darbināmos transportlīdzekļus. Tas palielina enerģētisko drošību, samazinot pieprasījumu pēc tradicionālajām degvielām;

23. aicina noteikt plaši pieņemamu biodegvielas definīciju, vienlaikus izveidojot tādu ilgtspējas un oglekļa dioksīda emisijas samazināšanas kritēriju sistēmu, kas sekmētu juridisko noteiktību, tiesībaizsardzību un lēmumu par ieguldījumiem pieņemšanu biodegvielas ražošanas un izmantošanas jomā;

24. norāda, ka ir svarīgi ņemt vērā konkrētos valstu, reģionālos un vietējos apstākļus, kā arī dažādās izejvielas, kas ir pieejamas vietējā un reģionālajā līmenī. No atjaunojamiem energoresursiem iegūto alternatīvo degvielu izmantošanas regulēšanā būtu jāņem vērā kopējā enerģijas bilance (iekļaujot degvielu ražošanu);

25. uzsver, ka no reģionālās un vietējās perspektīvas ideāla mazemisiju alternatīvā enerģija būtu jāražo vietējā mērogā, kā arī jāuzglabā un jāizmanto/jāpatērē vietējā mērogā. Mazemisiju enerģijas ražošana un tās glabāšana vietējam patēriņam ir vēl jo svarīgāka attiecībā uz izolētiem reģioniem, piemēram, salām un tālākajiem reģioniem, lai mazinātu to atkarību no ārējiem piegādātājiem;

Alternatīvajām degvielām paredzētās infrastruktūras izvērsšana

26. uzsver, ka saistībā ar mazemisiju vai bezemisiju mobilitāti ir paredzamas radikālas pārmaiņas transporta jomā attiecībā uz tīkliem, transportlīdzekļiem un degvielām. To priekšnoteikums ir lēta, pieejama enerģija un degvielas. Papildus dzinējiem, ko darbina ar elektroenerģiju vai ar ūdeņradi un kas ir iespējamie nepiesārņojošie dzinēji, progresīvai biodegvielai, kura nekonkurē ar pārtikas ražošanu un kura tiek ražota vidi saudzējošā veidā, ir svarīga nozīme emisiju samazināšanas mērķu sasniegšanā. Līdz ar to uzsvars būtu jāliek galvenokārt, bet ne tikai, uz cenu ziņā pieejamu uzlādes infrastruktūru elektrotransportlīdzekļiem un ūdeņraža elementa transportlīdzekļiem, ņemot vērā ūdeņraža kā degvielas un tā enerģijas uzkrāšanas kapacitāti. Vienlaikus, izmantojot finanšu stimulus, jāatbalsta tādas zemu emisiju tehnoloģijas, kurās izmanto progresīvas biodegvielas;

27. iesaka noteikt saistošus termiņus visiem valsts pārvaldes līmeņiem, lai jaunu transportlīdzekļu iepirkumu konkursos to autoparku atjaunošanai un sabiedriskā transporta koncesijās tiktu iekļauti tikai transportlīdzekļi, kuros izmanto alternatīvos enerģijas veidus;

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 22. oktobra Direktīva 2014/94/ES par alternatīvo degvielu infrastruktūras ieviešanu.

28. uzskata, ka ir nepieciešama stratēģija, ar ko veicināt sašķidrinātās dabasgāzes (LNG) izmantošanu jūras transportā un tirdzniecībā, pastiprinot atbalstu ostu infrastruktūras pielāgošanai un izstrādājot vispārēju inovācijas un finansējuma koncepciju attiecībā uz LNG un no atkritumu pārstrādes iegūtā metanola izmantošanu kuģu aprīkojumā;

29. atbalsta nepieciešamību aprīkot ar elektrisko infrastruktūru ostu piestātnes, lai tādējādi samazinātu CO₂ emisijas no kuģiem, kuru motors ir ieslēgts, kad tie ir piestājuši ostā, tādējādi radot lielu daļu piesārņojuma ostas pilsētās;

30. norāda, ka elektrotransportu un elektriskās uzlādes infrastruktūru elektrotransportlīdzekļiem ar baterijām vai ar ūdeņraža kurināmo elementu varētu ļoti ātri izvērst pilsētās un aglomerācijās, kurās vietējās pašvaldības to uzskata par piemērotu. Elektrotransporta infrastruktūra ir jāveido ar piesaisti stratēģiskajiem maršrutiem, kas savieno Eiropas reģionus, jo pārrobežu elektriskā mobilitāte (e-mobilitāte) var novērst iekšējā tirgus sadrumstalotību. Tāpat vairums Eiropas salu, ņemot vērā to lielumu, jau ir piemērota teritorija elektromobilitātes risinājumiem, jo atbilstoša uzlādes punktu infrastruktūras ierīkošana var ātri sekmēt nozīmīgu elektromobilitātes sistēmu ieviešanu šajās teritorijās;

31. uzsver, ka vietēji ražota un uzglabāta elektroenerģija varētu būt stabils un lēts degvielas avots, lai paātrinātu pāreju uz mazemisiju e-mobilitāti. Šādas mobilitātes pakāpeniska izvēšana var novērst tās nepietiekamo konkurētspēju salīdzinājumā ar tradicionālajām degvielām. Tiklā integrēta decentralizēta elektroenerģijas uzglabāšana var nodrošināt papildu elektroenerģijas sistēmas pakalpojumus, piemēram, novērst neatbilstību starp energoapgādi no atjaunojamiem energoresursiem un enerģijas pieprasījumu augsta un zema pieprasījuma periodos vai dot ieguldījumu frekvences regulēšanā. Lai to panāktu, jāveicina arī patērētāju aktīva līdzdalība elektroenerģijas sistēmas pārvaldībā, piemēram, izmantojot pieprasījuma agregatorus un likvidējot pašlaik esošos normatīvos šķēršļus;

Sadarbspēja un standartizācija elektromobilitātes jomā

32. piekrīt Eiropas Komisijas viedoklim par vienotu tehnisko un tehnoloģisko standartu ieviešanu, ņemot vērā dažādo dalībvalstu un reģionu vajadzības. Standartizācija sekmēs sadarbību starp vietējām transporta sistēmām vienā reģionā un starp dažādiem reģioniem;

33. pauž bažas, ka valstu īstenošanas plāni attiecībā uz alternatīvu degvielu infrastruktūras izbūvi lielākajā daļā dalībvalstu tiek izstrādāti bez kompetento reģionālo un vietējo pašvaldību aktīvas iesaistes, lai arī šie plāni nepārprotami ir tas gadījums, kad ir vajadzība daudzlīmeņu pārvaldība; turklāt pauž bažas, ka elektromobilitātes veicināšanas plāniem ir nepietiekams politiskais un budžeta atbalsts;

34. norāda, ka elektrotransportlīdzekļu uzlādes stacijas ir jāstandartizē, un aicina Eiropas Komisiju atbalstīt elektriskās uzlādes staciju izvēšanu, izstrādājot standartus, kas ļauj integrēt šādas stacijas esošajās ēkās/iekārtās, ņemot vērā katrā valstī spēkā esošos tiesību aktus;

VIRZĪBA UZ BEZEMISIJU TRANSPORTLĪDZEKĻIEM

Uzlabojumi transportlīdzekļu testēšanā ar mērķi atgūt patērētāju uzticību

35. atzinīgi vērtē nesenos pasākumus transportlīdzekļu radīto kaitīgo vielu emisiju mērīšanai un kontrolei, lai nodrošinātu, ka transportlīdzekļu ekoloģiskie raksturlielumi ir pārredzami un uzticami. Tas palīdzēs ieviest ierobežojumus attiecībā uz gaisu piesārņojošo vielu emisijām un palielināt patērētāju uzticēšanos. Emisiju robežvērtībām vieglajiem pasažieru automobiļiem un vieglajiem komerciālajiem transportlīdzekļiem jābūt piemērotām, lai nodrošinātu to mērķu un nolīgumu izpildi, kas pieņemti attiecībā uz piesārņojošo vielu emisiju un cilvēka veselības aizsardzību;

36. atbalsta jauno pamatnostādņu par transportlīdzekļu marķējumu izstrādi, jo tas palīdz novērst patērētāju maldināšanu. Jāprecizē noteikumi par to, kā jāuzrāda vērtības, kas noteiktas, izmantojot jaunās vieglajiem transportlīdzekļiem paredzētās pasaules mēroga saskaņotās pārbaudes procedūras (WLTP) un iepriekšējo procedūru (Eiropas Jaunais braukšanas cikls – NEDC). Būtu jāapsver grozījumi ne tikai pamatnostādņēs, bet arī Direktīvā par marķējumu ⁽³⁾.

⁽³⁾ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei "Eiropas Parlamenta un Padomes 2010. gada 19. maija Direktīvas 2010/30/ES par enerģijas un citu resursu patēriņa norādīšanu ražojumiem, kas saistīti ar energopatēriņu, izmantojot etiķetes un standarta informāciju par precēm, pārskatīšana" Brisele, 2015. gada 15. jūlijs, COM(2015) 345 final.

Tāpat ir jāpārskata Direktīva par tīro un energoefektīvo autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu⁽⁴⁾, lai ietu kopsolī ar jaunākajiem tehniskajiem risinājumiem;

Stratēģija laikposmam pēc 2020. gada: vieglie pasažieru automobiļi un vieglie kravas automobiļi

37. uzsver, ka pasākumi, kas veicina e-mobilitātes ieviešanu, būtu jānosaka ar kvantitatīviem parametriem un ar noteiktiem termiņiem, lai nodrošinātu, ka šī pāreja notiek;

Stratēģija laikposmam pēc 2020. gada: kravas automobiļi un autobusi

38. uzskata, ka sabiedriskajam transportam būtu jāturpina tiekties uz pārsvaru pār personiskajiem vieglajiem automobiļiem, un tāpēc ierosina, ka pāreja uz e-mobilitāti un citiem degvielas veidiem, ko ES uzskata par alternatīvām no naftas iegūtiem produktiem, būtu jāpaātrina, par prioritāti nosakot elektrisko autobusu un tramvaju, tostarp arī ar ūdeņraža kurināmo elementu darbināmo, ražošanu un izmantošanu, kā arī dabasgāzes izmantošanu autobusos, tādējādi samazinot oglekļa dioksīda emisijas no autobusiem; attiecībā uz preču tālpārveidējiem ierosina paātrināt kravas automobiļu autoparkos lietotās degvielas pāreju no dīzeļdegvielas uz dabasgāzi, kas ir vienīgā degviela, kura spēj aizstāt dīzeļdegvielu, kurai gandrīz nav piesārņojošu emisiju un kurai ir mazāks oglekļa saturs nekā dīzeļdegvielai;

39. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas centienus Eiropas Savienībā veicināt iniciatīvu "Ekoloģiski tīri autobusi" ar mērķi sekmēt labāku informācijas apmaiņu un tirgus apjomu, nodrošinot platformu pilsētām, reģioniem, pakalpojumu sniedzējiem un ražotājiem. Tā stiprina Eiropas autobusu ražotāju uzticēšanos nākotnes pieprasījumam pēc videi nekaitīgiem, ar alternatīvām degvielām darbināmiem autobusiem, ļauj labāk izmantot turpmākos publiskos iepirkumus un efektīvāk meklēt finansēšanas risinājumus lielākiem iepirkumiem, izmantojot, piemēram, Eiropas Investīciju banku;

40. uzskata, ka jāpalielina ES atbalsta intensitāte, jāpanāk lielāka sinerģija starp Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF), Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumenta (EISI) un ESI fondu līdzekļiem, kā arī jāizmanto dotācijas. Tas palīdzēs ātri nomainīt pašreizējos piesārņojošos sabiedriskos transportlīdzekļus un garantēs pieejamā ES finansējuma vislabāko iespējamo izmantošanu;

Gaisa transports un sliežu transports

41. uzsver tādu sliežu transporta veidu priekšrocības, kuri darbināmi, izmantojot atjaunojamu elektroenerģiju vai alternatīvus un ekonomiski dzīvotspējīgus degvielas veidus;

42. uzskata, ka ir jāizbūvē nepieciešamā infrastruktūra gan vietējā, gan reģionālā līmenī tajos reģionos, kuri ir mazāk attīstīti dzelzceļa jomā, lai tajos varētu izmantot dzelzceļa transportu tādos pašos apstākļos kā pārējās dalībvalstīs, palīdzot īstenot vienotu Eiropas dzelzceļa telpu;

MAZEMISIJU MOBILITĀTI VEICINOŠA VIDE

Enerģētikas savienība: energosistēmas un transporta sistēmas sasaiste

43. atzinīgi vērtē to, ka stratēģija ir uzskatāma par soli uz priekšu 2030. gada klimata un enerģētikas politikas satvarā, ko ES Padome pieņēma 2014. gada 23. un 24. oktobrī⁽⁵⁾, un saskaņā ar 2015. gada 12. decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām Pušu konferences 21. sesijā pieņemto Parīzes nolīgumu⁽⁶⁾, sasaistot kopā divas galvenās iesaistītās puses Eiropas Savienībā: transporta nozari pieprasījuma pusē un galvenos enerģijas ražošanas un pārvades jomā iesaistītos dalībniekus piedāvājuma pusē;

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 23. aprīļa Direktīva 2009/33/EK par tīro un energoefektīvo autotransporta līdzekļu izmantošanas veicināšanu. Direktīva 2009/33/EK.

⁽⁵⁾ Eiropadomes secinājumi (2014. gada 23.–24. oktobris). Brisele, 2014. gada 24. oktobris, EUCO 169/14.

⁽⁶⁾ Parīzes COP21 nolīgums, 2015. gada 30. novembris–11. decembris.

44. uzskata, ka pasākumu pakete "Tīra enerģija visiem Eiropas iedzīvotājiem" ⁽⁷⁾ ir daļa no ES centieniem virzībā uz viedāku un tīrāku enerģiju visiem iedzīvotājiem un centieniem atbalstīt ekonomikas izaugsmi, ieguldījumus un tehnoloģisko līderību, radīt jaunas darbvietas un vairo iedzīvotāju labklājību ES reģionos un pilsētās;

Pētniecība, inovācija un konkurētspēja

45. uzskata, ka e-mobilitāte ir viens no inovācijas un tehnoloģiju attīstības virzītājspēkiem, kas sniedz tūlītējus ieguvumus un kam ir būtiska loma ietekmes uz vidi samazināšanā;

46. uzskata, ka pāreju uz mazoglekļa transportu pirmām kārtām var panākt ar reģionālās un kohēzijas politikas palīdzību. Ieguldot pētniecībā un inovācijā, reģioni un pašvaldības var atbalstīt mazemisīgu atjaunojamās enerģijas izmantošanu, viedtīklus un ilgtspējīgu pilsētas transportu;

47. atbalsta Pētniecības un inovācijas pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" rezultātu izmantošanu ar mērķi sekmēt inovatīvākus mazemisīgu risinājumus, iesaistot pakalpojumus/ieguldījumus;

48. mudina izstrādāt novatoriskas tehnoloģijas attiecībā uz LNG tvertnēm kuģos un pasažieru pārvadājumu autobusus, lai optimizētu šīs alternatīvās degvielas uzglabāšanas efektivitāti, un aicina piešķirt finansējumu demonstrējumiem uz kravas un pasažieru kuģiem, kā arī tālsatiksmes pasažieru pārvadājumu autobusus;

49. Komiteja arī mudina izstrādāt inovatīvas tehnoloģijas, kas ļauj biodegvielas, piemēram, metanolu, ko iegūst no atkritumu pārstrādes, izmantot kravas un pasažieru kuģu dzinējiem, un tāpēc prasa nodrošināt atbilstīgu finansējumu;

50. prasa arī palielināt finansējumu ostu pietātņu elektriskās infrastruktūras izveidei, bet jo īpaši – tiesisko regulējumu, kas būtu saistošs visās Eiropas Savienības ostās;

Digitālās tehnoloģijas: intelektiskās transporta sistēmas (ITS), satīkloti un ar automatizētu vadību aprīkoti transportlīdzekļi

51. norāda, ka IT risinājumi veicina mobilitāti, kas balstīta uz visu transporta veidu kombinētu izmantošanu pasažieru un kravu pārvadājumiem (piemēram, integrētas bilešu pārdošanas un ceļa nodevu iekasēšanas sistēmas, kravas vairākveidu transporta dokumenti, elektroniska maršrutu plānošana, reāllaika pasažieru informācija utt.);

52. norāda, ka tīmeklim pieslēgtu un ar automatizētu vadību aprīkotu transportlīdzekļu ieviešana, izmantojot digitālās tehnoloģijas, var piedāvāt daudzas iespējas, kā novērst transporta negatīvo ietekmi, un nodrošināt sabiedrisko transportu mazāk apdzīvotos reģionos; jo īpaši aicina īstenot pasākumus satīklotas un automatizētas transportlīdzekļu vadības jomā, kas īstenojami saskaņā ar Amsterdamas deklarāciju ⁽⁸⁾; atzinīgi vērtē ES sadarbīgo intelektisko transporta sistēmu stratēģijas pieņemšanu 2016. gada 30. novembrī ⁽⁹⁾. Šajā sakarā Komiteja aicina veidot konsekventāku redzējumu par novatoriska un ilgtspējīga transporta attīstību, kā arī efektīvāku saikni starp dažādiem cieši saistītiem Komisijas pasākumu kopumiem un attiecīgo komunikāciju;

53. uzsver, ka Eiropas reģioni vēlas būt iesaistīti viedo telekomunikāciju un transporta infrastruktūras ieviešanā. Šādi rīkojoties, satīkloti un automatizēti transportlīdzekļi var tikt efektīvi un netraucēti izmantoti Eiropas transporta tīkla (TEN-T) koridoros, kā arī pilsētu un lauku teritorijās;

54. uzsver, ka proporcionalitātes un subsidiaritātes principi dod vietējām un reģionālajām pašvaldībām tiesības izlemt, vai un kā izvērst ITS un viedē nekaitīgus transportlīdzekļus, kā atzīts ES Ricības plānā mobilitātei pilsētās, lai mazinātu ar transportu saistītās emisijas un pārslodzes problēmas un veicinātu sociālo iekļaušanu;

⁽⁷⁾ Tīra enerģija visiem Eiropas iedzīvotājiem – Eiropas izaugsmes potenciāla realizēšana. EK paziņojumu presi datubāze. http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4009_lv.htm

⁽⁸⁾ Amsterdamas deklarācija – Sadarbība satīklotas un automatizētas transportlīdzekļu vadības jomā, 2016. gada 14.–15. aprīlis.

⁽⁹⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas sadarbīgo intelektisko transporta sistēmu stratēģija – liels solis ceļā uz sadarbīgu, satīklotu un automatizētu pārvietošanos", Brisele, 30.11.2016., COM(2016) 766 final.

Prasmes

55. atzīst, ka pāreja uz mazemisiju mobilitāti rada problēmas darba tirgū, un tāpēc uzskata par prioritāti nodrošināt, ka darbaspēks tiek pārkvalificēts jaunām darbvietām. Neraugoties uz augsto bezdarba līmeni, digitālo prasmju nepietiekamības dēļ pastāv darbinieku trūkums daudzās svarīgās transporta nozares jomās;

56. ir sarūgtināta, ka iepriekšējā 2009. gada paziņojumā par mobilitāti pilsētās izklāstītie priekšlikumi attiecībā uz pienākumu vietējām pašvaldībām izstrādāt ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānus (SUMP) nav iekļauti šajā paziņojumā. Tādēļ norāda uz nepieciešamību gan šajā stratēģijā, gan iniciatīvās un aktos, ar kuriem tā tiks īstenota, precizēt, ka pilsētu integrēta plānošana ir ilgtspējīgas mobilitātes izvērsšanas galvenais faktors, tostarp pateicoties ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānu izstrādei un īstenošanai;

57. uzsver, cik nozīmīgas ir duālās apmācības sistēmas, ierosina intensīvu pieredzes apmaiņu starp ES reģioniem par paraugpraksi saistībā ar pāreju uz mazemisiju mobilitāti, iesaistot profesionālās izglītības iestādes un uzņēmumus;

Ieguldījumi

58. atzinīgi vērtē to, ka inovācijas un infrastruktūras attīstība ir viens no Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) centrālajiem mērķiem, lai stimulētu kombinētus (publiskos-privātos) ieguldījumus transportā un infrastruktūrā. ESIF apvienojumā ar neatmaksājamām dotācijām no Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondiem) varētu nodrošināt intensīvāku vietējā un reģionālā līmeņa līdzdalību šādos projektos neatkarīgi no tā, vai runa ir par maziem vai lieliem mērogiem;

59. ierosina palielināt mazemisiju transportam paredzētā finansējuma apjomu un īpatsvaru pamatprogrammā "Apvārsnis 2020", kā arī Eiropas infrastruktūras savienošanas instrumentā (EISI), plānojot nākamo daudzgadu finanšu shēmu. EISI būtu turpmāk jāveicina, jo tas sniedz ievērojamu sviras efektu: katrs EISI dotācijā izlietotais euro rada 3–3,5 EUR mazemisiju transportam izmantojamus ieguldījumus;

60. norāda, ka uz valsts pārvaldes rīcību un publiskā un privātā sektora partnerību balstīta attīstība pilsētās un reģionos varētu nodrošināt nepieciešamo sviras efektu, lai sekmētu mazemisiju mobilitātes risinājumu efektīvu finansēšanu un izmantošanu; ierosina arī, ka būtu jāpiešķir prioritāte ESIF un ESI fondu izmantošanai vietējiem, inovatīviem un mazemisiju transporta risinājumiem. Neatmaksājamās dotācijas būtu jāpadara pieejamas iepriekšminētajiem mērķiem Stratēģiskajā ietvardokumentā laikposmam pēc 2020. gada;

61. uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir būtiska loma vietējās enerģijas ražošanas veicināšanā, kā arī saistībā ar integrētajiem un viedajiem enerģijas tīkliem. ESI fondiem būtu jāsekmē nepieciešamie ieguldījumi neatmaksājamu dotāciju veidā, galvenokārt mazāk attīstītos ES reģionos, kuri visvairāk atpaliek;

62. atzīmē, ka investīciju plāns Eiropai paredz arī publisko finansējumu mazemisiju transporta projektiem un viedajiem tīkliem laikposmā no 2015. gada sākuma līdz 2017. gada beigām;

Pilsētās īstenojamās darbības

63. ierosina, ka pilsētu un starppilsētu satiksmes plānošanas praksē Eiropas pilsētām vajadzētu ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānos (SUMP) iekļaut zonas, kas paredzētas mazemisiju transportam un mobilitātei. Pilsētu plānošanā vajadzētu dot priekšroku aktīvajiem transporta veidiem (velotransportam un iešanai kājām), sabiedriskā pasažieru transporta risinājumiem, automobiļu koplietošanai un līdzbraucēju uzņemšanai; tādēļ aicina transporta nozarē īstenot tālredzīgu ES ieguldījumu politiku, kas uzlabotu sabiedrības veselību un, pilnībā ņemot vērā COP21 pieņemto Parīzes nolīgumu, vismaz 10 % ES transporta nozarei paredzētā finansējuma novirzīt velotransportam reģionos, kuru ģeogrāfiskie apstākļi tam ir labvēlīgi;

64. ierosina sagatavot iepriekšēju pētījumu par mobilitāti, ko rada pilsētplānošana un teritoriālpānošana lielpilsētu teritorijās. Vajadzētu palielināt apdzīvotības blīvumu pilsētās un lielpilsētu teritorijās, lai, pirmkārt, samazinātu vajadzību pārvietoties ar transportu, pietuvinot pakalpojumus iedzīvotājiem, un, otrkārt, lai pilnveidotu sabiedriskā transporta tīklus, palielinot to sociālo un saimniecisko efektivitāti un izmantošanu;

65. uzsver, ka telpiskā plānošana ir ļoti svarīgs elements mazemisiju mobilitātes jomā. Apdzīvotības struktūra un pilsētvides projektēšana ietekmē topogrāfiskos apstākļus, kas ļauj ilgtermiņā attīstīties mazemisiju mobilitātei. Gadījumos, kad saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesisko vai konstitucionālo kārtību vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir telpiskās plānošanas pilnvaras, ieteicams šāda veida pasākumus iekļaut arī to reģionālajos, vietējos vai lielpilsētu darbības plānos;

66. atzīst, ka saskaņā ar RK atzinumu “ES ceļvedis velotransporta jomā”⁽¹⁰⁾ būtu jāstiprina velotransports kā transporta veids, palielinot ES publisko finansējumu, kas pieejams velotransporta projektiem, un atkārtoti aicina ES ceļvedi velotransporta jomā iekļaut Komisijas 2018. gada darba programmā. Pašvaldības kā velotransporta un šajā sakarā arī zaļā iepirkuma veicinātājas var palielināt savu lomu cīņā pret klimata pārmaiņām, piedaloties tādās iniciatīvās kā “Eiropas Zaļā galvaspilsēta” vai “Zinātne reģionos”. Varētu virzīt priekšlikumus integrēt īpašus nozīmīgākos velotransporta maršrutu posmus TEN-T tīklā;

67. uzsver, ka saskaņā ar Ēku energoefektivitātes direktīvu⁽¹¹⁾ jaunās ēkās Eiropas Savienībā jābūt iekļautiem arī elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktiem (vēlams ar uzglabāšanas iekārtu). Tāpat daudzdzīvokļu namu atjaunošanai būtu jāietver šādas būvniecības darbības⁽¹²⁾;

68. norāda, ka viedu uzlādes sistēmu ierīkošana ēkās varētu palīdzēt nodrošināt, ka tiek saglabāts elektrotīklu elastīgums, t. i., elektrotransportlīdzekļu akumulatoros uzkrāto enerģiju varētu atgriezt atpakaļ tīklā. Ir nepieciešama holistiska koncepcija, kurā, piemēram, elektrotransportlīdzekļi tiktu uzskatīti par ēku fonda sastāvdaļu;

69. uzsver, ka lielpilsētas un pilsētas ir galvenās transporta jomā ieinteresētās personas attiecībā uz apdzīvotām zonām, un norāda, ka ar mobilitāti pilsētās saistītās problēmas nevar atrisināt, piemērojot tikai vienas nozares pieeju. Tādēļ Komiteja atgādina, ka vietējās un reģionālās pašvaldības, savus ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plānus (SUMP)⁽¹³⁾ izstrādājot vienlaikus ar ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāniem (SEAP), rada īstu pievienoto vērtību, ja tiek ņemta vērā saikne starp transporta politikas pilsētas dimensiju un plašāko telpiskās plānošanas koncepciju, kurā iekļauta reālo un ideālo vietējo energoresursu struktūra. Šādus vietējā līmeņa pasākumus varētu atbalstīt, sniedzot profesionālas konsultācijas un palīdzību Pilsētas mēru pakta ietvaros, lai radītu iekļaujošāku vietējo transportu ar mazāku gaisu un trokšņa piesārņojumu;

70. gadījumā, kad saskaņā ar tiesisko vai konstitucionālo kārtību reģioniem ir teritoriālpilnvaras, iesaka šāda veida pasākumus iekļaut arī reģionālajos pilsētu un starppilsētu ilgtspējīgas mobilitātes plānos;

71. ierosina izveidot tematiskos Eiropas pilsētu tīklus, lai veicinātu mazemisiju mobilitāti. Šādi tīkli ļautu vietējiem uzņēmumiem un pat plašai sabiedrībai vairāk iesaistīties mazemisiju mobilitātes attīstības īstenošanā, piemēram, nodrošinot kopīgus mobilitātes pakalpojumus. Izmantojot jaunākos IT risinājumus, šie pilsētu tīkli var arī mobilizēt attiecīgās mērķgrupas mazemisiju mobilitātes plašākai īstenošanai.

Briselē, 2017. gada 13. jūlijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

⁽¹⁰⁾ “ES ceļvedis velotransporta jomā”, Reģionu komiteja. Pieņemts 2016. gada 12. oktobrī.

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/31/ES (2010. gada 19. maijs) par ēku energoefektivitāti.

⁽¹²⁾ Izstrādes procesā esošs atzinums ENVE-VI-019 “Ēku energoefektivitāte” (Michiel Rijsberman, ALDE/NL).

⁽¹³⁾ RK atzinums par ilgtspējīgas pilsētu mobilitātes plāniem, t. i., COTER-V-048 “Tiesību aktu kopums par mobilitāti pilsētās”.

III

(Sagatavošanā esoši tiesību akti)

REĢIONU KOMITEJA

124. PLENĀRĀ SESIJA 2017. GADA 12.—13. JŪLIJĀ

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšana”

(2017/C 342/10)

Ziņotāja:	Ulrike Hiller (DE/PSE), Brēmenes senāta locekle
Atsauces dokuments:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu un Regulu (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 (Dokuments attiecas uz EEZ un Šveici)
	COM(2016) 815 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Regulas priekšlikums

6. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Ilgttermiņa aprūpes pabalsti līdz šim nav bijuši skaidri iekļauti Regulas (EK) Nr. 883/2004 materiālās piemērošanas jomā, bet tikuši koordinēti kā slimības pabalsti, kas radījis juridisko nenoteiktību gan iestādēm, gan personām, kas pieprasījušas ilgtermiņa aprūpes pabalstus. Regulā ir jāizveido stabils tiesiskais regulējums, kas būtu piemērots ilgtermiņa aprūpes pabalstiem un jāiekļauj šādu pabalstu skaidra definīcija.	Ilgttermiņa aprūpes pabalsti līdz šim nav bijuši skaidri iekļauti Regulas (EK) Nr. 883/2004 materiālās piemērošanas jomā, bet tikuši koordinēti kā slimības pabalsti. Regulā ir jāizveido stabils tiesiskais regulējums, kas būtu piemērots ilgtermiņa aprūpes pabalstiem.

Pamatojums

Ciešāka ilgtermiņa aprūpes pabalstu koordinēšana ir vērtējama atzinīgi. Turklāt, tā kā dalībvalstu noteikumi atšķiras, patlaban iespējams, ka visur neizdosies skaidri nošķirt aprūpes pabalstus un ilgtermiņa aprūpes pabalstus.

Lai varētu veikt koordinēšanu, visās dalībvalstīs ilgtermiņa aprūpes pabalsti būtu jāatzīst un jāveido kā pabalstu veids, kas papildina slimības gadījumā piešķirtos pabalstus. Tādēļ pašlaik priekšroka dodama 34. panta pielāgošanai, nevis īpašai nodaļai par ilgtermiņa aprūpes pabalstiem.

2. grozījums

Regulas priekšlikums

1. panta 3. punkta pirmā daļa

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Aiz 5. apsvēruma iekļauj šādu tekstu:	Aiz 5. apsvēruma iekļauj šādu tekstu:
“(5a) Tiesa ir nospriedusi, ka dalībvalstīm ir tiesības uz ekonomiski neaktīvo pilsoņu piekļuvi sociālā nodrošinājuma pabalstiem, kas nav sociālā palīdzība Direktīvas 2004/38/EK nozīmē, uzņēmējā dalībvalstī attiecināt nosacījumu par likumīgas uzturēšanās tiesībām minētās direktīvas nozīmē. Likumīgo uzturēšanās tiesību pārbaude būtu jāveic saskaņā ar Direktīvas 2004/38/EK prasībām. Šajā nolūkā ekonomiski neaktīvs pilsonis ir skaidri jānošķir no darba meklētāja, kura uzturēšanās tiesības ir tieši piešķirtas ar Līguma par Eiropas Savienība darbību 45. pantu. Lai uzlabotu juridisko skaidrību pilsoņiem un iestādēm, ir vajadzīga šīs judikatūras kodifikācija.	“(5a) Tiesa ir nospriedusi, ka dalībvalstīm ir tiesības uz ekonomiski neaktīvo pilsoņu piekļuvi sociālā nodrošinājuma pabalstiem, kas vienlaikus ir sociālā palīdzība Direktīvas 2004/38/EK nozīmē, uzņēmējā dalībvalstī attiecināt nosacījumu par likumīgas uzturēšanās tiesībām minētās direktīvas nozīmē. Likumīgo uzturēšanās tiesību pārbaude būtu jāveic saskaņā ar Direktīvas 2004/38/EK prasībām. Šajā nolūkā ekonomiski neaktīvs pilsonis ir skaidri jānošķir no darba meklētāja, kura uzturēšanās tiesības ir tieši piešķirtas ar Līguma par Eiropas Savienība darbību 45. pantu. Lai uzlabotu juridisko skaidrību pilsoņiem un iestādēm, ir vajadzīga šīs judikatūras kodifikācija.

Pamatojums

Minētajos Eiropas Savienības Tiesas spriedumos secināts, ka sociālā nodrošinājuma pabalsti, kas saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 883/2004 70. pantu uzskatāmi par no iemaksām neatkarīgiem naudas pabalstiem, ir arī sociālās palīdzības pabalsti Direktīvas 2004/38/EK 24. panta 2. punkta izpratnē. Tajos gadījumos, kad tie vienlaikus ir sociālās palīdzības pabalsti, paredzētā dalībvalstu kompetence ir pamatota. Grozījums ierosināts, lai to precizētu.

3. grozījums

Regulas priekšlikums

1. panta 3. punkta trešā daļa

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(5c) Neraugoties uz ierobežojumiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi pret ekonomiski neaktīvām personām, kas izriet no Direktīvas 2004/38/EK vai no citiem Savienības tiesību aktiem, nekam šajā regulā nebūtu jāierobežo pamattiesības, kas atzītas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, proti, tiesības uz cilvēka cieņu (1. pants), tiesības uz dzīvību (2. pants) un tiesības uz veselības aprūpi (35. pants).”	(5c) Neraugoties uz ierobežojumiem attiecībā uz vienlīdzīgu attieksmi pret ekonomiski neaktīvām personām, kas izriet no Direktīvas 2004/38/EK vai no citiem Savienības tiesību aktiem, nekam šajā regulā nebūtu jāierobežo pamattiesības, kas atzītas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, proti, tiesības uz cilvēka cieņu (1. pants), tiesības uz dzīvību (2. pants), tiesības uz sociālo nodrošinājumu un sociālo palīdzību (34. pants) un tiesības uz veselības aprūpi (35. pants).”

Pamatojums

Pašsaprota.

4. grozījums

Regulas priekšlikums

1. panta 13. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Regulas 12. pantu aizstāj ar šādu:</p> <p>“12. pants</p> <p>Īpaši noteikumi</p> <p>1. Uz personu, kas kādā dalībvalstī veic darbību nodarbinātas personas statusā tāda darba devēja uzdevumā, kurš parasti tur veic savas darbības, un ko minētais darba devējs ir norīkojis Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 16. decembra Direktīvas 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā ⁽¹⁾ nozīmē vai nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja uzdevumā, arī turpmāk attiecas pirmās dalībvalsts tiesību akti, ja paredzamais minētā darba ilgums nepārsniedz 24 mēnešus un ja minētā persona nav norīkota vai nosūtīta aizstāt citu turp iepriekš šā panta nozīmē norīkotu vai nosūtītu nodarbinātu vai pašnodarbinātu personu.</p> <p>2. Uz personu, kas kādā dalībvalstī parasti veic darbību pašnodarbinātas personas statusā un dodas veikt līdzīgu darbību citā dalībvalstī, arī turpmāk attiecas pirmās dalībvalsts tiesību akti, ja šādas darbības paredzamais ilgums nepārsniedz 24 mēnešus un ja minētā persona neaizstāj citu norīkotu nodarbinātu vai pašnodarbinātu personu.”</p> <p>⁽¹⁾ OV L 018, 21.1.1997., 1. lpp.</p>	<p>Regulas 12. pantu aizstāj ar šādu:</p> <p>“12. pants</p> <p>Īpaši noteikumi</p> <p>1. Uz personu, kas kādā dalībvalstī veic darbību nodarbinātas personas statusā tāda darba devēja uzdevumā, kurš parasti tur veic savas darbības, un ko minētais darba devējs ir norīkojis Eiropas Parlamenta un Padomes 1996. gada 16. decembra Direktīvas 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pakalpojumu sniegšanas jomā ⁽¹⁾ nozīmē vai nosūtījis uz citu dalībvalsti veikt darbu minētā darba devēja uzdevumā, arī turpmāk attiecas pirmās dalībvalsts tiesību akti, ja paredzamais minētā darba ilgums nepārsniedz 12 mēnešus un ja minētā persona nav norīkota vai nosūtīta aizstāt citu turp iepriekš šā panta nozīmē norīkotu vai nosūtītu nodarbinātu vai pašnodarbinātu personu.</p> <p>2. Uz personu, kas kādā dalībvalstī parasti veic darbību pašnodarbinātas personas statusā un dodas veikt līdzīgu darbību citā dalībvalstī, arī turpmāk attiecas pirmās dalībvalsts tiesību akti, ja šādas darbības paredzamais ilgums nepārsniedz 12 mēnešus un ja minētā persona neaizstāj citu norīkotu nodarbinātu vai pašnodarbinātu personu.”</p> <p>⁽¹⁾ OV L 018, 21.1.1997., 1. lpp.</p>

Pamatojums

Ierosinājums saīsināt laikposmu, pēc kura beigām uzņēmējvalsts tiesību akti ir jāpiemēro attiecībā uz norīkotiem darba ņēmējiem, ir saskaņā ar RK pieņemto atzinumu par Direktīvu par darba ņēmēju norīkošanu darbā (COR-2016–02881).

5. grozījums

Regulas priekšlikums

1. panta 16. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Regulas 34. pantu svītro.	<p style="text-align: center;">34. pants</p> <p>Ilgtermiņa aprūpes pabalstu pārklāšanās</p> <p><u>1. Ja persona, kura saņem ilgtermiņa aprūpes naudas pabalstus, kas jāuzskata par slimības pabalstiem un ko tādēļ nodrošina dalībvalsts, kuras kompetencē ir naudas pabalsti saskaņā ar 21. un 29. pantu, tajā pašā laikā saskaņā ar šo nodaļu ir tiesīga pieprasīt tiem pašiem mērķiem paredzētus pabalstus natūrā no dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas iestādes citā dalībvalstī, un ja pirmās dalībvalsts iestādei arī tiek prasīts atmaksāt šo pabalstu natūrā izmaksas saskaņā ar 35. pantu, vispārīgais noteikums par 10. pantā paredzēto pabalstu pārklāšanās novēršanu ir piemērojams tikai ar šādu ierobežojumu: ja attiecīgā persona pieprasa vai saņem pabalstu natūrā, naudas pabalsta summu samazina par tā pabalsta natūrā summu, ko pieprasa vai var pieprasīt no pirmās dalībvalsts iestādes, kurai jāatlīdzina attiecīgās izmaksas.</u></p> <p><u>2. Administratīvā komisija izveido detalizētu tādu ilgtermiņa aprūpes pabalstu sarakstu, kas atbilst šīs regulas 1. panta vb) punkta kritērijiem, norādot, kuri pabalsti ir pabalsti natūrā un kuri – naudā.</u></p> <p><u>3. Divas vai vairākas dalībvalstis vai to kompetentās iestādes var vienoties par citiem vai papildu pasākumiem, kas attiecīgajām personām nav mazāk labvēlīgi kā 1. punktā noteiktie principi.</u></p>

Pamatojums

Atsakoties no 1.a nodaļas iekļaušanas priekšlikumā (5. grozījums), citādi jāformulē 34. panta 2. punkts, lai precizētu, kādam jābūt administratīvās komisijas veidotajam sarakstam. Satura grozījumu pamatojums: skatīt 1. grozījuma (6. apsvērum) pamatojumu.

Sekretariāta informācija: Regulas (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu tekstā 34. panta 2. punkts formulēts šādi: “2. Administratīvā komisija izveido to naudas pabalstu un pabalstu natūrā sarakstu, uz ko attiecas 1. punkts.”

6. grozījums

Regulas priekšlikums

1. panta 17. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Aiz 35. panta iekļauj šādu nodaļu:</p> <p>“1.a NODAĻA</p> <p>Ilgtermiņa aprūpes pabalsti</p>	

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>35.a pants</p> <p>Vispārīgi noteikumi</p> <p>1. Neskarot šajā nodaļā paredzētos īpašos noteikumus, 17.–32. pantu mutatis mutandis piemēro ilgtermiņa aprūpes pabalstiem.</p> <p>2. Administratīvā komisija izveido detalizētu tādu ilgtermiņa aprūpes pabalstu sarakstu, kas atbilst šīs regulas 1. panta vb) punkta kritērijiem, norādot, kuri pabalsti ir pabalsti natūrā un kuri – naudā.</p> <p>3. Atkāpjoties no šā panta 1. punkta, dalībvalstis var piešķirt ilgtermiņa aprūpes pabalstus naudā saskaņā ar III sadaļas citām nodaļām, ja pabalsts un īpašie nosacījumi, kas attiecas uz pabalstu, ir minēti XII pielikumā un ja šādas koordinācijas rezultāts ir vismaz tikpat izdevīgs saņēmējiem kā tad, ja pabalsts tiktu koordinēts saskaņā ar šo nodaļu.</p> <p>35.b pants</p> <p>Ilgtermiņa aprūpes pabalstu pārklāšanās</p> <p>1. Ja tādu ilgtermiņa aprūpes naudas pabalstu saņēmējs, kuri piešķirti saskaņā ar kompetentās dalībvalsts tiesību aktiem, saņem – vienlaikus un saskaņā ar šo nodaļu – ilgtermiņa aprūpes pabalstus natūrā no dzīvesvietas vai uzturēšanās vietas iestādes citā dalībvalstī un ja pirmās dalībvalsts iestādei arī jāatmaksā šo pabalstu natūrā izmaksas saskaņā ar 35.c pantu, 10. pantā paredzētais vispārīgais noteikums par pabalstu pārklāšanās novēršanu ir piemērojams tikai ar šādu ierobežojumu: naudas pabalsta summu samazina par pabalsta natūrā atmaksājamo summu, kas saskaņā ar 35. c pantu pieprasāma no pirmās dalībvalsts iestādes.</p> <p>2. Divas vai vairākas dalībvalstis vai to kompetentās iestādes var vienoties par citiem vai papildu pasākumiem, kas attiecīgajām personām nav mazāk labvēlīgi kā 1. punktā noteiktie principi.</p> <p>35.c pants</p> <p>Atmaksāšana starp iestādēm</p> <p>1. 35. pantu mutatis mutandis piemēro ilgtermiņa aprūpes pabalstiem.</p> <p>2. Ja dalībvalsts, kurā atrodas saskaņā ar šo nodaļu kompetentā iestāde, nepiešķir ilgtermiņa aprūpes pabalstus natūrā, iestāde, kura minētajā dalībvalstī saskaņā ar 1. nodaļu ir vai būtu kompetenta attiecībā uz citā dalībvalstī piešķirtu slimības pabalstu natūrā atmaksāšanu, ir uzskatāma par kompetentu arī 1.a nodaļas vajadzībām.”</p>	

Pamatojums

Skatīt 1. grozījuma (6. apsvērum) pamatojumu.

7. grozījums

Regulas priekšlikums

1. panta 22. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. Atkāpjoties no 1. punkta, pilnīgs bezdarbnieks, kas savas pēdējās darbības laikā nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā dzīvojis dalībvalstī, kura nav kompetentā dalībvalsts, un kas nav izpildījis vismaz 12 mēnešu bezdarbnieka apdrošināšanas periodu tikai un vienīgi saskaņā ar kompetentās dalībvalsts tiesību aktiem, nodod sevi dzīvesvietas dalībvalsts nodarbinātības dienestu rīcībā. Šāda persona saņem pabalstus saskaņā ar dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem tā, kā tas notiktu, ja persona būtu izpildījusi visus apdrošināšanas periodus saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem. Šos pabalstus piešķir dzīvesvietas dalībvalsts iestāde. Šajā punktā minētajam pilnīgam bezdarbniekam, kuram būtu tiesības uz bezdarbnieka pabalstu tikai saskaņā ar kompetentās dalībvalsts tiesību aktiem, ja viņš tajā dzīvotu, ir alternatīva iespēja – viņš var izvēlēties nodot sevi minētās dalībvalsts nodarbinātības dienestu rīcībā un saņemt pabalstus saskaņā ar šīs dalībvalsts tiesību aktiem tā, kā tas notiktu, ja viņš tur dzīvotu.</p>	<p>2. Atkāpjoties no 1. punkta, pilnīgs bezdarbnieks, kas savas pēdējās darbības laikā nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā dzīvojis dalībvalstī, kura nav kompetentā dalībvalsts, un kas nav izpildījis vismaz 12 mēnešu bezdarbnieka apdrošināšanas periodu tikai un vienīgi saskaņā ar kompetentās dalībvalsts tiesību aktiem, nodod sevi dzīvesvietas dalībvalsts nodarbinātības dienestu rīcībā. Šāda persona saņem pabalstus saskaņā ar dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem tā, kā tas notiktu, ja persona būtu izpildījusi visus apdrošināšanas periodus saskaņā ar minētās dalībvalsts tiesību aktiem. Šos pabalstus piešķir dzīvesvietas dalībvalsts iestāde.</p>

Pamatojums

Izņēmumam nav ietekmes, ja šajā – īsākā nekā 12 mēneši – nodarbinātības periodā nerodas tiesības pieprasīt pabalstu. Tad izņēmums būtu lieks. Taču, ja šajā periodā rodas tiesības pieprasīt pabalstu, proti, saistībā ar nodarbinātības periodiem citās dalībvalstīs, kas saskaņā ar 6. pantu ir jāņem vērā, būtu jāpamato, kāpēc dzīvesvietas dalībvalstij jāmaksā šie pabalsti, ja iemaksas ir saņēmušas citas dalībvalstis. Izņēmums arī nesaskan ar ierosinātajiem 64. panta noteikumiem, kas nodrošina pabalstu eksportu šādos gadījumos.

8. grozījums

Regulas priekšlikums

2. panta 11. punkta pirmā daļa

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Aiz 19. panta 2. punkta pievieno šādus punktus:</p> <p>3. Ikreiz, kad iestādi lūdz izsniegt iepriekš minēto apliecinājumu, tā veic visu būtisko faktu pienācīgu novērtējumu un garantē, ka informācija, uz kuras pamata ir sniegts attiecīgais apliecinājums, ir pareiza.</p>	<p>Aiz 19. panta 2. punkta pievieno šādus punktus:</p> <p>3. Ikreiz, kad iestādi lūdz izsniegt iepriekš minēto apliecinājumu, tā veic visu būtisko faktu pienācīgu novērtējumu.</p>

Pamatojums

Iestādes nevar garantēt informācijas pareizību. Tām jāpaļaujas uz darba devēju sniegto attiecīgo informāciju. Īpaši jānorāda, ka iestādes, kas izsniedz apliecinājumus, nevar uzņemties atbildību par nepareizu informāciju, ja tās pašas tikušas nepareizi informētas.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ (RK)

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA

Vispārīgas piezīmes

1. atbalsta brīvu un taisnīgu darbaspēka mobilitāti un tādēļ atzinīgi vērtē sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanas noteikumu pārskatīšanu, ņemot vērā iedzīvotāju pieaugošo mobilitāti Eiropas Savienībā;
2. secina, ka darba ņēmēju brīva pārvietošanās kā iekšējā tirgus negatīvā integrācija ir jāpapildina ar sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu kā pozitīvu integrāciju saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un Eiropas Savienības Tiesas judikatūru;
3. uzskata, ka Eiropas Komisijas priekšlikums Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu un priekšlikums Regulai (EK) Nr. 987/2009, ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004, kopumā ir atbilstoši un lietderīgi, un tādēļ tos vērtē atzinīgi;
4. atgādina Komisijai par tās iniciatīvu regulējuma uzlabošanai un norāda, ka sarežģītajam regulējumam Regulā (EK) Nr. 883/2004 un Regulā (EK) Nr. 987/2009 arī turpmāk jābūt saprotamam, lai juridiskā situācija būtu skaidra gan iestādēm, gan iedzīvotājiem;
5. uzsver, ka svarīgi ir reģionos izveidoti mobilu Savienības iedzīvotāju konsultāciju un atbalsta tīkli. Tie ir ļoti vajadzīgi, lai nepieļautu mobilo darba ņēmēju ekspluatāciju un organizētu krāpniecību. RK rosina stiprināt šos tīklus;
6. uzsver, ka Komisijas priekšlikums ir vajadzīgs, lai nodrošinātu darba ņēmēju pārvietošanās brīvību. Tā kā juridiskais pamats, ko veido LESD 48. pants, ir skaidrs, saistībā ar Komisijas priekšlikumu nerodas jautājumi par subsidiaritātes principa ievērošanu. Ierosinātās darbības mērķus dalībvalstis tiešām nevar pietiekami labi sasniegt; darbības mēroga un/vai ietekmes dēļ tie vieglāk sasniedzami ES līmenī, jo ierosinātā darbība ietver transnacionālus aspektus, ko dalībvalstis un/vai reģionālās un vietējās pašvaldības nevar pienācīgi reglamentēt, darbodamās pašas;
7. uzsver, ka ir ļoti ieinteresēta turpināt tehnisko dialogu ar Komisiju par šo tematu, un šajā saistībā norāda, ka nozīmīgs būs ietekmes novērtējuma ziņojums, ko Komisija saskaņā ar RK un Komisijas sadarbības nolīgumu laikus iesniegs;

Darba ņēmēju norīkošana darbā

8. secina, ka vērojams progress saistībā ar norīkošanas darbā regulējumu un norīkojumu apstiprinājumu. Komiteja atzinīgi vērtē to, ka līdz ar 76.a panta ieviešanu Komisija tiek pilnvarota saskaņā ar LESD 291. pantu pieņemt īstenošanas aktus, kuri nosaka portatīvā dokumenta A1 (t. s. A1 sertifikāts) izsniegšanas, apstrīdēšanas un atsaukšanas standartprocedūras tā, lai apgrūtinātu šā dokumenta ļaunprātīgu izmantošanu. Paredzētā kārtība var būt īpaši piemērota, lai novērstu ilgstošus juridiskos strīdus, tostarp pārkāpuma procedūras, un tādējādi veicināt tiesisko stabilitāti Eiropas Savienībā;
9. atgādina, ka pašreizējais priekšlikums, ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 883/2004, atjauninot A1 sertifikāta izsniegšanas procedūras, ir būtisks elements, kas ļauj uzlabot darbā norīkoto darba ņēmēju aizsardzību pret sociālo tiesību pārkāpumiem, un tas ir saistīts ar vienlaikus notiekošo Direktīvas 96/71/EK par darba ņēmēju norīkošanu darbā pārskatīšanu. Ņemot vērā šā aspekta svarīgumu, jebkurš solis, kura mērķis ir panākt, ka turpmāk A1 sertifikātu piešķir saistošā, skaidrā un tiešā veidā, ir īpaši nozīmīgs, un tādēļ tam būtu jāpievērš īpaša uzmanība;
10. saistībā ar darba ņēmēju norīkošanu darbā norāda, ka sociālais nodrošinājums ir lielā mērā atkarīgs no noteikumu un definīciju precizēšanas, tāpēc svarīgāko jēdzienu, piemēram, "pašnodarbinātība" vai "uzņēmējdarbības vieta", viennozīmīga interpretācija palīdzētu efektīvi risināt tādas problēmas kā viltus pašnodarbinātība vai pastkastītes uzņēmumi;

11. šajā saistībā vēlreiz norāda uz Komitejas pausto viedokli, ka laikposmam, pēc kura beigām darba tiesiskajās attiecībās norikojuma gadījumā ir pilnībā jāpiemēro uzņēmējvalsts tiesību akti, vajadzētu būt 12 mēnešiem ⁽¹⁾;

12. pauž bažas par to, ka kavējas sociālā nodrošinājuma informācijas elektroniskās apmaiņas (EESSI) ieviešana. Komiteja uzskata, ka elektroniska datu apmaiņa Eiropā ir ļoti svarīga;

Slimības pabalsti un ilgtermiņa aprūpes pabalsti

13. secina, ka ilgtermiņa aprūpes pabalstu koordinācija paplašina koordinējošo tiesību normu piemērošanas jomu un šāda paplašināšana ir vajadzīga, lai varētu sasniegt ierosinātās rīcības mērķus; taču kumulācijas aizliegumu attiecībā uz slimības un ilgtermiņa aprūpes pabalstiem, iespējams, būs grūti īstenot;

14. atzīmē, ka slimi cilvēki, kas uzturas kādā dalībvalstī, ir jāaizsargā pat tad, ja viņiem nav tiesību uzturēties šajā dalībvalstī. Tomēr Komiteja norāda uz to, ka veselības apdrošināšanas seguma atzīšana ārvalstīs saskaņā ar ES tiesību aktiem bieži izdodas ar grūtībām un dažās ES valstīs cilvēkiem, kas nav iesaistīti stabilās darba attiecībās, bieži veselības apdrošināšanas segums pilnībā neņem vērā nepamatoti tiek liegts;

15. tādēļ principā atzinīgi vērtē to, ka tikai faktiskā dzīvesvieta attiecīgajā dalībvalstī, nevis likumīga uzturēšanās ir priekšnoteikums, lai ekonomiski neaktīvi un trūcīgākie ES pilsoņi varētu saņemt veselības apdrošināšanas segumu. Šajā saistībā jānosaka uzņemošās dalībvalsts tiesības uz izdevumu atmaksu no kompetentās dalībvalsts;

Bezdarbnieka pabalsts

16. uzskata, ka jaunie noteikumi, kas attiecas uz bezdarbnieku pabalstu, ir atbilstoši. Lai arī Regulas (EK) Nr. 883/2004 65. panta 2. punktā paredzētais izņēmums, kas attiecas uz īslaicīgu nodarbinātību, kura nepārsniedz 12 mēnešus, iespējams, nav obligāti nepieciešams, tas tomēr padara tekstu skaidrāku;

17. atzinīgi vērtē ierosinājumu pagarināt bezdarbnieka pabalsta eksporta laiku no trim uz sešiem mēnešiem. Tomēr Komiteja norāda, ka tas būtu jāapvieno ar atbilstošiem aktīva darba tirgus politikas pasākumiem, kas ir svarīgs elements tā dēvētajās "aktivizācijas stratēģijās", kuras virzītas uz to, lai risinātu bezdarba apdrošināšanas un atbalsta sistēmu, aktīva darba tirgus politikas un pabalsta saņemšanas nosacījumu savstarpējās ietekmes jautājumu. RK uzskata, ka būtu jāprecizē, kā dalībvalstis varēs pagarināt eksporta laiku, kas ilgāks nekā spēkā esošajos ES tiesību aktos paredzētais laiks. RK pauž bažas par īpašo režīmu attiecībā uz nodarbinātības laiku, kas sāks nekā 12 mēneši;

Ģimenes pabalsti

18. uzsver, ka visiem ES pilsoņiem ir skaidri noteiktas tiesības uz ģimenes un sociālajiem pabalstiem valstī, kurā viņi ir reģistrēti, nodarbināti vai maksā nodokļus, lai arī dalībvalstu starpā var pastāvēt ievērojamas atšķirības tādā jautājumā kā tiesības uz ģimenes un sociālajiem pabalstiem;

No iemaksām neatkarīgi īpaši naudas pabalsti

19. atzīst pilnvaras, kas izriet no Eiropas Savienības Tiesas judikatūras, kura attiecas uz dalībvalstu pilnvarām noteikt tiesības uz sociālo palīdzību ekonomiski neaktīvajām personām, un atzinīgi vērtē norādi, ka, nosakot minētos nosacījumus, jāievēro Eiropā spēkā esošās pamattiesības un cilvēktiesības. Atzinīgi vērtējams tas, ka šīs personas turpmāk netiks izslēgtas no veselības apdrošināšanas seguma faktiskās dzīvesvietas dēļ, un norāda, ka minētajām personām varētu atļaut veikt samērīgas iemaksas veselības apdrošināšanas sistēmā, pamatojoties uz viņu pastāvīgo dzīvesvietu. Tomēr neatbildēts paliek jautājums par to, kā tiks pamatoti sociālās palīdzības ierobežojumi vai pat atteikums. Vienlaikus šā principa paplašināšana un attiecināšana uz personām, kuras faktiski dzīvo citā, nevis savā dalībvalstī, nozīmē to, ka tā piemērošana ir jāreglamentē arī tādēļ, lai nodrošinātu vienādu rīcību un atbildības sadali dalībvalstu starpā;

Pārrobežu darba ņēmēji

20. pauž sarūgtinājumu par to, ka trūkst ticamu datu un informācijas par to pārrobežu darba ņēmēju skaitu, kuri atbilst Regulā (EK) Nr. 883/2004 minētajai juridiskajai definīcijai;

⁽¹⁾ Atzinums "Direktīvas par darba ņēmēju norīkošanu darbā pārskatīšana" (COR-2016-02881).

21. norāda, ka pierobežas reģioniem ir liela pieredze saistībā ar mobiliem darba ņēmējiem. RK rosina Komisiju un dalībvalstis izmantot šo pieredzi. Tāpēc Komiteja aicina Komisiju, izmantojot arī esošās EURES pārrobežu partnerības, stiprināt EURES izveidotos darbaspēka pārrobežu mobilitātes atbalsta dienestus, atbalstīt jaunu partnerību izveidi un nodrošināt, ka šie dienesti spēj apkopot ticamu informāciju par pārrobežu darba ņēmēju un viņu darba devēju skaitu un profilu.

Brisele, 2017. gada 12. jūlija

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums "Teritoriālā klasifikācija un tipoloģijas"

(2017/C 342/11)

Ziņotājs:	Mieczysław Struk (PL/PPE), Pomožes vojevodistes maršals
Atsauces dokuments:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko attiecībā uz teritoriālajām tipoloģijām (<i>Tercet</i>) groza Regulu (EK) Nr. 1059/2003
	COM(2016) 788 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

COM(2016) 788 final

1. pants

Grozīt 1. punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. pants	1. pants
Regulu (EK) Nr. 1059/2003 groza šādi:	Regulu (EK) Nr. 1059/2003 groza šādi:
(1) regulas 1. pantu aizstāj ar šādu:	(1) regulas 1. pantu aizstāj ar šādu:
"1. pants	"1. pants
Priekšmets	Priekšmets
1. Ar šo regulu izveido teritoriālo vienību kopēju statistisko klasifikāciju (<i>NUTS</i>), lai nodrošinātu saskaņotas statistikas vākšanu, apkopošanu un izplatīšanu dažādos ES teritoriālajos līmeņos.	1. Ar šo regulu izveido teritoriālo vienību kopēju statistisko klasifikāciju (<i>NUTS</i>), lai nodrošinātu saskaņotas statistikas vākšanu, apkopošanu un izplatīšanu dažādos ES teritoriālajos līmeņos.
2. <i>NUTS</i> klasifikācija ir izklāstīta I pielikumā.	2. <i>NUTS</i> klasifikācija ir izklāstīta I pielikumā.
3. Vietējās administratīvās vienības (<i>LAU</i>), kas minētas 4. pantā, papildina <i>NUTS</i> klasifikāciju.	3. Vietējās administratīvās vienības (<i>LAU</i>), kas minētas 4. pantā, papildina <i>NUTS</i> klasifikāciju.
4. Statistikas koordinātu tīkli, kas minēti 4.a pantā, papildina <i>NUTS</i> klasifikāciju. Tos izmanto, lai aprēķinātu teritoriālās tipoloģijas, kas pamatojas uz iedzīvotājiem .	4. Statistikas koordinātu tīkli, kas minēti 4.a pantā, papildina <i>NUTS</i> klasifikāciju. Tos izmanto, lai aprēķinātu teritoriālās tipoloģijas, kas pamatojas uz iedzīvotāju sadalījumu un blīvumu .
5. Attiecinot tipus uz teritoriālajām vienībām, Savienības teritoriālās tipoloģijas, kas minētas 4.b pantā, papildina <i>NUTS</i> klasifikāciju.”;	5. Attiecinot tipus uz teritoriālajām vienībām, Savienības teritoriālās tipoloģijas, kas minētas 4.b pantā, papildina <i>NUTS</i> klasifikāciju.”;

Pamatojums

Precizāks formulējums.

2. grozījums

COM(2016) 788 final

1. pants

Grozīt 5. punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(5) iekļauj šādu 4.a un 4.b pantu:	(5) iekļauj šādu 4.a un 4.b pantu:
(..)	(..)
4.b pants	4.b pants
Savienības teritoriālās tipoloģijas	Savienības teritoriālās tipoloģijas
(..)	(..)
3. Šādas tipoloģijas izveido LAU līmenī:	3. Šādas tipoloģijas izveido LAU līmenī:
a) urbanizācijas pakāpe (DEGURBA):	a) urbanizācijas pakāpe (DEGURBA):
— "Pilsētu teritorijas":	— "Pilsētu teritorijas",
— " Pilsētas " vai "Blīvi apdzīvotas teritorijas",	— "Blīvi apdzīvotas teritorijas",
— " Mazpilsētas un piepilsētas " vai "Vidēji blīvi apdzīvotas teritorijas",	— "Vidēji blīvi apdzīvotas teritorijas",
— " Lauku teritorijas " vai "Mazapdzīvotas teritorijas";	— "Mazapdzīvotas teritorijas";
b) funkcionālās pilsētu teritorijas:	b) funkcionālās pilsētu teritorijas:
— " Pilsētas " un to "Svārstsatiksmes zonas";	— " Pilsētu teritorijas " un to "Svārstsatiksmes zonas";
c) piekrastes teritorijas:	c) piekrastes teritorijas:
— "Piekrastes teritorijas",	— "Piekrastes teritorijas",
— "Teritorijas, kas nav piekrastes teritorijas".	— "Teritorijas, kas nav piekrastes teritorijas".
Ja dalībvalstī ir vairāk nekā viens LAU administratīvais līmenis, Komisija (Eurostat) apspriežas ar minēto dalībvalsti, lai noteiktu LAU administratīvo līmeni, ko izmanto tipoloģiju attiecināšanai.	Ja dalībvalstī ir vairāk nekā viens LAU administratīvais līmenis, Komisija (Eurostat) apspriežas ar minēto dalībvalsti, lai noteiktu LAU administratīvo līmeni, ko izmanto tipoloģiju attiecināšanai.
4. Šādas tipoloģijas un apzīmējumus izveido NUTS 3. līmenī:	4. Šādas tipoloģijas un apzīmējumus izveido NUTS 3. līmenī:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>a) pilsētu-lauku tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Galvenokārt pilsētu reģioni”, — “Pārejas reģioni”, — “Galvenokārt lauku reģioni”; <p>b) metropoles tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Metropoles reģioni”, — “Nemetropoles reģioni”; <p>c) piekrastes tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Piekrastes reģioni”, — “Reģioni, kas nav piekrastes reģioni”. 	<p>a) pilsētu-lauku tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Galvenokārt pilsētu reģioni”, — “Pārejas reģioni”, — “Galvenokārt lauku reģioni”; <p>b) metropoles tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Metropoles reģioni”, — “Nemetropoles reģioni”; <p>c) piekrastes tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Piekrastes reģioni”, — “Reģioni, kas nav piekrastes reģioni”; <p>d) salu tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Salu reģioni”, — “Reģioni, kas nav salu reģioni”; <p>e) kalnu tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Kalnu reģioni”, — “Reģioni, kas nav kalnu reģioni”; <p>f) robežu tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Pierobežas reģioni”, — “Reģioni, kas nav pierobežas reģioni”; <p>g) apdzīvotības tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Mazapdzīvoti reģioni”, — “Reģioni, kas nav mazapdzīvoti”, — “Novecojoši reģioni”, — “Nenovecojoši reģioni”, — “Reģioni, kuru apdzīvotība samazinās”, — “Reģioni, kuru apdzīvotība nesamazinās”; <p>h) nomaļu tipoloģija:</p> <ul style="list-style-type: none"> — “Nomaļu reģioni”, — “Reģioni, kas nav nomaļu”.

Pamatojums

Teritorijas, kurām ir konkrētas (ģeogrāfiskas, ekonomiskas, sociālas un demogrāfiskas) īpatnības, varēs izmantot attiecīgus rādītājus, lai palīdzētu īstenot publiskas rīcībpolitikas, ar kurām tiek risinātas teritoriju problēmas.

3. grozījums

COM(2016) 788 final

1. pants

Grozīt 5. punktu

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(5) iekļauj šādu 4.a un 4.b pantu:	(5) iekļauj šādu 4.a un 4.b pantu:
(..)	(..)
4.b pants	4.b pants
Savienības teritoriālās tipoloģijas	Savienības teritoriālās tipoloģijas
(..)	(..)
5. Komisija ar īstenošanas aktiem nosaka vienādus nosacījumus attiecībā uz tipoloģiju saskaņotu piemērošanu dalībvalstīs un Savienības līmenī. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 7. pantā minēto pārbaudes procedūru.	5. Komisija, apspriežoties ar dalībvalstīm un reģioniem , nosaka vienādus nosacījumus attiecībā uz tipoloģiju saskaņotu piemērošanu dalībvalstīs un Savienības līmenī.
	6. Šā panta 3. un 4. punktā minētās tipoloģijas varētu papildināt ar jaunām, ja ir pamatota nepieciešamība, ko konstatējušas dalībvalstis vai Reģionu komiteja un apstiprinājusi Komisija.

Pamatojums

Teritorijas, kurām ir konkrētas (ģeogrāfiskas, ekonomiskas, sociālas un demogrāfiskas) īpatnības, varēs izmantot attiecīgus rādītājus, lai palīdzētu īstenot publiskas rīcībpolitikas, ar kurām tiek risinātas teritoriju problēmas.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

1. uzsver, ka Eiropas reģionālā statistika ir nozīmīgs instruments mērķtiecīgas politikas veidošanā un noderīgs rīks, kas ļauj izprast un kvantitatīvi izvērtēt politisko lēmumu ietekmi konkrētās teritorijās. Minēto statistiku ļoti dažādos nolūkos izmanto daudzi publiskā un privātā sektora lietotāji, tostarp reģionālās un vietējās pašvaldības, un tā nodrošina objektīvu pamatu, lai atbalstītu lēmumu pieņemšanas procesus daudzās publiskās intervences jomās, tādās kā atbalsts MVU, inovācijas politika, izglītība, darba tirgus, transports, tūrisms un jūras nozares;

2. apstiprina, ka teritoriālajām tipoloģijām, kas izriet no Eiropas statistikas, ir liela nozīme reģionālajā politikā, jo tās var veicināt uz faktiem balstītus politikas pasākumus un vairāk integrētas teritoriālas pieejas, kurās ņemta vērā ES reģionu daudzveidība;

3. pieņem zināšanai Eiropas Komisijas iniciatīvu grozīt Regulu (EK) Nr. 1059/2003 attiecībā uz teritoriālajām tipoloģijām (*Tercet*). Šo tipoloģiju kodifikācija vienā juridiskā tekstā varētu ļaut apkopot datus par dažādiem teritoriju veidiem, nodrošinot esošās metodikas saskaņotu un pārredzamu piemērošanu gan ES, gan dalībvalstu līmenī. Tomēr tas nedrīkst novest pie jaunās *Tercet* klasifikācijas iekļaušanas atbilstības noteikumos kādā no ES politikas jomām, tostarp kohēzijas politikā;

4. secina, ka leģislatīvais priekšlikums grozīt Regulu (EK) Nr. 1059/2003 atbilst subsidiaritātes principam, jo mērķi ES līmenī izveidot, koordinēt un uzturēt saskaņotu statistikas klasifikāciju statistikas vajadzībām nevar pietiekami labi sasniegt, ja dalībvalstis rīkojas vienas pašas. Tomēr, no otras puses, atbilstību subsidiaritātes principam var nodrošināt tikai tad, ja teritoriālās tipoloģijas tiek saskaņotas, intensīvi apspriežoties ar dalībvalstīm un reģioniem. Turklāt leģislatīvajā priekšlikumā principā paredzēti tikai tie pasākumi, kas nepieciešami priekšlikuma mērķu sasniegšanai, tādēļ var uzskatīt, ka tas atbilst proporcionalitātes principam;

5. uzsver, ka vajadzīgs ciešāks dialogs starp valstu statistikas iestādēm un reģionālajām (vietējām) pašvaldībām, lai gādātu, ka jaunās *Tercet* klasifikācijas izstrādē tiek pietiekami ņemtas vērā dažādu teritoriju sociālekonomiskās, telpiskās un administratīvās īpatnības;
6. uzsver, ka ir svarīgi ņemt vērā specifisko situāciju teritorijās ar īpašām ģeogrāfiskām, ekonomiskām, sociālām un demogrāfiskām iezīmēm, kas būtu pienācīgi jāietver Eiropas reģionālajā statistikā, lai stiprinātu ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, kā noteikts LESD 174. pantā;
7. šajā saistībā vērš uzmanību uz:
- a) LESD 174. pantu, kurā noteikts, ka īpaša uzmanība ir veltīta lauku apvidiem, apvidiem, kurus skar rūpniecības restrukturizācija, kā arī reģioniem, kuros ir būtiska vai pastāvīga ekonomiska vai demogrāfiska atpalicība, piemēram, galējie ziemeļu reģioni ar mazu iedzīvotāju blīvumu, kā arī salas un pārrobežu un kalnu reģioni;
 - b) *Zaļo grāmatu par teritoriālo kohēziju* (COM(2008) 616 final) un tai pievienoto Komisijas dienestu darba dokumentu (SEC (2008) 2550), kuros minētas teritoriālās tipoloģijas, piemēram, pierobežas reģioni, kalnu reģioni, salu reģioni un mazapdzīvoti reģioni. Šīs tipoloģijas jau ir izmantotas *Piektajā ziņojumā par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju* (publicēts 2010. gada novembrī);
 - c) RK atzinumu par iepriekš minēto zaļo grāmatu (COTER-IV-020), kurā Eiropas Komisija ir aicināta paplašināt savus pētījumus, lai izstrādātu attiecīgus rādītājus īpašajām sociāli ekonomiskajām problēmām, ar ko saskaras konkrētu veidu reģioni, piemēram, kalnu reģioni, salas, reģioni ar zemu apdzīvotības blīvumu un pierobežas reģioni, un būtiski uzlabotu statistikas datus un to atspoguļojumu kartēs ar nolūku parādīt patieso situāciju;
 - d) RK atzinumu "*Sestais ziņojums par ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju*" (COTER-V-052), kurā aicināts labāk ievērot LESD 174. panta noteikumus;
 - e) RK atzinumu "*Teritoriālās attīstības rādītāji — IKP un ne tikai*" (COTER-VI-009), kurā norādīts, ka trūkst kvantitatīvas informācijas par tiem dažādajiem ES reģioniem, kam piemīt īpašas (ģeogrāfiskās, ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās) iezīmes, kas ietekmē to attīstību, kā arī ierosināts, ka Komisijai (*Eurostat*) jāpieņem Līgumā noteiktās teritoriālās kategorijas, lai palīdzētu pareizi īstenot ES rīcībpolitikas ar teritoriālu dimensiju;
 - f) RK atzinuma projektu "*Uzņēmējdarbība salās. Ieguldījums teritoriālajā kohēzijā*" (COTER-VI/022), kurā ierosināts iekļaut salas kā papildu kategoriju priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko groza *Tercet* regulu;
8. pauž nožēlu par to, ka Komisijas priekšlikumā iekļautais teritoriālo tipoloģiju skaits ir ierobežots un nav ņemtas vērā citas tipoloģijas, kas saistītas ar teritorijām ar īpašām ģeogrāfiskām, ekonomiskām, sociālām un demogrāfiskām iezīmēm un kas jau ir izstrādātas un tiek izmantotas, proti, salu reģionu, kalnu reģionu, pierobežas reģionu, mazapdzīvotu reģionu un tālāko reģionu tipoloģijas. Ir ļoti svarīgi pieņemt tādas teritoriālās tipoloģijas, kas statistiski atspoguļo šo reģionu daudzveidību un sarežģītību, lai šīs teritorijas labāk ņemtu vērā. Tādēļ RK iesaka, grozot *Tercet* regulu, un šajā procesā iesaistot dalībvalstis un reģionus, regulā iekļaut atsauces uz iepriekš minētajām teritoriālajām tipoloģijām.

Briselē, 2017. gada 13. jūlijā

Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Atjaunojamo energoresursu enerģija un elektroenerģijas iekšējais tirgus”

(2017/C 342/12)

Ziņotāja:	Daiva Matonienė (LT/ECR), Šauļu pilsētas domes deputāte
Atsauces dokumenti:	Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija)
	COM(2016) 767 final
	Priekšlikums regulai par elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija)
	COM(2016) 861 final
	Priekšlikums direktīvai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija)
	COM(2016) 864 final
	Priekšlikums regulai, ar ko izveido Eiropas Savienības Energo regulatoru sadarbības aģentūru (pārstrādāta redakcija)
	COM(2016) 863 final
	Priekšlikums jaunai regulai par riskatavību elektroenerģijas sektorā
	COM(2016) 862 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

(7)

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Tāpēc ir lietderīgi Savienībai noteikt saistošu mērķrādītāju – vismaz 27 % atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru. Dalībvalstīm savs devums šā mērķrādītāja sasniegšanā būtu jānosaka savu integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu ietvaros atbilstoši Regulā [par pārvaldību] noteiktajam pārvaldības procesam.	Tāpēc ir lietderīgi Savienībai noteikt saistošu mērķrādītāju – vismaz 27 % atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru. Dalībvalstīm savs devums šā mērķrādītāja sasniegšanā būtu jānosaka savu integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu ietvaros atbilstoši Regulā [par pārvaldību] noteiktajam pārvaldības procesam. <i>Lai nodrošinātu atbilstību Parīzes nolīgumam, būs nepieciešams, ka dalībvalstis izvirza pašas savus saistošos mērķus, kuros paredzēts, ka jāsasniedz augstāks atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvars.</i>

Pamatojums

Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izvirzīt vērienīgākus saistošus nacionālos mērķus attiecībā uz savu enerģijas īpatsvaru, kas iegūts no atjaunojamiem energoresursiem. Šajā procesā dalībvalstis varētu censties panākt lielāku atjaunojamo energoresursu īpatsvaru nekā ES saistošais 27 % mērķis. Tomēr, nacionālo mērķu noteikšana būtu jāatstāj katras dalībvalsts

ziņā, lai tās pieņem lēmumu, ņemot vērā savas iespējas, prasības un apstākļus. ES līmenī nebūtu jānosaka augstāks saistošs mērķis.

2. grozījums

(13)

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Komisijai vajadzētu sekmēt kompetento valsts vai reģionu iestāžu vai struktūru apmaiņu ar paraugpraksi, piemēram, regulārās sanāksmēs meklējot vienotu pieeju, kā sekmēt izmaksefektīvu atjaunojamo energoresursu enerģijas projektu plašāku izmantošanu, vairojot investīcijas jaunās, elastīgās un tīrās tehnoloģijās un noteikt pienācīgu stratēģiju, kā atteikties no tehnoloģijām, kuras nepalīdz samazināt emisijas vai nesniedz pietiekamu elastību, spriežot pēc caurskatāmiem kritērijiem un uzticamiem tirgus cenas signāliem.</p>	<p>Komisijai vajadzētu sekmēt kompetento valsts vai reģionu un vietējo iestāžu vai struktūru apmaiņu ar paraugpraksi, piemēram, regulārās sanāksmēs meklējot vienotu pieeju, kā sekmēt izmaksefektīvu atjaunojamo energoresursu enerģijas projektu plašāku izmantošanu, vairojot investīcijas jaunās, elastīgās un tīrās tehnoloģijās un noteikt pienācīgu stratēģiju, kā atteikties no tehnoloģijām, kuras nepalīdz samazināt emisijas vai nesniedz pietiekamu elastību, spriežot pēc caurskatāmiem kritērijiem un uzticamiem tirgus cenas signāliem.</p>

Pamatojums

Komisijas priekšlikumu ieteikts papildināt, tekstā ietverot vietējās iestādes. Tas ir svarīgi, jo enerģētikas nozarē vietējās iestādes tieši iesaistās gan atjaunojamo energoresursu enerģijas attīstīšanā savās teritorijās, gan enerģētikas jomā noteikto valsts mērķrādītāju sasniegšanā.

3. grozījums

(15)

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>No atjaunojamajiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas atbalsta shēmas izradījušās efektīvs līdzeklis, kā sekmēt atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas plašāku izmantošanu. Ja un kad dalībvalstis nolems ieviest atbalsta shēmas, šāds atbalsts būtu jāsniedz tādā veidā, kas pēc iespējas mazāk kropļotu elektroenerģijas tirgu darbību. Tādēļ aizvien lielāks skaits dalībvalstu atbalstu piešķir papildus tirgus ieņēmumiem.</p>	<p>No atjaunojamajiem energoresursiem saražotās elektroenerģijas atbalsta shēmas izradījušās efektīvs līdzeklis, kā sekmēt atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas plašāku izmantošanu. Ja un kad dalībvalstis nolems ieviest atbalsta shēmas, šāds atbalsts būtu jāsniedz tādā veidā, kas pēc iespējas mazāk kropļotu elektroenerģijas tirgu darbību. Tādēļ aizvien lielāks skaits dalībvalstu atbalstu piešķir papildus tirgus ieņēmumiem, un tāpēc jāstimulē atjaunojamo energoresursu enerģijas ražotāju spēja reaģēt uz tirgus signāliem.</p>

Pamatojums

ES direktīvā par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu uzsvērts, ka atjaunojamo energoresursu enerģijas atbalsta shēma nedrīkst radīt tirgus kropļojumus, tādēļ jāstimulē atjaunojamo energoresursu enerģijas ražotāju spēja reaģēt uz tirgus signāliem.

4. grozījums

(33)

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Valsts un reģionālajā mērogā pieņemtie noteikumi un saistības attiecībā uz minimālajām prasībām atjaunojamo energoresursu enerģijas lietošanai jaunās un atjaunotās ēkās ir būtiski sekmējuši atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanu. Šie pasākumi Savienībā būtu jāsekmē plašākā mērogā, vienlaikus ar būvniecības noteikumiem un būvnormatīviem veicinot atjaunojamo energoresursu enerģijas energoefektīvāku izmantošanu.</p>	<p>Valsts, reģionālajā un vietējā mērogā pieņemtie noteikumi un saistības attiecībā uz minimālajām prasībām atjaunojamo energoresursu enerģijas lietošanai jaunās un atjaunotās ēkās ir būtiski sekmējuši atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanu. Šie pasākumi Savienībā būtu jāsekmē plašākā mērogā, vienlaikus ar būvniecības noteikumiem un būvnormatīviem veicinot atjaunojamo energoresursu enerģijas energoefektīvāku izmantošanu.</p>

Pamatojums

Ieteikts ietvert atsauci arī uz vietējām iestādēm. Pašvaldības, izstrādājot ilgtspējīgas enerģētikas un atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantojuma palielināšanas plānus, nosaka minimālās prasības atjaunojamo energoresursu enerģijas lietošanai.

5. grozījums

(54)

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Vietējo iedzīvotāju iesaistīšanās atjaunojamo energoresursu enerģijas projektos ar atjaunojamo energoresursu energokopienu starpniecību ir devusi ievērojamu pievienoto vērtību, kas izpaužas kā atjaunojamo energoresursu enerģijas noderīguma atzišana vietējā mērogā un papildu privātā kapitāla pieejamība. Nākotnē aizvien palielinoties atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas jaudai, šāda vietējās sabiedrības iesaistīšanās kļūs vēl izšķirošāka.</p>	<p>Vietējo iedzīvotāju iesaistīšanās atjaunojamo energoresursu enerģijas projektos ar atjaunojamo energoresursu energokopienu starpniecību ir devusi ievērojamu pievienoto vērtību, kas izpaužas kā atjaunojamo energoresursu enerģijas noderīguma atzišana vietējā mērogā un papildu privātā kapitāla pieejamība. Nākotnē aizvien palielinoties atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas jaudai, šāda vietējās sabiedrības iesaistīšanās kļūs vēl izšķirošāka.</p> <p>Šādu kopienu veidošanās jāsekmē valsts, reģionālajā un vietējā mērogā.</p>

Pamatojums

Komisijas priekšlikumos uzsvērts, ka patērētājiem jāklūst par aktīviem jaunā elektroenerģijas tirgus dalībniekiem. Vietējās energokopienas var būt efektīvs veids, kā pārvaldīt enerģiju kopienas mērogā, patērējot savu saražoto elektroenerģiju vai nu tieši energoapgādei, vai siltumapgādei un aukstumapgādei, tādēļ šādu kopienu veidošanās būtu jāsekmē visos valdības un administratīvajos līmeņos.

6. grozījums

(55)

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Vietējām atjaunojamo energoresursu energokopienām to raksturīgo iezīmju, tādu kā lieluma, īpašumtiesību struktūras un projektu skaita, dēļ var būt grūti uz vienlīdzīgiem pamatiem konkurēt ar lieliem tirgus dalībniekiem, proti, ar konkurentiem, kuri īsteno lielākus projektus vai kuru rīcībā ir vairāk aktīvu. Pasākumi, kuru mērķis ir novērst šādu energokopienām neizdevīgu stāvokli, ietver pasākumus, kas tām dod iespēju darboties energosistēmā un veicina to integrāciju tirgū.	Vietējām atjaunojamo energoresursu energokopienām to raksturīgo iezīmju, tādu kā lieluma, īpašumtiesību struktūras un projektu skaita, dēļ var būt grūti uz vienlīdzīgiem pamatiem konkurēt ar lieliem tirgus dalībniekiem, proti, ar konkurentiem, kuri īsteno lielākus projektus vai kuru rīcībā ir vairāk aktīvu. Pasākumi, kuru mērķis ir novērst šādu energokopienām neizdevīgu stāvokli, ietver pasākumus, kas tām dod iespēju darboties energosistēmā un veicina to integrāciju tirgū. <i>Dalībvalstīm ieteicams sadarbībā ar Eiropas Komisiju un savām vietējām un reģionālajām pašvaldībām sagatavot ieteikumus, kuros izklāstīti kopienas izveides un darbības pamatprincipi.</i>

Pamatojums

Komisija priekšlikumos uzsvērusi, ka iedzīvotājiem ar entuziasmu jāiesaistās enerģētikas pārkārtošanā, jāizmanto labums, ko sniedz jaunās tehnoloģijas, kuras palīdz samazināt rēķinus par energopatēriņu, un aktīvi jāiesaistās tirgū, un vietējās energokopienas var būt efektīvs veids, kā pārvaldīt enerģiju kopienas mērogā. Lai sasniegtu šos mērķus, ļoti svarīgi ir sniegt iedzīvotājiem vispusīgu informāciju par kopienu izveidi, to darbību, iespējām un ieguvumiem.

7. grozījums

3. panta 1., 2. un 4. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
1. Dalībvalstis kopīgi nodrošina, ka atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvars Savienības enerģijas bruto galapatēriņā līdz 2030. gadam sasniedz vismaz 27 %.	1. Dalībvalstis kopīgi nodrošina, ka atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvars Savienības enerģijas bruto galapatēriņā līdz 2030. gadam sasniedz vismaz 27 %. <i>Pēc tam, kad dalībvalstis ir izvērtējušas priekšnoteikumus un apstākļus uz vietas, tās var izvirzīt savus saistošos mērķus, kas paredz lielāku īpatsvaru.</i>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. Katras dalībvalsts devumu šā vispārējā 2030. gadam nospraustā mērķrādītāja sasniegšanā nosaka un Komisijai paziņo integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu ietvaros saskaņā ar Regulas [par pārvaldību] 3. līdz 5. un 9. līdz 11. pantu.</p> <p>4. Komisija dalībvalstu ieceru lielo vērienu atbalsta ar veicinošu satvaru, kas aptver Savienības līdzekļu, jo īpaši finanšu instrumentu, pastiprinātu izmantošanu, it sevišķi nolūkā mazināt atjaunojamo energoresursu enerģijas projektu kapitāla izmaksas.</p>	<p>2. Veidu, kā dalībvalstis sasniedz šo vispārējo 2030. gadam nosprausto mērķrādītāju, nosaka un Komisijai paziņo integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu ietvaros saskaņā ar Regulas [par pārvaldību] 3. līdz 5. un 9. līdz 11. pantu.</p> <p>4. Komisija dalībvalstu ieceru lielo vērienu atbalsta ar veicinošu satvaru, kas aptver Savienības līdzekļu, jo īpaši finanšu instrumentu, pastiprinātu izmantošanu, it sevišķi nolūkā mazināt atjaunojamo energoresursu enerģijas projektu mainīgās ekonomiskās izmaksas un uzlabot Eiropas ražotāju un uzstādītāju tehnoloģiskās iespējas un konkurētspēju vai patērētāju ieinteresētību iegūt atjaunojamo energoresursu enerģiju. Līdzīgi Komisija var, izmantojot ES finansējumu, izveidot mehānismus, kas, ņemot vērā dažādus faktoros un apstākļus, atbalsta tos reģionus vai dalībvalstis, kuru panākumi atjaunojamo energoresursu jomā uzskatāmi par tādiem, kas pārsniedz vidējo rādītāju.</p> <p>6. Katra dalībvalsts nodrošina, ka atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvars, kas aprēķināts saskaņā ar šo direktīvu, enerģijas bruto galapatēriņā 2030. gadā atbilst vismaz tās vispārējam nacionālajam mērķrādītājam (šādā sadalījumā: elektroenerģija, siltumenerģijas patēriņš un transports) minētajā gadā attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru, kā norādīts I pielikumā.</p>

Pamatojums

Attiecībā uz 3. panta 1. punktu:

Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai izvirzīt vērienīgākus saistošus nacionālos mērķus attiecībā uz savu enerģijas īpatsvaru, kas iegūts no atjaunojamiem energoresursiem. Šajā procesā dalībvalstis varētu censties panākt lielāku atjaunojamo energoresursu īpatsvaru nekā ES saistošais 27 % mērķis. Tomēr, nacionālo mērķu noteikšana būtu jāatstāj katras dalībvalsts ziņā, lai tās pieņem lēmumu, ņemot vērā savas iespējas, prasības un apstākļus. ES līmenī nebūtu jānosaka augstāks saistošs mērķis.

Attiecībā uz 3. panta 4. punktu:

Ar šo grozījumu ierosināts, ka lielāku Eiropas finansējumu var piešķirt tām valstīm (un, iespējams, reģioniem), kas guvušas lielākus panākumus atjaunojamo energoresursu popularizēšanā. Šādā mehānismā būtu jāņem vērā katras valsts atšķirīgie apstākļi, un tam jādarbojas kā šo valstu stimulam. Turklāt, lai nodrošinātu līdzsvarotu un konkurētspējīgu attīstību, publisko finansējumu nedrīkst izmantot tikai vienam mērķim.

Attiecībā uz 3. panta 6. punktu:

Grozījuma teksts aizgūts no iepriekšējās direktīvas, kurā noteikts, ka katrai dalībvalstij ir pienākums noteikt un apņemties izpildīt savus nacionālos mērķus. Tajā ierosināts arī noteikt šos mērķus sīkāk elektroenerģijas, siltumenerģijas un transporta jomā.

8. grozījums

4. pants

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Lai sasniegtu 3. panta 1. punktā nosprausto Savienības mērķrādītāju, dalībvalstis, ievērojot valsts atbalsta noteikumus, var izmantot atbalsta shēmas. Atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas atbalsta shēmas izstrādā tā, lai izvairītos no liekas elektroenerģijas tirgu kropļošanas un nodrošinātu, ka ražotāji ņem vērā elektroenerģijas pieprasījumu un piedāvājumu, kā arī iespējamus tīkla ierobežojumus.</p>	<p>1. Lai sasniegtu 3. panta 1. punktā nosprausto Savienības mērķrādītāju, dalībvalstis, ievērojot valsts atbalsta noteikumus, var izmantot atbalsta shēmas. Atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas atbalsta shēmas (un līdz ar to visus noteikumus saistībā ar attiecīgo tirgu) izstrādā tā, lai izvairītos no elektroenerģijas tirgu (ņemot vērā visu izmaksu internalizāciju un iekļaujot vides apdraudējumu) kropļošanas, kā arī uzticamības, apgādes kvalitātes, konkurētspējas un cenu pieejamības mazināšanas un lai nodrošinātu, ka ražotāji ņem vērā elektroenerģijas pieprasījumu un piedāvājumu, kā arī iespējamus tīkla ierobežojumus.</p>
<p>2. Atbalstu atjaunojamo energoresursu elektroenerģijai izstrādā tā, lai atjaunojamo energoresursu elektroenerģiju integrētu elektroenerģijas tirgū un nodrošinātu, ka atjaunojamo energoresursu enerģijas ražotāji reaģē uz tirgus cenas signāliem un gūst maksimālus tirgus ieņēmumus.</p>	<p>2. Atbalstu atjaunojamo energoresursu elektroenerģijai izstrādā tā, lai atjaunojamo energoresursu elektroenerģiju integrētu elektroenerģijas tirgū un nodrošinātu, ka atjaunojamo energoresursu enerģijas ražotāji reaģē uz tirgus cenas signāliem un gūst maksimālus tirgus ieņēmumus.</p>
<p>3. Dalībvalstis nodrošina, ka atbalsts atjaunojamo energoresursu elektroenerģijai tiek piešķirts atvērtā, pārredzamā, konkurenciālā, nediskriminējošā un izmaksefektīvā veidā.</p>	<p>3. Dalībvalstis nodrošina, ka atbalsts atjaunojamo energoresursu elektroenerģijai tiek piešķirts atvērtā, pārredzamā, konkurenciālā, nediskriminējošā un izmaksefektīvā veidā.</p>
<p>4. Dalībvalstis vismaz reizi četros gados novērtē, cik rezultatīvs ir to atbalsts atjaunojamo energoresursu elektroenerģijai. Lēmumus par atbalsta turpināšanu vai paildzināšanu un jauna atbalsta izstrādi balsta uz novērtējumu rezultātiem.</p>	<p>4. Dalībvalstis var pielāgot finansiālā atbalsta shēmas tālākajos reģionos, pamatojoties uz faktiskajām ražošanas izmaksām, kas izriet no īpašām iezīmēm vai atkarības no ārējiem avotiem, nolūkā palielināt tādas elektroenerģijas īpatsvaru, ko iegūst no atjaunojamiem un citiem vietējiem tīras enerģijas avotiem.</p>
	<p>5. Dalībvalstis vismaz reizi četros gados novērtē, cik rezultatīvs ir to atbalsts atjaunojamo energoresursu elektroenerģijai. Lēmumus par atbalsta turpināšanu vai paildzināšanu un jauna atbalsta izstrādi balsta uz novērtējumu rezultātiem.</p>

Pamatojums

Attiecībā uz 4. panta 1. punktu:

Ņemot vērā tirgus kropļojumus, ko rada valsts tiesību akti vai fosilā kurināmā uzņēmumi, kas darbojas saskaņā ar šiem tiesību aktiem, šajā kontekstā būtu lietderīgi ietvert direktīvā minētos tirgus kropļojumus.

Atjaunojamo energoresursu elektroenerģija jāintegrē elektroenerģijas tirgū, ņemot vērā katras tehnoloģijas īpatnības. Izmantojot cenu par vienīgo vadošo principu, var iegūt maldinošus situācijas rādītājus.

Attiecībā uz 4. panta 2. punktu:

Dažādi atjaunojamie energoresursi būtu jāintegrē, ņemot vērā tehnoloģijas īpatnības. Centieni izmantot cenu kā vienīgo rādītāju, var radīt nepareizu priekšstatu par reālo situāciju.

Attiecībā uz 4. panta 3. un 5. punktu

Centralizācija būtu pretrunā Komisijas mērķim paredzēt dalībvalstīm plašu rīcības brīvību, lai tās var piešķirt atbalstu atklātā, pārredzamā, konkurētspējīgā, nediskriminējošā un izmaksu ziņā efektīvā veidā. Tā kā dalībvalstis var noteikt savas prasības, atsauce uz obligātiem ES kritērijiem ir nevietā.

9. grozījums

5. panta 2. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
2. Dalībvalstis nodrošina, ka atbalsts, kas atbilst vismaz 10 % jaunatbalstītās jaudas katru gadu no 2021. līdz 2025. gadam un vismaz 15 % jaunatbalstītās jaudas katru gadu no 2026. līdz 2030. gadam, ir atvērts iekārtām, kas atrodas citās dalībvalstīs.	2. Dalībvalstis nodrošina, ka atbalsts, kas atbilst vismaz 10 % jaunatbalstītās jaudas katru gadu no 2021. līdz 2025. gadam un vismaz 15 % jaunatbalstītās jaudas katru gadu no 2026. līdz 2030. gadam, ir atvērts iekārtām, kas atrodas citās dalībvalstīs. Jāveicina arī pārrobežu sadarbības ieguldījumi, kas nodrošina starpsavienojumus pienācīgā līmenī.

Pamatojums

Mazinot prasību pēc pārrobežu konkursiem, sistēmā samazināsies konkurences spiediens. Izmaksu pazemināšanas iespējas nekļūs lielākas. Tāpēc ir svarīgi nodrošināt, ka starp dalībvalstīm tiek radīta atbilstīga starpsavienojumu jauda.

10. grozījums

6. pants

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Neskarot pielāgojumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu valsts atbalsta noteikumus, dalībvalstis nodrošina, ka atjaunojamo energoresursu enerģijas projektiem piešķirtā atbalsta līmenis un nosacījumi netiek pārskatīti tā, ka tie negatīvi ietekmētu šādi piešķirtās tiesības un atbalstīto projektu saimniecisko aspektu.	Neskarot pielāgojumus, kas vajadzīgi, lai izpildītu valsts atbalsta noteikumus, vai citus konkrētus force majeure apstākļus, ko katrā gadījumā atsevišķi nosaka dalībvalstis un Eiropas Komisija , dalībvalstis nodrošina, ka atjaunojamo energoresursu enerģijas projektiem piešķirtā atbalsta līmenis un nosacījumi netiek pārskatīti tā, ka tie negatīvi ietekmētu šādi piešķirtās tiesības un atbalstīto projektu saimniecisko aspektu.

Pamatojums

Jāparedz zināma elastība dalībvalstīm *force majeure* gadījumos vai gadījumos, kad budžeta samazinājuma dēļ ir apdraudēti, piemēram, izglītībai un veselībai paredzētie publiskie līdzekļi, bet atjaunojamo energoresursu veicināšanai piešķirtie līdzekļi paliek neskarti.

11. grozījums

7. panta 1. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Aprēķinot dalībvalsts atjaunojamo energoresursu enerģijas bruto galapatēriņu, biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo, kā arī biomasas degvielu daļa, ko patērē transportā, ja to ražo no pārtikas vai dzīvnieku barības kultūraugiem, nepārsniedz 7 % no enerģijas galapatēriņa attiecīgās dalībvalsts autotransportā un dzelzceļa transportā. Šo limitu samazina līdz 3,8 % 2030. gadā pēc X pielikuma A daļā noteiktās trajektorijas. Dalībvalstis var noteikt zemāku limitu un nošķirt dažādu veidu biodegvielas, bioloģiskos šķidros kurināmos un biomasas degvielas, kas saražotas no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem, piemēram, nosakot zemāku limitu tai pārtikas vai dzīvnieku barības kultūraugu biodegvielu daļai, ko saražo no eļļas kultūraugiem, ņemot vērā netiešo zemes izmantošanas maiņu.</p>	<p>Aprēķinot dalībvalsts atjaunojamo energoresursu enerģijas bruto galapatēriņu, biodegvielu un bioloģisko šķidro kurināmo, kā arī biomasas degvielu daļa, ko patērē transportā, ja to ražo no pārtikas vai dzīvnieku barības kultūraugiem, nepārsniedz 7 % no enerģijas galapatēriņa attiecīgās dalībvalsts autotransportā un dzelzceļa transportā. Tas neattiecas uz biodegvielu, kura saskaņā ar 2. panta u) apakšpunktu rada nelielu netiešo zemes izmantošanas maiņas risku. Šo limitu samazina līdz 3,8 % 2030. gadā pēc X pielikuma A daļā noteiktās trajektorijas. Dalībvalstis var noteikt zemāku limitu un nošķirt dažādu veidu biodegvielas, bioloģiskos šķidros kurināmos un biomasas degvielas, kas saražotas no pārtikas un dzīvnieku barības kultūraugiem, piemēram, nosakot zemāku limitu tai pārtikas vai dzīvnieku barības kultūraugu biodegvielu daļai, ko saražo no eļļas kultūraugiem, ņemot vērā netiešo zemes izmantošanas maiņu.</p>

Pamatojums

Nebūtu pakāpeniski jāatsakās no tradicionālām biodegvielām, kas pozitīvi ietekmē klimatu un ilgtspēju un kas nerada daudz ar netiešu zemes izmantojuma maiņu saistītu emisiju. Pārtikas un lauksaimniecības organizācija atbalsta gan ilgtspējīgu pārtikas, gan degvielas ražošanu. Eiropas Savienībā lielas lauksaimniecības zemes platības ir atstātas atmatā, un pakāpeniska atteikšanās no biodegvielas kavē resursu elastīgu izmantošanu un tehnoloģiju attīstību.

12. grozījums

9. panta 1. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Divas vai vairākas dalībvalstis var sadarboties visu veidu kopprojektos, kas saistīti ar elektroenerģijas, siltumapgādei un aukstumapgādei izmantojamās enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem. Šajā sadarbībā drīkst piedalīties privātuzņēmēji.</p>	<p>1. Divas vai vairākas dalībvalstis var sadarboties visu veidu kopprojektos, kas saistīti ar elektroenerģijas, siltumapgādei un aukstumapgādei izmantojamās enerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem. Šajā sadarbībā drīkst piedalīties privātuzņēmēji. Īpaši uzsverams reģionālās sadarbības lietderīgums.</p>

Pamatojums

Ir svarīgi skaidri uzsvērt reģionālās sadarbības nozīmi atjaunojamo energoresursu enerģijas tirgū. Sadarbība reģionālā mērogā var būt jo īpaši lietderīga ekonomikas ziņā un radīt reālas iespējas vienota elektroenerģijas iekšējā tirgus attīstībai.

13. grozījums

11. panta 1. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Viena vai vairākas dalībvalstis var sadarboties ar vienu vai vairākām trešām valstīm visu veidu kopprojektos, kas saistīti ar elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem. Šajā sadarbībā drīkst piedalīties privātuzņēmēji.</p>	<p>Viena vai vairākas dalībvalstis var sadarboties ar vienu vai vairākām trešām valstīm visu veidu kopprojektos, kas saistīti ar elektroenerģijas ražošanu no atjaunojamajiem energoresursiem. Šajā sadarbībā drīkst piedalīties privātuzņēmēji.</p> <p><i>Atjaunojamo energoresursu enerģijas ražotnēm, kuras atrodas trešās valstīs un kuras ir iekļautas kopprojektos, to darbības ciklā jāatbilst vides, sociālajiem, darba un drošības standartiem, ko parasti piemēro Eiropas Savienībā un tajā dalībvalstī, kura plāno izmantot šo sarazoto enerģiju savos valsts pārskatos.</i></p>

Pamatojums

Šā aizsardzības pasākuma mērķis ir izvairīties no iespējamām dempinga situācijām, transportējot enerģiju no trešām valstīm.

14. grozījums

16. panta 1. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Dalībvalstis līdz 2021. gada 1. janvārim izveido vienu vai vairākus vienotos administratīvos kontaktpunktus, kas koordinē visu atļauju piešķiršanas procesu pieteikumu iesniedzējiem, kuri piesakās uz atļaujām būvēt un ekspluatēt atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas stacijas un ar tām saistītās pārvades un sadales tīkla infrastruktūras.</p>	<p>Dalībvalstis līdz 2021. gada 1. janvārim izveido vienu vai vairākus vienotos administratīvos kontaktpunktus, kas koordinē visu atļauju piešķiršanas procesu pieteikumu iesniedzējiem, kuri piesakās uz atļaujām būvēt un ekspluatēt atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas stacijas un ar tām saistītās pārvades un sadales tīkla infrastruktūras.</p> <p><i>Šos kontaktpunktus savas kompetences ietvaros var pārvaldīt reģionu vai vietējo pašvaldību iestādes.</i></p>

Pamatojums

Grozījuma nolūks ir palielināt reģionālo un vietējo struktūru nozīmi atjaunojamo energoresursu enerģijas projektu pārvaldībā. Šīm struktūrām ir tiesības pārvaldīt arī noteikta veida iekārtas.

15. grozījums

19. panta 2. un 7. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. (..)</p> <p>Dalībvalstis nodrošina, ka izcelsmes apliecinājumus neizsniedz ražotājam, kas par to pašu atjaunojamo energoresursu enerģijas daudzumu saņem finansiālu atbalstu no atbalsta shēmas. <i>Dalībvalstis šādus izcelsmes apliecinājumus izdo un pārved uz tirgu, tos izolot. Ieņēmumus no izolēm izmanto atjaunojamo energoresursu atbalsta izmaksu segšanai.</i></p> <p>7. Izcelsmes apliecinājumā obligāti precizē:</p> <p>a) energoresursu, no kura enerģija iegūta, un ražošanas sākuma un beigu datumus;</p> <p>b) to, vai tas attiecas uz:</p> <p>i) elektroenerģiju vai</p> <p>ii) gāzi, vai</p> <p>iii) siltumapgādei vai aukstumapgādei izmantoto enerģiju;</p> <p>c) enerģijas ražošanas iekārtas identifikāciju, atrašanās vietu, veidu un jaudu;</p> <p>d) to, vai attiecībā uz iekārtu ir piešķirts atbalsts investīcijām, un to, vai par attiecīgo enerģijas vienību ir piešķirts jebkāds cits atbalsts no kādas <i>valsts</i> atbalsta shēmas, un atbalsta shēmas tipu;</p> <p>e) datumu, kad iekārta nodota ekspluatācijā, un</p> <p>f) izdošanas datumu un valsti, kā arī unikālo identifikācijas numuru.</p> <p>Mazu iekārtu izcelsmes apliecinājumos var norādīt vienkāršotu informāciju.</p>	<p>2. (..)</p> <p>Dalībvalstis nodrošina, ka izcelsmes apliecinājumus neizsniedz ražotājam, kas par to pašu atjaunojamo energoresursu enerģijas daudzumu saņem finansiālu atbalstu no atbalsta shēmas.</p> <p>7. Izcelsmes apliecinājumā obligāti precizē:</p> <p>a) energoresursu, no kura enerģija iegūta, un ražošanas sākuma un beigu datumus;</p> <p>b) to, vai tas attiecas uz:</p> <p>i) elektroenerģiju vai</p> <p>ii) gāzi, vai</p> <p>iii) siltumapgādei vai aukstumapgādei izmantoto enerģiju;</p> <p>c) enerģijas ražošanas iekārtas identifikāciju, atrašanās vietu, veidu un jaudu;</p> <p>d) to, vai attiecībā uz iekārtu ir piešķirts atbalsts investīcijām, un to, vai par attiecīgo enerģijas vienību ir piešķirts jebkāds cits atbalsts no kādas <i>publiskā</i> atbalsta shēmas, un <i>šā</i> atbalsta shēmas tipu;</p> <p>e) datumu, kad iekārta nodota ekspluatācijā, un</p> <p>f) izdošanas datumu un valsti, kā arī unikālo identifikācijas numuru.</p> <p>Mazu iekārtu izcelsmes apliecinājumos var norādīt vienkāršotu informāciju.</p>

Pamatojums

Attiecībā uz 19. panta 2. punktu:

Ir ļoti svarīgi, lai viens un tas pats izcelsmes apliecinājums atjaunojamo energoresursu enerģijas ražotājiem netiktu piešķirts divreiz – izmantojot valsts atbalsta shēmas un izcelsmes apliecinājumu izsoles.

Attiecībā uz 19. panta 7. punktu:

Publisko atbalstu var sniegt ne tikai valsts.

16. grozījums

20. pants

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Vajadzības gadījumā dalībvalstis izvērtē nepieciešamību paplašināt pašreizējo gāzes tīklu infrastruktūru, lai atvieglinātu atjaunojamo resursu gāzes integrāciju.</p>	<p>1. <i>Saskaņā ar tīklu izturībai un drošībai izvirzītām profilakses prasībām, kas pamatojas uz pārredzamiem un nediskriminējošiem kritērijiem, ko ir definējušas kompetentas attiecīgas valsts iestādes:</i></p> <p>a) <i>dalībvalstis nodrošina, ka pārvades sistēmu operatori un sadales sistēmu operatori savā teritorijā garantē no atjaunojamiem energoresursiem saražotas elektroenerģijas pārvadi un sadali, tostarp ierīkojot elektroenerģijas akumulēšanas sistēmas un ar baterijām darbināmas elektroapgādes pārvaldības sistēmas, lai novērstu traucējumus, ko rada atjaunojamo energoresursu svārstības, un nodrošinātu elektroenerģijas tīkla stabilitāti;</i></p> <p>b) <i>attiecībā uz elektroenerģiju, kas iegūta no atjaunojamiem energoresursiem, dalībvalstis arī paredz vai nu prioritāru piekļuvi, vai garantētu piekļuvi tīkla sistēmai;</i></p> <p>c) <i>dalībvalstis nodrošina, ka, izvietojot elektroražošanas iekārtas, pārvades sistēmu operatori, ciktāl to ļauj valsts elektrosistēmas darbība un balstoties uz pārskatāmiem un nediskriminējošiem kritērijiem, dod priekšroku tādām, kuras izmanto atjaunojamus energoresursus. Dalībvalstis nodrošina atbilstošus ar tīklu un tirgu saistītus operatīvus pasākumus, lai mazinātu no atjaunojamiem energoresursiem ražotas elektroenerģijas izplatīšanas ierobežojumus. Ja tiek veikti būtiski pasākumi, ar kuriem ierobežo atjaunojamus energoresursus, lai nodrošinātu attiecīgās valsts elektrosistēmas darbību un energoapgādes drošību, dalībvalstis nodrošina, ka atbildīgie sistēmu operatori kompetentajai regulatīvajai iestādei sniedz pārskatus par minētajiem pasākumiem un norāda, kādus korektīvos pasākumus tie plāno veikt, lai nepieļautu nevēlamu ierobežošanu;</i></p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>3. Pamatojoties uz integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos saskaņā ar Regulas [par pārvaldību] I pielikumu ietvertu novērtējumu par nepieciešamību būvēt jaunu infrastruktūru centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei no atjaunojamajiem energoresursiem nolūkā sasniegt šīs direktīvas 3. panta 1. punktā minēto Savienības mērķrādītāju, dalībvalstis vajadzības gadījumā veic pasākumus ar mērķi izveidot centralizētu siltumapgādes infrastruktūru, lai varētu veikt siltumapgādi un aukstumapgādi, izmantojot lielas biomasas, saules enerģijas un ģeotermālās enerģijas ietaises.</p>	<p>d) dalībvalstīm ir jānodrošina, ka atbildība par atjaunojamo energoresursu enerģiju atbilst pārredzamības kritērijiem, ņemot vērā no fosilajiem energoresursiem ražotās elektroenerģijas izmaksas elektroenerģijas tīklā, kurā atjaunojamo energoresursu enerģija tiks ievadīta, īpašu uzmanību pievēršot maziem izolētiem tīkliem un novēršot kropļojumus, ko varētu radīt atbalsts vai atvieglojumi tradicionālām ražošanas sistēmām un fosilā kurināmā apgādes sistēmām, lai nepieļautu kropļojumus, kas nāk par labu fosilajiem energoresursiem, bet kaitē atjaunojamiem energoresursiem;</p> <p>e) attiecībā uz atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas iekārtām, kuras galvenokārt izmanto pašu patēriņa vajadzībām, it īpaši mājokļos, ir jābūt garantijai, ka tajās saražotās enerģijas pārpalikumu var ievadīt publiskajā tīklā, nosakot jaudas un enerģijas ierobežojumus atkarībā no faktiskā patēriņa, ka tiks atvieglotas atļauju piešķiršanas procedūras un ka atbildība būs taisnīga un balstīta uz patērētājiem piegādātās enerģijas cenām.</p> <p>2. Vajadzības gadījumā dalībvalstis izvērtē nepieciešamību paplašināt pašreizējo gāzes tīklu infrastruktūru, lai atvieglinātu atjaunojamo resursu gāzes integrāciju.</p> <p>3. Vajadzības gadījumā dalībvalstis izvērtē nepieciešamību pilnveidot pašreizējo transporta degvielas tīklu infrastruktūru, lai sekmētu atjaunojamo energoresursu degvielas integrēšanu.</p> <p>4. Pamatojoties uz integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos saskaņā ar Regulas [par pārvaldību] I pielikumu ietvertu novērtējumu par iespēju un ieinteresētību būvēt jaunu infrastruktūru centralizētajai siltumapgādei un aukstumapgādei no atjaunojamajiem energoresursiem nolūkā sasniegt šīs direktīvas 3. panta 1. punktā minēto Savienības mērķrādītāju, dalībvalstis vajadzības gadījumā veic pasākumus ar mērķi izveidot infrastruktūru siltumenerģijas izmantošanai (piemēram, izmantojot centralizētas siltumapgādes sistēmas), lai varētu veikt siltumapgādi un aukstumapgādi, izmantojot lielas biomasas, saules enerģijas un ģeotermālās enerģijas ietaises.</p>

Pamatojums

Attiecībā uz 20. panta bijušo 2. punktu:

Tiek ierosināts saglabāt iepriekšējās direktīvas punktu, kurā dota priekšroka piekļuvei atjaunojamo energoresursu elektroenerģijai, tās pārvadei un pieslēgumam šai atjaunojamo energoresursu elektroenerģijai.

Attiecībā uz 20. panta ar atzinumu ierosināto 3. punktu:

Tāpat kā biogāzes gadījumā tas veicina jebkādu atjaunojamo energoresursu degvielas iekļaušanu transporta degvielas izplatīšanas infrastruktūrā.

Attiecībā uz 20. panta ar atzinumu ierosināto 4. punktu:

Jāizvairās no jēdziena “nepieciešamība”, jo tas šķietami liecina, ka centralizētā siltumapgāde un aukstumapgāde ir vienīgais veids, kā sasniegt ES mērķus.

17. grozījums

Pēc 20. panta pievienot jaunu pantu

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>Par uzņēmumu un tehnoloģiju attīstību</p> <p>1. Eiropas Savienībai šobrīd ir pasaulē vadošā loma ar atjaunojamiem energoresursiem saistītu tehnoloģiju un uzņēmējdarbības jomā, pateicoties mūsu produktu un pakalpojumu sniedzēju konkurētspējai, sākot no iekārtu ražotājiem līdz konsultantiem, uzstādītājiem, uzturētājiem un finanšu iestādēm.</p> <p>Eiropas Komisijas prioritārs mērķis ir laikposmā līdz 2030. gadam nostiprināt un paplašināt šo vadošo lomu.</p> <p>2. Komisija un dalībvalstis vismaz 15 % no visiem saviem līdzekļiem piešķir atjaunojamo energoresursu enerģijas, jaudas palielināšanas pasākumu, uzņēmumu konkurētspējas un it īpaši tehnoloģiju attīstības atbalstam.</p> <p>Tāpat kā ESI fondu gadījumā Eiropas Komisijai būtu jāievieš mehānismi, kas, ņemot vērā dažādus faktoros un apstākļus, nodrošinātu tiem reģioniem vai dalībvalstīm, kuru progress šajā konkrētajā jomā uzskatāms par augstāku nekā vidējais rādītājs, iespēju stimulēt atjaunojamo energoresursu izmantošanu šajos apgabalos.</p> <p>3. Lai saglabātu šo vadošo lomu, dalībvalstis un Eiropas Komisija, neskarot citas jomas, nosaka šādus prioritāros virzienus:</p> <p>A) Tehnoloģija:</p> <p>i) nepārtraukti samazināt to ieguldījumu un darbības izmaksas, kas cita starpā ietver informācijas un komunikācijas tehnoloģijas (IKT);</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>ii) lielāks iegūtās enerģijas daudzums un iekārtu pielāgojamība dažādu patērētāju prasībām;</p> <p>iii) līdztekus citām tehnoloģijām īpaši svarīga nozīme būs saules fotoelementiem, enerģijas uzkrāšanai, siltumsūkņiem, trešās paaudzes biodeģvielām un jūras enerģijai;</p> <p>iv) atjaunojamo energoresursu ražošanas pārvaldāmība un to transportēšana;</p> <p>v) lielāku vai mazāku tehnoloģisko uzlabojumu ieviešana visos atjaunojamo energoresursu nozaru procesos un vērtību ķēdēs.</p> <p>B) Uzņēmumi:</p> <p>i) izstrādāt un izplatīt dažādus finanšu instrumentus;</p> <p>ii) uzlabot iekšējos uzņēmējdarbības procesus, orientējot tos uz pašreizējo un iespējamo patērētāju interesēm un vēlmēm, pilnveidojot tirgus un tirgvedības pētījumus;</p> <p>iii) atvieglot dažādu dalībvalstu uzņēmumu metodoloģiju un darba metožu apmaiņu, veicināt ilgtermiņa tirdzniecības līgumu izstrādi un palielināt uzņēmumu lielumu un jaudu;</p> <p>iv) atvieglot informācijas apriti starp uzņēmumiem, universitātēm un tehnoloģiju centriem.</p> <p>4. Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm līdz 2018. gada 31. decembrim izstrādās īpašu stratēģiju šajā jomā, kurā būs raksturoti prioritārie virzieni un – atkarībā no dažādu atjaunojamo energoresursu nozaru un ģeogrāfisko apgabalu attīstības – nepilnības, iespējas un nākamajos desmit gados iespējamie sabiedriskie pasākumi.</p> <p>5. Vajadzības gadījumā dalībvalstis izvērtē nepieciešamību izveidot elektroenerģijas uzglabāšanas infrastruktūru, lai uzlabotu no atjaunojamiem resursiem iegūtās enerģijas integrāciju.</p>

Pamatojums

Attiecībā uz 1.–4. punktu:

Nemot vērā rūpīgo attieksmi pret citiem aspektiem, nav pieņemami, ka Eiropas direktīvā nav nevienas tiešas un precīzas atsauces uz šiem ļoti svarīgajiem aspektiem (uzņēmējdarbība un tehnoloģiju attīstība).

Attiecībā uz 5. punktu:

Atjaunojamās enerģijas ražošanas veicināšana ir nesaraujami saistīta ar nepieciešamību nodrošināt uzglabāšanas infrastruktūru. Īpaši aktuāli tas ir, piemēram, salu un tālākajos reģionos, kuriem raksturīgi izolēti mikrotīkli.

18. grozījums

22. panta 1. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Dalībvalstis nodrošina, ka atjaunojamo energoresursu energokopienas ir tiesīgas ražot, patērēt, uzkrāt un pārdot atjaunojamo energoresursu enerģiju, tostarp slēdzot elektroenerģijas pirkuma līgumus, un tām netiek piemērotas nesamērīgas procedūras un maksas, kas neatspoguļo izmaksas.</p>	<p>Dalībvalstis nodrošina, ka atjaunojamo energoresursu energokopienas ir tiesīgas ražot, patērēt, uzkrāt un pārdot atjaunojamo energoresursu enerģiju, tostarp slēdzot elektroenerģijas pirkuma līgumus, un tām netiek piemērotas nesamērīgas procedūras un maksas, kas neatspoguļo izmaksas.</p>
<p>Šajā direktīvā atjaunojamo energoresursu energokopiena ir MVU vai bezpeļņas organizācija, kuras kapitāldaļu turētāji vai biedri sadarbojas, veicot atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas ražošanu, sadali, uzkrāšanu vai piegādi, un kas atbilst vismaz četriem no turpmāk norādītajiem kritērijiem:</p>	<p>Šajā direktīvā atjaunojamo energoresursu energokopiena ir MVU vai bezpeļņas organizācija, kuras kapitāldaļu turētāji vai biedri sadarbojas, veicot atjaunojamo energoresursu elektroenerģijas ražošanu, sadali, uzkrāšanu vai piegādi, un kas atbilst vismaz četriem no turpmāk norādītajiem kritērijiem:</p>
<p>a) tās kapitāldaļu turētāji vai biedri ir fiziskas personas, vietējās iestādes, tostarp pašvaldības, vai MVU, kas darbojas atjaunojamo energoresursu enerģijas jomā;</p>	<p>a) tās kapitāldaļu turētāji vai biedri ir fiziskas personas, reģionālās vai vietējās iestādes, tostarp pašvaldības, vai MVU, kas darbojas atjaunojamo energoresursu enerģijas jomā;</p>
<p>b) vismaz 51 % subjekta kapitāldaļu turētāju vai biedru ar balsstiesībām ir fiziskas personas;</p>	<p>b) vismaz 51 % subjekta kapitāldaļu turētāju vai biedru ar balsstiesībām ir fiziskas personas;</p>
<p>c) vismaz 51 % subjekta kapitāldaļu vai līdzdalības tiesību pieder vietējiem dalībniekiem, proti, vietējo sabiedrisko un vietējo privāto sociālekonomisko interešu pārstāvjiem vai iedzīvotājiem, kuri ir nepastarpināti ieinteresēti kopienas darbībā un tās ietekmē;</p>	<p>c) vismaz 51 % subjekta kapitāldaļu vai līdzdalības tiesību pieder vietējiem dalībniekiem, proti, vietējo sabiedrisko un vietējo privāto sociālekonomisko interešu pārstāvjiem vai iedzīvotājiem, kuri ir nepastarpināti ieinteresēti kopienas darbībā un tās ietekmē;</p>
<p>d) vismaz 51 % vietu subjekta valdē vai pārvaldības institūcijās atvēlētās vietējiem dalībniekiem, proti, vietējo sabiedrisko un vietējo privāto sociālekonomisko interešu pārstāvjiem vai iedzīvotājiem, kuri ir nepastarpināti ieinteresēti kopienas darbībā un tās ietekmē;</p>	<p>d) vismaz 51 % vietu subjekta valdē vai pārvaldības institūcijās atvēlētās vietējiem dalībniekiem, proti, vietējo sabiedrisko un vietējo privāto sociālekonomisko interešu pārstāvjiem vai iedzīvotājiem, kuri ir nepastarpināti ieinteresēti kopienas darbībā un tās ietekmē;</p>
<p>e) kopiena iepriekšējos 5 gados vidēji gadā ir uzstādījusi ne vairāk kā 18 MW atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas jaudas elektroenerģijas ražošanas, siltumapgādes un aukstumapgādes, kā arī transporta vajadzībām.</p>	<p>e) kopiena iepriekšējos 5 gados vidēji gadā ir uzstādījusi ne vairāk kā 30 MW atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošanas jaudas elektroenerģijas ražošanas, siltumapgādes un aukstumapgādes, kā arī transporta vajadzībām.</p>

Pamatojums

Atjaunojamo energoresursu energokopienas var būt nozīmīgs līdzeklis ilgtspējīgas enerģijas ražošanas veicināšanai vietējā līmenī. Arī reģionālajām pašvaldībām šajā saistībā var būt nozīmīga loma, un nevajadzētu pārāk ierobežot šādu kopienu ražotās enerģijas apjoma robežlīmeni.

19. grozījums

23. pants

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>1. Lai veicinātu atjaunojamo energoresursu enerģijas plašāku izmantošanu siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā, katra dalībvalsts tiecas katru gadu palielināt siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātās atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru vismaz par 1 procentpunktu (pp), to izsakot kā nacionālo īpatsvaru enerģijas galapatēriņā un aprēķinot saskaņā ar 7. pantā noteikto metodiku.</p> <p>2. Dalībvalstis, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, var izstrādāt un publiskot sarakstu, kurā norādīti pasākumi un īstenojošās struktūras, piemēram, kurināmā piegādātāji, kas veicina 1. punktā noteikto palielinājumu.</p> <p>3. Šā panta 1. punktā noteikto palielinājumu var īstenot, izmantojot vienu vai vairākas turpmāk norādītās iespējas:</p> <p>a) atjaunojamo energoresursu enerģijas fiziska iekļaušana siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātajā enerģijā un enerģijas ražošanai izmantotajā kurināmajā;</p> <p>b) tieši ietekmes mazināšanas pasākumi, piemēram, augstas efektivitātes sistēmu uzstādīšana ēkās nolūka nodrošināt siltumapgādi un aukstumapgādi no atjaunojamajiem energoresursiem vai atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošana industriālās siltumapgādes un aukstumapgādes procesos;</p> <p>c) netieši ietekmes mazināšanas pasākumi, uz kuriem attiecas tirgojami sertifikāti, kas apliecina pienākuma izpildi, atbalstot netiešus ietekmes mazināšanas pasākumus, kurus veic cits uzņēmējs, piemēram, neatkarīgs atjaunojamo energoresursu tehnoloģijas uzstādītājs vai energopakalpojumu uzņēmums, kas sniedz atjaunojamo energoresursu iekārtu uzstādīšanas pakalpojumus.</p>	<p>1. Lai veicinātu atjaunojamo energoresursu enerģijas un/vai atlikumsiltuma vai atlikumaukstuma plašāku izmantošanu siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā, katra dalībvalsts tiecas katru gadu palielināt siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātās atjaunojamo energoresursu enerģijas un/vai atlikumsiltuma vai atlikumaukstuma īpatsvaru vismaz par 1 procentpunktu (pp), to izsakot kā nacionālo īpatsvaru enerģijas galapatēriņā un aprēķinot saskaņā ar 7. pantā noteikto metodiku.</p> <p>2. Dalībvalstis, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, var izstrādāt un publiskot sarakstu, kurā norādīti pasākumi un sadarbīgās struktūras, piemēram, enerģijas piegādātāji, kas veicina 1. punktā noteiktā palielinājuma īstenošanu un novērtēšanu.</p> <p>3. Šā panta 1. punktā noteikto palielinājumu īsteno, izmantojot:</p> <p>a) jaunas atjaunojamo energoresursu enerģijas fizisku iekļaušanu no siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmām;</p> <p>b) procesus, kas tieši saistīti ar ēkām un nozari, vai dažus primārā sektora procesus;</p> <p>c) citus politikas pasākumus, kuru ietekme būtu līdzvērtīga 1. punktā paredzētajiem apjomiem, piemēram, valsts fiskālās politikas pasākumus vai citi ekonomiskus stimulus.</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>4. Šā panta 2. punktā minēto pasākumu īstenošanai un uzraudzībai <i>dalībvalstis var izmantot</i> struktūras, kas izveidotas saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES 7. pantā noteiktajām nacionālajām energoefektivitātes pienākuma shēmām.</p>	<p>4. <i>Attiecībā uz dažādajiem īstenojamajiem pasākumiem ņem vērā, ka:</i></p> <p>a) <i>siltumapgādes un aukstumapgādes tirgus ir ļoti sadrumstalots un atkarīgs no patērētājiem, centralizācijas pakāpes, iepriekš izmantotā kurināmā u. c.,</i></p> <p>b) <i>lai novērstu šķēršļus virzībā uz efektīvāku un ilgtspējīgāku siltumapgādi un aukstumapgādi, būs nepieciešami vietēja, reģionāla un valsts līmeņa pasākumi atbalstoša Eiropas regulējuma ietvaros.</i></p> <p><i>Tādējādi dalībvalstis var izmantot vai izstrādāt</i></p> <p>a) <i>iniciatīvas finansējuma un rentabilitātes uzlabošanai:</i></p> <p>i) <i>ieviest tirgojamus sertifikātus, kas apliecina, ka pienākums izpildīts, atbalstot netiešus ietekmes mazināšanas pasākumus, kurus veic cits uzņēmējs, piemēram, neatkarīgs atjaunojamo energoresursu tehnoloģijas uzstādītājs vai energopakalpojumu uzņēmums, kas sniedz atjaunojamo energoresursu iekārtu uzstādīšanas pakalpojumus;</i></p> <p>ii) <i>pārskatīt savas īpašuma tiesības, lai noskaidrotu jautājumu par to, kā starp īpašniekiem un īrniekiem vai daudzdzīvokļu ēku iedzīvotājiem sadalīt ieguvumus, ko sniedz uzlabojumi atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanā;</i></p> <p>iii) <i>atbalstīt vietējos un reģionālos dalībniekus, kuri var uzlabot atjaunojamo energoresursu siltumapgādes un aukstumapgādes ieguldījumu ienesīgumu, apvienojot atsevišķus projektus lielākos ieguldījumu kopumos (sakopojumos);</i></p> <p>iv) <i>izveidot vienotu kontaktpunktu ieguldījumu konsultāciju sniegšanai (ietverot konsultāciju pakalpojumus, atbalstu projekta izstrādē un projektu finansēšanu);</i></p> <p>v) <i>mudināt privātklientu bankas piedāvāt produktus, kas pielāgoti privāto īres namu renovācijai (piemēram, atliktos hipotekārā kredīta maksājumus, īstermiņa aizdevumus), kuriem varētu piešķirt publisko atbalstu;</i></p> <p>vi) <i>izvairīties no tiešām subsīdijām ieguldījumiem, izņemot gadījumus, kad iekārtai, kurai piešķirts atbalsts, ir pievienotā vērtība kā inovatīvam, augstas efektivitātes, atkārtojamam un citādi lietderīgam projektam;</i></p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
	<p>b) <i>iniciatīvas, kas ļauj uzlabot sabiedrības informētību un uzticēšanos tehnoloģijām un piegādātājiem:</i></p> <p>i) <i>apkures katlu pārbaūžu laikā sniegt informāciju par atjaunojamo energoresursu sistēmu priekšrocībām, ja tiek aizstātas pašreizējās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmas;</i></p> <p>ii) <i>izveidot un reklamēt tīmekļa vietnes, kurās norādītas cenas (kā arī aplūkoti vides jautājumi, tehniskā pieejamība un uzticamība u. c.) un ekspluatācijas ilguma salīdzināšanas līdzekļi, lai palīdzētu iespējamajiem vai pašreizējiem patērētājiem izvēlēties visvairāk interesējošo iekārtu, uzstādīšanu, kurināmā piegādātāju u. c.;</i></p> <p>iii) <i>ieviest un reklamēt pārredzamus mehānismus konfliktu atrisināšanai starp lietotājiem un piegādātājiem, mudinot piedāvāt labākus pakalpojumus un palielināt iespējamo klientu uzticēšanos;</i></p> <p>iv) <i>izstrādāt ilgtermiņa informēšanas un reklāmas kampaņas, kas pielāgotas iespējamo patērētāju, izraudzītās atjaunojamo energoresursu tehnoloģijas vai nozares ieinteresēto personu veidam;</i></p> <p>c) <i>iniciatīvas, kas paredzētas uzstādīšanas, ekspluatācijas un tehniskās apkopes uzņēmumu spēju veidošanai:</i></p> <p>i) <i>līdzekus citām tehnoloģiju attīstības iniciatīvām tiks rīkotas nozaru “apaļā galda” sanāksmes, kurās piedalīsies tehnoloģiju centru, iekārtu nozares, inženiertehnisko uzņēmumu un uzstādītāju pārstāvji, lai pēdējiem palīdzētu uzlabot sniegtos pakalpojumus un produktus;</i></p> <p>ii) <i>sadarbība ar ieinteresētajām personām (it īpaši ar patērētāju, uzstādītāju un arhitektu organizācijām), lai tās sagrupētu un rosinātu to ieinteresētību, palielinātu informētību un mudinātu noteikt prioritātes atjaunojamo energoresursu enerģijas jomā un tādējādi veicinātu nepieciešamās plašās komunikācijas kampaņas;</i></p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>5. Saskaņā ar 2. punktu norādītās struktūras nodrošina, ka to devums ir izmērāms un verificējams un, sākot no 2021. gada 30. jūnija, dalībvalsts izraudzītajai iestādei katru gadu ziņo par:</p> <p>a) siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātās enerģijas kopējo daudzumu;</p> <p>b) siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātās atjaunojamo energoresursu enerģijas kopējo daudzumu;</p> <p>c) atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātās enerģijas kopējā daudzumā; un</p> <p>d) atjaunojamo energoresursu veidu.</p>	<p>d) iniciatīvas nozares uzlabojumu atbalstam.</p> <p>i) šā panta 2. punktā minēto pasākumu īstenošanai un uzraudzībai <i>izmanto</i> struktūras, kas izveidotas saskaņā ar Direktīvas 2012/27/ES 7. pantā noteiktajām nacionālajām energoefektivitātes pienākuma shēmām,</p> <p>ii) atbalstīt vietējās un reģionālās pašvaldības, kad tās izstrādā stratēģijas atjaunojamo energoresursu siltumapgādes un aukstumapgādes veicināšanai.</p> <p>5. Saskaņā ar 2. punktu norādītās struktūras nodrošina, ka to devums ir izmērāms un verificējams un, sākot no 2021. gada 30. jūnija, dalībvalsts izraudzītajai iestādei katru gadu ziņo par:</p> <p>a) siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātās enerģijas kopējo daudzumu;</p> <p>b) siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātās atjaunojamo energoresursu enerģijas un/vai atlikumsiltuma vai atlikumaukstuma kopējo daudzumu;</p> <p>c) atjaunojamo energoresursu enerģijas un/vai atlikumsiltuma vai atlikumaukstuma īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes vajadzībām piegādātās enerģijas kopējā daudzumā; un</p> <p>d) atjaunojamo energoresursu veidu un siltumapgādes un aukstumapgādes iekārtu pamatīpašībām dažādos patērešanas posmos.</p>

Pamatojums

Attiecībā uz 23. panta 1., 3. un 5. punktu:

Fosilo degvielu aizstāšana un primārās enerģijas patēriņa samazinājums nozīmē to, ka siltumapgādes un aukstumapgādes sektorā ir svarīgi ņemt vērā ne tikai atjaunojamus energoresursus, bet arī atlikumsiltumu un atlikumproduktus. Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, ir svarīgi arī paredzēt ekonomisku stimulu un fiskālu pasākumu iespējas.

Attiecībā uz 23. panta 2. punktu:

Ar labojumu precizēta šo struktūru nozīme. Energoapgāde ir jēdziens, kas ietver ne tikai kurināmo. Energoapgādi var nodrošināt, izmantojot kurināmo, elektrību vai saules enerģiju.

Attiecībā uz 23. panta 4. punktu:

Siltumapgāde un aukstumapgāde Eiropas Savienībā ir ļoti nozīmīgs jautājums. Pagājušajā gadā Komisija publiskoja īpašu stratēģiju. Daudzi tajā minētie ierosinājumi izskatāmajā direktīvā nav ietverti, un mēs tos esam pievienojuši. Mēs esam ieviesuši arī dažus jaunus ierosinājumus, piemēram, izvairīties no tiešām subsīdijām, kā arī veidot patērētāju uzticēšanos.

Attiecībā uz 23. panta 5. punktu:

Lai gūtu labāku izpratni par nozari un nākotnes attīstības iespējām, ir svarīgi pārzināt pašreizējo iekārtu stāvokli un īpašības. Šādu informāciju var apkopot kurināmā piegādātājs, tādējādi ļaujot veikt pārvaldes reģistrēto datu pārbaudi.

20. grozījums

24. panta 4. punkts

Priekšlikums direktīvai par atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas veicināšanu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 767 final – 2016/0382 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Dalībvalstis nosaka pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka siltumam vai aukstumam no atjaunojamajiem energoresursiem un atlikumsiltumam vai atlikumaukstumam ir nediskriminējoša piekļuve centralizētās siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmām. Šāda nediskriminējoša piekļuve ļauj siltumapgādes vai aukstumapgādes nodrošinātājiem, kas nav centralizētās siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmas operatori, nodrošināt siltumapgādi vai aukstumapgādi no šādiem energoresursiem tieši lietotājiem, kuriem ir pieslēgums centralizētajai siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmai.</p>	<p>Dalībvalstis nosaka pasākumus, kas vajadzīgi, lai nodrošinātu, ka siltumam vai aukstumam no atjaunojamajiem energoresursiem un atlikumsiltumam vai atlikumaukstumam ir reglamentēta piekļuve centralizētās siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmām. Šāda piekļuve ļauj siltumapgādes vai aukstumapgādes nodrošinātājiem, kas nav centralizētās siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmas operatori, siltumapgādi vai aukstumapgādi no šādiem energoresursiem nodrošināt centralizētajai siltumapgādes vai aukstumapgādes sistēmai.</p>

Pamatojums

Trešo dalībnieku vispārējās tiesības pārdot siltumapgādes vai aukstumapgādes enerģiju tieši galalietotājiem būtu neproduktīvas un izmaksu ziņā neefektīvas. Tas rada nenoteiktību attiecībā uz ieguldījumiem un neskaidrību attiecībā uz ilgtermiņa atbildību. Tīkla un piegāžu atsaistīšana palielina izmaksas tiešajiem lietotājiem.

21. grozījums

(6)

Priekšlikums regulai par elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija), COM(2016) 861 final

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Ciešāka tirgu integrācija un pāreja uz variablāku elektroenerģijas produkciju nozīmē, ka valstu enerģētikas rīcībpolitikas ir vairāk jākoordinē ar kaimiņvalstīm un ka ir jāizmanto izdevības, ko sniedz elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecība.</p>	<p>Ciešāka tirgu integrācija un pāreja uz variablāku elektroenerģijas produkciju nozīmē, ka valstu enerģētikas rīcībpolitikas ir vairāk jākoordinē ar kaimiņvalstīm un ka ir jāizmanto izdevības, ko sniedz elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecība, nodrošinot vienlīdzīgus konkurences apstākļus un savstarpības principu.</p>

Pamatojums

Dažām dalībvalstīm var būt svarīga trešo valstu līdzdalība ES elektroenerģijas iekšējā tirgū. Tādēļ tirdzniecībā ar trešām valstīm ir ļoti svarīgi nodrošināt vienlīdzīgu konkurences apstākļu principu, kā arī atbilstošus tirgus pieejamības nosacījumus (savstarpības princips).

22. grozījums

(8)

Priekšlikums regulai par elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija), COM(2016) 861 final

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Galvenajiem tirgus principiem būtu jāparedz, ka elektroenerģijas cenas nosaka pieprasījums un piedāvājums. Šīm cenām būtu jāsignalizē, kad ir vajadzīga elektroenerģija, un tādējādi, balstoties tirgū, jāstimulē investīcijas elastības resursos, piemēram, elastīgā elektroenerģijas ražošanā, starpsavienojumos, pieprasījuma reakcijā vai uzkrāšanā.</p>	<p>Galvenajiem tirgus principiem būtu jāparedz, ka elektroenerģijas cenas nosaka pieprasījums un piedāvājums. Šīm cenām būtu jāsignalizē, kad ir vajadzīga elektroenerģija, un tādējādi, balstoties tirgū, jāstimulē investīcijas elastības resursos, piemēram, elastīgā elektroenerģijas ražošanā, starpsavienojumos, pieprasījuma reakcijā vai uzkrāšanā. Lai sasniegtu šos mērķus, dalībvalstīm vajadzētu no cenu regulēšanas atteikties pakāpeniski.</p>

Pamatojums

Daudzās dalībvalstīs elektroenerģijas cenu nosaka nevis pieprasījums un piedāvājums, bet to regulē iestādes. Cenu regulēšana var ierobežot patiesu konkurenci, kavēt investīcijas un jaunu dalībnieku ienākšanu tirgū. Jaunā tirgus modeļa mērķis ir nodrošināt, ka elektroenerģijas cenas neskar nekāda publiskā intervence. Būtībā Eiropas Komisijas priekšlikums atteikties no cenu regulēšanas ir atbalstāms, bet tas būtu jā dara pakāpeniski.

23. grozījums

(25)

Priekšlikums direktīvai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 864 final

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Visiem patērētājiem vajadzētu būt iespējai gūt labumu no tiešas līdzdalības tirgū, konkrētāk, iespējai pielāgot savu patēriņu atkarībā no tirgus signāliem un rezultātā maksāt zemāku cenu par elektroenerģiju vai saņemt cita veida stimulējošus maksājumus. Domājams, ka ieguvumi no aktīvas līdzdalības laika gaitā tikai vairošies, jo pieaugs elektrotransportlīdzekļu, siltumsūkņu un citu elastīgu slodžu konkurētspēja. Patērētājiem vajadzētu būt iespējai piedalīties visa veida pieprasījumreakcijā, un līdz ar to tiem vajadzētu būt iespējai izvēlēties viedo uzskaites sistēmu un dinamiskas elektroenerģijas cenas līgumu. Tas patērētājiem ļautu pielāgot savu patēriņu atkarībā no tādiem cenu signāliem reāllaikā, kas atspoguļo elektroenerģijas vai transportēšanas vērtību un izmaksas dažādos laika periodos, savukārt dalībvalstīm vajadzētu nodrošināt, ka vairumtirdzniecības cenu risks patērētājus skar saprātīgā mērā. Dalībvalstīm vajadzētu arī nodrošināt, ka patērētāji, kas nevēlas aktīvi iesaistīties tirgū, tādēļ necieš, bet gan tā vietā vietējā tirgus situācijai vispiemērotākajā veidā tiek radīti apstākļi, kas patērētājiem ļauj pieņemt zinīgu lēmumu par pieejamajiem variantiem.</p>	<p>Visiem patērētājiem vajadzētu būt iespējai gūt labumu no tiešas līdzdalības tirgū, konkrētāk, iespējai pielāgot savu patēriņu atkarībā no tirgus signāliem un rezultātā maksāt zemāku cenu par elektroenerģiju vai saņemt cita veida stimulējošus maksājumus. Domājams, ka ieguvumi no aktīvas līdzdalības laika gaitā tikai vairošies, jo pieaugs elektrotransportlīdzekļu, siltumsūkņu un citu elastīgu slodžu konkurētspēja. Patērētājiem vajadzētu būt iespējai piedalīties visa veida pieprasījumreakcijā, un līdz ar to tiem vajadzētu būt iespējai izvēlēties viedo uzskaites sistēmu un dinamiskas elektroenerģijas cenas līgumu. Tas patērētājiem ļautu pielāgot savu patēriņu atkarībā no tādiem cenu signāliem reāllaikā, kas atspoguļo elektroenerģijas vai transportēšanas vērtību un izmaksas dažādos laika periodos, savukārt dalībvalstīm vajadzētu nodrošināt, ka vairumtirdzniecības cenu risks patērētājus skar saprātīgā mērā. Dalībvalstīm vajadzētu arī nodrošināt, ka patērētāji, kas nevēlas aktīvi iesaistīties tirgū, tādēļ necieš, bet gan tā vietā vietējā tirgus situācijai vispiemērotākajā veidā tiek radīti apstākļi, kas patērētājiem ļauj pieņemt zinīgu lēmumu par pieejamajiem variantiem. Valsts, reģionālajām un vietējām iestādēm jārada vajadzīgie pamatnosacījumi, lai patērētāji varētu piekļūt izsmelšanai informācijai par iesaistīšanās tirgū nosacījumiem un iespējām. Dalībvalstīm vajadzētu arī nodrošināt īpašus pasākumus, kas orientēti uz tiem patērētājiem, kuri ir visneaizsargātākie pret enerģētiskās nabadzības risku, lai nodrošinātu viņu aktīvu dalību tirgū, aizsargātu viņu tiesības piekļūt enerģijai un dotu viņiem iespēju gūt labumu no inovatīvām tehnoloģijām, kas samazina enerģijas patēriņu.</p>

Pamatojums

Ar grozījumu tiek pievienots noteikums, ka visām iestādēm jānodrošina patērētāji iesaistīties tirgū un jānodrošina izsmelšana informācija par attiecīgajiem nosacījumiem un iespējām

24. grozījums

(30)

Priekšlikums direktīvai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 864 final

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Izkliedētas enerģijas tehnoloģijas un patērētāju iespēcināšana ir padarījusi kopienas enerģiju un energokooperatīvus par efektīvu un rentablu iespēju, kā apmierināt iedzīvotāju vajadzības un gaidas tādos aspektos kā ergoavoti, energopakalpojumi un vietējā līdzdalība. Kopienas enerģija piedāvā plašas iespējas visiem patērētājiem tieši iesaistīties enerģijas ražošanā, patērēšanā vai kopīgā izmantošanā ģeogrāfiski noslēgtā kopienas tīklā, kas var darboties izolēti vai būt pievienots publiskajam sadales tīklam. Kopienas enerģijas iniciatīvu galvenā iecere ir nodrošināt savus biedrus vai daļu turētājus ar kāda noteikta veida enerģiju (piemēram, atjaunojamo energoresursu enerģiju) par pieņemamu cenu, nevis pirmām kārtām gūt peļņu kā tradicionālām energouzņēmumam. Kopienas enerģijas iniciatīvās patērētāji iesaistās tieši, un tas apliecina, ka šādām iniciatīvām ir potenciāls sekmēt jaunu tehnoloģiju un patēriņa modeļu – tai skaitā viedo sadales tīklu un pieprasījumsreakcijas – integrētu ieviešanu. Kopienas enerģijas projekti arī dod iespēju enerģijas tirgū piedalīties tādām mājsaimniecības patērētāju grupām, kas citos apstākļos to nespētu. Sekmīgi realizētas iniciatīvas ir kopienām sniegušas ekonomisku, sociālu un vidisku vērtību, kura neaprobežojas tikai ar ieguvumiem, ko dod energopakalpojumu nodrošināšana. Vietējām energokopienām vajadzētu atļaut darboties tirgū ar vienlīdzīgiem nosacījumiem, nekropļojot konkurenci. Mājsaimniecības patērētājiem vajadzētu atļaut brīvprātīgi piedalīties kopienas enerģijas iniciatīvās un no tām izstāties, nezaudējot ne piekļuvi kopienas enerģijas iniciatīvas ekspluatētajam tīklam, ne savas tiesības kā patērētājiem. Piekļuve vietējās energokopienas tīklam būtu jāpiešķir ar taisnīgiem un izmaksas atspoguļojošiem nosacījumiem.</p>	<p>Izkliedētas enerģijas tehnoloģijas un patērētāju iespēcināšana ir padarījusi kopienas enerģiju un energokooperatīvus par efektīvu un rentablu iespēju, kā apmierināt iedzīvotāju vajadzības un gaidas tādos aspektos kā ergoavoti, energopakalpojumi un vietējā līdzdalība. Kopienas enerģija piedāvā plašas iespējas visiem patērētājiem tieši iesaistīties enerģijas ražošanā, patērēšanā vai kopīgā izmantošanā ģeogrāfiski noslēgtā kopienas tīklā, kas var darboties izolēti vai būt pievienots publiskajam sadales tīklam. Kopienas enerģijas iniciatīvu galvenā iecere ir nodrošināt savus biedrus vai daļu turētājus ar kāda noteikta veida enerģiju (piemēram, atjaunojamo energoresursu enerģiju) par pieņemamu cenu, nevis pirmām kārtām gūt peļņu kā tradicionālām energouzņēmumam. Kopienas enerģijas iniciatīvās patērētāji iesaistās tieši, un tas apliecina, ka šādām iniciatīvām ir potenciāls sekmēt jaunu tehnoloģiju un patēriņa modeļu – tai skaitā viedo sadales tīklu un pieprasījumsreakcijas – integrētu ieviešanu. Kopienas enerģijas projekti arī dod iespēju enerģijas tirgū piedalīties tādām mājsaimniecības patērētāju grupām, kas citos apstākļos to nespētu. Sekmīgi realizētas iniciatīvas ir kopienām sniegušas ekonomisku, sociālu un vidisku vērtību, kura neaprobežojas tikai ar ieguvumiem, ko dod energopakalpojumu nodrošināšana. Vietējām energokopienām vajadzētu atļaut darboties tirgū ar vienlīdzīgiem nosacījumiem, nekropļojot konkurenci. Mājsaimniecības patērētājiem vajadzētu atļaut brīvprātīgi piedalīties kopienas enerģijas iniciatīvās un no tām izstāties, nezaudējot ne piekļuvi kopienas enerģijas iniciatīvas ekspluatētajam tīklam, ne savas tiesības kā patērētājiem. Piekļuve vietējās energokopienas tīklam būtu jāpiešķir ar taisnīgiem un izmaksas atspoguļojošiem nosacījumiem.</p>

Pamatojums

Vietējās energokopienas var būt efektīvs veids, kā pārvaldīt enerģiju vietējā līmenī. Lai sekmētu kopienu veidošanos un to iesaistīšanos elektroenerģijas tirgū, ļoti svarīgs ir piemērots tiesiskais regulējums, ar ko paredz skaidrus noteikumus attiecībā uz kopienu darbību enerģētikas tirgū.

25. grozījums

(38)

Priekšlikums direktīvai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 864 final

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Pašlaik, līdz ar viedo uzskaites sistēmu ieviešanu, dalībvalstīs jau ir vai tiek izstrādāti dažādi datu pārvaldības modeļi. Lai kāds būtu izvēlētais datu pārvaldības modelis, dalībvalstīm katrā ziņā vajadzētu paredzēt pārredzamus nosacījumus, kā datiem var piekļūt bez diskriminācijas, un nodrošināt visaugstākā līmeņa kiberdrošību un datu aizsardzību, kā arī datu apstrādes struktūru objektivitāti.</p>	<p>Pašlaik, līdz ar viedo uzskaites sistēmu ieviešanu, dalībvalstīs jau ir vai tiek izstrādāti dažādi datu pārvaldības modeļi. Lai kāds būtu izvēlētais datu pārvaldības modelis, dalībvalstīm katrā ziņā vajadzētu paredzēt pārredzamus nosacījumus, kā datiem var piekļūt bez diskriminācijas, un nodrošināt visaugstākā līmeņa kiberdrošību un datu aizsardzību, kā arī datu apstrādes struktūru objektivitāti. Lai patērētājus iesaistītu pieprasījuma reakcijā un viņiem piedāvātu dinamisku cenu sistēmu, patērētājiem ir jābūt iespējai ar piegādātāju starpniecību piekļūt informācijai par savu elektroenerģijas patēriņu stundā. Tiek ieteikts šādu piekļuvi informācijai nodrošināt attiecībā uz visiem viedajiem elektroenerģijas skaitītājiem un attiecībā uz visiem līgumā paredzētās jaudas diapazoniem.</p>

Pamatojums

Piekļuve informācijai attiecībā uz visiem viedajiem elektroenerģijas skaitītājiem būtu jāiesaka, nevis jānosaka par obligātu prasību, taču tā jānodrošina attiecībā uz visiem līgumā paredzētās jaudas diapazoniem.

26. grozījums

(3)

Priekšlikums regulai, ar ko izveido Eiropas Savienības Energo regulatoru sadarbības aģentūru (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Tiek prognozēts, ka tuvākajos gados nepieciešamība koordinēt valstu regulatīvās darbības vēl palielināsies. Eiropas enerģosistēmā patlaban notiek visplašākās izmaiņas, ar kādām tā saskārusies pēdējo desmitgažu laikā. Ciešāka tirgus integrācija un centieni vairāk dažādot elektroenerģijas ražošanu prasa veltīt lielākas pūles valsts enerģētikas jomas rīcībpolitiku koordinācijai ar kaimiņvalstīm un elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecības iespēju izmantošanai.</p>	<p>Tiek prognozēts, ka tuvākajos gados nepieciešamība koordinēt valstu regulatīvās darbības vēl palielināsies. Eiropas enerģosistēmā patlaban notiek visplašākās izmaiņas, ar kādām tā saskārusies pēdējo desmitgažu laikā. Ciešāka tirgus integrācija un centieni vairāk dažādot elektroenerģijas ražošanu prasa veltīt lielākas pūles valsts enerģētikas jomas rīcībpolitiku koordinācijai ar kaimiņvalstīm un elektroenerģijas pārrobežu tirdzniecības iespēju izmantošanai. Svarīgi ir arī stiprināt valstu regulatīvās iestādes. Dalībvalstīm jānodrošina savu regulatīvo iestāžu neatkarība un netraucēta darbība. Lai valstu regulatīvās iestādes varētu pienācīgi darboties, jānodrošina nepieciešamie līdzekļi, un tām jābūt iespējai pilntiesīgi iesaistīties ES līmeņa sadarbībā.</p>

Pamatojums

Ciešāka koordinācija enerģētikas jomā ES dalībvalstu starpā ir vērtējami atzinīgi. Taču ne mazāk svarīga ir ikvienas ES dalībvalsts regulatīvās iestādes nozīme. Ir svarīgi norādīt, ka dalībvalstīm jānodrošina savu regulatīvo iestāžu neatkarība un netraucēta darbība. Jāpiešķir arī pietiekami līdzekļi, lai valstu regulatīvās iestādes var pienācīgi veikt savu darbu.

27. grozījums

14. pants

Priekšlikums regulai, ar ko izveido Eiropas Savienības Energo regulatoru sadarbības aģentūru (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Pastāvot skaidri definētiem nosacījumiem, ko Komisija paredzējusi pamatnostādņēs, kuras pieņemtas saskaņā ar [Elektroenerģijas regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2016) 861/2] 57. pantu vai Regulas (EK) Nr. 715/2009 23. pantu, un attiecībā uz jautājumiem, kuri saistīti ar tās dibināšanas mērķi, Aģentūrai var uzdot veikt arī citus uzdevumus, ievērojot ierobežojumus, kas attiecas uz izpildu pilnvaru nodošanu Savienības aģentūrām.</p>	<p>Pastāvot skaidri definētiem nosacījumiem, ko Komisija paredzējusi pamatnostādņēs, kuras pieņemtas saskaņā ar [Elektroenerģijas regulas pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar COM(2016) 861/2] 57. pantu vai Regulas (EK) Nr. 715/2009 23. pantu, un attiecībā uz jautājumiem, kuri saistīti ar tās dibināšanas mērķi, Aģentūrai var uzdot veikt citus uzdevumus, ievērojot ierobežojumus, kas attiecas uz izpildu pilnvaru nodošanu Savienības aģentūrām.</p> <p><i>Eiropas Komisijai būtu jānodrošina, ka Energo regulatoru sadarbības aģentūrai (ACER) ir piešķirtas nepieciešamās pilnvaras, lai tā varētu pieprasīt attiecīgajām dalībvalstu iestādēm sniegt informāciju, kas tai ir vajadzīga uzticēto funkciju veikšanai.</i></p>

Pamatojums

Lai darba process noritētu netraucēti, ir jānodrošina, ka Energo regulatoru sadarbības aģentūrai ir pietiekamas tiesības un pilnvaras, lai nekavējoties saņemtu no dalībvalstu attiecīgajām iestādēm informāciju, kas svarīga tai uzticēto funkciju izpildē.

28. grozījums

16. panta 2. punkts

Priekšlikums regulai, ar ko izveido Eiropas Savienības Energo regulatoru sadarbības aģentūru (pārstrādāta redakcija), COM (2016) 863 final – 2016/0378 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Aģentūra katru gadu publicē ziņojumu par 1. punktā minēto uzraudzības pasākumu rezultātiem. Šajā ziņojumā Aģentūra norāda šķēršļus, kas kavē elektroenerģijas un dabasgāzes iekšējo tirgu izveides pabeigšanu.</p>	<p>Aģentūra katru gadu publicē ziņojumu par 1. punktā minēto uzraudzības pasākumu rezultātiem. Šajā ziņojumā Aģentūra norāda šķēršļus, kas kavē elektroenerģijas un dabasgāzes iekšējo tirgu izveides pabeigšanu, <i>kā arī sniedz ieteikumus.</i></p>

Pamatojums

Energoregulatoru sadarbības aģentūrai tiek piešķirta lielāka atbildība un vairāk līdzekļu. Tai būs plašākas pilnvaras pārrobežu jautājumos, kuros nepieciešama koordinēta reakcija. Tādēļ dalībvalstis būtu ieguvējas, ja Aģentūra ziņojumā par uzraudzības pasākumu rezultātiem sniegtu arī vispārējus ieteikumus.

29. grozījums

(13)

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un ar ko atceļ Direktīvu 2005/89/EK, COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Pamatojoties uz šo vienoto metodiku, ENTSO-E būtu regulāri jāizstrādā un jāatjaunina reģionālie krīzes scenāriji un jāapzina katram reģionam visnozīmīgākie riski, piemēram, ekstremāli meteoroloģiskie apstākļi, dabas katastrofas, kurināmā iztrūkums vai ļaunprātīgi uzbrukumi. Apskatot krīzes scenāriju, kas paredz gāzes iztrūkumu, gāzes piegādes traucējumu risks būtu jānovērtē, pamatojoties uz gāzes piegāžu un infrastruktūras traucējumu scenārijiem, ko izstrādājis gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls atbilstīgi <i>Gāzes piegādes drošības regulas 6. panta 6. punktam</i> [ierosinātā <i>Gāzes piegādes drošības regula</i>]. Dalībvalstīm, balstoties uz šiem scenārijiem, principā ik pēc trim gadiem būtu jāizstrādā un jāatjaunina savi nacionālie krīzes scenāriji. Šiem scenārijiem būtu jāveido pamats riskgatavības plāniem. Apzinot riskus nacionālā līmenī, dalībvalstīm būtu jāapraksta arī iespējamie riski, ko tās saskata attiecībā uz piegādes drošībai nozīmīgas infrastruktūras īpašumtiesībām, un iespējamie pasākumi (ja tādi ir), kas veikti, lai novērstu šādus riskus (piemēram, vispārīgi vai nozares tiesību akti par investīciju vērtīšanu, īpašas tiesības kādiem akcionāriem utt.), ar norādi par to, kāpēc tās šādus pasākumus uzskata par pamatotiem.</p>	<p>Pamatojoties uz šo vienoto metodiku, ENTSO-E būtu regulāri jāizstrādā un jāatjaunina reģionālie krīzes scenāriji un jāapzina katram reģionam visnozīmīgākie riski, piemēram, ekstremāli meteoroloģiskie apstākļi, dabas katastrofas, kurināmā iztrūkums vai ļaunprātīgi uzbrukumi. Apskatot krīzes scenāriju, kas paredz gāzes iztrūkumu, gāzes piegādes traucējumu risks būtu jānovērtē, pamatojoties uz gāzes piegāžu un infrastruktūras traucējumu scenārijiem, ko izstrādājis gāzes pārvades sistēmu operatoru Eiropas tīkls atbilstīgi <i>Gāzes piegādes drošības regulas 6. panta 6. punktam</i> [ierosinātā <i>Gāzes piegādes drošības regula</i>]. Ieteicams dažādu veidu reģionālās sadarbības ietvaros iepazīstināt ar reģiona situāciju enerģētikas jomā un apspriest to, lai apzinātu iespējas un apdraudējumus. Dalībvalstīm, balstoties uz šo informāciju, principā ik pēc trim gadiem būtu jāizstrādā un jāatjaunina savi nacionālie krīzes scenāriji. Šiem scenārijiem būtu jāveido pamats riskgatavības plāniem. Apzinot riskus nacionālā līmenī, dalībvalstīm būtu jāapraksta arī iespējamie riski, ko tās saskata attiecībā uz piegādes drošībai nozīmīgas infrastruktūras īpašumtiesībām, un iespējamie pasākumi (ja tādi ir), kas veikti, lai novērstu šādus riskus (piemēram, vispārīgi vai nozares tiesību akti par investīciju vērtīšanu, īpašas tiesības kādiem akcionāriem utt.), ar norādi par to, kāpēc tās šādus pasākumus uzskata par pamatotiem.</p>

Pamatojums

Ir atzīstami un lietderīgi izstrādāt noteikumu, ka ENTSO-E regulāri izstrādās un atjauninās reģionālos krīzes scenārijus un apzinās katram reģionam visnozīmīgākos riskus, piemēram, ekstremālus meteoroloģiskos apstākļus, dabas katastrofas, kurināmā iztrūkumu vai ļaunprātīgus uzbrukumus. Taču ir svarīgi stiprināt reģionālo sadarbību dalībvalstu starpā. Dalībvalstīm tas būtu vērtīgi, ja pirms savu nacionālo krīzes scenāriju izstrādāšanas informācija tiktu sniegta un apspriesta reģionālā mērogā. Tas palīdzētu dalībvalstīm precīzāk noteikt un izprast valstu un reģionālos pasākumus iespējami efektīvākai un raitākai krīžu pārvarēšanai.

30. grozījums

(18)

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un ar ko atceļ Direktīvu 2005/89/EK, COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Lai nodrošinātu vienotu pieeju krīžu novēršanai un pārvarēšanai, katras dalībvalsts kompetentajai iestādei būtu jāapspiežas ar ieinteresētajām personām un jāizstrādā riskgatavības plāns. Šajos plānos būtu jāapraksta iedarbīgi, samērīgi un nediskriminējoši pasākumi, kas aptver visus apzinātos krīzes scenārijus. Šiem plāniem vajadzētu nodrošināt pārredzamību, jo īpaši attiecībā uz apstākļiem, kādos krīzes situāciju mīkstināšanai var izmantot ārpustirgus pasākumus. Visiem plānotajiem ārpustirgus pasākumiem vajadzētu būt saskaņā ar šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem.</p>	<p>Lai nodrošinātu vienotu pieeju krīžu novēršanai un pārvarēšanai, katras dalībvalsts kompetentajai iestādei būtu jāapspiežas ar ieinteresētajām personām, tostarp, kur iespējams, ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un jāizstrādā riskgatavības plāns. Šajos plānos būtu jāapraksta iedarbīgi, samērīgi un nediskriminējoši pasākumi, kas aptver visus apzinātos krīzes scenārijus. Šiem plāniem vajadzētu nodrošināt pārredzamību, jo īpaši attiecībā uz apstākļiem, kādos krīzes situāciju mīkstināšanai var izmantot ārpustirgus pasākumus. Visiem plānotajiem ārpustirgus pasākumiem vajadzētu būt saskaņā ar šajā regulā izklāstītajiem noteikumiem.</p>

Pamatojums

Ir svarīgi, lai katrā dalībvalstī tiktu īstenota kopīga pieeja attiecībā uz krīžu novēršanu un pārvarēšanu.

Tādēļ ir vajadzīga visu ieinteresēto pušu cieša sadarbība, it īpaši tieša saziņa, tai skaitā, attiecīgos gadījumos, ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām.

31. grozījums

16. panta 1. punkts

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un ar ko atceļ Direktīvu 2005/89/EK, COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Tiklīdz iespējams, bet ne vēlāk kā sešas nedēļas pēc elektroenerģētiskās krīzes situācijas izziņošanas attiecīgās kompetentās iestādes apspriežas ar savu valsts regulatīvo iestādi (ja tā nav kompetentā iestāde) un iesniedz Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupai un Komisijai izvērtējuma ziņojumu.</p>	<p>Tiklīdz iespējams, bet ne vēlāk kā četras nedēļas pēc elektroenerģētiskās krīzes situācijas izziņošanas attiecīgās kompetentās iestādes apspriežas ar savu valsts regulatīvo iestādi (ja tā nav kompetentā iestāde) un iesniedz Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupai un Komisijai izvērtējuma ziņojumu.</p>

Pamatojums

Elektroenerģētiskās krīzes situācijas izziņošana ir liels izaicinājums gan dalībvalstij, gan visai Eiropas Savienībai. Tādēļ šajā gadījumā svarīga ir ātra reakcija un rīcība. Ar grozījumu ierosinātais laikposms izvērtējuma ziņojumu iesniegšanai, t. i., ne vēlāk kā četru nedēļu laikā, ir pietiekams, un vienlaikus nodrošina ātrāku informācijas apriti.

32. grozījums

18. pants

Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par riskgatavību elektroenerģijas sektorā un ar ko atceļ Direktīvu 2005/89/EK, COM(2016) 862 final – 2016/0377 (COD)

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Dalībvalstis un Enerģētikas kopienas līgumslēdzējas puses tiek aicinātas cieši sadarboties elektroenerģētiskās krīzes scenāriju apzināšanā un riskgatavības plānu izstrādē, lai neviens no veiktajiem pasākumiem neapdraudētu dalībvalstu, līgumslēdzēju pušu vai Savienības piegādes drošību.</p> <p>Šajā sakarā Enerģētikas kopienas līgumslēdzējas puses pēc Komisijas uzaicinājuma var piedalīties Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupā attiecībā uz visiem jautājumiem, kas tās skar.</p>	<p>Dalībvalstis un Enerģētikas kopienas līgumslēdzējas puses tiek aicinātas cieši sadarboties elektroenerģētiskās krīzes scenāriju apzināšanā un riskgatavības plānu izstrādē, lai neviens no veiktajiem pasākumiem neapdraudētu dalībvalstu, līgumslēdzēju pušu vai Savienības piegādes drošību.</p> <p><i>Īpaši uzsverama un ieteicama ir reģionālā sadarbība nolūkā nodrošināt maksimāli efektīvu enerģijas sektora pārvaldību.</i> Šajā sakarā Enerģētikas kopienas līgumslēdzējas puses pēc Komisijas uzaicinājuma var piedalīties Elektroenerģijas jautājumu koordinācijas grupā attiecībā uz visiem jautājumiem, kas tās skar.</p>

Pamatojums

Lai nodrošinātu maksimāli efektīvu un rezultatīvu elektroenerģētiskās krīzes situāciju pārvaldību, ir svarīgi norādīt uz reģionālā mērogā īstenotās dalībvalstu sadarbības nozīmi. Reģionālā sadarbība ļauj atrast ātrus risinājumus par zemākām izmaksām.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Vispārīgi noteikumi

1. atzinīgi vērtē Eiropas Komisiju izstrādāto tūrās enerģijas tiesību aktu kopumu un norāda, ka tajā uzsvērtās prioritātes – ēku, rūpniecības un transporta energoefektivitāte un ilgtspēja, atjaunojamo energoresursu plašāks izmantojums un nosacījumi (tostarp pārdomāta to izstrāde), ar kādiem patērētāji var iesaistīties, pārvaldot savu enerģijas pieprasījumu; vienota enerģijas tirgus izveide un jaunu atbildības jomu paredzēšana elektroenerģijas sadales tīkliem, pārvades sistēmu operatoriem un valstu likumdevējiem palīdzēs nodrošināt enerģētisko neatkarību, energoapgādes drošību, klimata pārmaiņu jomā izvirzīto mērķu sasniegšanu un, svarīgākais, patērētājiem pieņemamas enerģijas cenas;

2. tomēr uzsver: stāvoklis skaidri liecina, ka ar pašreizējiem ES mērķiem, kas izvirzīti saskaņā ar enerģētikas un klimata paketi 2030. gadam, nebūs pietiekami, lai izpildītu saistības, ko visas dalībvalstis un ES ir uzņēmušas ar Parīzes nolīguma parakstīšanu; jo īpaši ir pārliecināta, ka ES līmeņa mērķis par atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru 27 % apmērā nav pietiekami vērienīgs, un tāpēc aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstis izvirzīt augstākus mērķus;

3. atzinīgi vērtē priekšlikumus par ciešu pārrobežu sadarbību reģionālā līmenī un vienlaikus aicina Eiropas Komisiju izvirzīt variantus, kā šādu sadarbību atbalstīt, paplašinot tiesības iesaistīties mikrolīmenī, sekmējot vietējo un reģionālo iestāžu ciešu sadarbību un nodrošinot kaimiņos esošiem reģioniem reālas iespējas attīstīt kopīgu energoinfrastruktūru pāri valstu robežām;

4. pauž nožēlu, ka Komisijas priekšlikumos tikai nenoteikti minēta vietējo vai reģionālo iestāžu loma, un uzsver, ka vietējās un reģionālās iestādes var dot nozīmīgu ieguldījumu klimata pārmaiņu jomā izvirzīto mērķu sasniegšanā. Daudzām ES pilsētām un mazpilsētām jau daudzus gadus ir klimata un ilgtspējīgas enerģētikas rīcības plāni, kuros paredzēta zemu CO₂ emisiju siltuma un elektroenerģijas ražošana, atjaunojamo energoresursu izmantošana, energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi un ilgtspējīga transporta attīstība;
5. atbalsta Eiropas Komisijas centienus izveidot elastīgu, uz tirgu balstītu sistēmu, kas popularizē atjaunojamo energoresursu plašāku izmantojumu, vienlaikus novēršot tirgus kropļojumus, un īpaši pozitīvi vērtē ierosinājumus nodrošināt vairāk stimulu patērētājiem, kuriem jāklūst par aktīviem elektroenerģijas tirgus dalībniekiem; uzsver, ka vietējās un reģionālās iestādes var dot savu ieguldījumu, veidojot energokopienas;
6. uzskata, ka nacionālo plānu izstrādes jomā reģionālā sadarbība jāstiprina tajās jomās, kurās ir skaidri redzama pārrobežu ietekme; uzskata, ka pirms nacionālo plānu izstrādes ir ļoti svarīgi jau agrīnā posmā koordinēt darbības ar ES kaimiņvalstīm un procesā iesaistīt reģionālās un vietējās iestādes;
7. uzskata, ka dalībvalstīm jāpastiprina centieni, lai novērstu administratīvos šķēršļus, pazeminātu izmaksas mazāk pilnveidotām mazoglekļa tehnoloģijām un vairāk pievērstos efektīvai plānošanas, īstenošanas un ziņojumu sniegšanas koordinēšanai valstu, reģionālā un vietējā mērogā;

Atjaunojamo energoresursu plašāks izmantojums un tirgus integrācija

8. piekrīt viedoklim, ka atjaunojamo energoresursu sektorā Eiropas Savienībai lielāka uzmanība jāpievērš tehnoloģiju attīstībai un izmantošanai, un norāda, ka jaunās tehnoloģijas visiem patērētājiem (no ražotnēm līdz mājsaimniecībām) nodrošinās iespēju patērēt enerģiju saprātīgāk un taupīgāk, kā arī izvēlēties tīrus un efektīvus tās ražošanas veidus;
9. uzskata, ka atjaunojamo energoresursu mērķa trūkums transporta jomā dalībvalstīs ir būtiska nepilnība, it īpaši tādēļ, ka 10 % mērķa sasniegšana līdz 2020. gadam, kā noteikts spēkā esošajā direktīvā, ir galvenais pamudinājums biodegvielu pilnveidei. Tādēļ Komiteja ierosina attiecībā uz biodegvielām (tostarp ilgtspējīgi ražotām tradicionālajām) iekļaut mērķi, kas varētu būt 14 % apmērā;
10. uzskata, ka atjaunojamo energoresursu enerģija var būt konkurētspējīga, un norāda, ka vairāki atjaunojamie energoresursi, piemēram, sauszemes vēja parki, spēj pilnībā konkurēt ar fosilā kurināmā energoresursiem un, palielinoties vēja enerģijas jaudai un attīstoties tehnoloģijai, vēja enerģijas cenas turpmāk pazemināsies;
11. piekrīt viedoklim, ka tīro energoresursu jomas inovācijām ir vajadzīgs iekšējais tirgus, kas netraucēti darbojas, un godīga konkurence, kas jauniem tirgus dalībniekiem ļauj ieviest novatoriskus atjaunojamo energoresursu enerģijas projektus; taču uzsver, ka novatoriski projekti būtu jāievieš uz tādiem pašiem nosacījumiem, kādi ir jau tirgus pašreizējiem dalībniekiem;
12. norāda, ka dalībvalstīm, izstrādājot atbalsta shēmas atjaunojamo energoresursu ieviešanai, būtu jāņem vērā dažādu atjaunojamo energoresursu enerģijas tehnoloģiju specifiskās iezīmes (piemēram, cenu līmenis, riski, iespēja sniegt sistēmiskus pakalpojumus). Tas nodrošinātu lielāku rentabilitāti un CO₂ emisiju samazināšanas ilgtermiņa mērķa sasniegšanu;
13. uzskata, ka Eiropas Komisijai būtu jāmudina dalībvalstis veikt piemērotus pasākumus atjaunojamo energoresursu plašāka izmantojuma veicināšanai. Dalībvalstīm vajadzīga lielāks elastīgums jaunās paaudzes atjaunojamo energoresursu enerģijas tehnoloģiju izstrādes jomā, kā arī attiecībā uz nelielu projektu aizsardzību, tostarp koģenerācijas iekārtām, kuras ir pieslēgtas vietējam centralizētajam siltumapgādes un aukstumapgādes tīklam;
14. vērs uzmanību uz to, ka atjaunojamo energoresursu plašākam izmantojumam un tirgus integrācijai nepieciešami lieli finanšu līdzekļi, tādēļ īpaši svarīgi to izvirzīt par prioritāti un Eiropas Savienības, valstu, vietējām un reģionālajām iestādēm ievērot kopīgu pieeju, lai apvienotu dažādus finansējuma avotus un panāktu multiplikatora efektu;

15. mudina Eiropas Komisiju, ņemot vērā spēkā esošos dalībvalstu atbalsta noteikumus un lai nodrošinātu tiesisko saskaņotību un investīciju piesaisti šim sektoram, atjaunojamo energoresursu enerģijas direktīvā skaidri noteikt, kāda pieeja jāpiemēro attiecībā uz atbalsta shēmām;

16. norāda, ka, tiecoties uz vērienīgākiem mērķiem, ne mazāk svarīgi ir nodrošināt skaidru un precīzu informāciju par iespēju izmantot ES finanšu instrumentus pēc 2020. gada; uzsver, ka ir svarīgi izmantot progresīvas finansēšanas metodes, lai lielākās investīcijas nodrošinātu galvenokārt no privātā sektora; šajā sakarā vērš uzmanību uz to, ka no Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF) finansētajiem projektiem 25 % bija saistīti ar enerģiju, tādējādi lielā mērā sekmējot aktivitātes atjaunošanu enerģētikas nozarē;

17. piekrīt, ka atbalsta shēmas, kas paredzētas no atjaunojamajiem energoresursiem iegūtai elektroenerģijai, ir izrādījušies efektīvs līdzeklis, kā sekmēt atjaunojamo energoresursu enerģijas plašāku izmantojumu, taču uzsver, ka saskaņā ar Pamatnostādņēm par valsts atbalstu vides aizsardzībai un enerģētikai (2014–2020), kuras piemērojamas no 2014. gada 1. jūlija, pilnveidota atjaunojamo energoresursu enerģijas ražošana būtu jāiekļauj iekšējā elektroenerģijas tirgū pakāpeniski, valsts atbalstam būtu jāatspoguļo ražošanas cenu samazināšanās un jāizvairās no tirgus kropļojumiem; norāda arī, ka ārējās izmaksas, kas saistītas ar fosilajiem energoresursiem, jāpadara pārredzamākas;

18. principā piekrīt atbalsta shēmu atvēršanai citās dalībvalstīs īstenojamiem projektiem, tomēr dalībvalstīm vajadzētu tirgus atvēršanas iespējas rūpīgi pārbaudīt, lai nepieļautu, ka šāda pienākuma dēļ mazinās vietējā ražošana, ja citu atbalsta sadalē iesaistīto ES dalībvalstu finanšu spēja būs lielāka. Tādēļ Komiteja uzskata, ka priekšroka būtu jādod atbalsta shēmām, kuru pamatā ir pārrobežu sadarbība, un īpaša uzmanība jāvelta starpsavienojumiem;

Elektroenerģijas iekšējais tirgus un riska pārvaldība

19. uzsver, ka integrēts enerģijas tirgus ir labākais līdzeklis, lai nodrošinātu pieņemamas enerģijas cenas, drošu energoapgādi un ļautu rentabli integrēt lielākus tādas elektroenerģijas apjomus, kas ražota no atjaunojamiem energoresursiem. Tādēļ Komiteja atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas ierosinājumus attiecībā uz tādu elektroenerģijas tirgus modeļi, kurš sekmēs atjaunojamo energoresursu ieviešanu, uzlabos pieprasījuma pārvaldību, radīs integrētu enerģijas tirgu reģionālā mērogā, kā arī nostiprinās patērētāju pozīciju;

20. norāda, ka daudzās dalībvalstīs elektroenerģijas cenas nosaka nevis pieprasījums un piedāvājums, bet tās regulē publiskās iestādes. Tas var ierobežot konkurenci, kavēt investīciju piesaisti un jaunu piegādātāju ienākšanu tirgū, un tas vienmēr ir pienācīgi jāpamato attiecībā uz konkrētiem politikas mērķiem, piemēram, mazāk aizsargāto patērētāju aizsardzība. Tāpēc Reģionu komiteja atbalsta ierosināto tirgus liberalizāciju un valsts ietekmes samazināšanu ar mērķi pazemināt cenas patērētājiem, taču norāda, ka dalībvalstīm uz elektroenerģijas cenu deregulāciju vajadzētu pāriet pakāpeniski un pienācīgi ņemot vērā enerģijas kā vispārējas nozīmes pakalpojuma īpašo raksturu;

21. atbalsta viedokli, ka vietējās energokopienas var būt efektīvs veids, kā pārvaldīt enerģiju vietējā līmenī; aicina Komisiju paredzēt tehniskus un finanšu instrumentus, kas vietējam un reģionālajām iestādēm ļautu sniegt šādām kopienām vispusīgu atbalstu;

22. piekrīt viedoklim, ka nolūkā izvairīties no krīzes situācijām dalībvalstīm jāizstrādā riskgatavības plāni, kā arī uzsver reģionālās sadarbības nozīmi enerģijas sektora efektīvākā pārvaldībā; uzskata, ka, izstrādājot minētos plānus, jākonsultējas ar reģionālajām un vietējām iestādēm;

23. uzsver: lai cīnītos pret enerģētisko nabadzību, ir jāizstrādā kopēja problēmas definīcija ES līmenī, jāsavāc atbilstoši dati un jāapmainās ar tiem sadarbībā starp dažādiem pārvaldības līmeņiem, kā arī jāīsteno mērķtiecīgu rīcībpolitiku un pasākumu kopums, lai palīdzētu visneaizsargātākajiem enerģijas patērētājiem piedalīties tirgū un mazinātu augstu enerģijas cenu slogu;

Energoregulatoru sadarbības aģentūra (ACER)

24. atzinīgi vērtē to, ka tiesiskā regulējuma pārskatīšana notiek vispusīgi, t. i., tiek ņemti vērā ne tikai atsevišķi enerģijas tirgus aspekti, bet arī to savstarpējās saiknes, mērķus īstenojošo struktūru mijiedarbība un kompetenču sadalījums. Lielāka ACER loma tīkla kodeksu izstrādes un ieviešanas procesā ir vērtējama atzinīgi. Tomēr Komiteja uzsver, ka Eiropas Komisijai ir jānodrošina, ka ACER ir piešķirtas pietiekamas pilnvaras, kas Aģentūrai ļauj saņemt informāciju no dalībvalstu nozīmīgākajām iestādēm, kā arī veikt citus koordinēšanas uzdevumus;

25. vērš uzmanību uz to, ka atbilstoši proporcionalitātes principam ACER regulatīvie pasākumi nevar aizstāt valstu lēmumus; iesaka arī stiprināt valstu regulatīvās iestādes. Dalībvalstīm jānodrošina savu regulatīvo iestāžu neatkarība un netraucēta darbība. Lai valstu regulatīvās iestādes varētu pienācīgi darboties, jānodrošina šim nolūkam nepieciešamie līdzekļi, kā arī jānodrošina tām iespēja pilntiesīgi iesaistīties ES mēroga sadarbībā;

Patērētāji un informēšanas nozīme

26. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas ierosinājumu reformēt enerģijas tirgu un tādējādi piešķirt patērētājiem lielāku ietekmi, lai tie kļūtu par līdztiesīgiem tirgus dalībniekiem; atbalsta Komisijas ierosinājumu sekmēt viedo skaitītāju brīvprātīgu ieviešanu, ievērojot datu aizsardzības principus, lai patērētāji saņemtu saprotamus rēķinus un varētu vieglāk nomainīt enerģijas piegādātāju;

27. vērš uzmanību uz to, ka vajag vairāk pētījumu un nepieciešama ciešāka sadarbība ar vietējo pašvaldību pārstāvjiem, lai skaidrāk izprastu patērētāju motivāciju iesaistīties elektroenerģijas tirgū. Labāka izpratne par faktoriem, kas sekmē patērētāju rīcības izmaiņas var nodrošināt svarīgu informāciju par to, kā mudināt patērētājus būt spēcīgiem un atbildīgiem jaunā elektroenerģijas tirgus dalībniekiem;

28. norāda, ka veiktie pētījumi liecina, ka patērētāji sūdzas par elektroenerģijas tirgu pārredzamības trūkumu, kas samazina viņu iespējas gūt labumu no konkurences un aktīvi piedalīties tirgos. Patērētāji nejutās pietiekami informēti par alternatīviem piegādātājiem un risinājumiem. Tādēļ Komiteja uzsver, ka ir svarīgi atrisināt ar klientu datu privātumu un ar drošību saistītās problēmas, kā arī aicina Eiropas Komisiju sniegt tehniskus priekšlikumus, kā nodrošināt augstus drošības standartus;

29. uzsver vietējo un reģionālo iestāžu nozīmi energokopienī izveides sekmēšanā; norāda, ka vietējo pašvaldību pārstāvji var sniegt atbalstu šādās jomās: spēju veidošana, palīdzība saistībā ar piekļuvi finansējumam, mācības, pozitīvas pieredzes apmaiņa, tehniskās palīdzības sniegšana, partnerības sekmēšana;

30. uzsver informētības nozīmi patērētāju motivēšanā būt aktīviem enerģētikas sektora dalībniekiem. Šajā ziņā lietderīga un sekmējama ir Reģionu komitejas aktīva loma, jo tā var dot nozīmīgu ieguldījumu, izplatot informāciju, popularizējot idejas vietējo kopienu vidū un apmainoties ar labo praksi;

Vietējo un reģionālo iestāžu nozīme

31. norāda, ka vietējām un reģionālajām iestādēm enerģētikas sektorā ir nozīmīga loma: vietējās un reģionālās iestādes ar savu rīcību var ietekmēt enerģijas infrastruktūras attīstību un tirgus darbību. Tās organizē pakalpojumu sniegšanu, atbild par telpisko plānošanu un zemes izmantojumu, par ielu apgaismojumu, transporta pakalpojumu sniegšanu, mājokļu apsaimniekošanu, kā arī lemj par atļauju izsniegšanu un izglīto un informē iedzīvotājus. Turklāt vietējās un reģionālās iestādes kontrolē lielus budžeta līdzekļus, kas paredzēti energoietilpīgu produktu un pakalpojumu publiskajam iepirkumam. Daudzos gadījumos vietējās un reģionālās pašvaldības ir arī enerģijas ražotāji;

32. vērš uzmanību uz to, ka Komisijas priekšlikumos vietējās un reģionālās iestādes nav minētas kā nozīmīgas enerģētikas sektora dalībnieces, un aicina Komisiju, īstenojot turpmākus pasākumus šajā jomā, attiekties pret vietējām un reģionālajām iestādēm kā pret vienlīdzīgiem centrālā līmeņa partneriem;

33. norāda, ka vietējās un reģionālās iestādes var veicināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu un energoefektivitātes uzlabošanu vietējā un reģionālā mērogā, piemēram, nosakot vērienīgus mērķus un izstrādājot rīcības plānus, vienkāršojot administratīvās procedūras un noteikumus vai sniedzot finansiālu atbalstu un veicot izglītojošus pasākumus. Šajā saistībā Komiteja uzsver, ka Pilsētas mēru pakta jau parakstījušas vairāk nekā 6 600 vietējās un reģionālās pašvaldības un ka būtu jāmudina vēl vairāk pašvaldību brīvprātīgi pievienoties šai un citām līdzīgām starptautiskām iniciatīvām;
34. uzskata, ka ar vietējām un reģionālajām iestādēm ir jāapspriežas par turpmākiem konkrētiem pasākumiem, ņemot vērā to nozīmi infrastruktūras plānošanā, ieguldītāju piesaistīšanā un patērētāju informēšanā un konsultēšanā;
35. piedāvā savu palīdzību Eiropas vietējām un reģionālajām iestādēm izveidot kontaktus ar attiecīgajiem ekspertiem, lai varētu uzlabot to spējas un labāk koordinēt kopīgas pieejas;

Subsidiaritāte un proporcionalitāte

36. norāda, ka daži valstu parlamenti ir pauduši bažas par Eiropas Komisijas priekšlikumu atbilstību subsidiaritātes principam. Lai nodrošinātu ES noteikumu efektivitāti, liela atbildība jāuzņemas vietējām un reģionālajām iestādēm. Tāpēc Komiteja arī uzskata, ka varētu būt nepieciešama rūpīgāka analīze saistībā ar subsidiaritātes un proporcionalitātes principu ievērošanu.

Brišēlē, 2017. gada 13. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Enerģētikas savienības pārvaldība un tīra enerģija”

(2017/C 342/13)

Ziņotājs:	Bruno Hranić (HR/PPE), Vidovecas komūnas mērs
Atsauces dokumenti:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes regulai par Enerģētikas savienības pārvaldību, COM(2016) 759 final Paziņojums “Tīru enerģiju ikvienam Eiropā”, COM(2016) 860 final Paziņojums “Paātrināt inovāciju tīras enerģijas jomā”, COM(2016) 763 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Regulas priekšlikums

1. apsvērumus

Komisijas priekšlikums	RK grozījums
	(1) Šīs regulas mērķis ir izveidot nepieciešamās partnerības starp Savienību, atsevišķām dalībvalstīm un dalībvalstu makroreģionālām grupām, kā arī vietējo līmeni, lai īstenotu kopīgu virzību enerģētikas jomas pārkārtošanā. Šiem dažādajiem līmeņiem ir jāstrādā kopā solidaritātes un uzticēšanās gaisotnē ar mērķi gūt savstarpēju labumu.

Pamatojums

Pašā regulas sākumā būtu jānorāda uz vajadzību pēc daudzlīmeņu pārvaldības sadarbības starp visiem dažādajiem līmeņiem. Ierosinājuma pamatā ir līdzīga ideja, kas pausta Eiropas Parlamenta ziņojuma projektā PE 604.777 (grozījums Nr. 2).

2. grozījums

Regulas priekšlikums

9. panta 2. punkts

Komisijas priekšlikums	RK grozījums
2. Komisija <i>saskaņā ar 28. pantu var dalībvalstīm adresēt ieteikumus</i> par plānu projektiem. <i>Minētajos ieteikumos jo īpaši izklāsta:</i>	Integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu projekti
(a) <i>mērķu, mērķrādītāju un devumu vērienīgumu, orientējoties uz Enerģētikas savienības mērķu un it sevišķi Savienības 2030. gadam izvirzīto atjaunojamo energoresursu un energoefektivitātes mērķrādītāju kopīgu sasniegšanu;</i>	2. Komisija <i>novērtē integrēto nacionālo enerģētikas un klimata plānu projektus un nāk klajā ar konkrētām valstīm adresētiem ieteikumiem</i> par plānu projektiem <i>saskaņā ar 28. pantu, lai</i>
	(a) <i>palīdzētu sasniegt Enerģētikas savienības mērķus, mērķrādītājus un devumus;</i>

Komisijas priekšlikums	RK grozījums
<p>(b) ar dalībvalstu un Savienības līmeņa mērķiem saistītās rīcībpolitikas un pasākumus un citas rīcībpolitikas un pasākumus, kas varētu būt relevantas pārrobežu līmenī;</p> <p>(c) integrētajā nacionālajā enerģētikas un klimata plānā iekļauto esošo (īstenoto un pieņemto) un plānoto rīcībpolitiku un pasākumu savstarpējo mijiedarbību un konsekvenci vienā Enerģētikas savienības dimensijā un vairākās dimensijās.</p>	<p>(b) gādātu, ka ar dalībvalstu rīcības plāniem saistītās rīcībpolitikas un pasākumi un citas rīcībpolitikas un pasākumi atbilst paredzētajam mērķim, it īpaši tad, ja tiem varētu būt pārrobežu nozīme;</p> <p>(c) veicinātu integrētajā nacionālajā enerģētikas un klimata plānā iekļauto esošo (īstenoto un pieņemto) un plānoto rīcībpolitiku un pasākumu savstarpējo mijiedarbību un konsekvenci vienā Enerģētikas savienības dimensijā un vairākās dimensijās.</p> <p>(d) stingri uzsvērtu, ka dalībvalstīm nepārprotami jāņem vērā vietējā un reģionālajā līmenī uzņemtās saistības un rezultāti, kas sasniegti tādu iniciatīvu ietvaros kā Pilsētas mēru pakts, un izstrādātu procedūras, kā savos nacionālajos enerģētikas un klimata plānos ietvert visu iesaistīto valdības un pārvaldes līmeņu sniegto ieguldījumu.</p>

Pamatojums

Ir ļoti svarīgi nodrošināt saskaņu un papildināmību starp dažādo dalībvalstu rīcības plāniem un ES līmeņa politiku, kā arī veicināt vietējo un reģionālo pašvaldību iesaistīšanos un ieguldījumu. Ierosinājuma pamatā ir līdzīgas idejas, kas paustas Eiropas Parlamenta ziņojuma projektā PE 604.777 (grozījumi Nr. 97–100).

3. grozījums

Regulas priekšlikums

10. pants

Komisijas priekšlikums	RK grozījums
<p>Neskarot nekādas citas Savienības tiesību aktu prasības, dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai tiek dotas agrīnas un reālas iespējas iesaistīties 9. pantā minēto plānu projektu sagatavošanā, un, sava integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna projektu iesniedzot Komisijai, pievieno sabiedrības viedokļu kopsavilkumu. Ciktāl piemērojami Direktīvas 2001/42/EK noteikumi, uzskata, ka saskaņā ar minēto direktīvu sarīkotās apspriešanas izpilda arī šajā regulā paredzēto pienākumu apspriesties ar sabiedrību.</p>	<p>Sabiedriskā apspriešana</p> <p>Neskarot nekādas citas Savienības tiesību aktu prasības, dalībvalstis nodrošina, ka sabiedrībai tiek dotas agrīnas un reālas iespējas iesaistīties 9. pantā minēto plānu projektu sagatavošanā, un, sava integrētā nacionālā enerģētikas un klimata plāna projektu iesniedzot Komisijai, pievieno sabiedrības viedokļu kopsavilkumu. Ciktāl piemērojami Direktīvas 2001/42/EK noteikumi, uzskata, ka saskaņā ar minēto direktīvu sarīkotās apspriešanas izpilda arī šajā regulā paredzēto pienākumu apspriesties ar sabiedrību.</p> <p>Nēmot vērā to, ka vietējo un reģionālo pašvaldību loma ilgtspējīgas enerģijas jomas pasākumu īstenošanā ir politiski atzīta, un ievērojot Eiropas Komisijas mērķi, proti, gādāt par labāku likumdošanas procesu, valstu iestādes tiek aicinātas atbilstīgi katras dalībvalsts konstitūcijai un politiskajiem noteikumiem vietējās un reģionālās pašvaldības iesaistīt plānošanā un uzraudzībā.</p>

Pamatojums

Starp valsts līmeni un vietējām un reģionālajām pašvaldībām efektīvi koordinējot enerģētikas un klimata aizsardzības pasākumu plānošanu, īstenošanu un ziņošanu par tiem, var novērst nevajadzīgu birokrātiju un izpildīt prasību par labāka likumdošanas procesa nodrošināšanu.

4. grozījums**Regulas priekšlikums**

Pēc 10. panta pievienot jaunu pantu

Komisijas priekšlikums	RK grozījums
	<p>Daudzlīmeņu enerģētikas dialoga platforma</p> <p>1. Partnerības gaisotnē dalībvalstis enerģētikas jomā nodibina pastāvīgu dialogu, lai vietējās un reģionālās pašvaldības, pilsoniskās sabiedrības organizācijas, uzņēmējus, ieguldītājus, pārējās attiecīgās ieinteresētās personas un plašu sabiedrību stimulētu aktīvi iesaistīties enerģētikas pārkārtošanā, tostarp enerģētiskās nabadzības jautājumu risināšanā.</p> <p>2. Minētajā enerģētikas dialogā dalībvalstis iesniedz apspriešanai dažādus risinājumus un scenārijus, kas paredzēti to īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa enerģētikas un klimata politikai, kā arī katra risinājuma izmaksu un ieguvumu analīzi.</p> <p>3. Dalībvalstis gādā, lai enerģētikas dialogs saņemtu atbilstošus cilvēkresursus un finanšu resursus, un kopā ar Eiropas Komisiju palīdz nodrošināt viedokļu apmaiņu starp dažādiem enerģētikas dialogiem.</p>

Pamatojums

Tik svarīgā jautājumā kā enerģētikas pārkārtošana ir jāizveido struktūras, kas nodrošinātu pastāvīgu dialogu ar visām iesaistītajām pusēm, lai apzinātu dažādas iespējas un scenārijus un sagatavotu kopējus risinājumus. Grozījuma pamatā ir līdzīga ideja, kas ierosināta EP ziņojuma projektā PE 604.777.

5. grozījums**Regulas priekšlikums**

18. panta b) punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Dalībvalstis integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos ietver informāciju</p> <p>b) par šādu rīcībpolitiku un pasākumu īstenošanu:</p> <p>(1) īstenotās, pieņemtās un plānotās rīcībpolitikas un pasākumi, kuru mērķis ir panākt, ka tiek sasniegts nacionālais devums saistošā Savienības līmeņa 2030. gada atjaunojamo energoresursu mērķrādītāja sasniegšanā, kas minēts 4. panta a) punkta 2. apakšpunkta i) punktā, arī sektoriem specifiski un tehnoloģijām specifiski pasākumi, un īpaša izskatīšana par to, kā īstenoti [Direktīvas 2009/28/EK pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar priekšlikumu COM(2016) 767,] 23., 24. un 25. pantā noteiktie pasākumi;</p>	<p>Dalībvalstis integrētajos nacionālajos enerģētikas un klimata progresa ziņojumos ietver informāciju</p> <p>(b) par šādu rīcībpolitiku un pasākumu īstenošanu:</p> <p>(1) īstenotās, pieņemtās un plānotās rīcībpolitikas un pasākumi, kuru mērķis ir panākt, ka tiek sasniegts nacionālais devums saistošā Savienības līmeņa 2030. gada atjaunojamo energoresursu mērķrādītāja sasniegšanā, kas minēts 4. panta a) punkta 2. apakšpunkta i) punktā, arī sektoriem specifiski un tehnoloģijām specifiski pasākumi, un īpaša izskatīšana par to, kā īstenoti [Direktīvas 2009/28/EK pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar priekšlikumu COM(2016) 767,] 23., 24. un 25. pantā noteiktie pasākumi;</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(2) konkrēti reģionālās sadarbības pasākumi;	(2) konkrēti reģionālās sadarbības pasākumi;
(3) neskarot LESD 107. un 108. pantu, konkrēti pasākumi, kuri attiecas uz finansiālu atbalstu, arī Savienības atbalstu un Savienības līdzekļu izmantošanu, nolūkā veicināt atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanu elektroenerģijas, siltumapgādes un aukstumapgādes un transporta sektorā;	(3) neskarot LESD 107. un 108. pantu, konkrēti pasākumi, kuri attiecas uz finansiālu atbalstu, arī Savienības atbalstu un Savienības līdzekļu izmantošanu, nolūkā veicināt atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanu elektroenerģijas, siltumapgādes un aukstumapgādes un transporta sektorā;
(4) konkrēti pasākumi [Direktīvas 2009/28/EK pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar priekšlikumu COM(2016) 767,] 15., 16., 17., 18., 21. un 22. panta prasību izpildei;	(4) konkrēti pasākumi [Direktīvas 2009/28/EK pārstrādātās redakcijas, kas ierosināta ar priekšlikumu COM(2016) 767,] 15., 16., 17., 18., 21. un 22. panta prasību izpildei;
(5) pasākumi, ar kuriem veicina biomasas enerģijas izmantošanu, it sevišķi pasākumi jaunu biomasas avotu mobilizēšanai, ņemot vērā biomasas pieejamību (gan iekšzemes potenciālu, gan importu no trešām valstīm) un biomasas izlietojumu citām vajadzībām (lauksaimniecībā un uz koksnes resursiem balstītos sektoros), kā arī pasākumi saražotās un izmantotās biomasas ilgtspējīgas ieguves nodrošināšanai;	(5) pasākumi, ar kuriem veicina biomasas enerģijas izmantošanu, it sevišķi pasākumi jaunu biomasas avotu mobilizēšanai, ņemot vērā biomasas pieejamību (gan iekšzemes potenciālu, gan importu no trešām valstīm) un biomasas izlietojumu citām vajadzībām (lauksaimniecībā un uz koksnes resursiem balstītos sektoros), kā arī pasākumi saražotās un izmantotās biomasas ilgtspējīgas ieguves nodrošināšanai;
c) VII pielikuma 1. daļā norādīto informāciju.	(6) progress saistībā ar atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvara palielināšanu siltumapgādes un aukstumapgādes pakalpojumu jomā, taču neradot nevajadzīgu administratīvo slogu vietējām un reģionālajām pašvaldībām un galapatērētājiem; (c) VII pielikuma 1. daļā norādīto informāciju.

Pamatojums

Siltumapgāde un aukstumapgāde sniedz nozīmīgas, neizmantotas iespējas samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un vairāk izmantot un ražot enerģiju no atjaunojamiem energoresursiem (skatīt Reģionu komitejas atzinumu "ES siltumapgādes un aukstumapgādes stratēģija"). Runājot par Atjaunojamo energoresursu direktīvu, valsts un reģionālajam vai attiecīgi vietējam pārvaldības līmenim būtu ciešāk jāsadarbojas, lai sasniegtu izvirzīto mērķi, proti, atjaunojamo energoresursu enerģijas īpatsvaru siltumapgādes un aukstumapgādes jomā palielinātu par 1 % gadā, jo tādējādi tiek sniegts konkrēts un efektīvs ieguldījums kopīgā ES mērķa sasniegšanā – atjaunojamās enerģijas īpatsvars 27 % apmērā līdz 2030. gadam.

6. grozījums

Regulas priekšlikums

37. pants

Komisijas priekšlikums	RK grozījums
1. Komisijai palīdz Enerģētikas savienības komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē, un tā strādā attiecīgajās nozaru struktūrās, kas ir svarīgas šīs regulas kontekstā.	Enerģētikas savienības komiteja 1. Komisijai palīdz Enerģētikas savienības komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē, un tā strādā attiecīgajās nozaru struktūrās, kas ir svarīgas šīs regulas kontekstā.

Komisijas priekšlikums	RK grozījums
<p>2. Šī komiteja aizstāj komiteju, kas izveidota ar Lēmuma 93/389/EEK 8. pantu, Lēmuma Nr. 280/2004/EK 9. pantu un Regulas (ES) Nr. 525/2013 26. pantu. Atsauces uz komiteju, kas izveidota atbilstīgi minētajiem aktiem, uzskata par atsaucēm uz komiteju, kas izveidota ar šo regulu.</p> <p>3. Ja izdara atsauci uz šo pantu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.</p>	<p>2. Šī komiteja aizstāj komiteju, kas izveidota ar Lēmuma 93/389/EEK 8. pantu, Lēmuma Nr. 280/2004/EK 9. pantu un Regulas (ES) Nr. 525/2013 26. pantu. Atsauces uz komiteju, kas izveidota atbilstīgi minētajiem aktiem, uzskata par atsaucēm uz komiteju, kas izveidota ar šo regulu.</p> <p>3. Ja izdara atsauci uz šo pantu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.</p> <p>4. <i>Minētajā komitejā darbojas Reģionu komitejas iecelts pārstāvis, kas institucionālajā līmenī pārstāv visas ES vietējās un reģionālās pašvaldības.</i></p>

Pamatojums

Eiropas Savienības un Eiropas Parlamenta augsta līmeņa politikas pārstāvji ir atkārtoti atzinuši vietējo un reģionālo pašvaldību svarīgo lomu ar Enerģētikas savienību saistītos pasākumos.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Galvenie mērķi un mērķgrupas

1. atkārtoti aicina ES līmenī izvirzīt tālejošākus mērķus attiecībā uz energoefektivitāti un atjaunojamās enerģijas īpatsvaru, kas līdz 2030. gadam būtu jāpalielina attiecīgi līdz 40 %;
2. atbalsta trīs galvenos pasākumu kopuma "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā" mērķus: 1) izvirzīt energoefektivitāti pirmajā vietā, 2) iegūt vadošo lomu atjaunojamo energoresursu jomā pasaules mērogā, 3) nodrošināt taisnīgus nosacījumus patērētājiem; tomēr pauž neapmierinātību ar to, ka papildinošie tiesību akti un nelegislatīvas iniciatīvas neļauj sasniegt šos mērķus pilnībā un ka pietiekama uzmanība nav pievērsta atkarības mazināšanai no importa, kas energoresursu struktūrā atspoguļo visu tīro vietējās izcelsmes energoavotu (gan atjaunojamo, gan tradicionālo) īpatsvaru;
3. šajā sakarā aicina Eiropas Komisiju par augstāko prioritāti noteikt energoefektivitāti, to uzskatīt par infrastruktūras prioritāti un nodrošināt, ka valsts subsīdijas un finanšu atbalsta instrumenti, kas paredzēti energoefektivitātes veicināšanai, tiek klasificēti kā kapitāla izmaksas; tas ļautu uzlabot energoefektivitātes sistēmas drošumu un uzticamību. Tādējādi varētu noteikt skaidru politiku attiecībā uz mājāsaimniecību aizsardzību un konkurētspējas veicināšanu Eiropā;
4. atzinīgi vērtē priekšlikumus, ar ko paredz izveidot Enerģētikas savienības pārvaldības regulējumu, kurš ļautu vienkāršot un pilnveidot pašreizējos plānošanas, ziņošanas un uzraudzības noteikumus enerģētikas un klimata jomā, un aicina dalībvalstis un Komisiju pārvaldības politikajā procesā iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības;

Energoefektivitātes un atjaunojamās enerģijas lielā atkarība no pasākumiem decentralizētajā līmenī

5. konstatē un uzsver, ka vietējām un reģionālajām pašvaldībām ir liela nozīme saistībā ar stratēģisko vadību līmenī, kas ir vistuvākais patērētājiem, kā arī saistībā ar decentralizētu enerģijas ražošanu, pienācīgu investēšanas apstākļu veicināšanu un saiknes veidošanu starp enerģētikas un klimata politiku un pasākumiem, kuri jāveic tādās jomās kā mājokļi, enerģētiskā nabadzība, transports, ekonomikas attīstība, zemes izmantošana un telpiskā plānošana;
6. norāda uz vietējo un reģionālo pašvaldību vadošo lomu šādās jomās: enerģētikas politikas īstenošana, projekti, kas saistīti ar enerģētiku, jo īpaši ar atjaunojamiem energoresursiem, kā arī ilgtspējīgu energopatēriņa modeļu un paraugprakses popularizēšana patērētāju vidū;

7. brīdina, ka ES un dalībvalstu līmenī izvirzīto klimata aizsardzības un enerģētikas mērķu sasniegšana būs apdraudēta, ja Enerģētikas savienībā netiks oficiāli atzīts, ka enerģētikas politikas īstenošanā vadošā loma ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām;

8. norāda uz to, ka nacionālo enerģētikas un klimata plānu sagatavošanas procesam jābūt pārredzamam un šie plāni jāizstrādā ar atbildības sajūtu, lai vietējie dalībnieki, uzņēmumi un citas ieinteresētās personas zinātu, ko var sagaidīt no valstu valdībām un kā, piemēram, tiks nodrošināta pienākumu pildīšana, un kādus pasākumus varētu veikt gadījumā, ja izrādītos, ka ar nacionālajiem plāniem nepietiek, lai sasniegtu ES līmenī izvirzītos mērķus;

9. atzinīgi vērtē to, ka Eiropas Komisija atzīst, ka pāreja uz tīru enerģiju nebūs iespējama, ja neiesaistīsies daudzās ieinteresētās personas, kas pārstāv pilsonisko sabiedrību, kā arī reģionālo un vietējo līmeni, un tādēļ aicina dalībvalstis debatēs par enerģētikas pārkārtošanu, jo īpaši saistībā ar integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem, pienācīgi iesaistīt pilsētas un reģionus, lai rastu dažādu nozaru vajadzībām atbilstīgus risinājumus;

10. tomēr konstatē, ka, neraugoties uz atšķirīgajiem konstitucionālajiem noteikumiem dažādās ES dalībvalstīs, priekšlikumos par pārvaldību, izņemot 10. panta vispārīgos noteikumus par sabiedrisko apspriešanu, kuros teikts, ka "(..) sabiedrībai tiek dotas agrīnas un reālas iespējas iesaistīties (...) plānu projektu sagatavošanā (...)”, nav konkrētu norāžu uz institucionālo lomu, kāda ir vietējām un reģionālajām pašvaldībām, nemaz nerunājot par citām ieinteresētajām personām;

11. ierosina apsvērt, vai nebūtu vēlreiz jāpārskata ES noteikumi par valsts atbalstu enerģētikas nozarē, lai pilsētu pasākumus sekmētu, piemēram, izstrādājot īpašas vietējo pasākumu pamatnostādnes, kuru mērķis būtu vienkāršot spēkā esošo regulējumu, un paredzot īpašus izņēmumus enerģijas projektiem, ko enerģētiskās nabadzības mazināšanas nolūkā īsteno, atjaunojot komunālos un sociālos mājokļus. Tāpēc jāgādā par to, lai pilsētu noturība un enerģētikas pārkārtošana tiktu izvirzītas par prioritātēm nākamajā satvarā, kas sākas 2020. gadā;

12. aicina Eiropas Komisiju un dalībvalstu valdības pastiprināt sadarbību ar vietējā un reģionālā līmeņa dalībniekiem, it īpaši ar vietējām un reģionālajām enerģētikas aģentūrām, tās iesaistot gaidāmo nacionālo klimata aizsardzības un enerģētikas plānu izstrādē, un tādējādi no politikas, kurā iesaistās tikai daži dalībnieki, pāriet uz politiku, kas ļauj iesaistīties visiem;

13. šajā saistībā norāda uz vairākiem veiksmīgiem atjaunojamo energoresursu enerģijas izmantošanas projektiem, ko, izmantojot privātpersonu investīcijas elektroenerģijas un siltuma ražošanā no atjaunojamiem energoresursiem un sadarbojoties ar MVU, NVO un pilsoniskās sabiedrības organizācijām, ierosināja un izstrādāja vietējā līmenī;

14. atzīmē, ka liels skaits citu svarīgu dalībnieku, piemēram, mazie un vidējie uzņēmumi, NVO un pilsoniskās sabiedrības organizācijas, vietējā līmenī darbojas energoefektivitātes un atjaunojamo energoresursu enerģijas jomā;

15. runājot par atbalstu, kas dalībvalstu valdībām vajadzīgs, lai ESIF ietvaros izstrādātu virkni daudzsološu projektu, kuri sekmētu ES klimata un enerģētikas politikas mērķu sasniegšanu, uzsver nepieciešamību iesaistīt arī vietējos dalībniekus. Pateicoties jaunizveidotajam Eiropas Investīciju konsultāciju centram, būtu jāpārrina to pilsētu atbalstīšanas procedūra, kas ir apņēmušas izstrādāt projektus ar zemu CO₂ emisijas līmeni;

16. atsaucoties uz Eiropas Investīciju bankas programmām *JASPERS* un *ELENA*, aicina arī turpmāk īstenot mērķorientētas tehniskās palīdzības programmas, kas nepieciešamas, lai atbalstītu pilsētu un reģionu centienus nodrošināt investīcijas tālejošu projektu īstenošanai, tostarp veicinot lielas investīciju projektu platformas izveidi un apvienojot nelielus un izklieģētus projektus, kuri veicina oglekļa emisijas samazināšanu;

Plānošanu un ziņošanu vienkāršot un pilnveidot, pamatojoties uz pašreizējiem vietējiem un reģionālajiem plāniem

17. norāda, ka ES Enerģētikas savienības pārvaldības mērķim jābūt plānošanas vienkāršošanai un pilnveidošanai praksē un uzraudzības un ka ziņošanas vajadzībām šajā ziņā jāizveido efektīvas saiknes ar esošajām iniciatīvām;

18. uzsver, ka ir vajadzīga efektīva koordinēšana starp valsts un vietējo un reģionālo līmeni saistībā ar plānošanu, īstenošanas procedūru un ziņošanu enerģētikas un klimata politikas jomā. Tādējādi varētu novērst nevajadzīgu birokrātiju un ievērot prasības par labākas likumdošanas nodrošināšanu;

19. norāda uz to, ka vietējās un reģionālās pašvaldības jau tagad aktīvi darbojas pasākumos, kas virzīti uz klimata aizsardzību un pielāgošanos klimata pārmaiņām, un daudzas no tām jau ir izstrādājušas stratēģijas, rīcības plānus un uzraudzības procedūras, jo īpaši saistībā ar Pilsētas mēru pakta iniciatīvu, kura aptver vairāk nekā 5 679 rīcības plānus ilgtspējīgai pilsētu attīstībai enerģētikas jomā;

20. uzsver, ka dalībvalstu plāni un mērķi ir efektīvi jāsasaista ar vietējā un reģionālā līmeņa mērķiem un jābalsta uz reālistisku un saskaņotu ieguldījumu, ko sniedz atsevišķi reģioni un nozares;

21. norāda, ka līdzdalība nenozīmē tikai apspriešanos, bet arī aktīvu darbību konkrētu pasākumu ierosināšanā un izstrādāšanā;

Daudzlīmeņu pārvaldība – efektīvas pārvaldības priekšnosacījums Enerģētikas savienībā

22. pauž nožēlu, ka pašreizējos ieteikumos par Enerģētikas savienības pārvaldību nav paredzēta pietiekami skaidra daudzlīmeņu pieeja, un tāpēc aicina dalībvalstu valdības nodibināt enerģētikas dialoga platformas, lai visi valdības un pārvaldības līmeņi un visas attiecīgās ieinteresētās personas tiktu iesaistītas gan nacionālo klimata aizsardzības plānu izstrādē, gan arī to uzraudzīšanā un ziņošanā par tiem, kā arī ar Eiropas Komisijas palīdzību organizēt viedokļu apmaiņu starp dažādu valstu enerģētikas dialogiem, lai nodrošinātu saskaņotību un risinātu pārrobežu problēmas;

23. norāda uz efektīvas daudzlīmeņu pārvaldības dažādajām priekšrocībām: iedzīvotāji un uzņēmumi piedalās pasākumos attiecībā uz klimata pārmaiņām, un tādējādi ikviens no tiem uzņemas lielāku atbildību par šo procesu; tas palielina iespējas gūt panākumus, jo, pieaugot pārvaldības pārredzamībai, pieaug arī iedzīvotāju atbildības sajūta;

24. uzsver, ka priekšlikuma 11. pants (Reģionālā sadarbība) attiecas tikai uz sadarbību starp dalībvalstīm, nevis uz sadarbību starp dažādiem vietējiem pārvaldes līmeņiem vienas dalībvalsts ietvaros vai atsevišķu dalībvalstu starpā; aicina dalībvalstis un Eiropas iestādes nodrošināt arī pietiekamu atbalstu vietējo un reģionālo iestāžu sadarbībai, it īpaši pārrobežu sadarbībai, lai koordinētu darbības valstu integrēto klimata un enerģētikas plānu izpildei;

25. aicina Eiropas Komisiju dalībvalstīm adresētajos dokumentos, kuros izklāstītas pamatnostādnes attiecībā uz ziņošanu par valsts enerģētikas politiku un tās plānošanu, iekļaut sadaļu par daudzlīmeņu pārvaldību;

Lai aktīvi iesaistītu patērētājus, vajadzīgi stimuli direktīvas īstenošanai un iedarbīgs atbalsts

26. atkārtoti aicina Eiropas Savienību un dalībvalstis izstrādāt tiesisko regulējumu, kas būtu izdevīgs gan enerģijas galapatērētājiem, gan arī ražojošajiem patērētājiem (*prosumers*) un pārējiem enerģijas piegādātājiem, kuri darbojas enerģijas mazumtirdzniecības tirgū; uzsver arī, ka decentralizēta ražošana un pašražošana no atjaunojamiem resursiem rada vairākas priekšrocības enerģētikas sistēmai (samazināta vajadzība pēc pārvades infrastruktūras un uzturēšanas, lielāks noturīgums un elastība) un ka šīs priekšrocības būtu jāatspoguļo, nosakot godīgu cenu no šādām shēmām iegūtam enerģijas pārpalikumam, kas tiek ievadīts tīklā; tāpēc mudina dalībvalstis izstrādāt vai turpināt piemērot inovatīvas cenu veidošanas sistēmas, lai risinātu šo jautājumu;

27. norāda uz to, ka ir vajadzīgas kompetenta speciālista konsultācijas, kas tiktu sniegtas pareizā un atbilstīgā veidā un tā, lai mērķgrupai tās būtu pieejamas ar vietējo komunikācijas kanālu starpniecību, un kurās tiktu izskaidroti tehniskie, kā arī finansiālie un praktiskie aspekti, kā ieviest tehnoloģijas ar zemu CO₂ emisijas līmeni;

28. uzsver, ka, pateicoties energovadības jomā veiktiem pasākumiem, patērētājiem vajadzētu būt iespējai kontrolēt savu patēriņu tā, lai viņi varētu aktīvi piedalīties tirgū un izmantot iedarbīgas un piemērotas patērētāju aizsardzības procedūras; īpaši svarīgi tas ir cīņā pret enerģētisko nabadzību; tāpēc RK aicina ES līmenī izstrādāt kopīgu enerģētiskās nabadzības

definīciju un nākt klajā ar konkrētiem politikas priekšlikumiem attiecībā uz visneaizsargātākajiem patērētājiem, aizsargāt viņus pret nepamatotu padeves pārtraukšanu, noteikt prioritāti viņu labā veicamiem energoefektivitātes pasākumiem un sniegt viņiem aktuālu informāciju;

Enerģētikas inovāciju veicināšana virzībā uz mazoglekļa ekonomiku

29. atzinīgi vērtē to, ka Komisijas paziņojumā "Paātrināt inovāciju tīras enerģijas jomā" (COM(2016) 763) galvenā uzmanība pievērsta divām nozīmīgām politiskajām prioritātēm: izveidot spēcīgu Enerģētikas savienību ar tālredzīgu klimata pārmaiņu politiku un sniegt jaunu impulsu nodarbinātībai, izaugsmei un investīcijām;

30. aicina izveidot uzņēmējdarbībai, inovācijai un investīcijām labvēlīgu vidi un procedūras, izmantojot mērķorientētus signālus, stratēģijas, standartus un noteikumus un sniegtot piemērotu atbalstu ar tādu finanšu instrumentu starpniecību, kas ļauj izmantot publiskos līdzekļus privāto investīciju atvieglošanai (un attiecīgos gadījumos sniegtu atbalstu riska mazināšanai);

31. atkārtoti norāda uz to, cik svarīgi ir veidot enerģētikas politiku ciešā sinerģijā ar Eiropas Savienības pētniecības un inovācijas politiku; uzsver, ka vietējā līmenī jāturpina veicināt inovāciju tādās jomās kā atjaunojamie energoresursi, ilgtspējīga mobilitāte, pašreizējās energoinfrastruktūras modernizēšana, viedo spēkstaciju būvniecība, oglekļa dioksīda piesaiste un enerģijas uzglabāšana; tāpēc aicina Komisiju gādāt par inovatīvu projektu labāku atbalstīšanu attālākajos reģionos, lai tie kļūtu par īstām laboratorijām enerģētikas pārkārtošanas vajadzībām;

32. uzskata, ka viedo pilsētu iniciatīvu ietvaros ir svarīgi veidot vietējo pašvaldību partnerības saistībā ar inovāciju tīras enerģijas jomā, lai piesaistītu tādās jomās kā enerģijas taupīšana pilsētas transportā, starpreģionālās transporta stratēģijas, sadarbība jauno uzglabāšanas tehnoloģiju jomā un viedas publiskās ēkas. Būs svarīgi panākt labāku sinerģiju starp Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem un Eiropas Stratēģisko investīciju fondu, lai īstenotu pārrobežu projektus ilgtspējīgas enerģijas jomā;

33. atzinīgi vērtē to, ka uzsvars ir likts uz atvērtu inovāciju un atvērtu zinātni, lai mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, kā arī pilsoniskajai sabiedrībai dotu iespēju tālāk attīstīties, pamatojoties uz jaunām atziņām;

34. uzsver, ka steidzami būtu jāatsakās no tieša vai netieša atbalsta (kā arī no dažu dalībvalstu piešķirtā atbalsta), kas veicina fosilo kurināmo patēriņu, jo tas slēpj faktiskās šāda kurināmā izmaksas, kas rodas sabiedrībai un videi, mākslīgi uztur zemas cenas un tādējādi kavē inovāciju tīras enerģijas jomā;

35. atbalsta to, ka ir ierosināts izmantot juridisku instrumentu, lai paātrinātu inovatīvu mazoglekļa tehnoloģiju attīstīšanu un to efektīvu izmantošanu. Pāreja uz mazoglekļa ekonomiku prasa investīcijas viedās siltumapgādes un aukstumapgādes sistēmās un energoefektivitātes palielināšanu rūpniecības, būvniecības un transporta nozarē, kā arī līdzfinansējumu projektiem, kas paredzēti investīcijām atjaunojamos energoresursos;

36. uzsver, ka Enerģētikas savienības pārvaldībai būtu jārada pamats, kas ļauj sasniegt mērķus (piemēram, vieglāka piekļuve publiskā un privātā sektora partnerībām), lai paātrinātu projektu īstenošanu, samazinātu birokrātiju, apzinātu visus šķēršļus, kas traucē vietējām un reģionālajām pašvaldībām, un lai nodrošinātu tiesisko noteiktību un paredzamību investoriem;

37. atbalsta priekšlikumu par to, ka iepirkums jāizmanto kā efektīvs līdzeklis, lai izveidotu mazoglekļa tehnoloģiju tirgu;

Subsidiaritāte un proporcionalitāte

38. uzskata, ka ierosinātā regula nerada šaubas par tās atbilstību subsidiaritātes principam. Tomēr bažas rodas par tās atbilstību proporcionalitātes principam, jo ierosināto pārvaldības sistēmu var uzskatīt par pārāk sarežģītu, pārlietu detalizētu un pārmērīgi striktu attiecībā uz ziņošanas intervāliem. RK būtu vēlējusies, lai pārvaldības sistēma būtu tikusi ieviesta nevis ar regulu, bet gan ar direktīvu, kas federālās valstīs dotu iespēju pienācīgi iesaistīt reģionālās pašvaldības.

Brisele, 2017. gada 13. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

Eiropas Reģionu komitejas atzinums “Ēku energoefektivitāte”

(2017/C 342/14)

Ziņotājs:	Michiel Rijsberman (NL/ALDE), Flevolandes provinces izpildpadomes loceklis
Atsauces dokumenti:	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti
	COM(2016) 761 final,
	Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2010/31/ES par ēku energoefektivitāti
	COM(2016) 765 final

I. IETEIKUMI GROZĪJUMIEM

1. grozījums

Direktīva par energoefektivitāti, 4. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
(..) Saistoša 30 % mērķa veidā būtu skaidri jāparedz, ka Savienībai ES līmenī ir jāsasniedz savi 2020. un 2030. gadam nospraustie energoefektivitātes mērķi, kas izteikti kā primārās enerģijas patēriņš un enerģijas galapatēriņš.	(..) Saistoša 40 % mērķa veidā būtu skaidri jāparedz, ka Savienībai ES līmenī ir jāsasniedz savi 2020. un 2030. gadam nospraustie energoefektivitātes mērķi, kas izteikti kā primārās enerģijas patēriņš un enerģijas galapatēriņš.

Pamatojums

Uzdrīkstēšanās 30 % mērķa vietā tiek ties uz samazinājumu 40 % apmērā nodrošinātu pastiprinātu ekonomisko izaugsmi, vairāk darbvieta un fosilā kurināmā importa samazināšanos. Šāda pieeja atbilst pašreizējai Eiropas Parlamenta nostājai. Šis grozījums ir saistīts ar 2. grozījumu un 5. ieteikumu.

2. grozījums

Direktīva par energoefektivitāti, 7. apsvērums

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Dalībvalstīm ir jāizpilda visam saistību periodam noteiktā prasība par kumulatīvā galapatēriņa ietaupījumiem, kas būtībā nozīmē, ka “papildus” jāietaupa 1,5 % apmērā no gada enerģijas noieta. Šo prasību varētu izpildīt vai nu ar jauniem politikas pasākumiem, kas tiek pieņemti jaunajā saistību periodā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2030. gada 31. decembrim, vai ar jaunām atsevišķām, energoekonomiju rosinošām darbībām, kas izriet no iepriekšējā periodā vai vēl pirms tam pieņemtiem politikas pasākumiem, bet tiek reāli ieviestas tikai jaunajā periodā.	Dalībvalstīm ir jāizpilda visam saistību periodam noteiktā prasība par kumulatīvā galapatēriņa ietaupījumiem, kas būtībā nozīmē, ka “papildus” jāietaupa 2 % apmērā no gada enerģijas noieta. Šo prasību varētu izpildīt vai nu ar jauniem politikas pasākumiem, kas tiek pieņemti jaunajā saistību periodā no 2021. gada 1. janvāra līdz 2030. gada 31. decembrim, vai ar jaunām atsevišķām, energoekonomiju rosinošām darbībām, kas izriet no iepriekšējā periodā vai vēl pirms tam pieņemtiem politikas pasākumiem, bet tiek reāli ieviestas tikai jaunajā periodā.

Pamatojums

Šis grozījums izriet no 3. grozījuma un ir saistīts ar 5. un 7. ieteikumu. Lai sasniegtu iecerēto 40 % mērķi, katru gadu jāietaupa vismaz 2 %.

3. grozījums

Direktīva par energoefektivitāti, 1. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Ar šo direktīvu izveido kopēju pasākumu sistēmu energoefektivitātes veicināšanai Savienībā, lai nodrošinātu Savienības 2020. gadam izvirzītā 20 % energoefektivitātes pamatmērķa un 2030. gadam izvirzītā saistošā 30 % energoefektivitātes pamatmērķa sasniegšanu (...).	Ar šo direktīvu izveido kopēju pasākumu sistēmu energoefektivitātes veicināšanai Savienībā, lai nodrošinātu Savienības 2020. gadam izvirzītā 20 % energoefektivitātes pamatmērķa un 2030. gadam izvirzītā saistošā 40 % energoefektivitātes pamatmērķa sasniegšanu (...).

Pamatojums

Šā grozījuma pamatojums izriet no 1. grozījuma un 5. ieteikuma.

4. grozījums

Direktīva par energoefektivitāti, 7. panta 1. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
no 2021. gada 1. janvāra līdz 2030. gada 31. decembrim – katru gadu jaunu ietaupījumu 1,5 % apmērā no ikgadējā enerģijas pārdošanas apjoma galalietotājiem, aprēķinot to kā vidējo no pēdējo triju gadu rādītājiem pirms 2019. gada 1. janvāra.	no 2021. gada 1. janvāra līdz 2030. gada 31. decembrim – katru gadu jaunu ietaupījumu 2 % apmērā no ikgadējā enerģijas pārdošanas apjoma galalietotājiem, aprēķinot to kā vidējo no pēdējo triju gadu rādītājiem pirms 2019. gada 1. janvāra.
Dalībvalstis turpina panākt jaunus ikgadējus ietaupījumus 1,5 % apmērā desmit gadu periodos pēc 2030. gada, ja vien izvērtēšanā, ko Komisija veic līdz 2027. gadam un pēc tam reizi 10 gados, nav secināts, ka tas vairs nav vajadzīgs, lai sasniegtu Savienības 2050. gadam izvirzītos enerģētikas un klimata ilgtermiņa mērķus.	Dalībvalstis turpina panākt jaunus ikgadējus ietaupījumus 2 % apmērā desmit gadu periodos pēc 2030. gada, ja vien izvērtēšanā, ko Komisija veic līdz 2027. gadam un pēc tam reizi 10 gados, nav secināts, ka tas vairs nav vajadzīgs, lai sasniegtu Savienības 2050. gadam izvirzītos enerģētikas un klimata ilgtermiņa mērķus.

Pamatojums

Šā grozījuma pamatojums izriet no 3. grozījuma un ir saistīts ar 5., 7. un 8. ieteikumu.

5. grozījums

Direktīva par energoefektivitāti, 7. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
Energoekonomijas pienākums	Energoekonomijas pienākums
1. Dalībvalstis sasniedz vismaz šādu kumulatīvu enerģijas galapatēriņa ietaupījumu:	1. Dalībvalstis sasniedz vismaz šādu kumulatīvu enerģijas galapatēriņa ietaupījumu:

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>a) no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim – katru gadu jaunu ietaupījumu 1,5 % apmērā no ikgadējā enerģijas pārdošanas apjoma galalietotājiem, aprēķinot to kā vidējo no pēdējo triju gadu rādītājiem pirms 2013. gada 1. janvāra;</p> <p>(..)</p> <p>Piemērojot b) apakšpunktu un neskarot šā panta 2. un 3. punktu, dalībvalstis var rezultātos ieskaitīt tikai tādas enerģijas ietaupījumus, kas izriet no jauniem politikas pasākumiem, kuri ieviesti pēc 2020. gada 31. decembra, vai politikas pasākumiem, kuri ieviesti laikā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim, ar nosacījumu, ka var pierādīt, ka minētie pasākumi noveduši pie atsevišķām darbībām, kas tiek īstenotas pēc 2020. gada 31. decembra un dod ietaupījumus.</p> <p>Minētajos aprēķinos var daļēji vai pilnībā neiekļaut to pārdotās enerģijas apjomu, ko izmanto transportam.</p> <p>Dalībvalstis izlemj, kā jauno ietaupījumu aprēķināto apjomu sadalīt katrā a) un b) apakšpunktā minētajā periodā, ar nosacījumu, ka katra perioda beigās ir panākti vajadzīgie kumulatīvie ietaupījumi.</p> <p>2. Katra dalībvalsts, ievērojot 3. punktu, var:</p> <p>a) izdarīt 1. punkta a) apakšpunktā prasīto aprēķinu, izmantojot šādas vērtības: 1 % 2014. un 2015. gadā; 1,25 % 2016 un 2017. gadā; 1,5 % 2018., 2019. un 2020. gadā;</p> <p>b) aprēķinā neiekļaut visu to enerģijas apjomu vai daļu no tā, kas pārdots izmantošanai rūpnieciskās darbības, kuras uzskaitītas Direktīvas 2003/87/EK I pielikumā;</p> <p>c) atļaut 1. punktā noteiktajā enerģijas ietaupījumā ieskaitīt enerģijas ietaupījumu, kas, īstenojot 14. panta 4. punktā, 14. panta 5. punkta b) apakšpunktā un 15. panta 1. līdz 6. punktā un 9. punktā paredzētās prasības, ir gūts enerģijas pārveides, sadales un pārvades sektoros, pie kā pieder arī efektīva centralizētas siltumapgādes un dzesēšanas infrastruktūra;</p> <p>d) šā panta 1. punktā minētajā enerģijas ietaupījumā ieskaitīt izmērāmu un verificējamu enerģijas ietaupījumu, kas gūts ar atsevišķām darbībām, kuras īsteno kopš 2008. gada 31. decembra un kuru ietekme joprojām būs manāma 2020. gadā un pēc tam;</p> <p>e) 1. punktā prasītajā enerģijas ietaupījumā neiekļaut verificējamu tās enerģijas daudzumu, kas saražota ēkās vai uz ēkām pašpatēriņam, ja pie tā noveduši politikas pasākumi, ar kuriem veicina atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju jaunuzstādīšanu.</p>	<p>a) no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim – katru gadu jaunu ietaupījumu 2,0 % apmērā no ikgadējā enerģijas pārdošanas apjoma galalietotājiem, aprēķinot to kā vidējo no pēdējo triju gadu rādītājiem pirms 2013. gada 1. janvāra;</p> <p>(..)</p> <p>Piemērojot b) apakšpunktu un neskarot šā panta 2. un 3. punktu, dalībvalstis var rezultātos ieskaitīt tikai tādas enerģijas ietaupījumus, kas izriet no jauniem politikas pasākumiem, kuri ieviesti pēc 2020. gada 31. decembra, vai politikas pasākumiem, kuri ieviesti laikā no 2014. gada 1. janvāra līdz 2020. gada 31. decembrim, ar nosacījumu, ka var pierādīt, ka minētie pasākumi noveduši pie atsevišķām darbībām, kas tiek īstenotas pēc 2020. gada 31. decembra un dod ietaupījumus.</p> <p>Dalībvalstis izlemj, kā jauno ietaupījumu aprēķināto apjomu sadalīt katrā a) un b) apakšpunktā minētajā periodā, ar nosacījumu, ka katra perioda beigās ir panākti vajadzīgie kumulatīvie ietaupījumi.</p>

Pamatojums

Izpildot energoekonomijas pienākumus, būtu jānodrošina būtiska daļa energoefektivitātes pieauguma. Tādēļ ir svarīgi nepieļaut pārāk daudz izņēmumu, tādējādi nodrošinot arī tiesiskā regulējuma lielāku skaidrību.

6. grozījums

Direktīva par energoefektivitāti, 9.a pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>2. Daudzdzīvokļu ēkās un daudzfunkcionālās ēkās, kuru siltumapgāde un dzesēšana tiek nodrošināta no centrāla avota vai no centralizētas siltumapgādes un dzesēšanas sistēmas, uzstāda individuālos skaitītājus, kas mēra siltumenerģijas vai dzesēšanas enerģijas vai karstā ūdens patēriņu katrā ēkas vienībā.</p> <p>Ja individuālu skaitītāju izmantošana nav tehniski iespējama vai nav rentabla, katrā ēkas vienībā siltumenerģijas vai dzesēšanas enerģijas mērīšanai izmanto individuālus siltummaksas sadalītājus, ar kuriem mēra siltumenerģijas patēriņu katrā radiatorā, ja vien attiecīgā dalībvalsts nav pierādījusi, ka šādu siltummaksas sadalītāju uzstādīšana nebūtu rentabla. Tādos gadījumos var apsvērt alternatīvas rentablas metodes siltumenerģijas patēriņa uzskaitēi. Katra dalībvalsts skaidri nosaka un publicē nosacījumus, pie kādiem to uzskata par tehniski neiespējamu vai nerentablu.</p> <p>Jaunas ēkas, kas pieder pie pirmajā daļā minētajām ēkām, vai nozīmīgi atjaunotas (renovētas) ēkas, kā noteikts Direktīvā 2010/31/ES, vienmēr aprīko ar individuāliem skaitītājiem.</p> <p>(..)</p> <p>4. Šā panta nolūkā, sākot ar 2020. gada 1. janvāri, uzstāda attālināti nolasāmus skaitītājus un siltummaksas sadalītājus.</p> <p>No 2027. gada 1. janvāra jau uzstādīti, bet attālināti nenolasāmi skaitītāji un siltummaksas sadalītāji tiek aprīkoti ar šo funkciju vai aizstāti ar attālināti nolasāmām ierīcēm, izņemot gadījumus, ja attiecīgā dalībvalsts ir pierādījusi, ka tas nav rentabli.</p>	<p>2. Daudzdzīvokļu ēkās un daudzfunkcionālās ēkās, kuru siltumapgāde un dzesēšana tiek nodrošināta no centrāla avota vai no centralizētas siltumapgādes un dzesēšanas sistēmas, uzstāda individuālos skaitītājus, kas mēra siltumenerģijas vai dzesēšanas enerģijas vai karstā ūdens patēriņu katrā ēkas vienībā, ja to uzstādīšana ir tehniski iespējama un rentabla un ja tā ir proporcionāli samērīga ar vispārējo ēkas energoefektivitātes uzlabojumu saskaņā ar Direktīvā 2010/31/ES noteikto.</p> <p>Ja individuālu skaitītāju izmantošana nav tehniski iespējama vai nav rentabla, vai nav proporcionāli samērīga, katrā ēkas vienībā siltumenerģijas vai dzesēšanas enerģijas mērīšanai izmanto individuālus siltummaksas sadalītājus, ar kuriem mēra siltumenerģijas patēriņu katrā radiatorā, ja vien attiecīgā dalībvalsts nav pierādījusi, ka šādu siltummaksas sadalītāju uzstādīšana nebūtu rentabla vai proporcionāli samērīga. Tādos gadījumos var apsvērt alternatīvas rentablas metodes siltumenerģijas patēriņa uzskaitēi. Katra dalībvalsts skaidri nosaka un publicē nosacījumus, pie kādiem to uzskata par tehniski neiespējamu, proporcionāli nesamērīgu vai nerentablu.</p> <p>(..)</p> <p>4. Šā panta nolūkā, sākot ar 2020. gada 1. janvāri, no jauna uzstādītiem skaitītājiem un siltummaksas sadalītājiem jābūt attālināti nolasāmiem.</p>

Pamatojums

Saskaņā ar 9.a panta 2. punktu īstenota individuālu skaitītāju uzstādīšana jaunām ēkām un nozīmīgi atjaunotām (renovētām) ēkām bez īpašu nosacījumu noteikšanas radītu būtisku negatīvu ietekmi uz sociālo un energoefektivitātes politiku atsevišķās dalībvalstīs.

Dažās dalībvalstīs, piemēram Somijā un Zviedrijā, ir noteikts bruto īres maksas režīms, kas paredz izīrētājam likumā noteiktu pienākumu segt visas īrnieka enerģijas izmaksas. Šāda īres attiecību regulējuma mērķis ir aizsargāt iedzīvotājus no enerģētiskās nabadzības. Minētais regulējums vērtējams pozitīvi arī no energoefektivitātes viedokļa, jo bruto īres sistēmā īrniekam nav stimula enerģiju taupīt, līdz ar to vienīgais veids, kā samazināt enerģijas izmaksas, ir, ja mājokļa īpašnieks veic energoefektivitātes renovāciju. Īstenojot Direktīvu tās pašreizējā redakcijā, tādām valstīm kā Somija un Zviedrija nāktos:

- vai nu atļaut individuālo skaitītāju uzstādīšanu un saglabāt bruto īres sistēmu, kas nozīmē, ka skaitītāji tiktu uzstādīti par lielām izmaksām, bet bez jēgas,
- vai arī atļaut individuālo skaitītāju uzstādīšanu un atgriezties pie neto īres sistēmas, saskaņā ar kuru īrnieks pats sedz izmaksas par patērēto enerģiju.

Bruto īres sistēmas atcelšana ievērojami samazinātu sociālo aizsardzību pret enerģētisko nabadzību, jo bruto īres sistēma nodrošina nepārtrauktu apkuri optimālā līmenī tiem, kuri pakļauti enerģētiskās nabadzības riskam.

Tām dalībvalstīm, kurās nav ieviests bruto īres modelis, bet kurām ir steidzama nepieciešamība veikt vērīgu dzīvojamā fonda renovāciju, būtu jādod iespēja piešķirt prioritāti renovācijai salīdzinājumā ar individuālu skaitītāju ieviešanu, it īpaši, ja uzskaites ieviešana bez nosacījumiem rada stimulu veikt renovāciju, kas nesasniedz “nozīmīgas atjaunošanas” sliekšni, tādējādi izvairoties no šā pienākuma izpildes. Individuālo skaitītāju izmantošana uzskaitē nedrīkst izrietēt no dalībvalstu lēmumiem par vispārēju ēku energoefektivitātes uzlabošanu.

9.a panta 4. punkta 2. daļa nozīmē tikai to, ka visi individuālie skaitītāji un siltummaksas sadalītāji, kas jau ir uzstādīti vai tiks uzstādīti līdz 2020. gadam, bet nav attālināti nolasāmi, būs jāaizstāj vai jāpārveido līdz 2027. gada 1. janvārim. Tas attiecas uz lielāko daļu siltumenerģijas, dzesēšanas un karstā ūdens skaitītāju. Ņemot vērā milzīgo darbu un finanšu ieguldījumu, kas jau ir veikts vai tiek veikts attiecībā uz šādu individuālu skaitītāju ieviešanu daudzdzīvokļu ēkās un/vai komerciālās ēkās, šā pasākuma samērīgums attiecībā pret ierobežoto papildieguvumu, ko varētu dot attālināti nolasāmu skaitītāju izmantošana salīdzinājumā ar attālināti nenolasāmu skaitītāju izmantošanu, nav pierādīts. Tādēļ atbilstoši proporcionalitātes principam attālināti nolasāmu iekārtu uzstādīšana būtu vajadzīga tikai tad, kad esošais skaitītājs vai siltummaksas sadalītājs tiek nomainīts – šāda prasība, sākot ar 2020. gadu, jau ir ietverta 9.a panta 4. punkta 1. daļā.

7. grozījums

Direktīva par ēku energoefektivitāti, 9. apsvēruma

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Lai šo direktīvu pielāgotu tehnikas progresam, Komisijai būtu jādeleģē pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu nolūkā regulu papildināt, proti, definēt “vieduma indikators” un paredzēt tā izmantošanu. Lai izmērītu ēkas piemērotību IKT un elektronisko sistēmu izmantošanai nolūkā optimizēt ekspluatāciju un mijiedarboties ar tīklu, vajadzētu izmantot vieduma rādītāju. Vieduma indikators ļaus ēku īpašniekiem un lietotājiem gūt labāku izpratni par to, kāda ir ēku automatizācijas un ēku inženiertehnisko sistēmu elektroniskā monitoringa patiesā vērtība, bet ēkas lietotājiem – pārliecību par reālo ekonomiju, ko nodrošina šāda uzlabota funkcionalitāte.</p>	

Pamatojums

Šis noteikums ir lieks un būtu jāsvīturo, jo diskusijas par to, ko nozīmē ēkas vai mājokļa “viedums”, ir tik tikko sākušās. Lai ieviestu šāda veida instrumentu, ir jāveic plašas apspriedes ar dažādām ieinteresētajām personām. Tas nevajadzīgi palielina uzņēmumu un mājsaimniecību administratīvo slogu. Tāpēc būtu jāpierāda tā pievienotā vērtība un rentabilitāte, un šis instruments jāizvērtē. Vieduma indikators neiztur subsidiaritātes pārbaudi. Šis grozījums ir saistīts ar 6. grozījumu un 17. ieteikumu.

8. grozījums

Direktīva par ēku energoefektivitāti, 1. panta 2. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>pēc direktīvas 2. panta iekļauj 2.a pantu “Ilgtermiņa renovācijas stratēģija”, kas iesniedzama saskaņā ar Regulā (ES) XX/20XX [Enerģētikas savienības pārvaldība] paredzētajiem integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem:</p>	<p>pēc direktīvas 2. panta iekļauj 2.a pantu “Ilgtermiņa renovācijas stratēģija, kas jāsteno ciešā sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām”, kas iesniedzama saskaņā ar Regulā (ES) XX/20XX [Enerģētikas savienības pārvaldība] paredzētajiem integrētajiem nacionālajiem enerģētikas un klimata plāniem:</p>
<p>a) panta 1. punkts ir Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti 4. pants, izņemot tā pēdējo daļu;</p>	<p>a) panta 1. punkts ir Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti 4. pants, izņemot tā pēdējo daļu;</p>
<p>b) pantā iekļauj šādu 2. un 3. punktu:</p>	<p>b) iekļauj šādu 2., 3. un 4. punktu:</p>
<p>“2. Savā 1. punktā minētajā ilgtermiņa renovācijas stratēģijā dalībvalstis iekļauj ceļvedi, kurā norādīti skaidri pieturpunkti un pasākumi, ar kuriem sasniegt 2050. gadam izvirzīto ilgtermiņa mērķi – valsts ēku fonda dekarbonizāciju –, un nosprausti konkrēti pieturpunkti 2030. gadam.</p>	<p>“2. Savā 1. punktā minētajā ilgtermiņa renovācijas stratēģijā dalībvalstis iekļauj ceļvedi, kurā norādīti skaidri pieturpunkti un pasākumi, ar kuriem sasniegt 2050. gadam izvirzīto ilgtermiņa mērķi – valsts ēku fonda dekarbonizāciju –, un nosprausti konkrēti pieturpunkti 2030. gadam.</p>
<p>Bez tam ilgtermiņa renovācijas stratēģija sekmē enerģētiskās nabadzības mazināšanu.</p>	<p>Bez tam ilgtermiņa renovācijas stratēģija sekmē enerģētiskās nabadzības mazināšanu.</p>
<p>3. Lai palīdzētu pieņemt lēmumus par ieguldījumiem, kā minēts 1. punkta d) apakšpunktā, dalībvalstis ievieš mehānismus, kā:</p>	<p>Gan šādu valsts stratēģiju izstrādē, gan to īstenošanas procesā būtu jāparedz mehānismi, kas nepieciešami tādas daudzlīmeņu pārvaldības sistēmas izveidei, ar kuru nodrošina renovācijas pasākumu teritoriālo ietekmi.</p>
<p>3. Lai palīdzētu pieņemt lēmumus par ieguldījumiem, kā minēts 1. punkta d) apakšpunktā, dalībvalstis ievieš mehānismus, kā:</p>	<p>3. Lai palīdzētu pieņemt lēmumus par ieguldījumiem, kā minēts 1. punkta d) apakšpunktā, dalībvalstis ievieš mehānismus, kā:</p>
<p>a) grupēt projektus, lai investoriem atvieglotu 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētās renovācijas (atjaunošanas) finansēšanu,</p>	<p>a) grupēt projektus, lai investoriem atvieglotu 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētās renovācijas (atjaunošanas) finansēšanu,</p>

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>b) novērst ar energoefektivitātes darbībām saistītu risku, kas rodas investoriem un privātajam sektoram, un</p> <p>c) izmantot publisko finansējumu, lai tādējādi piesaistītu papildu investīcijas no privātā sektora vai novērstu konkrētas tirgus nepilnības.”;</p>	<p>b) novērst ar energoefektivitātes darbībām saistītu risku, kas rodas investoriem un privātajam sektoram, un</p> <p>c) izmantot publisko finansējumu, lai tādējādi piesaistītu papildu investīcijas no privātā sektora vai novērstu konkrētas tirgus nepilnības.”;</p> <p>4. Lai nodrošinātu, ka renovācija lielākas energoefektivitātes sasniegšanas nolūkā turpinātu izvērsties, dalībvalstīm ir jāievieš mehānismi, kuru uzdevums ir:</p> <p>a) veicināt sadarbību starp maziem un vidējiem uzņēmumiem grupu un konsorciju ietvaros, lai tie varētu piedāvāt potenciālajiem klientiem apvienotus komplektus;</p> <p>b) atbalstīt jaunus apmācības un kvalifikācijas veidus, kā arī pieejamo apmācības kursu struktūras uzlabojumus;</p> <p>c) nostiprināt ikdienējas mācīšanās iespējas;</p> <p>d) piešķirt Eiropas Sociālā fonda līdzekļus būvniecības nozarē nodarbināto apmācībai par energoefektivitāti.”;</p> <p>e) <u>veicināt izpratni un apmācīt ēku pārvaldniekus un lietotājus par ēku renovācijas nepieciešamību.”</u></p>

Pamatojums

Ilgtermiņa renovācijas stratēģija būtu jāizstrādā ciešā sadarbībā ar vietējām un reģionālajām pašvaldībām, jo minētā stratēģija tās skar visvairāk. Turklāt būvniecības nozares darba ņēmēju zināšanām un prasmēm ir būtiska nozīme ēku energoefektivitātes uzlabošanā. Uzņēmēju sadarbība nozīmē to, ka potenciālajiem klientiem var piedāvāt visaptverošāku pasākumu kopumu. Pie tam pārvaldnieki un lietotāji ir grupa, kurai galvenokārt būtu jāparedz izpratnes veicināšanas un apmācības pasākumi, lai palielinātu viņu informētību par ēku renovācijas lietderību.

9. grozījums

Direktīva par ēku energoefektivitāti, 8. panta 6. punkts

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>Komisija saskaņā ar 23. pantu ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus, ar kuriem šo direktīvu papildina ar “vieduma indikatora” definīciju un ar nosacījumiem, ar kādiem “vieduma indikatoru” norāda kā iespējamiem jauniem īrniekiem vai pircējiem domātu papildu informāciju.</p> <p>Vieduma indikators aptver pielāgojamību, uzlabotu funkcionalitāti un iespējas, ko dod starpsavienotāku un iebūvētu intelektisko ierīču integrēšana tradicionālajās ēkas inženiertehniskajās sistēmās. Tas uzlabo ēkas lietotāju un pašas ēkas spēju reaģēt uz komforta vajadzībām vai ekspluatācijas prasībām, iesaistīties pieprasījumu reakcijā un sekmēt ēkai pievienoto energosistēmu un centralizētās infrastruktūras optimālu, netraucētu un drošu ekspluatāciju.</p>	

Pamatojums

Šis noteikums ir lieks. Šis grozījums izriet no 7. grozījuma un ir saistīts ar 17. politisko ieteikumu par subsidiaritāti.

10. grozījums

Direktīva par ēku energoefektivitāti, 10. pants

Komisijas ierosinātais teksts	RK grozījums
<p>10. pantu groza šādi:</p> <p>(a) 6. punktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“6. Dalībvalstis savus finansiālos pasākumus, kas domāti energoefektivitātes uzlabošanai ēku atjaunošanas (renovācijas) gaitā, sasaista ar šādas renovācijas dēļ panāktajiem enerģijas ietaupījumiem. Šādu ietaupījumu apmēru nosaka, salīdzinot pirms un pēc atjaunošanas (renovācijas) izdotos energoefektivitātes sertifikātus.”;</p> <p>(b) pantā iekļauj šādu 6.a un 6.b punktu:</p> <p>“6.a Ja dalībvalstis izveido EES reģistrēšanas datubāzi, datubāze nodrošina iespēju sekot līdzi aptverto ēku – neatkarīgi no to lieluma un kategorijas – faktiskajam energopatēriņam. Datubāze satur datus par tādu plaši apmeklētu publisko ēku energopatēriņu, kuru lietderīgā platība pārsniedz 250 m², un šie dati tiek regulāri atjaunināti.</p> <p>6.b Agregētus un anonimizētus datus, kas atbilst ES datu aizsardzības prasībām, pēc pieprasījuma dara pieejamus vismaz publiskajām iestādēm statistikas un pētniecības vajadzībām.”;</p>	<p>10. pantu groza šādi:</p> <p>(a) 6. punktu aizstāj ar šādu:</p> <p>“6. Dalībvalstis savus finansiālos pasākumus, kas domāti energoefektivitātes uzlabošanai ēku atjaunošanas (renovācijas) gaitā, sasaista ar šādas renovācijas dēļ panāktajiem enerģijas ietaupījumiem. Šādu ietaupījumu apmēru nosaka, salīdzinot pirms un pēc atjaunošanas (renovācijas) izdotos energoefektivitātes sertifikātus.”;</p> <p>(b) pantā iekļauj šādu 6.a, 6.b un 7. punktu:</p> <p>“6.a Ja dalībvalstis izveido EES reģistrēšanas datubāzi, datubāze nodrošina iespēju sekot līdzi aptverto ēku – neatkarīgi no to lieluma un kategorijas – faktiskajam energopatēriņam. Datubāze satur datus par tādu plaši apmeklētu publisko ēku energopatēriņu, kuru lietderīgā platība pārsniedz 250 m², un šie dati tiek regulāri atjaunināti.</p> <p>6.b Agregētus un anonimizētus datus, kas atbilst ES datu aizsardzības prasībām, pēc pieprasījuma dara pieejamus vismaz publiskajām iestādēm statistikas un pētniecības vajadzībām.</p> <p>7. Komisija rūpējas, lai tiktu izplatītas zināšanas par paraugpraksi attiecībā uz publiskās un privātās finansēšanas kārtību un lai tiktu apvienoti mazi projekti energoefektivitāti veicinošas renovācijas jomā. Komisija arī nodrošina informācijas izplatīšanu par finanšu stimuliem, kas veicina renovāciju.”</p>

Pamatojums

Pastāv nepieciešamība dalīties ar zināšanām par paraugpraksi. Pēdējo gadu laikā reģionos un dalībvalstīs ir izstrādātas dažādas iedvesmojošas iniciatīvas.

II. IETEIKUMI POLITIKAS JOMĀ

EIROPAS REĢIONU KOMITEJA (RK)

Vispārīgi ieteikumi

1. atzinīgi vērtē izpratni par reģionu un pilsētu lomu, ko Komisija atklāj tiesību aktu kopumā "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā". Enerģētikas pārkārtošana reāli notiek tieši pilsētās un reģionos. Reģionu komiteja iesaka izvēstēt tieši šo skatījumu un norādīt, kādā veidā enerģētikas pārkārtošanās saistībā Eiropas Komisija atbalsta reģionus;
2. atbalsta un atzinīgi novērtē Eiropas Komisijas formulētos leģislatīvos priekšlikumus, kas vērsti uz: saprātīgākas un tīrākas enerģijas mērķu sasniegšanu visu labā; Parīzē noteikto mērķu sasniegšanu; atbalstu ekonomikas izaugsmei; ieguldījumu veicināšanu un tiekšanos pēc vadošajām pozīcijām tehnoloģiju jomā; jaunu nodarbinātības iespēju radīšanu; iedzīvotāju labklājības uzlabošanu. Šie priekšlikumi skar reģionu politiku, un Reģionu komiteja uzskata, ka reģioni var ietekmēt to īstenošanu. Reģionu komiteja aicina dalībvalstis iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības integrētu nacionālo enerģētikas un klimata plānu izstrādē;
3. atbalsta un novērtē iemeslus, kas likuši Komisijai izšķirties par prioritātes noteikšanu energoefektivitātei. Vislētākā enerģija ir tā, kas nav izmantota. Energoefektivitāti var uzskatīt par atsevišķu, neizsmeļamu un visur pieejamu energoavotu. No tās lielā mērā ir atkarīga klimata un enerģētikas jomā noteikto mērķu sasniegšana, turklāt tā ir visrentablākais līdzeklis enerģētikas savienības mērķu sasniegšanai;
4. atgādina, ka cīņa pret enerģētisko nabadzību ir svarīgs Eiropas enerģētikas politikas problēmjautājums, kam ir nepieciešams risinājums vairākos līmeņos; tādēļ aicina izstrādāt vienotu enerģētikas politikas definīciju, kā arī mērķorientētus politikas pasākumus enerģētiskās nabadzības apkarošanai; šajā sakarā ierosina noteikt, ka zināmai daļai (vismaz 10 %) no obligāti sasniedzamajiem enerģijas ietaupījumiem būtu jārodas, pateicoties visneaizsargātākajiem patērētājiem paredzētiem pasākumiem vai politikai, un ka būtu jāizstrādā īpaši finanšu instrumenti, kas visneaizsargātākajiem patērētājiem ļautu piedalīties energoefektivitātes pasākumos un gūt labumu no tiem;
5. vērš uzmanību uz to, ka izvēles brīvība saistībā ar energoresursu klāsta izmantošanu rada risku, ka enerģētikas politikas mērķi, kas izvirzīti laikposmam līdz 2030. gadam un pēc tā, varētu palikt nesasniegti. Tāpēc direktīvām vajadzētu būt saistošām ES līmenī un tās būtu jāpapildina ar pasākumiem dalībvalstu līmenī;

Ieteikumi saistībā ar direktīvu par energoefektivitāti

6. norāda, ka Parīzē noteikto mērķu īstenošana Eiropai nozīmē lielu izaicinājumu. Lai tos sasniegtu, ES jānosaka augstāki mērķi energoefektivitātes jomā (40 % 2030. gadā) – ja arī turpmāk tiks ietaupīti tikai 1,5 % enerģijas gadā, to izdarīt nebūs iespējams. Ja energotaupības mērķis tiks paaugstināts līdz 2 % gadā, palielināsies ekonomiskā izaugsme, tiks veidotas jaunas darbvietas un samazināsies enerģijas imports. Šajā sakarā nepieciešams arī pielāgot pārskatītās direktīvas V pielikumu, lai nodrošinātu, ka, īstenojot energotaupības pienākumus, tiek veikti tikai tie pasākumi, kas neapdraud citu ES klimata politikas mērķu sasniegšanu (piemēram, CO₂ samazināšanu), un ka tiek radīti stimuli ilgtermiņa un ilgtspējīgu risinājumu ieviešanai;
7. dažiem reģioniem un dalībvalstīm šo uzdevumu ir grūtāk izpildīt nekā citiem, tomēr jebkurā vietā enerģijas ietaupījumi un energoefektivitāte rada jaunas darbvietas un spēcīgāku ekonomikas izaugsmi;
8. izprot sarežģīto realitāti, ar kuru ir jārēķinās Eiropas Komisijai, tomēr atbalsta Eiropas Parlamenta ierosināto 40 % mērķi, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam;

Pienākumi

9. konstatē, ka pienākumi energoefektivitātes jomā ir galvenais energoefektivitātes nodrošināšanas instruments. Arvien vairāk dalībvalstu izvēlas šo sistēmu. Piecu gadu laikā to dalībvalstu skaits, kuras izmanto šo instrumentu, ir pieaudzis no 5 līdz 15. To valstu reģioni, kas to piemēro, ir apmierināti ar to. Reģionu komiteja iesaka arī citām dalībvalstīm izvēlēties šo instrumentu;
10. iesaka, pārskatot 8. pantu, kritiski izvērtēt jautājumu par to uzņēmumu lielumu, uz kuriem šie noteikumi attiecas, jo arī mazākos uzņēmumos pastāv lielas iespējas ietaupīt;

Auditi

11. konstatē 8. pantā paredzēto pienākumu, ka noteiktos uzņēmumos ir jāveic energoauditi. Eiropas Komisija šo pantu negroza. Reģionu komiteja ierosina šo pantu grozīt tā, lai visās dalībvalstīs šai direktīvai būtu pakļauti vieni un tie paši uzņēmumu veidi. Tas dotu iespēju dalībvalstu vidū nodrošināt taisnīgas konkurences apstākļus un vienveidīgu regulējumu. Uzliekot pienākumu veikt energoauditu lielākos uzņēmumos, kā viens no izvēles kritērijiem būtu jāņem vērā arī enerģijas patēriņa apjoms. Tas būtu samērīgāk, nekā izmantot vienīgi apgrozījumu un nodarbināto personu skaitu kā kritērijus. Lai izvairītos no dubulta regulējuma, 8. pantā minētais enerģijas patēriņš nebūtu jāiekļauj auditā, jo tas jau ņemts vērā energoefektivitātes sertifikātos, kas minēti Direktīvā par ēku energoefektivitāti;

12. iesaka papildus energoauditiem noteikt pienākumu piemērot visus enerģijas taupības pasākumus, kuru izmaksas iespējams amortizēt piecu gadu laikā. Šāds pienākums jau pastāv, piemēram, Nīderlandē, kā atzītu pasākumu kopums katrā darbības nozarē. Tas atvieglo īstenošanu;

Mērījumi

13. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu palielināt patērētāju kā nozīmīgu enerģētikas tirgus dalībnieku iespējas, šajā nolūkā uzlabojot informācijas sniegšanu par enerģiju, ko tie patērējuši siltumapgādei un aukstumapgādei, un nostiprinot viņu tiesības siltumenerģijas uzskaites un rēķinu jomā, jo īpaši cilvēkiem, kuri dzīvo daudzdzīvokļu ēkās. Pirms uzlikt pienākumu individuāli mērīt siltumenerģijas patēriņu un individuāli norēķināties par to, ir jāapsver izmaksu lietderība un tehniskā īstenojamība. Turklāt, ņemot vērā milzīgo darbu un finansiālo ieguldījumu, kas jau veikts attiecībā uz individuālo skaitītāju ieviešanu, var apšaubīt attālinātas nolasāmības iekārtu lietderību attiecībā pret visai ierobežotajiem papildu ieguvumiem. Lai uzlabotu informācijas sniegšanas biežumu, paredzēta prasība izmantot attālināti nolasāmus siltumenerģijas skaitītājus. Šis pienākums var tikt uztverts kā privātuma pārkāpums. Reģionu Komiteja iesaka dalībvalstīm rūpēties par privātās dzīves neaizskaramības nodrošināšanu un garantēt datu pienācīgu drošību un par to, ka šādu skaitītāju uzstādīšana ir nevis saistoša, bet gan brīvprātīga;

14. atzinīgi vērtē faktu, ka lēmums par šiem pasākumiem tiek pieņemts ar nosacījumu, ka ir jāveic izmaksu lietderības un tehniskās īstenojamības pārbaude. Tā ir svarīga garantija dažādām īres maksas sistēmām, ko pieņemušas dalībvalstis;

Līdzekļi

15. aicina Eiropas Komisiju arī pēc 2020. gada piesaistīt līdzekļus tūrai enerģijai visu Eiropas iedzīvotāju labā ne tikai no struktūrfondiem, bet arī izmantot tieši pārvaldītos līdzekļus un finansēšanas vadības instrumentus. Reģionu komiteja atbalsta saistības, ko Eiropas Komisija uzņēmusies enerģētiskās nabadzības mazināšanas jomā un iesaka rūpēties par to, lai vietējām un reģionālajām pašvaldībām enerģētiskās nabadzības problēmas novēršanas nolūkā pēc 2020. gada būtu pieejami līdzekļi ar struktūrfondu (Sociālā fonda, Reģionālā fonda, Kohēzijas fonda) palīdzību;

16. aicina Eiropas Komisiju izstrādāt atbilstīgus instrumentus un pasākumus, kas Eiropas, valstu, reģionālajā un vietējā līmenī ļautu piesaistīt publisko finansējumu, kā arī privātos ieguldījumus energoefektivitātes jomai;

Ieteikumi par ēku energoefektivitātes direktīvu

17. atzinīgi vērtē Eiropas Komisijas priekšlikumu strādāt ēku energoefektivitātes uzlabošanas labā; aptuveni 75 % Eiropas ēku no enerģētikas viedokļa ir neefektīvas, un tikai 0,4 līdz 1,2 % ēku no visa ēku fonda katru gadu tiek atjaunotas. Ēku energoefektivitātes uzlabošana ietver milzīgu enerģijas ietaupījumu potenciālu, jo īpaši Centrāleiropā un Austrumeiropā;

18. iesaka publiskajām iestādēm un tirgus dalībniekiem labāk informēt nekustamā īpašuma īpašniekus par ēku energoefektivitāti veicinošas renovācijas iespējām (kādas iespējas, kādā veidā, kurā vietā), piemēram, izmantojot viegli pieejamu tīmekļa vietni un pievilcīgus nosacījumus. Turklāt attiecībā uz būvniecības nozarē aktīvu MVU darba ņēmējiem un uzņēmējiem RK iesaka nozarē nodarbināto apmācības kursā obligāti iekļaut zināšanas par dzīvojamo māju un ēku energoefektivitāti veicinošu renovāciju;

Uzlādes punkti nedzīvojamās ēkās

19. pievienojas Eiropas Komisijas viedoklim par pāreju uz ilgtspējīga transporta sistēmu (elektrotransportlīdzekļiem). Atbalsta priekšlikumu visas jaunās nedzīvojamās ēkas, esošās nedzīvojamās ēkas (kas tiek būtiski renovētas) un jaunās lielās dzīvojamās ēkas aprīkot ar elektrotransportlīdzekļiem nepieciešamo infrastruktūru. Iesaka Eiropas Komisijai sagatavot vienotu Eiropas standartu elektrotransportlīdzekļiem nepieciešamajiem uzlādes punktiem, lai paātrinātu pāreju uz ilgtspējīga transporta sistēmu (elektrotransportlīdzekļiem).

20. Cer, ka iniciatīva "Energoviedu ēku vieda finansēšana" palīdzēs plašākā mērogā mobilizēt un piesaistīt privātus ieguldījumus, un atbalsta šo regulējuma stiprināšanas iniciatīvu. Tas izdosies, ja finanšu aspekti neietekmēs reģionus un vietējās pašvaldības. Vietējās un reģionālās pašvaldības var uzņemties aktīvu lomu finansējuma pieprasījumu sagrupēšanā;

Publiskās ēkas

21. piekrīt tam, ka Energoefektivitātes direktīvas 4. pants, kas attiecas uz ēku renovāciju, tiek pārcelts uz Direktīvu par ēku energoefektivitāti, bet pauž nožēlu, ka šī pieeja neattiecas uz Energoefektivitātes direktīvas 5. pantu par publisko ēku parauglomu. Komiteja uzskata, ka arī vietējām un reģionālajām pašvaldībām vajadzētu būt par paraugu energoefektivitātes uzlabošanā publiskajās ēkās, un aicina tās uzņemties šo lomu, rādot piemēru;

Kompetence, subsidiaritāte un proporcionalitāte

22. atbalsta juridisko pamatu, ko Eiropas Komisija izvēlējusies ES kompetences pamatošanai. Saskaņā ar LESD 194. pantu Savienība var īstenot pasākumus, kuri cita starpā var būt vērsti arī uz energoefektivitātes veicināšanu. Pasākumi enerģētiskās nabadzības jomā būtu jābalsta uz LESD 151. pantu. Slēdziens par subsidiaritātes principa ievērošanu ir daļēji pozitīvs un daļēji negatīvs. Reģionu komiteja uzskata, ka ir pamatoti Eiropas līmenī noteikt mērķi energoefektivitātes jomā un rūpēties par tā ievērošanu. Reģionu komiteja tomēr iebilst pret vieduma indikatora ieviešanu, izmantojot deleģētu aktu, jo debates par šo indikatoru ir tik tikko sākušās. Vērtējums par subsidiaritātes principa ievērošanu ir pozitīvs.

Briselē, 2017. gada 13. jūlijā

*Eiropas Reģionu komitejas
priekšsēdētājs*

Markku MARKKULA

ISSN 1977-0952 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5201 (papīra izdevums)

Eiropas Savienības Publikāciju birojs
2985 Luksemburga
LUKSEMBURGA

LV